

?iddetin ve kötülüğün kaynağı...

Suzan Samancı 18.04.2008

Geçenlerde bir televizyondan “Ev içi şiddet!” konulu program için davet aldığım da, “?iddet bizi, biz şiddeti çok iyi tanırız,” derken, şiddetin kaynağını salt feodal değerlerde, törelerde ve erkek egemenliğinde görmediğimi, yıllardır yaşanan bu savaşın orta yerinde, her türlü şiddeti yaşayıp, yerlerinden, yurtlarından olanlar varoşlarda aç ve sefil bir yaşamın pençesindeyken, dahası anadillerini de özgürce kullanamazken, nasıl olur da kendilerine güven duyup, kendileriyle barışık olabilirler? ?iddet yaşayanın şiddet uygulaması kaçınılmaz olduğu gibi şiddet çok boyutludur da...

Hatta türetilen sözcükler, deyimler ve fıkralarda da sinsi ve derin bir şiddet vardır. Deyimler ve fıkralar egemen toplumların öz benliğinden oluştuğuna göre, “Kürt çalar çingene oynar, Ağaçtan maşa olmaz Kürt’ten paşa olmaz, Kürt’ten evliya olsa da sakın koyma avluya, Gökten nur yağsa da Kürt Allah Allah demez, Kuyruklu Kürt, Laz akılları az, Gâvur kış, harmana sıç, harman doldu, tarlaya sıç! Ermeni Piçi!” gibi deyimleri ve söylemleri türetenler ve bunu yaygın hale getirenler suçsuz olabilirler mi? Güçlü milli ihtiraslarıyla sol gösterip, sağ çakan romantikler, çıkarları için iktidara hep çanak tutan şöretimsiler de gördükleri destek ve ilgiden dolayı “Ee ne yapalım böyle söyleniyor!” deme cehaletlerinden de geri kalmıyorlar. Siyasi ve arabesk şöretimsilerin bön vatanseverliklerine kanıp, narsistik krizlerine alkış tutan, iki arabesk şarkı için üstlerini başlarını parlayan gençliğin bu hallerde olması ne içler acısı bir durum!

?iddeti doğuran en önemli etmen çıkar çatışması ve iktidarı sürdürme isteği olduğuna göre, siyasetçiler toplumu değiştirmek için değil, kendi çıkarları için çalışıyorlar. Türkiye’nin siyasi tarihinden yenilikçi, atılımcı kaç siyasetçinin adını verebiliriz? Baskı altında olan, yönlendirilen toplumlarda öncü ve toplumun gelişimine katkı sunabilen siyasetçilerin, etkin hale gelmelerini, düşünceye ve sanata olan eğilimlerini beklemek hayalden başka bir şey değil elbette! Laleli’deki bir evden çıkarken “Çiçekleri suluyordum” diyen milletvekiliyle yurt dışında konsomatrislerle gönül eğlendirdiği iddia edilen milletvekilinin “Kur’an hakkı için, ben böyle bi şe yapmamışım” diye yemin billâh edişini, tavana çiğköfte atanları ve yumruklaşanları unutmak mümkün mü?

Shelley “Yeryüzünde insan kötülüğü varken, ?eytan’a ne gerek var,” diyor. Kötülüğü ve şiddeti yaratanlar ezilenler değil, egemen olanlar değil mi?

Bu anlamda Foucault’un iktidar mekanizmasıyla ilgili görüşleri önemlidir. İktidar mekanizmasının tarihte fazla incelenmediğini ve iktidarı elinde tutan kişilerin incelendiğine dikkati çeker. “Bu krallarla, generallerle ilgili anekdotlar tarihiydi” der. İktidar ilişkileri, bilenle bilinmeyen arasında, kadın ile erkek arasında, ailede ve her yerde sinsi bir şekilde seyrederek kuşkusuz... Foucault, insanların özneye dönüştürülmesinin tarihini aynı zamanda hakikatin tarihi olarak da görürken, yeterince incelenmemiş olan şeyin iktidar ile bilgi arasındaki ilişki, birinin diğeri üzerindeki etkileridir. Bilgi olmadan iktidarın sürdürülmesi olanaksızdır, bilginin iktidarı doğurmaması olanaksızdır diyor. Bir üstyapı olan iktidar fikrine karşı çıkarken, iktidarın üretici güçlerin gelişimiyle bir anlamda aynı tözden olduğu, onun parçası olduğu fikrine de karşı değildir. İktidarın tek işlevi olsaydı, iktidar büyük bir üst-ben tarzında yalnızca sansür, dışlama ve engel mekanizmasıyla işliyor olsaydı, çok dayanıksız olurdu diyor. Bilindiği gibi tek yönlü besinler çürütücüdür. Sürekli negatiflik, pozitifliği doğuracağından, negatifliğin yanında pozitifliği kullanmak daha sarsılmaz bir iktidar yaratırken, sinsice kendine benzetip yok etmek kolaylaşır. Güçlü iktidamların gerisinde aldatıcı yumuşaklık ve pozitiflik vardır. Foucault, iktidar bilmeyi engellemek bir yana onu üretir, iktidarın baskı uygulamaktan, engel çıkarmak, cezalandırmaktan ibaret olmadığını, arzuyu yaratıp, zevki kışkırtarak bunu daha derine nüfuz ettirdiğini, bireyin aklını kullanmasının kişisel bir zorunluluk olduğunu, ancak bütün bireylerin aklını kullanabilecekleri ortamın yaratılması, bu olanağın onlara verilmesinin de politik bir konu olduğunun altını önemle çizer. Foucault, iktidarın toplumsal bilimler, okul hapishane ve hastaneler aracılığıyla topluma nasıl sızdığını

sergilerken, iktidarın toplumsal ve bireysel yaşam alanlarına girdiğine işaret etmedeki ayrıntılarıyla ustadır; ama genel olarak iktidardan söz eden Foucault, devlet ve sermaye gibi üstelik iktidarın önemli dayanaklara gereken dikkati vermediğini ve iktidarın kimin lehine işlediğinin üstünde durmaması eleştiri konusudur. Nerede iktidar varsa orada direnmenin olduğunu, eşitsizliğin iktidar ilişkilerini daha çok belirgin kıldığını ve işlerlik kazandığını önemle vurguluyor. İnsanın bilincini belirleyen toplumsal koşullar olduğuna göre, toplumların sosyoekonomik, siyasi ve kültürel durumu önemli bir etmense, kötülüğü ve şiddeti etkisiz hale getirmenin en önemli yolu, neden-niçin diye sorup kökenine inmek değil midir?

18.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kakofonik ve devşirme politikayla nereye kadar?

Suzan Samancı 13.06.2008

Birlikte yaşayabilme ve siyasal çözüm yetisi azaldıkça, çözümsüzlüğü içeren sorunları daha çok dile getirme gereği duyuyor insan. Her şey bu denli açıkça yaşanırken, bu olağanüstü yasaklamalar, bitmeyen kavgı ve meydan okumalar, gizli senaryolara açılan pencereleri oluşturacaktır kuşkusuz, ama bu gizli senaryolar gizli kalmayı başarmasa da, oyalayıp sumen altı etme ve unutturma iyi becerilecektir, çünkü hâkim olanların gizli senaryoları da aynı şekilde iktidarın uygulanmasının eseridir.

Seksen altı yıllık Cumhuriyet ne Doğulu olabildi ne de Batılı! Kimlik ve kişilik bunalımını yaşayan bir ülkenin ürünü olmak kolay değil, bunca yıldır demokratik ve laik olmayı iyi beceremeyen Cumhuriyet'te dengesizlik büyüdükçe, suskunluğu, kavgayı ve çürümüşlüğü daha da yaşar hale geldik...

Gittikçe kan kaybediliyor ve bu ülke rengini ve dokusunu bulamıyor. Yaşanan bu savaş körüklenirken, Kürtler'e yönelik öfkeden ve linçten rahatsızlık duyulmaması ürkütücü! Ve tahakküm her yerdedir bunu biliyoruz. Sisteme önderlik edenlerin dini nasıl kullandıklarını da çok iyi biliyoruz, gönüllü itaatçi orduların satın alınmış beyinleri masum halkın yaşamını zehirliyor... Bu zihniyet, dinleri dinlere, dilleri dillere, mezhepleri mezheplere, Doğuyu Batıya, Batıyı Doğuya düşman ederken, ilkel milli onur duygusu ve intikam duygularını içeren alt kültürleri yaratarak beslenmesi çağa kavuşturur mu?

Yasaklama, yasaklanana yeniden üretilip ve etkili hale getirmek yaygınlaştıkça, ret ve inkârı dayalı düşünceler çözümsüzlüğü katmerleştiriyor. Bu ülke acınası ve karanlık yüzüyle yenilikçi, akılcı politika yerine kakofonik politikada ısrar ediyor...

Bazı solcular ve bazı sağcılar Avrupa Birliği'ne karşı; Avrupa Birliği'nin sosyal devlet yapısına karşı çıkarırken, bu anlamda solcuları, sağcılar ve muhafazakârları anlamak da güçleşiyor. Batı kadar hukuk devleti olabildik mi de benimsemiyoruz? Her ne olursa olsun Batı özgür, kapitalist ve refah bir toplum olup, insan haklarını kutsarken, doğu totaliter, baskıcı olma durumunu derininden sürdürüyor. Bu "Yalnız ve güzel ülke", "Türke Türkten başka yoktur dost nimet!" dedikçe daha çok yalnızlaşacaktır ve Türkiye hâlâ Osmanlı kalıntısı Doğu ve

Batı karmaşasını yaşıyor, kendi olmaktan çıkma durumunda devşirilmişlerin devleti durumuna gelen koca imparatorluğun sonu çöktü! Gerçekleri görmezlikte ısrar edenler, yasakları ve darbeleri özleyenlerin evdeki hesapları çarşıya uymuyor. Yasama gücü ile yürütme gücü; yasama gücü ile adalet gücü; adalet gücü ile yürütme gücü arası ilişkileri düzenleme sorunu Tanzimat rejiminin çözümlemeye çalıştığı en büyük sorundu ve o günden bugüne değişen ne? Bu Cumhuriyet'in tabulaşan yasaları, çağ karşısında zorlanıyor artık. Demokratikleşme ve hukuksal reform kaçınılmazken, politik kakofoniyle nereye kadar gidilebilir? Avrupa Birliği'ne uyum sağlamak, çağa uyum sağlamak ve geniş demokratik reformlar programını hayata geçirmek demektir. Yüzünü nereye döneceğini bilmeyen Kürt sorununu çözmek istemeyen, darbeleri özleyen Türkiye'nin özgürleşmesi ve gelişmesi mümkün mü?

13.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bataklığın dinozorlari!

Suzan Samancı 04.07.2008

Duru gök, parlak güneş ve kus civiltıları insani bir an için iyimserliğin moduna çekilirse de bu savaş sürdükçe, Susurlukçular, Ergenekoncular ve Sarıkızcılar cirit attıkça, yazarlara ve aydınlara saldırıldıkça, insanın yaşadığı ülkeyi garipseyip, umutsuzluga kapılmaması elde değil. Hannah Arent, "Ender olarak kriz veya devrim dönemlerinde siyasal eylemin doğrudan amacı haline gelen özgürlük, aslında insanların siyasal örgütlenme içinde bir arada yaşamalarının tek nedenidir. Onsuz siyasal yaşam anlamsız olacaktır. Siyasetin varlık nedeni özgürlüktür ve uygulama alanı eylemdir" diyor.

Art arda yaşanan bu tutuklamalar, gözaltılar ve ultimatomlar hiç sasırtmıyor; her şey çok açık yasaniyor çünkü... Büyük agabey bir zamanlar "Türkiye bagırsaklarını temizlesin!" demisti. Bagırsaklara yuva yapan amiplerin, tenya ve bil cümle asalakların kolayca dezenfekte edileceğine inancımız zayıf maalesef... Yıllardır acı çeken bu ülkeyi ve yaşadığımız coğrafyamızı düşünürken, "Yiyin efendiler yiyin!" diye söylenip, roman ve öykü karakterleriyle ugrasmanın kurtarıcılığına sığınmak istiyorum.

Doganın en güçlü ve anlamlı varlığı olan insanların yüz çizgilerine, yürüyüşlerine, ses tonlarına, mimiklerine takilip kalırım çoğu kez... Karakterlerle ugrasmaktadır belki de... Nerede aykırı bir yüz, ses ve duruş görsem duraksarım. İsyanların, çatışmaların, anlaşılmamışlığın, farklı bir gücün ya da yenikliğin izlerini görürüm. "Tüm insanları seviyorum!" diyenlerden fellik fellik kaçırım. Bu kuyruklu yalan ve sulu romantizm söylemine karşı "İkiyüzlü sahtekârlar!" derim içimden. Çünkü sağlıklı bir bilinç ayırt etme ve değerlendirme yetisiyle vardır. İnsan yaşadıkça güzelsin, değerli olanın ve üretmenin pesindedir ve değerli olan sevilip sayılır. Geliskin bir bilinç de çok doğal olarak gelişmemiş bir bilinci ret eder. Bu ret ediste kaba ve yok edici bir egemenlik söz konusu değildir; ulaşamamanın, birbirinde çöğalamamanın dayattığı gerçekliklerdir.

Bu yüzden fark edip de savaşım veren, üreten donanımlı berrak bir bilincin temelinden güçlü ve seffaf bir yaşam fiskirir. Bu yaşam kendi içindeki ve dışındaki gerçekliği kavrayıp evrensel boyutlarda düşünmek ve

eyleme geçmektir elbette. Peki, bu elde edis insani yaratıcı ve üretici kılarken, mutlu eder mi, ediyor mu, sorusuna verilen yanıt hem "evet", hem de "hayır"dir çoğu kez. Düzene uymayan ayırıksıysanız dislanırsınız, hele bir de doğru Davut rolünü üstelenip ödün verilmeye görsün...

Kraldan fazla kralcı kesilenlerin sonu iyi bilinir. Çıkar ugruna, korkudan gösterdikleri ilginin ve yumusaklığın öcünü, palazlandıkları an nasıl da aldıkları, bir Tiran gibi sinsice dış biledikleri bilinmez mi? El ovusturanlar her seye kafa sallarken, hak etmedikleri yerlerde papagan kesilip, bulanık bilinçleriyle işbirlikçilere teslim olup, onların oyuncacı haline gelen dönemlerin ya da sözde muhalif teorisyenler, nezleye tutulmuş bilinçleri ve miyopluklarıyla kalemlerini hedef saptırma ve yerlerini sağlama alma için oynatırken, tek düşündükleri şey çıkarlarıdır elbette. Avrupa Birliği'ni özden kopuşlunun, kendini yitirmenin hatta hainliğin diğer adı gibi sunanların reçetesi ne? Ve yasanan bu toplumsal ve siyasi karmaşa incelenmeye değer doğrusu. Tüm partiler devleti hortumlarken, ne sağ gerçek bir sağ, ne solu gerçek bir sol, her şey birbirine karışmış durumda... Önümüz, arkamız, sağımız solumuz karanlık... Kimler, kimler ebe! Ali Baba ve haramileri Kaf Dağı'nın arkasına gönderilecek mi dersiniz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sakin konakların altındaki labirentler

Suzan Samancı 11.07.2008

Soğuk savaş sürecinde Sosyalist Blok'a karşı NATO'nun finanse ettiği cinayet şebekeleri birçok ülkede tasfiye edilirken, Türkiye ve Ortadoğu ülkelerinde palazlandırıldı. Ortadoğu'nun siyasi konjonktürel yapısı buna çok müsait olduğu gibi, geleceğe yönelik ince hesaplar da yapılmıyor değil...

Hiç kuşkusuz toplumu iyileştirmeye çalışmak, kötülük kovanlarına çomak sokmak, cesurca bir iştir, ama bunun sonucunun nereye varacağı önemlidir. Yıllardır acı çeken, ölümleri, savaşı, darbeleri iyi bilen ve iki yakası bir araya gelemeyen bu toplum artık bundan sonra gözü kapalı yönlendirilemeyecek ve itaatle kişisizleştirilemeyecek...

Başta gelen her parti-devlet, organize suç şebekelerinin dallı budaklı zincirleme eylemlerini bilmiyor muydu? Onlar da çok iyi biliyorlardı; bu labirentler meclisin ve sakin konakların altındaydı ve her gece göz kamaştıran masalarda, kentler ve sokaklar fişlenir, aydınlık ve barış için çalışanların adlarına çarpı işareti bırakılırken, medya patronları kadrolu köşecilerin hesaplarını kabartıyordu. Ve devlet, yarattığı suç örgütlerince boğulmamak için, bu girişimde bulundu, bu girişimin kendisiyle yüzleşme olmasını diliyoruz. Bilinen bir gerçek ki, hiçbir ideoloji, hiçbir örgüt, destek ve kaynak bulmadıkça tutunamaz. Kangrene dönüşen Kürt sorunu neden çözülüyor ve bu savaş hep körükleniyor?

Özgür ve güçlü devletlerin oluşumu açıklığı gerçek bir demokratikleşmeyi hedeflerken, gelişen çağla birlikte, siyasal ve sosyal dönüşümlere de açık olduğu gibi, hukuk sisteminde reformlar yapmak kendiliğinden bir hal alır ve böylesi durumlarda ancak, hukuk ve yargı gerçek işlevlerine sahip çıkabilir. Bu nedenle, adalet kavramı,

ne özgürlük ne de eşitlik kavramından ayrı tutulamaz. Kötülük ve iktidarın birbirini beslemesinden doğan Türk Gladiosunun, ahtapot kollarının kesilmesinin, Türkiye'nin demokratikleşme sürecine girmesinin önemli başlangıcı olmasını umut ediyoruz... Bu süreç dijital doğruluk manevralarına dönüştürülmeye çalışılırsa, köstebekler eski tas eski hamamların çevresine yine hendekler kazacaktır.

Yaşanan bu karanlık olayların cesurca Meclis'e taşınması gerekir, sumen altı edilen tüm dosyaların yeniden açılması, başta Türkiye'nin kanayan yarası Kürt sorununun ve getirdiği yığınlarca handikapın çözümü için gerçekçi ve akılcı bir politikayla demokratikleşme sağlanırsa, çetelerini yaratan devletin, kendi başına ördüğü çorabın sökümü önemlidir. Umarız hukuk devleti olmanın önemi kendini dayatır ve geçmişle yüzleşilerek aydınlık günlere varılır.

Bunca hengâme bir yana, *Taraf* gerçek bir gazetecilik yapınca nasılda hedef gösteriliyor. Her zaman olduğu gibi gerçeklikten ve doğrudan yana olanlar engelleniyor, bastırılıyor, yok ediliyor. *Gündem* ve *Agos* gazetelerinin hatıra defteri tarihin sayfalarında birer kara leke... Gerçek tarih bir dile gelseydi... Birilerinin kral çıplak demesi gerekiyordu; evet, kral çıplak, bakalım kralın sonu ne olacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ölümcül yargıların esiriyiz...

Suzan Samancı 18.07.2008

Gerçekten farkında olan ve direnen herkese...

Hava sıcaklığı mevsim normallerinin üstünde, gök duru ve parlak. Telaşlı yüzlerle birlikte uzayıp gidiyor sesler... Bazen hiçbir şey insanı avutmaya yetmiyor; insanın bilincinde bir hücre gibi çoğalan hüznün dur durak bilmiyor. Hiç kimseciklerle paylaşılmayan damıtık acılar yürekleri kasıp kavuruyor... İşte on beşlik kadınlar karınlarındaki bebeleriyle satırlarla doğranıyor gecenin bir yerinde... Namus diyorlar bu cinayete! Neyin namusu kim koyar bu yasaları? Ah cehennem bekçileri, mürai softalar, ecelimiz sizin o kirli ellerinizde...

Ey benim hüznü, yaralı bir o kadar da direngen kentim ve ülkem, uyan da bak bu zulme! Baştanbaşa suçluluk ve günahlara boğuluyor o kara saçlarımız, göğüslerimizden acı damlıyor... Hücrelerinize şiddet sızmış ey kara bıyıklılar! Kentimin bütün sesleri yüce dağların vurgunu değil miydi? Dağların adaleti olsun dermanımız... Lanetlenmiş ömrümüzün binlerce yıllık geçmişi bir tasma gibi boynumuzda. Ve durmadan savuruyorsunuz bizi oradan oraya... Arzularınızla bedenimizde erirken, alnımıza kara lekeler sürüyorsunuz. Lanetlenmiş şarkılarınız

dolanıyor ayaklarımıza, biz biz olamıyoruz. Hiç durmadan akan ırmağı olmak istedik özgürlüğün, önümüze set çekip yönümüzü değiştirdiniz. Ve içimize akan dingin ırmaklar olduk, acının gözbebeği iyi tanır bizi.

Uykularımızı, sevdalarımızı, bedenlerimizi çalılıyorsunuz. Yargısız infazların başoyuncusuyuz. Konuşamamaktan ağzımıza sığmıyor dilimiz, kuşlar da yas tutuyor, öfkemiz yükseliyor gökyüzüne... Ah Thomas More uyan da bak! Yüz yıllar geçti nerede o ütöpik ülken? Bilen erkekler de bedene tapıyor, bilinç ve ahlak güzelliği sonra geliyor neden? Eflatunların Eflatunu, iki bin üç yüz yıl önce kadın ile erkek arasında hiçbir farkın olmadığını söyledin; uyan da bak! Sevdı diye ölüm fermanı çıkarılıyor, tecavüze uğrayan baltayla parçalanıyor, recm uygulanıyor; bu buyrukları kim koyar böyle?

Ölüm biziz! Korku biziz! Yas biziz... Sizler savaştınız, İlyada'da, Homeros'ta tozu dumana kattınız, kılıç şkırtılarınızla üstümüze abandınız, elimiz silah tutmadı, savaşanları bekleyip yaşlandık, yoksulduk ve boyuna ak un döktük ırgatların yemeğine... Biz İhtar'dık, Nisaba'ydık, Nebu'uyduk, Demeter'dik, Kibele'ydik ve biz yaratandık... Hani sesimiz? Silik bir çizgi gibi duruyor bilincimiz tarihin yüzünde! Düşüncelerimizin rengini bulandırılıyorsunuz Moğolvari öfkelerinizle... Ve ölümcül yargılarınızla bizleri her gün öldürüyorsunuz, oysa bizlere kara çalıp öldürdüğünüzde kendinizi öldürdüğünüzü bilmiyorsunuz... Binlerce yıllık korkularımızda büyüyor benliğimiz. Acılarımızı bölüşüyoruz o suskunun derinliğinde... Nereye gitsek tuzaklarla karşılaşılıyor, ah ürkütmeseydiniz o erkeksi seslerinizle, savurmasaydınız o yok edici karanlıklara... Düşlerimiz o yok edici seslerinize takılıp kaldı. Yüzümüzdeki kırışıklıklarda binlerce roman ve öykümüzü kim anlatacak? Boğuluyoruz... Korkunun kanadında iç çekerken, direngen sesler kanat çırpıyor yüreğimizde.

Baştanbaşa acı ve ağıtız... Kitaplara yaslıyoruz başımızı, bizi aydınlık günlere götürecek varoluşumuzu ve çelik gibi duruşu sunacak, bunu biliyoruz. Acımızı hafifletmiyor en güzel şiirler ve özlenen sevgililer... Adnan Yücel'in "Her akşamüstü tutuşup yanarken sular/ Genç bir kızın ölüsüne takılıyor ayaklar" mısralarına takılıp kalıyoruz... Ah birbaşinalığımız, yalnızlığımız, umarsızlığımız... Amazonların öfkesi sarsıyor, Doruan'ın Prodhon'a "Zahmet olmazsa bana söyler misiniz? Vücudunuzun hangi parçası sizi kanun kurucusu yaptı?" diyen sesini duyuyoruz. Clara Zetkin, Gogues, Legarlöf, Luxembourg, Beoveoir, Curi, Goldman'ın sesleri duyuluyor, seslerinde çoğalıyoruz... Zilanların, Dılanların, Beselerin, emekleri ışık oluyor... Karanlık göğsümüzde çözülüyor, sesimizi tanıyoruz, rengimizi de... Ve siz kanun yapıcıları, karar mekanizmaları varın yaşayın o sahte bataklık cennetinizde...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arka bahçe ve Öğretmenevi'nde bir gece

Suzan Samancı 25.07.2008

Kuşkusuz her ülkenin kendine ait tarihî sorunları vardır ve her demokratikleşme süreci temizlenmesi gereken atıklarına da sahiptir. Bu kavgada siyasetin akışına etki eden insanlarla onlara yer gösteren tanı koyucular arasında iş bölümü ortaya çıkıyor. Yıllardır yaşanan acılar ve yanlışlıklar dağılıyor, yok ediliyor! Dağlanmışlık kötülükleri, ön yargıları

besliyor ve tarihin alışkanlıkları yeniden yeniden eylemde bulunuyor. Aile içi derin ve ürkütücü bir kavga var... Erkek ve kız kardeş kavgası her tarafa sıçramış durumda, anne ve baba üvey evlatlarının da hakkını ve hukukunu gözetir, doğru konuşup, doğru eyleyince üvey evlatlar anne ve babalarına kırgın da olsalar, inanmaya çalışırlar. Arka bahçedeki kör kuyular temizlenmeli, o zaman inanacağız ve o zaman hep birlikte çoğalacağız.

Sıcaklar iyice bastırdı. Soğutucuların homurtusu duyulmaya başlarken, balkonlara tüller gerildi... Yol ağzındaki karpuz kümeleri, kuraklık da olsa tadında meyve sebzeleriyle herkese yetecek kadar bereket var yine de dedirtiyor.

Nerede bir fayton görsem eski Diyarbakır geliverir gözlerimin önüne. Ne çok fayton ve at arabası vardı. Akşam saatlerinde körüğü inik faytonlardaki şık kadınlar nerelere gidiyorlardı? Ya o naif aileler? Hasır şapkalı cicili bicili çocuklar, ağız dolusu gülen erkekler, şaklayan kırbaçlar... Çakıl taşlı yazlık sinemalar, boyalı sandalyeler, sade gazozlar, ayçekirdekleri, plaklardan yükselen nağmeler ve uzayıp giden o bungan gecelerde ne çok eksikti farkındalığımız.

Hiçbir şey unutulmuyor aslında. Her an gözlerimizle fotoğraf çekerken, en küçük ayrıntılar, kokular, sesler, sözler, yüzler, bilinçaltımızın derinliğinde uyukluyor. Unuttuğumuzu sandığımız kareler, küçük olaylar çağrışım yoluyla yeniden anımsamalarımıza yol açıyor çoğu kez. Bu anımsamalar buruk sevinçlerle birlikte yeniden düşündürüyor. Ve farklı bir oluşun eşiğine dayandırarak çoğaltıyor kuşkusuz.

Yaşam gerçekliğin kendisidir elbette, ama duygular olmaksızın, gerçeklik bir başına yeterli midir? Ve her insan bir duygu yumağıdır aslında. Yaşanılan yer, kültür, düşünce ve genetiğin rolü farklı şekillendirmelere yol açarken, insan her yerde insandır gene de... Bilincimin bir köşesinde asılı kalan sıradan bir olayı hep yazmak istedim; hatta buradan yola çıkarak öyküsünü de yazabilirim dedim. Kısacık da olsa sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bir yurtdışı dönüşünde İstanbul'da merkezî yer diye Öğretmenevi'nde kalmayı tercih etmiştim. Ünlü Pera Palas'ın bitişiğindeki tarihi Öğretmenevi'ne gittiğimde resepsiyondaki memur, "Talep çok olduğu için tek kişilik odamız yok, kalacağınız odada bir bayan daha var" dedi. İkinci kattan odayı arayıp karşıma çıkan sakın sese, kapıyı açmasını söylediğimde, "Bir dakika efendim, giyinmem gerekiyor," dedi. Sürüklenen terlik sesi ve pürüzlü bir öksürükten sonra kapı açıldığında, yaşlı kadını baştan aşağıya süzüverdim. Bakışlarımız birleşti. Titrek bir sesle, "Buyurun, hoş geldiniz" dedi. Bir an sessizlik oldu. İki yabancıydık ve geceyi birlikte geçirecektik. Kadın yatağına gömüldüğünde, Erzurum'da öğretmen olduğunu, tedavi için gidip geldiğini söyledi. Kadının yüz hatlarına ve anlamına yanıt aramaya başladım. İçimdeki ses, "Yaşlı bir genç kıza benziyor, doymamış duyguların toplamı" diye fısıldarken, kendimle dalga geçtim. "Yine başladın medyumuğa!" dedim. İlerleyen konuşma akışımızda Çerkes olduğunu söyledi. Kendimce zar attığım doğruların gerçekleşmesini istercesine, farkında olmadan sözcük oyunlarına başvuruyor, özel yaşamına değinmesini istiyordum. İkimiz de çözüldük. Gözlerini benden kaçırarak, "Ben hiç evlenmedim. Memur olarak Erzurum'a giden ailemin tek kızıyım. Üzümün çöpü, armudun sapı dedik. Kafamda yarattığım erkeği bekledim hep ve bir türlü gelmedi... Ben de böyle yapayalnız kalıverdim işte" dedi. Tertemiz, duru yüzünde bastırılmışlık, hüznün ve ürkütücülük vardı. Sohbetimiz ilerleyince, "Size bir şey soracağım, evlenmediğiniz için, anne olmadığınız için pişman mısınız?" Yanıtı son derece içtendi. "İnanın çocuk doğurmadım diye değil de, ömrümü Erzurum gibi bir yerde, çevrenin esiri olarak geçirdiğime pişmanım. En güzel yıllarımı feda ettim. Erzurum çok tutucu bir yer. Kadınlar prof., doktor, avukat, ama çok geriler. (Erkekleri çok mu ileri?) Bu yaşımda geç saatte eve gittiğimde, perdeler aralanıyor hemen. Siz Diyarbakırlı

kadınları bilirim; çok direngensiniz. Ama sizin gibi insanları Erzurum’da barındırmazlar...” derken, bir çocuk gibi sayıklayarak, “Kendimi feda ettim, ne çok yalnızım. Karşı cinsle ilişki kuramıyorum; kurulur mu bu yaştan sonra? Şu an bir arkadaşım olsaydı, birlikte tiyatroya, sinemaya gider, sohbet ederdik.” Derken, dizlerini gösterdi, “Bak romatizmalı, Erzurum her şeyimi aldı, almadı belki, ben yenildim. Çekeceğim cezamı!” diye inledi.

İstanbul’un kaotik gecesi uğulduyordu. Dışarıya çıkıp şöyle bir dolanmak istedim, “Beyoğlu’nun Arka Sokakları” adlı filmi düşünüyordum, vazgeçtim. Kadın konuşmak istiyordu, ben de dinlemek...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir derin var, derinden de öte?

Suzan Samancı 01.08.2008

İnsanlığa karşı gerçekleştirilen katliamlara yenileri eklenirken, Güngören’deki patlamanın ertesinde, hükümet kaynakları ve medyanın sessiz kalması, köşe yazarlarının yorum yapmaması da bir yanıt değil mi? Yitip giden onlarca canı umursamadan Erdoğan ile Gül’ün buluşmasına kafayı takıp, ‘Gizli buluşma muameleleriyle’ sürekliliğini koruyacak yanılsamaların, hedef saptırmaların temelleri oluşturuluyor. Bu konuda çok usta olunduğundan hiç kuşkumuz yok! Ergenekon iddianamesinin kabul edilmesiyle, AKP’nin kapatılma davası gündemdeyken, birbiri ardı sıra İstanbul’dan Kerkük’e kadar patlayan bombalar tesadüfi olmasa gerek. Ve ne hikmetse Türkiye gibi istihbaratı oldukça güçlü bir ülke, sorumluları ve zanlıları tespit etmede zorlanıyor. Milli gelirin büyük bölümü savaşa ve bilcümle savunmaya yatırıldığına göre, istenirse kuş uçurtulmayacağı iyi biliniyor.

Karanlık söylemlerle, hedef saptırıcı iddialarla gerçekliğin önü tıkanıp, sırlar korunacak, ardından farklı renge büründürüp yeniden yapılanacak besbelli! Ergenekoncu mantık oyunları yalnız oynanmıyor, bu oyuncuların başoyuncuları, kendilerine dokunulmayacaklarını çok iyi biliyorlar, ortaoyuncular afişe edilirken, Kürt illerinde yaşanan olaylar, cinayetler ve dosyalar neden gündeme gelmiyor?

Böyle bir çağda, bu acılara tanık olmayı ifade etmede zorlanıyor insan. Bu ülkeye ve masum insanlara yazık! Führer bakışlı politikacılar savaşı körüklüyor, Nazivari yapılanmanın avukatlığı üstleniliyor. Derinlerin ötesindeki derinlerde, kendi ayak izlerinin kemikleştiğini bildiklerinden mi bu hamilik? Ve her şeyden öte, bir iki muhalif gazete dışında, karmaşık, değişken ve çelişkili söylemlerle toplumun dikkatini dağıtmak, bilinçleri bulandırmak, halkları birbirine düşman etmede biricikliği kimseciklere bırakmıyorlar, çünkü iyi biliyorlar ki, boyun eğdirilmiş toplumun sessizliği şefleri beslerken, yaratılan çiftliklerde iyice semirecekler.

İnsanlığı kötülüklerin derinine itmeye çalışan, hedef saptıranlar iş başında! Kendi olmayan, şaşkın toplum ve ülke çürümenin eşiğinde! Bastırılan bu duygu ve düşüncelerle, yaratılan düşmanlarla nasıl savaşılacağı öğretilirken, gerçeklerin görülmesine asla izin verilmiyor. Gerçekleri görmeyen toplum kurban durumundadır. Ruhlara çöreklenen kurban görmezden gelindiği için, düşmanlar, çaresizliğin yerini alıyor. Bu kayıtsızlıkla, parçalanmış bir şekilde yaşanırken, korkunç bir yabacılaşmayla, acı yaşatanlar onaylanıyor.

Yaşanan savaş, devlet içinde devletçikler, komplo teorileri, suikastlar hiç biteceğe benzemiyor! Bu ülkenin cumhurbaşkanı tedirgin, bu ülkenin başbakanı tedirgin, bu ülkenin askeri kuşku ve gerginlik içinde? Kof milliyetçilikle, boş yaşamları doldurarak insanlara, bir anlam ve amaç duygusu aşılayan, sözde vatan kurtarıcılar, bu ülkenin asıl düşmanları değil mi? Ve vatan kurtarıcılar(!) sadece kendilerini düşünüyor, narsistik krizleriyle ortalığı kana buluyorlar. Kötülüğü ve savaşı yok etmenin tek yolunun gerçekleri görmek olduğunu bildiklerinden gerçekliğe saldırıyor, kurgulanmış doğrularında ısrar ediyorlar. Gerçeklik aynı zamanda ürkütücüdür; çünkü gerçekliğe dokunmak yeni oluşumlara yönlendirirken, aynı zamanda benlikleri biçimlendirir ve aydınlanan benlikler, görür, eleştirir ve çözümler.

Yazık bu güzel ülkeye, yazık bu masum halklara! Bunca yıldır savaşlarla yok olan doğaya yazık! Ve bu ülkenin düşmanları, dekadans dekadans dekadans diye el ovuşturmakta ısrar ediyorlarsa, yüreklerimiz silme ağıt da olsa, bizler de gerçeklik ve barışta ısrar edeceğiz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İçimize dönmek!

Suzan Samancı 08.08.2008

Gecenin bungun sessizliğinde yaşadığımız gerçekliği düşündüğümde, hüzünlenirim; yüksek perdeden duyulan ezan sesiyle, kendimi, nesneleri, uykuyu, bilinci, binlerce farklı dilleri ve soluğumu garipserim.

İlk yel baş tacımız. Her şey bir yanılsama ve hayal miydi derim kendi kendime... En değme acılar yaşanırken, neşe içinde kıkırdayan, kederi ve hüznü erteleyen yüzlerin aydınlığını görürüm ya da öyle görmek isterim. Mevsimlerin tatlı oyunu işte! Sonbahar: kırılğan, içli, nevrotik ve esmer bakışlı bir kadındır. Dudaklarında yarım kalmış hüznü şarkılar vardır. Kış: olgun, tatlı sert bir dededir, yaşam gerçekliğini bilen, Buda'dır, İsa'dır, Musa'dır, Muhammet'tir. Bahar: Adonis gibi yakışıklı, Prometheus ruhlu bir gençtir. Yaz: denizin köpüğüyle sevişen pembe yanaklı Afrodite'tir. Ve insanlık ne ister birbirinden?

Sonsuza kadar mutluluk sonsuza kadar acı var mıdır? İçimizde kıvıl kıvıl büyüyen, yüreğimize lök gibi oturan acı... Nedir çözemediğimiz? Nedir istediğimiz? Nedir paylaşamadığımız? Sahte cenneti arıyoruz durmadan; oyalanıyoruz,

eriyoruz farkında olmadan... Kendimizle yüzleşmekten korkuyoruz, içimize dönmüyoruz, nesnelerde, dışarıda arıyoruz mutluluğu. Mutluluğun dışarıda olmadığını ve hep içerden yeşerdiğini görmek istemiyoruz. Özgürlük ile mutluluğun kardeş olduğunu ise hep unutuyoruz. Özgürlüğün yüksek bir bilinç, gönüllü çabadan ve emekten geldiğini bildiğimiz halde...

Ne çabuk kırılıyor alnımız, öfke kusuyor gözlerimiz. Korkutarak, baskı kurarak, şantaj yaparak sevgi arıyoruz; oysa korkunun, baskının, şantajın kökünde nefretin gizli olduğunu bile bile... Yapay sevgilerin, dostlukların çıkar üstüne kurulduğunu, kendini üretemediğini kabulleniyoruz ve bakar kör olurken yaşadığımızı sanıyoruz.

Dilimiz zehir zemberek, suskunluğumuz yakası açılmadık küfürler, sevişmelerimiz zinaysa biz neyiz peki? Her gün geçmişin bahçesinde dolanıp hiç yorulmadan nereye kadar peki? Karmakarışık yanardöner hercai bir menekşe gibi tamamlanmış edimiz. İtiraf etmeliyiz...

Bütün olacak kadar cesur değiliz. Yıldızlara bakıyoruz; uzayın boşluğuna bakmaktan korkuyoruz işte! Ah! Bir dönsek içimize, ah bir fark etsek aydınlığı, ah bir içsek varoluşun şerbetini! Biz, biz olurduk... Kurtulurduk. Durgun bakışlı gölümüzden, yılanlardan, çıyanlardan. Bir dönsek içimize, bir başkaldırsak, o engin denizlere ulaşırsak... Ulaşmak kolay değil elbette...

Bu yolculuk karanlıktır ilkin, korku ve kaygılar insanın yüreğini tırmalar; yalnız ve yaralı bir kuşa dönüşür insan. Çılgılık çılgılığa bağırır, çevreye saldırır, bazen kendini de kanatır; hiçliğin eşliğinde hıçkırır. Çoğu kez hiç kimsecikler duymaz insanın sesini. Boyalı kuşa dönüşür. Yaranı kendin sardığında usulca kendine gelirsın, durgun göl boğar seni, çevresindeki nilüferleri görünce ürperirsın, sonra gökyüzünde süzülen şahinleri ve kartalları ararsın. Onlara kanat çırparken, kendi şarkını söylemeye başlarsın, kendi şarkını söyledikçe, yıldızları değil de, sonsuz maviliği görürsün.

Görmek, bilmek, çırpıntılı bir dinginliktir, huzur değil! Bilinç sonsuz bir akış olur, yürek durulur... Her şey, bol façetalı elmas gibi parıldar; bilincin öte yüzündeki gerçek özgürlüktür bu! Bilinç, oluş ve özgürlük gerçeğinin farkında olmak... Gerçek farkındalıkta korku, kötülük, ego ve yapay sevgiler barınamaz. İşte o zaman yüksek bir empati kendini hep yeniler, paylaşırsın, paylaştıkça büyürsün, büyürken kendi cennetimizi oluştururuz. Yok bize vaat edilen cennet, cennet bizim içimizde, onu kendimiz yaratırız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Êdî Bes e Enqere, Êdî Bes e PKK!*

Suzan Samancı 15.08.2008

Savaş bulutları her yeri kaplarken, güne kaygıyla başlıyoruz. İçi boş iddiaların, itirafların, sahte bilgiçliklerin, dile gelmeyen sırların, tehditlerin, bombaların, pusuların ve ölümlerin kanıksanması ne acı! Ve her şeyden acı olan da, postama gelen e-maillerin en nazikanesi olan, “Dokuz askerimiz şehit! Hiç yüreğiniz sızlamıyor mu?” cümleleri oldu. Tuşlar kilitlendi, kalemim dondu? Bir edebiyatçı olarak, özgür iradenin iyi, erdemli ve doğru bir yaşam için zorunluluğunu bilmek bir yana, her şeyden önce edebiyatın dünyayı daha farklı ve gerçekçi algılamak olduğunu, yıkıcılığı değil, yapıcılığa zemin oluşturduğunu, güzel bir gelecek için hayal üretme kaynağı olduğunu biraz olsun bilmek, empatik bir ruh taşımak demektir.

Sadece bir yerden Diyarbakır’dan değil, İstanbul’dan, Edirne’den, Ankara’dan, Hakkâri’den Çorum’dan, Konya’dan, Manisa’dan da bakabilmektir aynı zamanda. (Dünyayı boşveriyoruz, kendi yangınımıza bakıyoruz.) Ölümlere sevinmek, sürekli hınç, öfke ve öç halinde olmak ruh sağlığını yitirmek, yaşayan diri olmaktır. Kötülüğe ant içenler, bilinç kaybını yaşayanlar, gözleri gerçeklere kör edilenler ve yönlendirilenler sevinir, farkında olanlar, ayırt edenler değil?

Yaşanan bu savaş, derin devletin içsel hesaplaşması! Derin devlet söylemi de garip! Devletin derini olur mu, derinlik devletin çekirdeğidir, özüdür aslında. Ve her gün yeni pislikler çevreye saçılırken, Kürdün de, Türk ve Türkiyeliler’in de durup da birkaç kez düşünmesi gerekmiyor mu? Masum Anadolu çocuklarını ölümlere sürükleyen zihniyet ve yönetim sorgulanmalı! Yoksul Anadolu çocukları dağda çatışırken ailelerine çektikleri son mesaj ya da cevap vermeyen telefon görüntülerine nasıl sevinilebilir. Cenazelere kapananların çılgınlıklarına hangi yürek dayanır? Bu görüntüler karşısında sevinenler insanlık sınıfına girebilirler mi?

Bir de Edirne’de Kayseri’de, Trabzon’da, Isparta’da İzmir’de yaşayanlar Kürt illerinde neler yaşanıyor biliyor musunuz? Yıllardır süren bu savaşta ölen yüzlerce sivil, boşaltılan köyleri, yakıp yıkılan ormanları, faili belli cinayetlere kurban gidenleri ve Diyarbakır hapishanelerinde neler yaşandığını biliyor musunuz?

Kendimi bildim bileli yetmişli yıllardan bu yana, köyden gelen yakınlarımız sinikti, dilsizdi, çaresizdi. Her gün basılan köyleri, yok yere silah aramalarını, harman yerinde toplanan köylülere nasıl eziyet edildiğini, aşağılandıklarını... anlatıyorlardı. Öyle ki, vergi ve nüfus memurlarından nasıl korktuklarını, okulda, askerde Türkçe bilmedikleri için nasıl dayak yediklerini, zorlandıklarını, marşları ve antları düzgün ezberleyemedikleri için işkence gördüklerini... Ve daha dün Newroz’da göz göre göre kolu kırılan çocuk şöyle dursun, kurşunlara hedef olan çocuklara tepki gösterebiliyor muyuz? Yerinden yurdundan edilip, ekmek parası için fındığa, pamuğa, çapaya gidip, inşaat işlerinde çalışanları linç etmek isteyen, potansiyel suçlu olarak gören, hatta Kürtler’in iş için toplandıkları meydanlara ‘Köpek meydanı’ demenin gerisinde neler yatıyor? Ve bu yoksulluk, bu kin, bu öfke, süren bu savaş, yazgı mı? Bir devlet seksen yıllık tecrübesiyle, tarihî geçmişiyse nasıl bu soruna akılcı ve köklü bir çözüm bulamıyor? İnsanlar neden başkaldırır, insanlar neden ölümü göze alır?..

Bir askerin nasıl bir anası, bacısı ve evladı varsa, dağa gidenlerin de anaları, bacıları ve evlatları var. Doksanlı yıllarda öldürülen kadın gerillalar medyada çıırılıplak teşhir edilince, bazı feminist gruplar tarafından kınanmıştı. Ya gerillaların buz tutmuş kesik cesetleri başında poz vermek? Bu anlamda Nadire Mater’in *Memed’in Kitabı* çok şey söylüyor.

Bunları yazacağıma, bilim kurgu öyküleri ve romanları yazmak isterdim. İnsanın bilincini belirleyen tarihsel koşullar olduğuna göre, elbette farklı düşüneceğiz, farklı konuşacağız ve farklı yazacağız; bu farklılıklar değil mi bizi biz yapan? Başka bir bilinç olmadan, başka bir dil ve kültür olmadan nasıl gelişir insan? Yeter ki farklılıklar şiddete dönüşmesin... Yazık değil mi bu ülkeye! Yazık değil mi bu gençlere! Asker ve gerilla iki insan! Bu acı yüreğimizi dağladığı için, ‘İki Anne’ adlı öykü yazmıştım. Bu yüzden acımız bir, dağladığı yerde! Acı her yerde acıdır, ölüm her yerde ölümdür. Ankara duyun sesimizi, dağlar duyun sesimizi! Êdî Bes e Enqere, Êdî Bes e PKK!

* Artık yeter Ankara, artık yeter PKK

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir dönüş öyküsü

Suzan Samancı 22.08.2008

İtiraf etmeliyim ki on üç yıllık köşe yazarlığım boyunca ilk kez bu denli e-mail aldım. Söz konusu ‘Êdî Bes e Enqere, Êdî Bes e PKK’ yazısına olumlu ve destekleyici yazılar sevindiriciydi. Bir iki de gerçeği göremeyen, bilemeyen çıkışlar? Bazen en güzel yanıtlar bir öykü, şiir ve fıkra olabilir. Sürgün olmayanlar bilemez mülteciliğin ve yersiz yurtsuzluğun ne demek olduğunu, uzaktan bakmak ile bilfiil yaşamak; yaşayan bilir ancak? Yoksulluğun, yasakların pençesinde kıvranmak ve ölümü her an yanı başında hissetmek, yaşayan bilir ancak?

Uçak inişe geçtiğinde başını cama dayadı, gözyaşlarını usulca sildi; kontrol edemediği hıçkırıklara boğuldu. Islak, bulanık gözlerle o hep özlediği koyu kahverengi tarlaları, kılıç gibi parlayan nehri görünce ürperdi. ‘Ya gözaltına alınırsam!’ diye düşündü. Sonra çantasındaki kimliğini kontrol etti. Nasıl özlemişti doğup büyüdüğü bu kenti. Vatandaşlıktan çıkarıldığında günlerce ağlamıştı. Kulaklarını tırmalayan yabancı uğultu içinde eriyip giderken, bitmek bilmeyen hırçın yağmurlar kendini beğenmiş çatıları hiç eskitemiyordu.

Kaymak gibi caddeleri ölü gibi dolaşır; balık, bira, patates kokularından midesi bulanırdı. Limana yürür, denizin homurtusu sürgünlük, yurtsuzluk duygusunu daha çok duyumsatırdı. Kitaplara gömülür, yurdunu ve kentini anlatan sayfaları yutarcasına okur, panjur tirizlerinin arasından güneş sızdığında dışarıya çıkardı. Aynı yazgıyı paylaşanlar gruplaşır, uzak dalgın bakışlarla konuşurken, daha çok susarlardı. Öylesine iyi anlaşıyorlardı ki, ufacık bir mimik bile birbirlerini anlamaya yetiyordu.

Kalabalıkta yürürken, şaşkındı. Hiç kimseciklere haber vermeden gelmişti. Karpuz kabukları nehre çoktan düşmüştü, güneş insafsızca yakıyordu. “Memleketim, ölüm kenti!” diye mırıldandı. Bir yabancı gibi bakındı. Sıkıca kenetli ağızlar, kaçak konuşmalar, gözlerdeki hüznün bulutu elle tutulur gibiydi. Taksiye binip Dörtyol’da indiğinde, nereye gideceğini kestiremedi. Sanki bu caddelerde yumruk sallayıp pankart taşıyan kendisi değildi. Sokak aralarından tazı gibi kaçıp o kambur nineye kaç kez sığınmışlardı. Divanın altında, yüklüğün arkasında gülme krizine tutulurlardı. Polis kapıyı

tekmelediğinde nine yatakta inleyip hasta numarası yapardı. Her defasında peltek diliyle “Çok şükür!” derken, tek gözünü kısıp “Başıma iş açacaksınız! Oturun oturduğunuz yerde!” derdi.

Kikirimsi beton yığınlar baktı, içi burkuldu. Caddeler ıssız sayılırdı. Tentelerin altında yürüyen insanlar telaşlıydı, kolları savunma halindeydi. Düzensiz, kirli dükkânların gerisinde uyuklayanlar, şerbet satıcılarının tiz seslerine olan rahatsızlıklarını sinek kovalayarak ya da tespih tanelerini parmaklarının arasında ezerek gideriyorlardı.

Durağın gölgeğine çekildi, adres defterini arandı. Hiç kimseciklere görünmeden dolaşmak, her şeyden önce Berfin’in ailesine uğramak istiyordu. Yerel bir gazete ‘Yasaklar geri geldi!’ diye manşet atmıştı. Seksenli yıllarda tüm ‘Zozan’lar ‘Suzan’a çevrilmişti. Nüfus müdürlüklerine gelen listeleri düşündü. Hâlâ isimler yasaklanıyor, ne garip bir ülke!

Çelişkiler, yasaklar, ihlaller, yolsuzluklar ve karanlıklar yumağı?

On iki eylülünden sonra o da yurt dışına çıkmak zorunda kalmıştı. Ülkesine dönemeyen Berfin, ailesini öyle çok anlatmıştı ki, onları daha önceden tanıyormuş duygusu içindeydi. Ev yakındı, ‘ilkın bir otele yerleşmek gerekir’ diye düşündü. Otelin serin lobisinden dışarıya bakarken, askerî araçlar geçiyordu. Sınır boyu ilçesinde geçen çocukluğunu anımsadı. O hep yok oluş, uzaklık ve ölüm kokan sınır boyları... Mayınlar ve kaçakçı hikâyeleri... Kara çarşafly kadınlar koltuklarının altına sıkıştırdıkları bohçalarla kapı kapı dolaşırlardı. Odanın ortasında açtıkları bohçalardan simli, ipekli ve boncuklu kumaşlar fıskırırdı. Her hafta projektörlerle aydınlatılan meydana insanlar koyun gibi dizilir, bir noktaya bakıp, ‘Görmemişem, duymemişem’ diye inlerlerdi. Oysa babasıyla konuşan, gizlice tütün getiren Seydo Amca da ölenlerin arasındaydı.

Dışarıya çıktı, akşamın sıcak buğusuna kebab ve yeni kesilmiş karpuz kokusu karışıyor, çocuklar kirli bezleriyle ışıklarda duran arabaların camlarını silmeye çalışıyorlardı. Çok hızlı yürüdüğünü ayımsadı, ‘insan gittiği yöreye anında uyum sağlıyor’ diye düşündü. Eski günler bilincinden akıp geçiyordu, boğazı doldu, düşünmek istemiyordu aslında. Sanki düşünürse anıları savrulup, parçaları kaybolup gidecekti. Yarım kalan filmin tamamlanacağına inanıyordu. Güneş batana dek dolanıp durdu, birkaç adrese uğradı, telefon açtı; çoğu yoktu! Gıcırdayan kapıların ardından ürkek başlar uzanıyor, omuz çekiyor ya da “Öldü öldü!” diyorlardı. Berfinler’in kapısında soluklanıp, zile bastı. Boğazındaki yumruğu gidermek için art arda öksürdü. “Deri vekin, hevalê Berfin’ê me!” * dedi.

* Kapıyı açın, Berfin’in arkadaşayım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ölümler çözüm mü?

Ordudan ihraç edilen eski Astsubay Kasım Çakan'ın *Astsubayken Er Olmak* adlı kitabının yayınlanan özetleri dehşet vericiydi... Kitabı henüz okumadım, her şeyden önce gerçekleri inkâr etme noktasına gelmediği için ve gösterdiği cesareten ötürü Çakan'ı kutlamak gerekiyor. Vicdanın ve aklının sesini dinledi, içinde yer edecek olan canavara boyun eğmedi, kendine güvendi... Oysa yetersizlik duygusuyla, çıkarı uğruna, vicdanı ve iradesini üst sistemlere devredebilir, iktidarla özdeşleşebilirdi. Gerçekliğe bayrak açmak, iyi ve güzel insan olmayı istemek olduğu gibi, benlik gerçeklikten beslendikçe güzelleşir. Bu nedenle gerçekliğe kurşun sıkanların, suç işleyenlerin yüzleri karanlıktır, sesleri de... Aslında bilincin parçalanmadığı, doğal ve sağlıklı düşünme halinde, gerçekleri görme isteğimiz artar, ısrarla gerçekleri dillendirmek isteriz. Gerçeklik dinginliktir, gerçeklik çıplaktır, gerçeklik kurgulanmaktan uzaktır, gerçeklik sevgidir, uyumdur... Ve yaman zıtlıklar barındırsa da barışçıldır. Karamsarlık üretmiyoruz, işte ülkenin hali! Ve hâlâ bu ülkenin aydınları, DTP Meclis'te yer alıyorsa bu ülkede demokrasi vardır diyebiliyor. "Vardır(!)" da, nasıl bir demokrasi? Kuşkusuz demokrasinin bir değil birçok tanımı olduğu gibi her bilincin penceresinden kendi rengine bürünmesi de kaçınılmazdır. İyi de insanın kendine istediği hakları karşısındakine de istemiyorsa bunun adı ne olabilir? Yıllardır süren bu savaş ve insan hakları ihlalleri... AİHM'e giden binlerce dosya neyin göstergesi?

Başka diller ve renkler kabul edilmedikçe demokrasiden söz edilebilir mi? Demokrasi adaletsizliği ve şiddetti azaltıyorsa kendi kendini savunabilir. En zengin anlamlar farklılığın kavranmasından doğar, bu doğuşla birlikte demokratik anlayış ve ortak bir bilinç oluşur. Demokrasi mücadelesinin verildiği yerde, gerçek bir demokrasinin oluşumu her şeyden önce siyasal yaşamın, toplumsal hareketlere, çözümlemelere, yenilenmelere ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç varoluşsal dokudur ve insanın etkin pratik mücadelesine bağlıdır.

Bu nedenle demokrasisi gelişmemiş toplumlarda devlet baskıcı, toplum çatışmacıdır. İnsan kendini daha bağımsız kılacak bir tepki gösteremiyorsa ya siner ya da başkaldırır; insan özgürlüğe âşıktır, baskıya dayanamaz çünkü. Yaşanan kaos ve savaş hali ülkenin ruhsal yapısını bozup sosyoekonomik kültürel yapıyı derinden etkiliyor, insanlar mutsuz ve gergin, gün geçtikçe saldırganlaşıyor, açlığın, sefaletin ve fuhuşun batağında çırpınırken, türbeler, ziyaretler umut kapısı oluyor... Oysa iyi ve şeffaf yönetimlerde herkese yetecek kadar demokrasi vardır, yaşam standartları gittikçe yükselir ve düşman yaratma bilinci aşılarmaya gerek duyulmaz.

Neden bu ülke kendi iç dinamiklerini kullanamıyor ve gerçek sivil yönetime geçemiyor? Farklı bir dönemde ve süreçteyiz, bu dijital çağda insanları eskisi gibi uyutmak, oyalamak kolay değil artık... Bu ülke hepimizin ülkesi, farklılıklara tahammül bilinci yaratarak gerçekleri görme, barışı ve dinginliği oluşturma zamanıdır. Binlerce insan hep bir ağızdan güvenli ve iyi bir yaşam için barış diyor, ölümler çözüm değil, çözüm: güçlü bir diyalog, birbirimizi anlamak, benimsemek ve birbirimizi sevmekten geçiyor.

"Kürt sorununun çözümü ve AB'nin yolu Diyarbakır'dan geçiyorsa" Türkiye Barış Meclisi'nin çağrılarına kulak verilmelidir. Türkiye Barış Meclisi 31 Ağustos 2008, Pazar günü, üç yerde "Kürt Sorunu'nda Demokratik Çözüm" mitingi düzenliyor. Diyarbakır İstasyon Meydanı, saat 16.00; İstanbul Kadıköy İskele Meydanı (Tepe Nautilus'un önünden başlıyor), saat 14.00; Adana Uğur Mumcu İstasyon Meydanı (Mimar Sinan Tiyatro Alanı'ndan başlıyor).

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beşikten çalınmak!

Suzan Samancı 05.09.2008

Şüphesiz yeterince okuyan bir toplum değiliz. Üstüne üstlük sanatın içine tükürülürken, Picasso'nun resimlerine bakıp "Ne var bunda ben de yaparım!" diyenlerin yönetiminden de nasibimizi alanlardanız... Geçenlerde "Kafka'nın pornoya merakı vardı" gibi haberler yer aldı basında. Doğrusu bu da günümüz reklamlarından bir parça mı diye düşünmeden edemedim...

En şanssız aşklardan biri Kafka ile Milena aşkıdır bir bakıma, çünkü birbirlerini görmeden dostça başlayan mektuplar kısa bir süre sonra tutkulu sevgiye dönüşür. Üç yıl süren bu mektuplaşmalarda iki ya da üç kez buluşurlar. Kafka nişanlı, Milena ise evli ve mutsuzdu, ikisi de Yahudi'ydi. Milena o dönemlerde anadilinin ve Kafka'nın önemini kavramış, Kafka'nın Almanca yazılarını Çekçe'ye çeviriyordu. Milena sonradan kocasından ayrılır. Hitler döneminde, toplama kampında ölürken, Kafka da hastalığını yenemeyip olgunluk döneminde öldü. Kısa yaşamına çok şey sığdıran Kafka'yı en iyi inceleyenlerden Gilles Deleuze ile Felix Guattari'dir. *Minör Edebiyat İçin Kafka* adlı incecik kitap çok şey söyler.

Anadillerinde yazamayan ne kadar çok insan var günümüzde? Göçmenlerin, sürgünlerin ve çocukların sorunu... Minör edebiyatın sorunu, aynı zamanda hepimizin sorunu. Deleuze ve Guattari, "İnsan nasıl kendi öz dilinin göçebesi ve çingenesi olur" derken, Kafka "Çocuğu beşikten çalmak, gergin ipte dans etmektir" diyor. Ve bizler de beşikten çalındık, gergin ipten öte, hem de ateşler üstünde dans ediyoruz; kendi dilimizin göçmeni, çingenesi ve günahkârıyız...

Nedir "minör edebiyat"? Minör edebiyat, minör bir dilin edebiyatı değil, bir azınlığın majör bir dilde yaptığı edebiyattır. Ama temel özelliği, dilin güçlü yersiz yurtsuzlaşma katsayısından her koşulda etkilenmiş olmamasıdır.

Minör edebiyatın en önemli özelliği her şeyin siyasal olmasıdır. Toplumsal ortam, çevre arka plan olarak kullanılır. Kafka da Prag Almancası'nı tercih ederken, bütün yoksulluğu ve acısı içinde belki de onu "şizofrenik" farklılığa iten durum budur. Kafka'nın hizmetçilere ve memurlara duyduğu hayranlık ve onların dillerine duyduğu hayranlık, yasa, suçluluk ve içsellik bundandır deniyor.

Her yazarın eserlerinde yaşadığı çevre ve kendisi vardır genellikle. Kafka hukukçuydu, yaratıcı evreninde yargıçlar ve mahkemenin kuşatıcılığı vardı. *Dava*'daki kimliği belirsiz üç kişi ile müfettiş pencere önünde toplanırlar; hareketli bir ilişki içine girerler. Mahkemenin o kaotik ortamında, hâkim ve onun sağında, solunda oturanların atmosferine giriveririz,

ama sonradan farklı bir sarmala sürükleniriz. Bu sarmal gittikçe genişleyen bürokrasinin çelişkileri ve çıkmaz sokaklarıdır. Belirgin kahramanlar yoktur, silik ve hücre gibi çoğalan kahramanlara Proust'ta da rastlarız. *Değişim*'deki George Samsa, hepimize çok yakındır ve bir ölçüde yabancılaşmanın, hiçliğin diğer adıdır. Bir sabah hamam böceğine dönüşür, yalnızca babasından mı kaçıyordu? Babasının bunaldığı, umarsız kaldığı yerde tüm hiyerarşik ilişkilerden...

Joyse ve Backet'ten de söz edebiliriz. İki İrlandalı yazar da minör edebiyatın dahice koşulları içindedir diyor Deleuze ve Guattari. Edebiyat tarihine bakıldığında ana dilini kullanamayan o baskıyı ezilmişliği, dışlanmışlığı derinden hisseden yazarların eserlerinde farklı bir derinlik, özgünlük görüldüğü gibi onlar için yabancı olan egemenlerin dilini çok daha iyi kullanıyorlar. İskender Savaşır *Kelimelerin Anayurdu* adlı kitabında "Türkçe Türkler'e emanet edilmeyecek kadar değerlidir," derken, Türkçe edebiyata önemli katkılarda bulunan ve Türkçeyi azınlıkların daha iyi kullandıklarına dikkat çekerken, Yaşar Kemal ve Bilge Karasu örneğini verir. Metaforik ve ironik dile yönelmenin sosyo-psikolojik ve reel nedenleri var kuşkusuz; bu bilinçaltı yönelimi görmek istemeyenler için herkes taraftır...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yollar...

Suzan Samancı 12.09.2008

Yol sözcüğü farklı çağrışımlar uyandırır da en çok amacı, iradeyi ve özgürlüğü barındırır. Ozanın dediği gibi 'uzun ince bir yolda gidiyoruz gündüz gece...' ve o gidişlerde insan baştanbaşa kendisidir. Otobüsün camına başlar dayandığında, hızla giden trenin sarsıntısıyla bütünleşir, kulaklarımıza basınç yapan uçakta kendimizden asla kaçamayız. İçimizdeki ses ile konuşuruz. Önemli, önemsiz ayrıntılar, pişmanlıklar... 'Evet'lerin , 'Hayır'ların kesinleştiği en güzel mekânlar yollar değil mi? Acılar çözülür, incecik bir nehir gibi akar... Gözler nemlenirken usulca siliniverir. Sonra adlandırmaktan korktuğumuz her şeyi alt üst etmek isteriz bir an da! İçimizdeki yolların labirentinde dönenip dururken, kendi yolumuzu buluruz. Herkesin bir yolu vardır ve yürüdükçe uzar. Dönemeçli yolları severiz, çünkü fazla uzun görünmez.

Bir başına yolculuk etmek nirvanaya ulaşmak gibidir. Uzak ülkelerdeki yolculuklarda yürekler üşür, mülteci inilti kulakları yalar. Suskunluk çoğalır. Dilsizliğimiz, ezilmişliğimiz önümüze dikilirken, gri bir atmosfere sürükleniriz. Çünkü kanayan bir coğrafyanın insanıyız biz... Dilimizden utandığımız çocukluğumuz, harman zamanı, karanlıkta gelin gibi süzülen biçerdöverler, buğday kokusu, kaçak tütün ve çay... Sonra köyü basan komandolar, tarumar olan çeçler, kaçakçı hikâyeleri ve sınır kavgaları...

Gruplaşmalar, öğrenci evleri, sabaha dek süren tartışmalar... Havaya kalkan yumruklar, konuşan silahlar... Meydanlarda unutilan ayakkabılar, kimlikler... Damgalanan politik evler, sürgünler, ölümler... Ölümüne inançlar, gecede büyüyen gülüşler, çoğalan duvar yazıları, kaçışlar, ahlaksal değer taşıyan eylemler, direnmeler...

Anayasa Mahkemesi'nce hakkında dava açılan DTP'nin kapatılması için kollarını sıvayanlar ve bunun için ısrar edenler düşündürüyor! AKP'nin kapatılma davası ve Ergenekon dehşetine tepki gösterenler DTP'nin kapatılmasına da aynı tepkiyi göstermeliler. İyi yasalar herkesin eşit haklarını korur. DTP bu ülkenin bir parçasıysa Kürtlerin çoğunluğunun ve mağdurların sesiye, onların duygu ve düşüncelerinin, istem ve arzularının uzantısıysa neden hatalı ve suçlu olsun? En büyük suçlular iradelerini bağımlı yargıya teslim eden ve sessiz kalanlar değil mi? DTP'nin kimlik bağı ve aidiyeti, Meclis'e gönderdiği milletvekillerinde somutlanıyor. Dehşet verici cinayetler, işkenceler ve darbeler dönemi bitmiştir artık, herkesin kendi kültürünü, kendi dilini gerçek anlamda yaşayabilme ve yaşatabilme zamanıdır. Seksen yıldır bireyi hiçe sayan, bilinçleri karartan ve derin uykulara sevk eden, ıssızlaştıran, yapay bilinç ve ırkçılık vadisi oluşturmaya çalışanlar farklı ve derin bir rota çizmeye çalışıyorlar, çünkü görülenler ve görülmeyenler birbirlerine haklılık kazandırmak için her şeyi kullanmaktan çekinmiyorlar... Oysa güçlü ve akılcı politikalar, toplumun ve geleceğin akışını biçimlendirmekle kalmadığı gibi, aynı zamanda yenilikçi ve çözüme dayalı siyaset bilincini de oluşturur. Basit, gerçekleri görmede inatçı bir tutumla DTP'yi tek ayak üstünde yemin etmeye davet etmek, kendi meşruiyetini sağlamlaştırmak, galeyana getirmek, oyunbozanlık etmenin diğer adı değildir diyebilir miyiz? Bu ülkenin gerçek ev sahipleri, yıllarca kimliklerini gizleyen, reddeden (reddetmek zorunda bırakılan) kimliğinden utananlar, kimliğini yeniden keşfedip, kimliğine yeniden sahip çıkıp kendisiyle barışık hale geldi. Evet, yaşanan bunca acı ve zulme karşın... İsmet Zeki Eyüboğlu, *Anadolu Uygarlıkları* adlı kitabında, "Nasıl olur da dışarıdan gelenlerin uygarlıkları yaşar, yerli olanları silinip gider?" diyor. (s.44-45) Başkaldırıları doğuran etmenler ne? Ölümü göze alan insanlar ne istiyor, dertleri ne? Hepsi kandırılmış ve macera arayan zavallılar mı? Yasaklar, korkunç zulümler ve inkâr değil mi bu karmaşayı ve başkaldırüyı doğuran?

Bir devlet vatandaşı için güvence olamıyorsa, onun haklarını koruyamıyor, yok sayıyor ve cezalandırıyorsa kitlenin biraraya gelmesi ve örgütlenmesi kaçınılmazdır. Ötekilerin oluşmasına zemin hazırlamak en büyük bölücülük değil midir? Vatandaşlarına demokratik yolları tıkayan bir devlet, kendiliğinden yasal olmayan yolların kapısını aralamaktadır. Farklı kültürel özelliklere sahip bir halkın değerlerine saygı duymayan devlet, altına imza attığı uluslararası yasaları çiğnemiş demektir. Birleşmiş Milletler'in (BM) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 2. maddesinde "Herkes; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş ya da benzeri başka bir statü gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin bu bildirmede öne sürülen tüm hak ve özgürlüklere sahiptir" deniyor. Bu bildirgeye ilk imzayı atan devletlerden olan Türkiye, maalesef antlaşmaya uymamıştır. Kürt sorunu Türkiye'nin kanayan yarasıdır. Tüm veriler Kürt sorunu çözüme kavuşmadan Türkiye'nin demokratik ve ekonomik açıdan gelişmesinin mümkün olmadığını göstermekte.

Son 16 yılda Kürtlerin kurduğu HEP, DEP, ÖZDEP, HADEP, DEHAP kapatıldı ve şimdi de DTP kapatılmak isteniyor. Hukuksal gerekçesi bağımlı yargının eseri olan bu niyetin, politik olduğu aşikârdır. Halkın oylarıyla seçilmiş DTP'yi kapatmak, barışa ve demokrasiye ket vurmaktır. Kapatılan bu partilerin milletvekillerinin bir kısmı yıllarca hapislerde ömür çürütürken, bir kısmı yurtdışına kaçmak zorunda kaldı. HEP milletvekili Mehmet Sincar ise katledildi. Açılmış bu dava salt ötekiler uygulaması değil, bölücülüğün dayatılması anlamına da gelmektedir. Her gün onlarca insanın öldüğü bu çatışma ortamına son vermenin biricik yolunun, seçilmişlerin muhatap alınıp demokratik bir düzende parlamentoda temsil edilmekten geçtiği dile gelse de somut adımlar atılmak istenmiyor... Bu coğrafyada toplumsal barış ve huzur istenecekse bunun artık zapt ü raptlarla olmayacağı ortadadır, çünkü bu çağda akıl ve gerçeklik totaliterliğin yerini almıştır. Ortak bilinç oluşturmanın zamanıdır, doğru zamanda doğru kararlar vermek, yeniden yapılanmanın ve aydınlanmanın vazgeçilmez koşuludur. Bir süre önce kapatılmak istenen AKP haklı olarak kendileri için kıyameti koparıırken, nedense DTP'nin kapatılmak istenmesine sessiz kalmaktadır. Oysa en çok da AKP'nin olaya tepki duyması

gerekirdi. Hani Avrupa Birliği (AB) projesinde iddialıydılar? Bu zihniyetle mi Avrupa Birliği'ne girilecek? Hani asimilasyon bir insanlık suçuydu?

Türkiye'nin hukuk devleti olmaya, bu ülkenin özgür ve onurluca yaşamaya acilen ihtiyacı var. 19. yüzyıla ait ırkçı düşüncelerle devlet erkini kullanarak insanlarımız arasında ayırım yapmaya ve birbirlerini düşman etmeye bön vatanseverlerin hiç hakkı yoktur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Davulcu...

Suzan Samancı 26.09.2008

Ramazan ayı boyunca saat iki den sonra binaların altına gelip “Heey heey!” diye bağırın davulculara kızsam da çocukluğumun hiç yorulmayan davulcuları onlar... “Sakin ha bizden başkasına para vermeyin!” dercesine fotoğraflı kartlar basıp dağıtıyorlar. Onlar da zamana uymuşlar.

Yoksulluyla, orta hallisiyle, zenginiyle Ramazan ayı telaşı yaşıyor. Çocukluğumun sahuruları hâlâ belleğimde: bu ay için kilerde saklanan yiyeceklere kimse el süremezdi. Fırına götürülen hamurlar, o mis gibi buğday ekmeği, çörekler, pideler, kavurmalar, içli köfteler, damıtık pekmezler hep bu ay içindi. O zaman da şimdi de vazgeçilmeyen tek şey ekmek oluyor. Yoksulun biricik dayanağı. Dikkat edilirse hali vakti oldukça iyi olanlarda bile, ekmek stok etme alışkanlığı var; bu alışkanlık boşuna değil... Hatta Kürtler fırın ekmeğini çok sever; köylü çocukları somun ekmeğini tandır ekmeğine katık eder. Kaşık, sini tıkrıtlarıyla uyanmalar, güröldeyen sobanın üstünde cızırdayan demlik ve çay kokusu... Çoğu kez uyanırdık da kalkmaya cesaret edemezdik; yorganın altında sabırsız bir sıkıntıyla kıvranırken, yükselip alçalan seslere ortak olmak isterdik. Sonra sobanın duvara yansıyan şavkı, tıkrıdayan masa saati, bitmek bilmeyen bağbozumu anıları... “Kaniya Sipi”deki Hoca Hızır’dan, bahçelerde ve mezarlıklarda ellerindeki çırayla gezen şehitlerin ışığından söz edilirken o bildik dualar yinelenip rahmet dilenirdi. Cinli evden, Kaso’nun nazarından, bahar aylarında doğacak kuzulardan, ineklerden söz edilirdi. Anneannem yatağına gömüldüğünde, yüzüne örttüğu tülbendiyle o loşlukta garip biri oluverir, fosforlu tespihini çekerken tüm şeyhlerin adını sıralardı. (Üçkâğıtçı şeyhler...)

Ramazan ayı ile birlikte köşe başlarında çiğ köfteciler, şerbetçiler, hurmacılar, tatlıcılar çoğalıyor. Sahura kadar kahvelerde oyun oynuyor erkekler. Bir ülkenin gerçekliği kadınların içinde bulundukları durum ile bu kahvehanelerdir aslında... Yoksul semtlerdeki kadınlar biraraya gelerek sahur yemeği yiyorlar. Sonra erişemedikleri, özlem duydukları yemekleri tarif ederek doyuma ulaşıyorlar. Kadınlarımız bir arpa boyu yol gitti mi sizce? Dilenciler mantar gibi çoğalıyor. Kurulan semt pazarlarında ellerindeki sepetlerle dolanan titrek ağızlı yaşlılar, çürük sebze ve meyve artıklarında aranıyorlar. Fırınlarn önünde bekleyen kadınlar yüzlerini saklayarak ekmek istiyorlar. Bir muhabir anlatmıştı. Sebze halinde iki büklüm bir adam hali vakti yerinde olanların tavuk ve hindilerini keserek geçimini sağlıyormuş. Öyle ya, tuzu kurular her şeyin en iyisini yer, hormonlu tavuk yerler mi hiç! Özel köy tavuklarını tercih ederler. Lastik çizmelerinin içinde kaybolan o bir damlacık adam, bacağının arasına sıkıştırdığu tenekeye sıkı sıkıya

sarıyor, kestiği tavuk ve hindi başlarını biraz geriden kesip sevinçle bu tenekeye atıyormuş. “Bunlar da olmazsa ağzımıza yıl boyu et girmiyor” diyormuş.

Dün akşam yine davul çalmaya başladığında pencereye doğru yürüdüm. Yorgun, yaşlı binalara bakarken, birkaç yıl öncesini düşündüm. Çöpçüler ve kediler bile pısarken, davulcuların tokmağı da paslanmıştı. Günde yedi sekiz kişinin öldürüldüğü ve sokakların kana bulandığı günlerde herkes ölümü kanıksayarak sırasını bekliyordu. Sabah işe gitmeden çocuğunu sokağın başına gönderip şüpheli birilerinin gezinip gezinmediğine emin olmak istiyorlardı. Hâlâ fren sesleri, telsiz sesleri ve gece yarısı çalınan kapı en büyük korkularımız...

Muşamba montlu kara davulcuya bakıyorum kaç gecedir. Sokağın köşesinden çıkıp gelirken yanındaki arkadaşıyla şakalaşiyor. Sahura kalkan evleri ezberlemiş gibi katlara bakıyor; gümbürtü gittikçe yükseliyor. Kara davulcu coşuyor, bacaklarının arasından tokmağı kaldırıp indiriyor, sonra izlendiğini hissedercesine fiyakalı bir dönüş yapıyor. Arkadaşı cebinden mendil çıkarıp sallıyor, halaya duruyor. Ne güzel diz kırıyor diye düşünürken, umutlanıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kendine istediğini başkalarına istemeyenler...

Suzan Samancı 03.10.2008

Ayvalık-Altnova beldesinde Kürtler linç girişimiyle karşı karşıya kalırken, geçenlerde de Aliğa ilçesinde bir ilköğretim okulunda kutlama törenine katılan kaymakam şiir okuyacak öğrencinin adının “Rojda” olduğunu öğrenince programı iptal ettiriyor. Böylesine tepki gösteren kaymakam ve valileri kimler yapılandırdı? Koltuklarına sıkıca sarılan, üstten gelen emirle titreyen, imza atmayı çok iyi belleyen kaymakam ve valiler çok acınası doğrusu... Isparta-Sütçüler kaymakamı da Orhan Pamuk’un “Benim Adım Kırmızı” kitabını toplatma kararı aldırmanın mıydı? Değişime ve çağa ayak uyduramayan ve kanunlarıyla bağımsız olmayı başaramayan bir ülkede çeteler cirit attıkça, yargı siyasallaşacağı gibi, kutsal sayılan devlet karşısında küçülen, düşünemeyen bön vatanseverler de bu tür eylemlerinden geri kalmayacaktır. Bu kaymakam ve valileri yetiştirenler Rojdaların, Jêhatların, Welatların, Delallerin hallerini anlamadıkları için bu ülke bu karanlığı ve acıları yaşıyor...Anadilde eğitimin haklı talebi karşısındaki aymazlık ve sert duruşa bir anlam veremiyor insan! Nedir bu inat ve paranoya? Bulgaristan’daki Türklerin haklarını savunanlar, Almanya’daki Türklerin hakları için çabalayanlar neden bu yangını görmezlikten geliyorlar? Türkiye’de Kürtçe halen suç sayılırken, Almanya’nın beş eyaletinde resmî olarak atanan 25 öğretmen tarafından 1100 öğrenciye Kürtçe ders veriliyor. Anadil var olsun ve kendine güvenin, uyumun ve ahengin temeli olduğu gibi, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası hukuk, anadili temel insan hakkı olarak koruyor. Özgürleşen toplumlar anadilde eğitime büyük önem verirler. Korku ve baskıyla anadilini yitirenlerden özgür ve sağlıklı bireylerin çıkmayacağı biliniyor. Dil konuşuldukça, düşünüldükçe, yazıldıkça doğurganlaşıp, esneklik kazanır. İnsanlar kendi dilini belirleme şansına sahip olsaydı, sanırım hiç kimse acı çeken, yok sayılan ve uğruna canından olacağı dili seçmek istemezdi. Diyarbakır’a gelen bir yazar (zamanında Komünist damgasını yemiş ve hakkında davalar açılmıştı) şaşkınca bakıyor ve susuyordu. Düşünce ve duygularını sorduğumda, “Buradaki insanlar direngenler, ama dile gelmeyen bir tedirginlikleri ve güvensizlikleri var” derken, konuşmasında anadilin gerekliliğine de hiç değinmemişti. Bunu söyleyen bir yazardı(!) Yıllardır baskı altında olmanın, aşağılanmanın,

yok sayılmanın insanı güvensizliğe ittiğini bilmiyor muydu? Biliyordu bilmesine de konuşmak işine gelmiyordu. Kendine istediğini başkasına istemeyenler nasıl aydın olabiliyor anlayamıyorum. Dillere zincir vurup yadsımak, çağın gerçekliği karşısında yenilmek değil de nedir?

Türkiye bu yasaklar, tabular, darbeler, çelişkiler ve yanılsamalarla oyalanmasaydı da, sağlıklı ve özgür bir toplumsal gelişme yaşasaydı, ülkesindeki tüm dillere ve kültürlere sahip çıksaydı, kendi dilini ve kültürünü yaşatmak isteyenler televizyonlarını kursaydı, üniversitelerde bu dillerin kürsüsü ve araştırmacıları olsaydı ne olurdu? Ülke bölünür müydü? Aslında bölünmeyi yaratanlar tek tip kültürde ve dilde ısrar edenler değil mi? Kendini güvende hisseden ve her anlamıyla doyuma ulaşan insanlar korunup, önemsendikleri için, yaşadıkları ülkeye başkaldırıyla ya da korkulu tapınmayla değil, bilinçle sahip çıkacaklardı. Akılcı ve köklü çözüm politikalarıyla istenirse halklar birbirine düşman edilmez, istenirse dil, din ve ırk ayrımı gözetilmez, istenirse farklılıklara tahammül bilinci yaratılır. Yaratılacak konsensüs ile ortak bilinç oluşturulup, medya, farklı dillerin, dinlerin ve düşüncelerin gerekliliğini ve önemini işleyebilir. Bu ülke hiçbir yeniliğe adım atamayan, statükoyu koruyan, her şeyiyle kafa karışıklığı yaratarak 27 Mayıs'ı, 12 Mart'ı ve 12 Eylül'ü yaşatarak Kürtleri bastırmak ve uyanan halkı sindirmeyi başaramayacağını bilmek istemese de, koskoca gerçekler ortada: karanlık suç çetelerinin biricik amaçları savaş tırmandırmak ve çözümsüzlük üretmek, yargıyı, hukuku ve devletin tüm odaklarını ele geçirmek değil mi? Umarız Ergenekon'a yapılan bu müdahale, farklı Ergenekonları oluşturma çabalarına dönüşmez de, aydınlığa ve gerçek demokrasiye yaklaşırız. Yaklaşır mıyız?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Narsistik krizler ve küskünlükler!

Suzan Samancı 10.10.2008

Her ülkenin, her kentin kendine has uygarlık biçimi olduğu söylenir. Kuşkusuz aydınlanma ahlaki ya da entelektüel bir olgu değil, toplumsal bir olgudur. Türkiye'nin toplumsal yapılanması ortada; baskıcı yönetim ve hiç bitmeyen savaş hali bizleri tekrara iten yazılımlara sürüklüyor...

Tarih bize gücün kendine ait olmayı yıkmak ve yok etme eğiliminin ve histerisinin olduğunu gösterir. Baskı ve dengesizlikten kaynaklanan bir toplumsal çatışma var olduğu sürece, eşitlikçi ve denklik içeren adilane çözümün zorluğu kendini dayattıkça dayatıyor. Baskıcı toplumlar, benliği akıldışı bir şekilde varolacağı bir gerilemeye ve bilinçdışına yönlendirir. Bilindiği gibi, "bilinçdışı" yadsımının diyalektiğine dayanır; içeriklerin bastırıldığını varsayar, bu içerikler ise bastırıldıkları için bilince ulaşmaz, öznedeye ya dilin ya bedeninin ya da her ikisinin dönüşümüne yol açar.

Dağlıca'da yaşamlarını yitiren asker ve gerillalara tepki daha farklıydı... Şiddetin meşru nesneleri haline gelen asker ve gerillalar bu ülkenin gençleri, bu yüzden bu acı ve şiddet herkese aittir. İmparatorluğun arka bahçesinden yeşeren Cumhuriyet, geçmişle hiç hesaplaşmadığı gibi, taklitçilik, yasaklar, tabular, putlaştırılan liderler, darbeler ve çetelerle farklı dillere ve kültürlere tahammülsüzlüğün sonucu nasıl demokrasi oluyor anlatılsın da anlayalım...

Nuray Mert, “Kürtler ve Faydasız Salaklık” adlı yazısında haklı olarak sitem ediyor desem de, öteki ile arasında dile gelmeyen bir mesafenin ve muğlaklığın esrimesi mi, hatta, “faydasız salaklık” söylemi, buyurucu dışlama edimindeki bölünme korkusu mu diye düşünmekten kendimi alamadım. Çünkü çoğu kez kendilerini safderunlukla suçlayanlar, kendi özgürlüklerinden vazgeçme pahasına, başkalarının özgürlüklerine ket vurma durumuna katkı sunuyorlar. Küskünlük duygusu gizliden gizliye çok renkli egemen ulus milliyetçiliğini harekete geçirmede oldukça mahirdir dersem Nuray Mert alınmasın.

Öte yandan elektronik postama gelen birçok iletiden Frantz Fanon –kavgaysakavga imzalı okurun akılcı olmayan öfkesi iyi düşüncelerini gölgeliyordu. Bendenizi de dahil ettiği üçüncü grup olarak sınıflandırdıkları: kafalarının Kürt sorunundan başka şeye çalışmayanları ve barış istemeyi de kimselere bırakmayanları “İğrenç” bulması toplumsal ruhun göstergesi demek hiç de yabana atılır bir durum olmasa gerek.

Kuramsal düşüncenin çıkış noktası, muhalefet, reddediş ve mücadeledir. Türkiye’de güçlü bir muhalefet olmadığına göre, yıllardır tek dil ve kültürde ısrar edildiğine göre, Misak-ı Milli sınırları yeniden yeniden anımsatılmak için, ötekine, düşmana ve korkuya ihtiyaç duyuluyor. Eli kalem tutan okurun “İğrenç” sözcüğünü kullanması kolektif kişiliğin önemli bir işaretini oluşturuyor. Sözcükler yalan söylemez! Burada Julia Kristeva’yı anımsamakta yarar var. Kristeva, “Tiksinme bir tür narsistik krizdir, bu narsistik kriz de kendi hakikatiyle iğrenci doğurur. Ötekinin aşırı katılığı, ötekinin arzu nesnelerinin yitirilmesinde ortaya çıkan kusuru. Her iki durumda iğrenç ötekiindeki “Ben”i desteklemek için ortaya çıkar. İğrenç zaten yitirilmiş olan bir nesneye duyulan yasın şiddetidir” diyor. Yaralı ve fobik bilinçlerin tiksintiden başka nesnesi yoktur!

Savaş yaşıyorsa, ölümler dur durak bilmiyorsa, barış ve diyalog biz istesek de istemesek de gündeme gelip kendini dayatacaktır. Bugün tırmandırılmaya çalışılan Türk-Kürt çatışmasıyla yargı ve hukukun pazar mekanizması aklanmaya çalışılıyor. İçinde yaşanan gerçekliği ısrarla dile getirmek, bu yangını ve acıyı akılla kavrayanların barıştan söz etmeleri biricik görevleri değil midir? Yıllardır iktidarı bilgili kılmak yerine, bilgi iktidar sahibi olmayı becerebilseydi, bizlerde salt huzuru değil, en azından dinginliği özleyip oluşturabilirdik.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Duvardaki tüfek!

Suzan Samancı 17.10.2008

Öykü denilince aklıma ilkin Anton Çehov gelir. Bir asrı aşan zaman diliminde hâlâ başucu kitapları arasında yer alıp zevkle okunuyorsa... Yıllar önce bu büyük ustanın öz yaşam öyküsünü okuduğumda, günlerce onunla yaşadım, öyküleri yanı başımdadır dönüp dönüp okurum. Onu iyi tanıyanlar ‘tüfek’ söylemiyle anımsarlar. Hani şu “Eğer duvardaki bir tüfekten söz ediyorsanız, öykünün sonunda mutlaka patlamalıdır,” diyerek, öyküde ayrıntıları yerli yerinde kullanmayı

ve sözcük ekonomisine dikkati çekmek istemiştir. Aslında kısa öykü yazmak roman yazmaktan daha zordur, koskoca dünyaları üç beş sayfaya sığdırmak, gereksiz ayrıntılara ve gevezeliğe girmeden yazmak büyük bir ustalık ister. Kısacık yaşamında yine de çok şey sığdırmıştır. Doktorluk ilkin onun için yasal karısı, edebiyat onun metresi olsa da, metresi onu daha çok doyuruyordu ve yaşamı boyunca edebiyat onun karısı olmuştur.

Salt yazmayı meslek edinmek herkese nasip olmuyor, malum yazmak karın doyurmuyor. Bu yüzden güçlü yazarlar ve kaliteli eserler kolay çıkmıyor maalesef. Hem devletin memuru olmak hem de yazar olmak birbiriyle bağdaşmayan bir durum. Yazmak özgür bir ruhu gerektirir. Yasalara esir olan, işten atılma korkusu ile kalemi titreyen bir bilinç dumura uğrar ve yaratıcılığı gereğince devreye giremez. Korku kemirgendir, çürütücüdür. Hatta geçim kaygısı duymadan rahat koşullarda yaşayarak iyi eserler verilebilir. Elde kalem kâğıt kuytu köşelerde sefalet içinde yazma devri değil artık. Konumuz dağılmasın, Çehov'u anlatmak istiyordum.

Çehov çok kötü bir çocukluk geçirmiştir. Aşırı dindar ve sert mizaçlı olan babası çok baskıcıdır. Annesine ve kardeşine kötü davranıyor ve Çehov'u beş yaşından itibaren dövmeğe başlıyor. Öyle ki, “Çocukluğumu yaşamadım...” diyen Çehov, her sabah kalktığı anda babasının atacağı dayağı düşünür ve yediği dayaktan sonra babası elini öptürürmüş. O yaşlardan itibaren çocuklarına din eğitimi de aldırır. Çehov kilise korosunda ilahiler okuyup sıkı bir din eğitiminden geçmesine karşın sonradan “Benim dinim yok!” der. Zorba babası Çehov'u ticaret dilini öğrenmesi için Yunan okuluna gönderir. Ama Çehov'un farklı bir dünyası vardır: doğayı seviyor, edebiyata ilgi duyuyor ve şiir yazıyor. Lisede ders durumu oldukça iyileşir. Kütüphaneye dadanan bir kitap kurdu olur. Annesinin etkisiyle tıp okuluna gitmeye karar verir. Bu arada özel dersler vererek geçimini sağlamaya çalışır. Canla başla çalışır, çok yorulur. İdealisttir. Doktor olduktan sonra yoksullara parasız bakar. Babasının baskısından dolayı evden ayrılan kardeşlerine ve ailesine kol kanat gerer. Onların giderlerini karşılar; bu sorumluluk duygusu yapmak istediklerini ve ilerlemesini engeller. Bu arada tüberküloza yakalanır. İlkönemsemez, ama bu hastalık onun yakasını bırakmaz. Filmlere ve romanlara konu olan o kanlı ve ölümcül öksürük. En büyük ideali Moskova'da halk kültür evi kurmak ve okullar yaptırmaktır. Yaşamı boyunca alçakgönüllülüğü savunmuş, yazarların yargıç görevini üstlenmelerini kabullenmemiştir ve değer biçmenin de okuyucuya düştüğünü söyleyen Çehov'un öykülerinde gereksiz ayrıntı, sözcük ve betimleme yoktur. Öyküleri bir elma gibi bir bütündür, içinde her şey vardır. Kokular ve renklerle birlikte yaratılan güçlü atmosferde psikolojik bir derinliğe sürüklenir insan. İnce zekâ ile örülü öykülerinde okuyucuya düşünme payı da bırakır. Dili yalındır. *Bozkır* adlı öyküsüyle büyük bir çıkış yapar. *Bozkır*'ın biçemi öylesine yalın öylesine gerçek ki, çocukluğunun izleri görülür.

Yaşadığı toplumun dokusu insanın bilinçaltını etkiler ve yoğun okuma ile birlikte kılık değiştiren imge ve simgeler olay örgüsüne dönüşerek karakterleri oluşturur. Çehov'un *Eczacının Karısı* adlı öyküsü çok sevilen bir öyküdür. Silik gri bir tabloda fırlayan ilçeyi güzelleştiren eczacının karısıdır. Son derece güzel olan eczacının karısı dilerde dolandır; herkes onun güzelliğinden söz eder. Ama öte yandan gecenin bir saatinde yanı başında yatan kaba, dazlak ve horuldayan kocasına bakar. Ona sevgisi yoktur, uyku tutmaz. Öte yandan onu görmek için yanıp tutuşan erkekler. Bir gece iki adam hasta numarası yaparak kapıya dayanır. Kapıyı kadın açar, karşısında iki büküm hasta adamı görünce eczaneyi açıp istedikleri ilacı verir. Oyalanır, doyasıya kadını izlerler. Kadın sıkıntıyla yukarı döndüğünde, pencereden dışarı bakar. İlaç verdiği adamların ellerindeki ilacı boşluğa doğru savurdıklarını görür.

Yaşamı boyunca özel yaşamını gizli tutmuş, Tolstoy'a hayranlık duymuş Gorki ile çok iyi arkadaşlık kurmuştur.

Çehov daha uzun yaşasaydı kim bilir neler bırakacaktı bizlere.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Acı çeken kentlerin gözü büyük olur!

Suzan Samancı 24.10.2008

Bu ülke birçok şeye alışkın olsa da, gerçeklere körümsü bakmayı, sessiz kalmayı, inkâr ve manipüle etmeyi çok iyi bilir. Gerçek öyle güçlüdür ki, er geç mutlaka yolunu bulur ve daha güçlü hale gelir. İşte bu güç gerçek güçtür. Karanlığın sonu yoktur, kötülüğün, zulmün ve pislüğün de... Yıllardır ordudan bağımsız olmayan ve oluşamayan sivil irade ağır hasta ve kan kaybediyor; kör kuyuların açılmasından korkan karanlık eller, yeni ve bilinmeyen numaraların peşinde... O numaraların açığa çıkması da fayda etmiyor ve her şey geniş getiriyor. Her şey o kadar açık ve netken öyle bir atmosfer yaratılıyor ki, kafa karışıklığı ve saptırmalarla “Ergenekon” etkisiz hale getirilmek isteniyor. Konuşanlar bu ülkenin efendileri gibi konuşuyor, “Her şeyi devlet adına yaptık!” Her şeyi devlet adına yapanlar, pazılın parçalarının biraraya gelmeyeceklerini iyi bilseler de Türkiye’nin hortumcu sahipleri bilmeliler ki, vergisini veren ve biricik amaçları sadece ve sadece insanca yaşamak olan masum halklar, artık gözü kapalı değil, üstelik bu siberetik çağda bir şeyin gizli kalması ya da kaynağının bilinmemesi hiç mümkün değil!

Diyarbakır’a gelen Erdoğan, bu kez çok farklı bir yanıt aldı. Acıyı, cesareti ve esareti çok iyi tanıyan Diyarbakır Diyarbakır olalı böylesine tek ses değildi! Kentler görür, bilir ve değerlendirir. Bu yüzden Diyarbakır her zamankiden daha fazla sessizdi, misafirine inanmayan bir ev sahibesinin kararlılığı içindeydi; bu kararlılığa Dicle Üniversitesi’ndeki öğretim görevlilerinin de katılması bir siyasetçi için büyük bir talihsizlik!..

Bu satırları yazarken, üç yıl önce Dicle Üniversitesi’nde konuşma yapan Adalet Ağaoğlu’nun söylediklerini anımsadım. Ağaoğlu bir edebiyatçı diliyle konuşurken, “Eee canım burası da hep olağanüstü hallerle yönetiliyor, Lozan bir talihsizliktir!” dediğinde, birileri kalkıp, Ağaoğlu’nu uyarmış “Söylediklerinizin bir dil sürçmesi olduğunu kabul ediyoruz” dediğinde kitle tarafından protesto edilmişti. Erdoğan, Diyarbakır’ın çöpüyle ilgileneneğine muhalefetteyken verdiği sözlerinin arkasında olmalı. Siyasal yeniliklere açık olmayan ve çözüm üretmeyen bir yönetim neyi savunabilir? Ordudan bağımsız siyasi bir iradenin oluşmasına müsaade edilmediğini köprü altlarında demlenenler bile biliyor. Peki, ne olacak bu ülkenin ve Diyarbakır’ın hali? “İnsanın bahtı mı kara olur, yaşadığı yer mi?” diyor hep savaş, yokluk ve zulüm görenler... Yaşadığımız yerin bahtı kimlerin elinde, kimler yazar yazgımızı böyle?

Bu ülke bir avuç mutlu azınlık dışında halklarına gerçek bir demokrasi ve yaşam standardı yüksek, güvenli bir gelecek vaat edebiliyor mu? Bir devlet vatandaşı için güvence olamıyorsa, anlamı nedir? Ve bir devlet aydınlarını hapislerde çürütüyorsa, yazarlarına kurşun sıkıyorsa bu devlet, yıllardır kendi dağlarını bombalıyorsa bu devlet, iyi bir devlet değildir. Vatanlarını sevenler, bu devlet için cinayet işleyenler mi? İnsan nasıl olur da gırtlığa kadar kötülüğe ve suça

batıp da vatansever olur? Sevginin ve verimli olmanın özünde bilmek ve insani değerler taşımak vardır. Kendine istediğini başkasına da istemek vardır. Aydınını ve yazarını korumayan, gencecik insanların ölümlerine çare olmayan bir ülkenin geleceği karanlıktır; yazarlar, aydınlar, bilim insanları ve gençler kolay yetişmiyor...

Türkiye siyasi ve konjonktürel olarak önemli bir noktadayken neden kendi yönünü bulamıyor? NATO ve birçok Avrupa kurumuyla ortaklığa evet derken, her yönüyle Avrupa Birliği'nden geri dönülebilir mi? Bu kargaşa ve ihlallerle, bu yetersiz ekonomiyle mi gidilecek? AB'ye gidilecek yolları tıkayanlar, savaş rantını elinde tutanlardır. Halkları birbirine kışkırtanların geçmişi temiz değildir, çünkü aydınlık ve gerçeklik ürkütür onları, havanın kararmasını ve bulanmasını isterler. Tüm yaşanan bu acılara karşın umudu diri tutuyoruz. Birilerini kızdırsak da Barış ve Aştı demekten hiç vazgeçmeyeceğiz. Ozan'ın dediği gibi, "Gelin tanış olalım/ İşi kolay kılalım/ Sevelim sevillelim/ dünya kimseye kalmaz!"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzun süren gelecek...

Suzan Samancı 31.10.2008

Birden kendimi ayakta buluyorum; Yüksek Öğretmen Okulu'ndaki dairemde, yatağın ayakucunda duruyorum; üzerimde sabahlık var. Kasım ayının kurşunu gün ışığı, –gün 18 kasım pazar, saat dokuz suları... önümde Helene var; o da sabahlıklı, karyolanın kenarına oturup geri kaykılmış durumda, sırtüstü yatıyor; bacakları gevşek yerdeki halının üzerine salıverilmiş. Onun üzerine eğiliyorum ve boynuna masaj yapıyorum. Ön kol kaslarımda büyük bir yorgunluk hissediyorum. Helene'in yüzü dingin ve huzurlu, hiçbir kımiltı yok; açık gözleri tavana dikili. Birden dehşete kapılıyorum: gözleri çakılı oldukları yerden hiç oynamıyor, dudaklarının arasında küçük bir dil parçası. Birden doğrulup bağırmaya başlıyorum... Helene'i boğmuşum.

Bu satırlar çağımızın en ilginç düşünürlerinden biri olan Louis Althusser'in *Gelecek Uzun Sürer* adlı kitabından. Marksist felsefe üzerindeki çalışmalarıyla kendi kuşağının aydınlarını etkilerken, yapısalcılık ve bilgi kuramcılık da onun düşüncesinin temel alanıydı. Marx ile Freud'un düşünce ve pratikleri arasında varlığını saptadığı olağanüstü yakınlık, Althusser'e hep çarpıcı gelir, her iki durumda da öncelikle pratiği değil de pratik ile kurulan ilişkiyi ele alır. Politikaya filozof olarak, felsefeye de politikacı olarak karışmaktan başka iddiasının olmadığını ilan eder.

Birçok filozof ve yazarların öz yaşamları incelendiğinde ağır depresyonlara, bunalımlara sürüklendikleri gibi intihar eğilimlerine de oldukça açıktırlar. 1918 yılında Cezayir'de doğan Althusser gençliğini orada geçirir. Annesi savaşta ölen nişanlısının yerine onun kardeşiyle evlenmiş ve oğluna ölen nişanlısının adını vermiştir. Fransız ve yerli çocuklar duvar diplerinde bilye oynarlarken onları daha özgür görüp içten içe kendini yoksul bulup güvensizliğe kapılır. Arap, Fransız, İspanyol ve Lübnanlı çocuklar arasında bile oyun arkadaşı edinemez. Ama ilkokulda öğretmenleri tarafından sevilen örnek bir öğrencidir. Annesi titiz, disiplinli bir kadındır. Oğlunun aşırı usluluğu onu mutlu kılar.

Paris'te felsefe doçenti olarak görev yapana dek koyu bir Katoliktir. Tam o yıllarda (1930) Helene adlı Yahudi bir kadınla tanışır. Helene, Malraux, Aragon ve Eluard'ın özgün eserlerini satarak geçinmeye çalışıyor ve bir otelin

üst katında küçük bir hizmetçi odasında yaşarken, onun da çocukluğu çok sorunlu ve yoksulluk içinde geçmiştir. Helene yaşça Althusser'den oldukça büyüktü. Althusser, yaş farkını hiç sorun etmiyor, nitelikli bir kadını sevmenin ve ayrıcalığına sahip olmanın yanı sıra; açık görüşlü, cesaretli, zengin deneyimli ve çağının en önemli sanatçılarını tanımış olması, direniş hareketindeki hizmeti Helene'i Althusser için sıra dışı kılıyordu. Helene sayesinde komünist partisine üye olur. Helene için belirleyici etken ise yalnız ve yalnız işçi sınıfı, onun erdemleri, onun gücü, onun devrimci yürekliliği idi.

"30 yaşına kadar hiçbir kadını öpmemiştim," diyor Althusser. Ağır depresyonları ve hipomani durumunun belirmesiyle kadınlara, kızlara göz süzüp oynaşınca Helene bu duruma çok üzülür, oysa Althusser yaşadığı bunalımlardan dolayı kadınlarla derinlikli ilişkiler geliştiremez. Annesi tarafından hadım edildiğine ve sevmeye yeteneksiz olduğuna inanır. Helene çok fedakârdır, her şeyiyle ilgilenir, yazdığı yazıları daktilo eder. Althusser'in öylesine bezdirici davranışları olur ki, Helene bunalır, kendini öldürmek istediğini söyler. Bu isteğini Althusser yerine getirir. 1980 yılında işlediği bu cinayeti büyük yankı uyandırır, ama hastadır. Hastaneye yatırıldığında hemşireler tek başına onun odasına girmeye cesaret edemezler. Ruhsal bozukluğu nedeniyle işlediği cinayet yüzünden yargılanmaz. Kadın psikanalizcisi Helene'in kişiliğinde, bilinçaltında aslında onu öldürmek istediğini söylese de, annesinin baskısı ve hadım edilme korkusundan dolayı Helene'i bir anne gibi görüp, anneden kurtulma isteği daha da düşündürücüdür.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortak bilinç oluşturabilmek çok mu zor?

Suzan Samancı 07.11.2008

Umudumu, iyimserliğimi kaybetmemek için yıllardır televizyon izlemiyorum; içinde yaşadığımız şiddet yeterince bizi bizden alıyor çünkü... ve bir saat televizyon izlemek yetiyor... Önümüz, arkamız, sağımız solumuz şiddet! Şiddetin kaynağı nedir, yıllardır neden sürüyor bu savaş? Darbeyle iktidarı ele geçiren ve hâlâ da varlığını sürdüren İttihatçı ruhuyla bu ülke yönetilirse sonucun böyle olması kaçınılmaz değil midir? Tüm değerleri elinden alınmış, yok oluş tehlikesiyle karşı karşıya kalmış halkların illegaliteye yönelmesi de kaçınılmazdır, yasaklar ve baskı kitleleri biraraya getirir çünkü... Yanlış bir cumhuriyet ve fazlasıyla eksik demokrasi değil mi bu savaşı ve şiddeti doğuran? Çağdaşlık sadece teknolojik donanımınla çağa uyum sağlamak değildir; akılcı siyaset ve reformları gerçek anlamda hayata geçirebilmektir.

İşte her yer baştan başa savaş alanı. Meclis'te şiddet, kentlerde, ilçelerde şiddet, dağda, ovada şiddet! Ve durmadan binlerce sorti yapan savaş uçaklarıyla cebimizden giden milyarlar... Ve kardeş kardeşe silah çekiyor, bir evin iki oğlundan biri dağda, diğeri de askerde... Yakıp yıkılan, köyler, bağını, bahçesini terk edip kentin varoşlarında sürünenler ve yıllardır birlikte yaşayan halklar arasında oluşan bu düşmanlık, kin ve öfkeyle nereye kadar? Ölen bunca insan yetmedi mi? Gerçek anlamda akılcı ve çözüme yönelik projelerle ortak bir bilinç oluşturmak çok mu zor?

Şiddetin kaynağında ısrar ederken, her türlü şiddete karşıyız elbette ve şiddet çok boyutludur, tek renkli değildir, başbakanın "Tek dil, tek millet" demesi de bir şiddet, şiddetin alâsı ise şöyle dursun... Ve bu ülkenin başbakanı ortalığı yumuşatmak ve çözüme yönelik projeler gerçekleştirmek yerine "Ya sev ya terk et!" diye ultimatom veriyor.

Bir devlet vatandaşı için güvence olmadığı sürece, eşitliği ve adaleti sağlayamadığı sürece halklar arasındaki çatışmanın bitmesi olası değildir. Türkiye farklı tarihsel bir süreçten geçiyor, değişim ve yenilikler kendini dayatıyor. Değişimin ve yeniliğin oluşamadığı yerin adı: Karanlıktır, gericiliktir, savaş ve bataklıktır...

Kendilerinden başka hiçbir renge, sese, dile, dine, tahammül edemeyenler, değişen siyasi konjonktür ve dengeleri de kabullenmekte zorlanacaklardır. Eski günlerin karanlığını yaratmak isteyen odakların karşısında güçlü, birleşik bir muhalefetin oluşumu neden yaratılamıyor? Uygarlık düşünenlerin yaratılarından oluşan bir birikim ise, karanlığı yaran bir ışık odağı diye nitelendirdiğimiz yöntemli düşünce ve tartışma olduğu sürece, içerik gelişir, zenginleşir. Ve karşılıklı diyalog yerine ölümüne, çekişme ve inatla ortalık kana bulanıyor? Nedir korkumuz? Gerçek bir demokrasinin oluşmasını istemeyen güçler kim? Hangi ulus hangi ulustan üstündür, hangi dil hangi dilden daha üstündür? Kimin dini daha yüce? Nedir bu kavgaların ardında yatan nedenler? İnsanlık eşitliği ve barışı oluşturmayacak kadar aciz mi? Ne olur Kürtçe seçmeli ders olursa, ne olur üniversitelerde Kürdoloji bölümleri açılsın! Tüm diller ve kültürler birbirini besler ve insan başka kültürleri tanıdıkça kendini tanır ve eleştirel ruhu gelişir.

Şiddetin ve geleceğe güvenle bakamamanın yorgunuyuz. Bu travmayı yaşamak, yaşarken ölmek demek. Bu ülkenin dağları taşları, bu ülkenin batısı, doğusu, kuzeyi ve güneyi dile gelse, neler gördü neler yaşadı bu ülke ve yoksul halk... Ve hâlâ saçma sapan yasaklar gövde gösterisi yapıyor. *Gitmek* filminde bir Türk kıızı, bir Kürde âşık olduğu için İsviçre film festivali programından çıkarılıyor. Fazla uzağa gitmeden birkaç ismi anımsayalım. Yıllarca hapislerde çürüyen aydınları ve yazarları mı diyelim, Sabahattin Alileri, Nâzımları, Ruhi Suları, Ahmet Kayaları, Yılmaz Güneyleri, Hrant Dinkleri, Musa Anterleri, Uğur Mumcuları... Peki, bunları yok etmenin adı ne oluyor?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Atışma ve düellonun düşündürdükleri...

Suzan Samancı 14.11.2008

Obama'nın zaferi mağdurları ve ezilenleri sevindirirken, egemenler rollerini iyi belleyen oyuncular gibi, nezaketten onaylıyorlar. Obama'nın seçimi şüphesiz Amerika'daki kara derilinin kara yazgısının değişimine ve beyaz adamın bir zamanlar kölesi gördüğünü "başkanı" yapması sevindirici bir gelişme. Türkiye'den bir Obama çıkar mı söylemi ise acı acı güldürüyor, çünkü bizdekiler hâlâ "Ya sev ya terk et!" demelerde. Böylesine tehdit edici bir söylem, varlıklarını anayasal güvence altına alınmasını isteyen Kürtlere ve diğer azınlıklara iki seçenek dayatmış oluyor. Yani inkâr ederim, yoksullukla terbiye ederim, sana dışkı yediririm, işkence yaparım, seni modern çağın nimetlerinden alıkoyarım, sen istediğim gibi olmakta direnirsen "terk edersin" demenin dışında başka bir anlam ifade edebilir mi?

Bu söylem Nazilerin Yahudilere karşı kullanıldığı ve yetmişli yıllarda ise radikal ırkçıların solculara karşı kullandığı bir söylem. Aslında "Ya bana oy verirsin ya da burayı terk edersin" demeyi de içeriyor. Hele vatandaşa pompalı tüfek kullanmasını teşvik etmesine ne demeli? Bu anlamda linç girişimine maruz kalanların davacı olma hakları da doğmuş oluyor. Demokratik bir ülkede bu söylem bir skandal olup istifa ve yargılanmayla sonuçlanırdı. Bizde ne demokrasi ne de yargı işlediğine göre...

Böylesine kritik bir süreçten geçerken, halklar arasındaki gerginliği tırmandırıcı politika izlemek oldukça

ürkütücüdür. İzlenen ve ısrarla sürdürölmek istenen politikayla yaratılan korku ve baskının onayına ihtiyaç duyuluyor besbelli. Demokratik devlet yapısının olmadığı yerlerde halklar birbirine kırdırılır ve halk alenen, yasadışı yollarla şiddete teşvik edilir. Oysa oy almak için Diyarbakır'da sinesine vurarak "Bu sorun benim sorunumdur ben çözeceğim" demişti.

Kuşkusuz gerçeklikle uyuşmak hiç bitmeyen acı verici süreci de beraberinde getirir; ortaya çıkan gerçekleri yok etmenin, unutturmanın yolları aranıyor. Doğruları dillendiren politikacılar vardır bir ölçüde, ama gerçekleri dile getirmeye her politikacının gücü yetmiyor, hele burası Türkiye'ye... Bu nedenle doğru politikacı ile doğruluk taslayan politikacıyı birbirinden ayırmak gerekiyor Erdoğan'ın muhalefetteyken verdiği sözleri anımsamaması, gerçeklikten uzaklaşması birilerinin sert ısığından ürkmesi değil de nedir? Hal böyleyken, birdenbire canciğer kuzu sarması dostu Fehmi Kuru'yla aralarına kara kedinin girmesi de düşündürücü, üstelik birkaç gün önce Erdoğan, Kuru'nun kızının nikâh şahitliğinde bulunmuşken... doğrusu bu karşılıklı atışma ve düello bana pek samimi gelmedi. Seçimler yaklaşırken, başkaldırı ve salvo eleştiriler farklı bir duruma da işaret ediyor gibi: Yenilgi sendromu yaratıp, yanlışlarla yüzleşme durumunu zafere kışkırtma eylemi ve düşüncesi de olamaz mı? Bu atışma ve düello güçlü bir kurgu, yatakları ve vahaları genişletme politikası, pişmanlığın ön hazırlığı, oy toplama ve yeniden yeniden oyalamanın başka adı değil midir?

Elbette dostluklar yara alabilir; dostluklar ve düşünceler de imparatorluklar gibidir; doğar, büyür, gelişir ve parçalanıp yok olabilir... Farklı düşüncelere sahipken dostlukları sürdürebilmek gerçek anlamda uygarlaşmanın ilk kıstaslarındandır, ama biz Ortadoğulular bunu pek beceremeyiz. İşte "bir kara derin kuyu" Türkiye'de ne ararsanız var: Cinayet şebekeleri, köklü gladyolar, kilit isimler ve büyük suskunluklar...

Ve yaşlı dinbazın on dörtlük kıza yaptığı yanına kâr kalıyor, elini kolunu sallayarak dolaşıyor, üstelik adı yazar diye anılıyor. "Yazar mı pazarlamacı mı Âlicenapları(!) Çocukların kolları çatır çatır kırılıp ve kör kurşunlarla öldürölürken, baklava çalan, barışla ilgili yazı yazan çocuklar hapsi boylarken, böylesine cenabetler fink atıyor! On dörtlük kızın ruhsal durumu da bozulmamış oluyor. Bu cenabetlerin müstahakkını kim verecek?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bazı günler...

Suzan Samancı 21.11.2008

Bazı günler ipekböceği gibi hissedersiniz kendinizi. Dut yapraklarını yiyen ipekböceği ile kitap kurtları arasında ne fark vardır dersiniz. İpekböceği kozasını örerken şişliği iner ya ölür ya da kelebek olup uçar gider.

Okumak ve yazmak zor bir eylemdir şüphesiz. İnsana farklı bir gücü ve dinginliği sunarken, hiç kimseciklere anlatılmayan, ama derinden yaşanan o acı ve yalnızlık da insanın içini kemirir... kozanın içine sıkışıp kalmamak için yazmak, paylaşmak ve anlaşılmaq istersiniz. Bazı anlar insanın canı hiçbir şey yapmak istemez, her şey anlamını yitirir. Okuduklarınızı ve kendinizi garipsersiniz. Bilen ile bilmeyen arasındaki o mesafeden ürkersiniz. Su üstünde saman çöpleri gibi sürüklenen hoş, ama boş insanlara özenirsiniz. Yemenin, içmenin ve gezmenin keyfini yaşayanlara uzak gözlerle bakarsınız. Sonra bunları düşünen ben miyim diye utanırsınız. Acınız utancınızı dağıtır, dirilirsiniz. Nerede olduğunuzu, kim olduğunuzu, idealinizi, yaşam felsefenizi düşünürken, "direnmeliyim" diye fısıldarsınız. Direnen, düzenin çarkına hizmet etmeyen, bozulmamış insanların inançlarında büyörsünüz. Avunursunuz. Her direnen güzel değil elbette, direnip de güzel kalana âşık olursunuz. Her insanın

kendi güzeli, amacı ve hedefi vardır çünkü. Bazen direnip de güzel dediğiniz insanın gerçek yüzünü görürsünüz. İrkilirsiniz. Neden diye sorgularsınız? Yanılsamalar, sayıklamalar ve sanrılar içinde gidip gelirsiniz. Anlamını yitirenler yitsin dersiniz...

Sonra sevdalandığınız kentin akşamüstüne dalış yaparsınız. Sıcakla dostsunuz. Özgürlüğe olan bilincinizi oluşturmada ve nice insana varoluşunu sunan kentin hüznünü solursunuz. Barışçıl sesler yalar kulaklarınızı, herkesi kucaklamak istersiniz. Acı birleştiricidir, bütünleştiricidir. Tehditler dallarda, pencerelerde tünediğinde, ölüm ıslığı uykularınızı böldüğünde, bir biz vardık... herkes ne çok sağır ve dilsizdi. O dönemim sessiz sakinleri suçlusunuz suçlusunuz... güzel insanlar yara almasın, bozulmasın ne olur!... yoksa nasıl güzelleşir bu dünya?

İşte öte tarafta cezaevi... diğer yandan akıp giden insan seli... yürüyüşünden ve yüz çizgilerinden belli olmuş insanlar: şu tembel, şu döneke, şu çapkın, şu devrimci, şu inançlı, şu aldatan, şu yankesici, şu aynasız, şu yüreksiz, şu iki yüzlü, şu masumiyetini yitirmemiş. İnsanlar insanlar, karmaşık ve anlaşılmaz varlıklar...

Batan günün böğürtlen kızılığına bakıyor, geçmişin sarmalına sürükleniyorsunuz. Gerçekler bir tokat gibi çarpıyor suratınıza. Nahifliğinize acıyorsunuz. Tutarlı olmaktan ve anlaşılmaya çalışmaktan yorulmuşsunuz. Acıların, yangınların, direnişlerin ortasında büyüdüğünüzden maskeli değilsiniz; böyle ortamlarda maskeler erir çünkü, bunu biliyorsunuz. "Herkesin maskesi erir mi," diye kendinize sorunca, "Bilemiyorum!" diye mırıldanıyorsunuz.

İşte yine kolları sıvıyor cellatlar... hey adamsendeci! Bıkmadın mı böyle boş ve umursuz yaşamaktan? Siz dünyayı kirletensiniz, pisiliğinizi temizlemek ile geçiyor güzel ömürler; o güzellere çok şey borçlusunuz. Korkunuz, algılama ve ayırt etme yetinizi bastırmış, hoyratça yaltaklanan gülüşlerle eriyorsunuz, birazcık utanç duygusu kaplasa yüreğinizi, insanlığa adım atacaksınız.

Ya şu alçakgönüllülük ile kendini beğenmişliğin o ince çizgisinde gidip gelen yorgun demokratlar siz nerelerdesiniz? Biliyorum eski anılarınız ile oyalanıyor, köşe dönme planları yapıyorsunuz, güç sahibi olmanın basitliğine düşüyorsunuz. Duran gürültü eder, yorulan dönekeleşir. Tekelci, sanal sevgilerle oyalanırken Buridan'ın eşeğine dönmeniz ne acı! Ya mutlulukları başkalarının mutsuzlukları üstüne kurulu olanlar; başkaldırının benlik okşayan tadını biliyor musunuz? Bilemezsiniz ki! Özgür bir yürek taşıyacak kadar cesur değilsiniz. Boğulun, çürüyün korkularınızda. İnsan değişmeyince, yenilenmeyince ve devinmeyince ölür. Sizler yaşayan dirisiniz. Yaşayın o abartılı sahte dünyanızda ve her gece Brutüsvari ihanetlere bir yenisini daha ekleyin, Don Juan'lık tavırlarınızı sergileyin, erkeklerin ve kadınların çetelesini tutun. Mutlu musunuz? Gözlerinizdeki suçluluk sizleri boğacak... batan güneşin kızılığı bir sevdaydı sizin için... İrkildiniz! O böğürtlen karası gökyüzüne bakarken, varoluşum, kentim, toprağım, inancım ve direncim dediniz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bukalemunlar arenada!

Suzan Samancı 28.11.2008

Artık uykularda bile seçimler konuşuluyor. Marta kadar kulisler, ayak oyunları, çekişmeler ve propagandalar sürüp gidecek... Özgür bir toplumun temel özelliklerinden biri özgür tartışma ortamıdır kuşkusuz. Yapısı esnek ve koruyucu bir yapıdır; bu yapının en önemli ilkesi: cesaret ve demokratikleşmedir. AKP gerek Kürt sorununda

gerekse AB üyeliği konusunda ne gibi adımlar attı? Adımlar ve ılımlılık şöyle dursun, tehdit ve yasaklamalarla şiddet ortamını körükledi. Cahil milletvekillerinin ise “Kürt sorunu yok, terör sorunu vardır!” söylemi ve ezbere dayalı bilgileriyle düşündükleri tek şey koltuklarından başka bir şey değil elbette! Neşe Düzel’in Nurettin Yılmaz’la yaptığı röportajı okurken, “çeken bilir, yaşayan bilir ancak” diye yutkundum... Nurettin Yılmaz “Çok, demek gerçekleri anlatmada yetersiz kalıyor” diyor. Evet, duymak ve görmek istemeyen statükocu bir yönetim sadece ve sadece oyalıyor. Bu tıkanıklığı yaşayan toplumların bilinçleri yaralı olduğu gibi, iktidar tarafından gözleri gerçeklere kör edilmiştir. Hele bir de iç savaş ve kargaşa yaşanıyorsa o atmosferde ne doğru dürüst entelektüel ne sanatçı ne de politikacının yetişmesine de imkân yoktur.

Zor koşullarda kabuklarına çekilip pısanlar, şimdi ortalığa çıkıp birer tüccar edası ve üçüncü Selim nidalarıyla ortalıkta geziniyorlar. Zorlu günlerde cesaretle her şeyi göğüsleyen, belli bir etiği, ahlakı, düş gücü ve teorik dayanağı olan aydınların daha fazla söyleyecek sözü olmalıdır. Savaş ve işkence mağduru insanların çığlıklarını kaç politikacı duyabildi?

Avrupa sevdalısı değiliz, ancak bizi ilgilendiren gerçeklerdir. Ulus-devleti kuranlar ve miadı dolunca ortadan kaldıranlar da Batılılar. Demokrasiyi ve kapitalizmi geliştirenler, sosyalizmi deneyenler de... Rönesansı yaşayanlar, matbaanın kurucusu... Üç yüz yıllık farkla onları izlediğimize göre, her şeyimizle onlara öykündüğümüze göre, çünkü kentselleşme olgusu ve romanın doğuşu da onlarda, yasalarını ise örnek alıp da uygulamada sınıfta fazlasıyla kalıyoruz. Ve Türkiye ne Doğulu olabiliyor ne de Batılı... İşte bu arada kalmışlık, kendini bulamamışlığın acısını hepimiz yaşıyoruz.

Yüzümüzün Avrupa Birliği’ne dönmesi kadar faydalı ne olabilir ki? Demokrasi ve gelişmiş hukukla, sosyal devlet olma, insan hak ve özgürlükleri ve ekonomik refah bakımından Avrupa Birliği standartlarına ulaşılması neden istenmiyor?

AB’nin Türkiye’ye samimi olmadığını söyleyenleri çok işitiyor ve okuyoruz. Fakat AB kriterlerini korkusuzca yerine getirip uygulamada samimi olabildik mi acaba? On yıl önce müzakereler yapılırken, umutlandık da, gel gelelim hâlâ çetelerin fışkırdığı, Kürt sorununa gerçekçi ve çözüme dayalı politikalarla yaklaşılmazken, bunca insanların ölümü hiçbir politikacıyı da ilgilendirmiyor doğrusu. Yerel seçimler yaklaşırken yine mangalda kül bırakmayacaklar, kadınların sesi soluğu çıkmayacak ya da aksesuar olarak kullanılacaklar. İşte koskoca Meclis ve bir elin parmağını geçmiyor kadınların sayısı... En çok kadın vekili olan DTP’nin kapatılması da gündemde. Yasakçı devlet ve yasakçı zihniyetin sonu nereye kadar...

Kürtlerin, Alevilerin ve İslami kesimin oylarına göz diken daha çok maskeli ve oyalayıcı politikacıların oyununa gelinmemeli... Bu halk 12 Mart ve 12 Eylül’leri, Maraş ve Sivas katliamlarını unutmamalı! Süren bu savaşın sorumlularına oy verenlerin vicdanı sızlamalı ve artık Türkiyeli halklar cahil ve gerçeklikten uzak politikacılara kanmamalı. Artık miyop politikacılara “evet” demeyecek kadar hayatlarının değerli olduğunun bilincinde bu toplum, çünkü; ne Türkiye eski Türkiye ne Kürtler ne Aleviler ne de İslamcılar! Bu kesimin oylarına göz diken sahte ve maskeli politikacıların işi oldukça zor! Sürün bu kalemunlarınızı bir yerlere...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rüyalar ve kadınlar

Yağmur camları döerken üç kadınla derin bir sohbete dalıyoruz. Konu: Neden eskisi gibi rüya göremediğimiz. Çocukken pembe bulutlar içinde uçuşlarımız, kovalayan köpeklerimiz, devlerimiz, anne ve babamızın ölümü ve çikolata fabrikasında kayboluşumuz yok artık! Gelişen teknolojiyle birlikte gördüğümüz rüyayı sabah kasette izleme olanağı da yaratılacak belki... Tüm sırlar, mahremiyetler, korkular, istekler ve komplekslerimiz açığa çıkacak ve kendimizi daha iyi analiz edeceğiz kim bilir!

Freud'a göre rüyalar kılık değiştirmiş mesajlardır. Her türlü isteklerimiz, bastırılmış duygularımız rüyalarımızda ortaya çıkar. Uyuduğumuz zaman bilincimiz gevşer, bu gevşeyiş dış dünyadan geri çekilmedir. Uyku sırasında bilinç görevini bırakır, azalan direniş karşısında ortaya çıkanlar rüya olarak yansır. Sabah kalkıldığında anımsanmaya çalışılan rüyalar ya da gece yarısı ansızın uyanışların gerisinde çok şeyler kımıldıyor aslında. Mistik yorumlara göre oğlunun öldüğünü gören anne kısa süreli sıkıntıya işaretken, Freud'a göre ise annenin oğlundan kurtulma isteğidir. Günlük yaşamda kışkırdığımız ya da baş edemediğimiz insanın rahatsızlığı içimizi kasıp kavururken, bastırdığımız bu duygular bizi çok rahatsız eder. Bastırılan bu duygu ve düşünceler bizi öylesine kemirir ki, bilincimiz hemen devreye girip bizi avutur, "Sen hiç üzülme, normal yaşamda baş edemediğin bu insanla rüyada baş edeceksin!" diye fısıldar. Ve bilinç bizi rahatlatmak için uyku sırasında gevşediğinde bizi rahatsız eden o baş edemediğimiz insanı düşümüzde alt ediveririz. Dağa tırmanırken, araba sürerken onu geçiveririz ya da saldırıp öldürüveririz.

Birinci kadın: Çok yüksek bir binanın balkonundan küçük kızımın birlikteyiz. Akşamüstü kuvvetli bir rüzgâr esiyor. Balkonun korkulukları yüksek değil; aşağıya korkuyla bakıyorum. Kızım düşme korkusuyla bana sarılıyor. Rüzgârın itme gücü fazla, balkonun demirlerine sıkıca tutunuyorum. Birden aşağıda bir polis arabasını bekler görüyorum; yukarıya fener tutuyorlar. Rüya psikolojisine göre polis: Çocukluktan kalan korkuların ve tabuların temsilcisi bir süper ego simgesi olabilir. Ezilmiş, parçalanmış bir ülkenin bireyi olmak, işkenceler ve coplar altında büyümenin yanı sıra savaş atmosferini solumak da eklenince rüyaların baş aktörü de elbette asker ve polisler olacaktır. Annenin kızına sarılışı ve düşme korkusu kadınların gerçekliğini çok güzel açıklıyor. Kaygılar ve ikilem içinde olmak, her şeyi bastırıp direnmeye çalışmanın izdüşümü.

İkinci kadın: Islak bir akşamüstü tanıdığım birileri var yanımda. Üzerimde annemin gençliğinde giydiği tülüksü uçuk pembe gecelik var. Sokaklarda başıboş dolaşıyoruz. Tek katlı bir evin kapısı aralanıyor, yorgun ve sarhoş erkeklerle bir iki kadın mırıldanarak konuşuyor, onlara doğru ilerliyoruz. Birileri "randevuevi" diyor. Öylece duraklıyoruz. Neden annenin geceliği hem de herkes giyinikken, yağmurlu bir gecede geceliğin anlamı ne olabilir? Ve randevuevi! Kadınlık korkuları ve suçluluk duyguları değil mi?

Üçüncü kadın: Alaca karanlıkta Malabadi Köprüsü gibi bir köprünün altındayım. Eşim arabasıyla hızla gelip çamurlu bulanık suya gömülüp kayboluyor. Suyun yüzeyindeki baloncuklara bakıp telaşla bağırıp yardım istiyorum. O sırada kapının üstünden kayınvalidem ve görümcem ağlayarak geliyorlar. Sonra köprü altındaki bir askere olanları anlatıp yardım istiyorum. O an da eşimin yüzerek çıkışını görüyorum. Mistik yoruma göre bulanık su: Haram para. Köprü: Bolluk ve bereket. Freud'a göre bulanıklık: Bilinçaltındaki karamsarlığı. Köprü: Erkek cinsel organını, doğumu ve ölümü... bir ülkeden değer ülkeye geçişin de aracı olabilirmiş. Asker ise tabular ve korkular... Birilerinin öldüğünü görmek ondan kurtulma isteği diyor Freud. Görülen rüyalar insanın içinde bulunduğu toplumun, coğrafyanın ve yaşadıklarının diğer yüzüdür elbette. Pembe ve renkli rüyalar insanı mutlu kılarken, o günümüz daha güzel geçiyor şüphesiz. Gri rüyalar görsek de rüyalarımızı güzel kılmak için çabalamak dinamizm veriyor.

Euskal Herria!

Suzan Samancı 12.12.2008

Doksanlı yıllardan bu yana sıkça Avrupa'daki okuma gecelerine ve festivallere katılırım. Her yeni ülke ve kentler, insanın ufkuna salvo atışlarda bulunur; tarihî mekânlar, büyük bulvarlar, parklar, bol ışıklı galeriler, nehirler, köprüler ve egzotik kokularla birlikte kulağınıza çarpan bir çok diller, sizi sizden alır, belleğin tiyatrosunda size farklı oyunlar sunar; bu oyunların çok katmanlılığı hiç bitmeyen yolculuktur, acıdır, hüzündür, sevinçtir, umuttur, dirençtir...

Okuma gecelerinde ve panellerde sizi dinlemeye gelen yüzlerde çok şey görürsünüz: sorgulayan, başkaldıran ya da her şeyden vazgeçmiş, ölü balık gözlerdeki anlamsızlık yüreğinizi acıtır. Soru sormalarını beklersiniz "Susmak da bir yanıtıdır!" dercesine çıt çıkmaz bazen ya da sizi köşeye sıkıştırmanın kurnazlığını planlayanları çok iyi tanırırsınız. Her neyse kalemimiz almış başını gidiyor...

Geçen hafta "Dil özdeşlik ve kültür" konulu panel için Bilbao'daydım. Cenevre'de sıcaklık bir dereceyken, Bilbao'da on dörttü. Bizkaia körfez suları, Atlantik okyanusu hava akımıyla "Sınırsız ve isimsiz sular" olarak da tanınan bu bölgeyi görmek, birkaç kez "Biz daha nerelerdeyiz!" dedirtti. Dağlara, nehirlerle ve denize eşlik eden Bilbao son derece bakımlı, temiz ve zengin bir kent. Her şeyiyle Avrupalıyken, yaşam tarzları, fiziksel özellikleriyle farklılık yaratıyorlar. Eğlenceyi, dinlenmeyi ve yemek yemeyi seven, yıllardır ölümlerin, sürgünlüğün ve korkunun ne demek olduğunu bilen insanların sakinliği şaşırtıyor! Kısa boylu karaşın ve sade kadınlar, erkeklerin bıçkınlığına hiç aldırıyorlar. Gıcır gıcır tramvaylar ve otobüsler geçerken, duvarlardaki fotoğraflara ve yazılara takılıyor gözüm; malum yabancıysa değiliz. "İspanya cezaevindeki tutsaklara özgürlük!" *Gara* ve *Berria* gazetelerini karıştıranların politik yüzleri de tanıdık. Ve Bilbao'daysanız İspanya dediğinizde, "Euskal Herria!" Baskçada "Bask Dili Halkı" ya da "Bask Halkı" anlamına geliyor. Büyük çoğunluğa göre, Euskal Herria, bir halk olarak kendi kendilerini yapılandırma demek. Siyaset, dil, kültür, ekonomi alanlarında kurumsal birlik yaratmak.

1936'daki savaşın travması, filmlere, romanlara ve öykülere konu oldu. Lorca'nın şiirleri Sevilla ırmağı kıyılarında uçuştı. Picasso, *Guernica* adlı tablosunu yaparken, meydan okuyan diktatörlere, "Sizler bayım, bayım sizler yaptırınız!" derken, Cristofer Caudwell dayanışma için katıldığı savaşta makineli tüfek kullanırken can verir. Birçok aydın ve sanatçı Franco rejimini protesto ederken, Salvador Dali, Franco'yu destekleyerek ününe ün katar, parayla oynar. Franco döneminde özellikle şehirlerde Baskça konuşmak yasaklanır. Okullarda anadilini kullanan öğrencilere baskı uygulanır. Baskça konuşanların parmağına yüzük takılır, yüzüğü takan, anadilini konuşan bir suçlu arar, çünkü hafta sonunda yüzük kimdeyse, okkalı dayak yiyecektir. Baskıcı yönetimler birbirine benzer, "Ka nanek bide bi Türkî!" Kürtçe bir ekmek isteyenler, sonuna "Türkî" "Türkçe" yi ekleyerek Türkçe söylemiş olayım demesi ve yaşanan gerçekliğin en güzel öykülerinden biri de "Kamber Ateş nasılsın?" Cezaevinde tutuklu olan Kamber Ateş'i ziyaret eden annesi tek kelime Türkçe bilmediği için, oğluna çaresiz gözlerle bakıp "Konuş konuş çok Türkçe konuş" naraları altında, ona öğretilen bu cümleyi tekrarlayıp durur "Kamber Ateş nasılsın?"

Franco rejimine tepki olarak doğan ETA'nın şiddet kullanmasını onaylamıyoruz, çözüm savaşta değil, hepsi öldürülse de, yenileri çıkar, çünkü ortada duran bir siyasi sorun var. ETA'lılar bizim çocuklarımız, bizim gençlerimiz diyen, sol ya da sağ Bask milliyetçi kesime göre, pek çok kötü dönem yaşandı, ama en kötüsü

Franco diktatörlüğüydü. 1962'de Franco tarafından istenilen İspanya'nın Avrupa Birliği'ne katılımı Portekiz'le birlikte 1 Ocak 1986'da oldu. 1982'de Bask hükümetine bağlı Bask radyo ve televizyonu kurulur. Avrupa'nın en yaşlı ve baskı altındaki dili, 31 Aralık 1982'de saat 23.50'de yaşamak için toprağına tutunur.

Kırk yıllık diktatörlükten sonra, özerklik kendi politikalarını geliştirmede önemli rol oynadı. Tüm resmî kurumların adları ve her türlü uyarı levhaları Baskça ve İspanyolca. Baskça ve İspanyolca eğitim veren üç seçenekli okullar var. Yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan halklar, kendi koşullarına uygun örgütlenmeye yönelip, liderlerini yaratırlar, insan özgürlüğü arar ve özgür olmadan yaşayamayacağını bilir çünkü...

Ve Gernika ağacı, Basklıların geleneksel özgürlüklerinin sembolü. Siyasi temsilcilerin altında toplanıp tartıştıkları, karar aldıkları ağaç. Kuruyan her Gernika ağacının yerini hemen yenisi alır. İsaella Allende'nin "Ava Luna"sı ise yaramazlık yaptığıında portakal ağacının altına götürölüp ona masallar anlatılır...

Ve işte İsviçre örneğı ortada... Ve Quebec ile uzlaşılan yol, Quebec'te vatandaşların çoğunluğu bağımsızlıktan yana değıl, ama bağımsız bir devlet olma haklarına sahipler. İşte gerçek demokrasinin, güzel gerçekliğı. Ne diyelim darısı bizim ve tüm acı çeken halkların ve ülkelerin başına!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kara yasalara hayır!

Suzan Samancı 19.12.2008

Irak Kürdistan Parlamentosu kara bir yasa çıkardı ve kadınlar ağıt yakıyor kan oturmuş gözleriyle. Her insan yöresine benzer ya, ağız var dili yok coğrafyanın kadınları: ölüm onlar, korku onlar, yas onlar...

Irak Kürdistan Bölgesi Parlamentosu iki eşlilik yasasını az bir farkla onaylamasından utanç duymalıyız, sorumluluk duymalıyız, çünkü zaten varolan erkeğın ezici hükümlranlığı, bu yasayla birlikte, kadını diri diri toprağı gömüyor. Kürdistan Bölge Parlamentosu, bizim çıkardığımız yasalar hiç kimseyi ilgilendirmiyor diyemez, çünkü gerici yasalar bir vebadır, bulaşıcıdır, yıkıcıdır, yok edicidir ve insanım diyen herkesi ilgilendirir.

Dinlerin, dillerin ve nice kültürlerin yeşerdiği o verimli topraklarda kadınların dile gelmeyen, gelemeyen acıları ve dirençleri saklı. Şüphesiz demokrasi siyasal olmazdan önce toplumsal, hem de toplumsal olmazdan önce kültürel. Bu durumda inançlar, gelenek ve görenekler siyasal ve toplumsal örgütlenmeden ayrılır, o örgütlenme üzerinde etki yapar, çatışmaya da girer.

Yıllardır Saddam'ın diktatörlüğü altında ve hep savaş halinde olan bu coğrafya, dünyadan kopuk yaşamının ötesinde, yaşanan gerçeklik, eğitimsizlik, yoksulluk yok oluşu fazlasıyla katmerli kılmıştır. Ve bu koşullarda her türlü zulme uğrayanlar kadınlar, böyle bir yasanın onaylanması, zulümdür, Ortaçağ zihniyetidir. Bu yasa yapılanmakta olan özgürlüğün, yeni sistemin, yeni yönetimin düşündürücü yüzüdür! Bu yasa kurtuluş hareketlerinin karakutundaki gerçeklerdir... Bu yasayla aydınlığa ve geleceğı kurşun sıkılıyor! Ve bu yasa "Niçin" üzerine değıl, "Nasıl" üzerine soru sordurmalı. Bu yasayla tarih geriye gidiyor; kötü olaylar, yanlışlıklar tarihin sayfalarında hiç silinmeyecek kara lekelerdir. Gerçek tarihler unutmaz, unutturmaz, affetmez ve yeniden yeniden sorgular... Gerçek özgürlük ve aydınlık, kadının aklının, emeğinin gözardı edilmediğı, kutsallaştırılan gerici geleneklerin ortadan kalkmasıyla doğar. Ve demokratik hareketler tarihi, geleneksel kadın rollerinin

ortadan kaldırılmasından sonra ivme kazanır. Bir devletin gerçek yüzü kadınların içinde bulunduğu koşullarda saklıdır, kadını korumayan devlet, çöküşünü kendi elleriyle hazırlıyor demektir. Bu yasanın kabulü; kadının insanlık onurunu yok saymaktır, onu ikinci, üçüncü sınıf varlık olarak görmektir, onu aşağılayarak nesneleştirmektir, kölelik ruhunu dayatmaktır ve hatta onu daha çok fahişeleştirmektir, onu kapalı kapılar ardında her gün kör kuyularda katletmektir. Ve kadının namus bekçileri bu yasalarla semirirken, kadınların cellatlarına dönüşeceklerdir.

İlk kez 2005'te Duhok Yazarlar Birliği'nin hazırlamış olduğu festivale ve 2007'de de Süleymaniye'deki "Festival a Gelawej" e davet edilmiştim. Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi kadınlar orada da yoktular! Üç beş akademisyen, yazar ve bir iki politikacı kadının olması, var olmak anlamına gelmiyor... Ve güneş ülkesinin kadınları binlerce yıllık acının izlerini taşıyorlardı yüzlerinde, dile gelmeyen suskunlukları sır doluydu, bakışları kaçak, konuşmaları tutuktu. Süleymaniye'de Saddam'ın "Emni sor" denilen işkencehanesinde bir yazı tokat gibi çarpar yüzünüze, tecavüze uğrayıp da, babasının karşısına getirilen kızın dirençli ve kararlı yazısı: "Üzülme babacığım, hiçbir şey senin ak sakalın kadar değerli olamaz!" Ak sakallıları yetiştiren kara yazgılılar, kendi tarihlerini biliyorlar, dirençlerini de... Ama tarihimiz kara düşüncelilerin, kara ellerinde!.. Esareti, zulmü bilen halklar cesareti daha iyi bilir ve anlar denir, peki nerede bu cesaret ve güzel günlere olan vaat? Böyle mi ulaşılacak güzel günlere? Süleymaniye'nin girişindeki zincirlerini koparan çağdaş kadın figürü neyi temsil ediyor, anlamı ne? Böyle mi ulaşılacak özgürlüğe? Hêro Talabani'nin Hatice Yaşar'ın, Kejal Ehmed'in, Nahide Hüseyin'in uykuları kaçıyor, biliyorum. Şu an kabul edilen ve Mesut Barzani'nin masasında bekleyen kararın veto edilmesi için tüm kadınlar, hatta analarını, bacılarını ve kızlarını seven onurlu erkekler seferber olmalı ve **www.formajinenkurd.yahoo.de** adresine protesto için imza göndermeli, çünkü gelişmeyen, geri kalan kadın büyük acıdır, yaradır, karanlıktır... Ve biz ancak suskunlukları çığlık olan kadınların bakışlarında büyüyebiliriz ve ancak aydınlık taşıyan o çığlıklar barışçıl ezgilere dönüşebilir. Kolay değil elbet özgürlüğün derin, giz dolu şerbetini içmek; eriyip yeniden dirilmektir, çünkü farkında olmak, acı çekmektir bir ölçüde... Ve insan kölesini sevebilir mi? Gerçek sevgiler ve beraberlikler nasıl eşitliğin ve denkliğin kaynağından doğuyorsa, eşitlikçi ve yenilikçi yasaların oluşumundan da demokratik ülkeler doğar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni yılı önemsemedik, doğum günlerimizi de...

Suzan Samancı 26.12.2008

Yeni yıl Ortadoğulular için pek önemli olmasa da, tüketici çarkın güçlü dişleri onları da fazlasıyla uyarıp esir almış durumda. Yeni yıl, artık Newroz ve bayramların da ötesinde... İyi, hoş, eğlenmek ve dinlenmek için bir vesile, ne diyelim... Yeni yılı önemsemedik, doğum günlerimizi de; ve yeni yıl, anne, baba, kardeşlerle biraraya gelip sohbet etmek için bir durumdu bizler için...

2008 yılı maalesef birçok açıdan kayıp yılı oldu. Ekonomik ve demokratik açılımlar gerçekleşmediği gibi süren savaşın faturası ağırlaşırken, üstüne üstlük bir de ekonomik kriz dayandı... Umarız yeni yılda barış ve huzuru esas alan cesur ve akılcı politikalar üretilir...

Tanıdıklarımızın ve dostlarımızın olmadığı kentlerin yüzü soğuktur, kendimizi ıssız ve kimsesiz hissederiz. Böyle durumlarda kalabalıklar arasında tanıdık yüzler ve sesler ararız; her geleni birilerine benzetir, gayrı ihtiyari gülümseriz. Kitapevleri en güzel ibadethanelerdir; bu nedenle kitapevlerine gittiğimde yatıştırıcı ilaç gibi gelir.

Sevinçle eve dönerken, farklı dünyalara yapacağım yolculukların coşkusunu yaşadığımda, ürkerim de... Gecikmişlik sanısı kaygılandırır ya da sohbet ettiklerimle aramdaki mesafe hüznülendirir. Hüznü diri tutar, acı da... Acının farkında olmak, bilmek olgunlaştırıyor, ama "Sıkılıyorum, herkese çatarım, o halde varım" diyen enteller, geyik muhabbetiyle ömür tüketirken, yapmak istediklerini yapamadıklarından dolayı, ezber alıntılılarıyla ve bir avcı edasıyla gelen geçene nişan alıp kavgaya tutuşmak istiyorlar. Öyle ki, kel alaka 'niçe miçeden' bihaber insanların yanında "Bengi Dönüş"ün amacını anlatıyorlar. Gözlerinde art arda patlamaya hazır bombalar, dudak kıvrımlarında bir meydan okuma, hatta düşmanlık seziliyor...

Yaşamın öznesi olan insan, etkin ve bilinçli bir varlıktır; bu bilinçle yaşamın ve kendisinin farkındadır. Karen Horney, "İnsanlardaki tüm olumsuz davranışların ve yıkıcılığın nedeni, kendini gerçekleştirme mücadelesindeki başarısızlıkta aranmalıdır" derken, Sokrates de "Yıkıcılık ve mutsuzluk, eksik yaşanmış bir hayatın bedelidir" diyor. Su götürmez bir gerçekliktir elbette, sağlıklı gelişimin temelinde olumlu ve üretken bir yaşam vardır. Sesinizi duyar gibi oluyorum. Olumlu koşullar olmadan, olumlu ve üretken bir yaşam nasıl oluşabilir diye soruyorsunuz değil mi? Doğru söze ne denir derim, ama şöyle bir soluklanıp, "durun" da derim. Tüm olumsuzluklarımızı günah keçilerine yüklemek, kaçış ve gerçekliği görmemek ve görmek istememek değil midir?

Şüphesiz insan değişip, dönüşen bir varlıktır. Ve kendine ait bir dünya görüşü, üretimi, yaratımı varsa varoluşundan söz edebilir. İdeoloji insanı özne haline getiren söylemse, asıl özgürlük ise, kavram ile varoluşun bütünlüğünden doğuyorsa, insan, duygu ve düşüncelerinde özgür olmalıdır, sağlıklı olmanın en önemli kriterlerinden biri de budur.

Ve ezilenlerin psikolojisiyle ilgili ne çok şey yazıldı. Bilinçler yaralıdır deniyor. İyi de bu yaranın farkına varma eylemi, iyileştirmeye, kontrol altına almaya yetmiyor mu? Ezilmişliğimizi sağlıklı ve derinden kavrayamadığımızdan, değersizlik duygularımız üstün olma eylemini dayatıyor. Bu yanılgının çarkında dönenirken, bilim, sanat ya da derin politik bilgi ile donanmayı değil de, para, statü, kolay elde edilen iktidar ve çıkar araçlarına yönelişin esiri olmuyor muyuz? Bu nedenle gerçek anlamda bir değer olan, üreten insanlara kara çalmak için elimizden geleni yapmıyor muyuz? Ve bu oluşa sürüklenenler, kof düşüncelerin, boş umut üreticiliğinin temsilciliğiyle oyalanışın ayırımına bile varamazken, hücrelere yıkıcılığın sızmasıyla, kötümserliğin ve sevgisizliğin kaynağı oluştuğunu bilmiyorlar mı?

İçlerinde büyüyen kötülük canavarlarıyla karşılarında muhatap ararken, düşmanlar yaratıp bu güçle besleniyorlar. Besin kaynakları yarattıkları düşmanlarıdır; düşmanları çoğaldıkça sahte doyum çılgınlıklarıyla tükeniyorlar aslında. Nitelikli muhalif olmak büyük bir erdemdir. Söyleyecek sözü olan ve ağız kalabalığı yapmayan muhalifler, düşüncelerini dile getirirken, ucuz söylemlere düşmedikleri gibi, kişisel egolarını da aşmışlardır. İnsanların şahsiyetlerini, özelini konu edinmeyecek kadar derindirler.

Ortality bulandıran şarlatanlar ise ellerinde ucuz söylemleriyle politik paparazilik yapmaya devam ediyorlar. Serê sala we piroz be/ Yeni yılınız kutlu olsun!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Filistin ağlarken...

Yeni yıl arifesinde İsrail'in saldırısıyla alev alev yanan Gazze ve perişan olan Filistin halkının acısı yürekleri dağlıyor. 1967'den beri süren bu savaşın bir değil birçok nedeni olduğu gibi, Ortadoğu'da süren tüm savaşların temeli statükoyu korumak ve bu alanda rant sağlamaktır. Krallıklar ve diktatörlüklerle yönetilen Arap devletleri mevcut statükonun bozulmasını istemediklerinden demokratik değişimlere karşılar.

Amerika'nın bölge politikası Filistin halkını kurban seçmiştir. Egemenlerin haklı nedenleri yoktur, mazlumların haklı nedenleri vardır ve haksızlığa uğradıkları için direnirler. Bu nedenle işgalin olduğu yerde direniş vardır. Acıyı ve korkuyu bilen Yahudilerin, bu korkunç sahneleri yaşatmalarının sosyo-politik ve konjonktürel yapılanmasının ötesinde kolektif bilinçlerinin dile gelmeyen farklılığı bilinemez... Bilinen o ki, ölen binlerce insan, yakılıp yıkılan kentler... Şiddetin o çirkin mekanizması her yerde aynı, planlı ve programlı... Yabancı mıyız şiddetin, ölümlerin ve kıyımların? Nasıl ki, Türkiye'de "Barış ve halkların kardeşliği" söz konusu edildiğinde ortalık kan gölüne dönüyorsa, buradaki hesap da aynı hesap; çünkü ocak ayında Filistin'de parlamento seçimleri ve İsrail'de de erken seçim gündemde. Oynanan bu oyunların yabancı değiliz. Barış ve ateşkes gündeme geldiği an, bomba yüklü kamyonlar bulunuyor, silahlar konuşuyor. Türkiye Barış Meclisi'nin hazırlamış olduğu "Türkiye Barışını Arıyor" adlı panelin ardından Hrant Dink'in öldürülmesi gibi... Yıllarca süren savaşlar varsa bunun nedenleri de vardır. Gazze'de uygulanan katliamı protestolar maalesef yeterli değil. Ortadoğu gibi Rönesansı yaşayamayan ve demokratik mücadele geleneğinden yoksun toplumlar, totaliter rejimlerin manipülasyonlarını kavrayamıyorlar. Geçen günlerde Yunanistan'da bir öğrencinin polis tarafından katledilmesi büyük bir isyana ve hükümette ciddi istifalara neden olmuştu. Elbette bilinçli toplumlar devleti kutsal değil, onu kendilerine bir hizmet kurumu olarak gördüklerinden sorgulayıcıdır.

Egemen devletler, çıkarları için kırık fay hatları yaratmada nasıl ustaysalar, bu kırık fay hatlarını besleyen kalemşorlar da bozuk birer sismograf olmada epey ustalar. İsrail'i uyaran Erdoğan'a akıl veriliyor; Ermeni lobisine karşı, Türkiye'nin yanında yer alan Musevi lobisinin incitilmemesi isteniyor. Ve savaş görmüş Cesare Paves, "Savaş bir gün biterse peki ya ölenleri ne yapacağız neden öldüler," diye soruyordu.

TRT Şeş

Bizler sakın, huzurlu günlerin ve yılların çocukları değiliz. Yasakların, sürgünlüğün, korkunun, darbelerin ve işkencelerin çocuklarıyız. Karttık, kurttuk, etnik metnik ve de Ermeni dölleriydik... "Etnik gruplar arasında çıkan çatışma" söylemleri bir giz gibiydi ve bizleri bu sırlar büyüttü. Kürt Halkı, Kürt Edebiyatı diyenlerin kapısını celp kâğıtları aşındırdı. X, Q, W harfleri için afişler indirildi. Köylerin adları değiştirildi, isimler yasaklandı, yasaklanıyor ve hâlâ insanlar cezalandırılıyor.

Gelinen aşama: TRT Şeş! Ürkekçe dillendiriliyor "Kürtçe TV için geç kalındı." Nelere geç kalınmıyor ki? Ve çağ hep geriden takip ediliyor... Geç kalınan bu ufak, önemli adıma tersinden, tepeden başlanması birçok çelişkiyi de barındırıyor. Anayasal değişiklikler yapılmadan Kürtçe TV kanalının açılması bir nabız yoklama mı? Çok hassas bir konu, doğrusu merak ediyorum bu çelişki ve eksiklikler çerçevesinde yasakçı ve asimilasyona dayalı bir yayın politikası güdülürse, Kürtler sırtlarını dönecek kadar bilinçliler, çünkü hâlihazırda uydudan izlenen onu aşkın TV var.

On yıl önce Ahmet Kaya, çok masumane bir çıkışla "Bundan sonra şarkılarımı anadilimde Kürtçe söyleyeceğim bu böyle biline!" dediğinde çatallar ve bıçaklar havada uçuşurken, linç edilecekti. Sürgünde ölümüne neden olanlar, savaşın bitmesini istemeyen karanlık zihniyetler değil miydi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne Auschwitzler ne Gazzeler ne de Halepçeler...

Suzan Samancı 09.01.2009

Gazze katliamı devam ederken, Türk savaş uçakları da sınır ötesini bombalıyor. Ortadoğu kan gölü. Uluslararası savaş hukukunu kabullenmek, tüm insan hakları sözleşmelerine imza atmakla demokrasi sağlanmıyor. Sahte çağdaşlık: ölüm, savaş ve kan kokuyor. Yinelemelerin yorgunuyuz. Oysa gerçek bir demokratik hukuk devleti tarihsel hatalarımızın panzehiridir.

İsrail Gazze'ye bombalar yağdırırken, televizyondaki sahneleri görmemek için Zygmunt Bauman'ın *Modernleşme ve Holocaust* adlı kitabını yeniden okudum. İnsanın bilincine art arda saldıran sahnelerden kurtulmak mümkün mü? Holocaust'un kelime anlamı eski Yunancada 'Enkaz'. Holocaust'a İsraililer 'Şoa' diyor, yani Yahudi soykırımı! İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi Almanyası tarafından milyonlarca Yahudi, Roman ve farklı halkların gaz odalarında ve kurşunlanarak katledilmesi 'Büyük Yangın' olarak tarihin sayfalarında utanç olarak yerini korurken, Auschwitz, Berger-Belsen, Belzec, Majdanek ve Treblinka gibi imha kamplarından sağ kurtulanlar, o korkunç yılları çok iyi anlatmışlardır. Ve hâlâ bugüne kadar romanlara, filmlere konu oluyor. Acıları anımsamak, anımsatmak önemli; unutan toplumların insanlığı da tehlikeye girer. Sağlıklı, aydınlık bilinç, ayırt etmesini ve sorgulamasını bilir, çünkü bilmek korkusuzluğu değil, cesareti diri tutar.

Anna Frank'ın Hatıra Defteri'ni bilmeyen var mı? Kutsal kitapları bağırklarına basıp, kardeşliğe çağrı yapanların biricik ilkesi 'Kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapma!' Bilinçler karman çorman, uygarlık gözü kara bir canavar, empati duygusu yok, timsah gözyaşlarıyla birbirlerini ağırılıyorlar.

Zygmunt Bauman: "Modern toplumların tıpkı Nazi Almanyası gibi örgütlendiğini ve unutmamak gerekir ki soykırımı katılanların çoğunun, bürokratlar olduğunu; bunlar notlar düzenlemiş, taslaklar hazırlamış, konferanslara katılmış, telefonlarla diyaloglar geliştirmiştir. Onlar masada oturarak tüm bir halkı yok edebilirler" diyor.

Süren bu kanlı savaşları besleyen rantçı odakların umurunda değil ölümler. Yıllardır kanayan bu coğrafyanın dilleri, kültürleri, dinleri ve her şeyleri işgal altında! Oysa aynı acıyı yaşayanlar birbirini anlar denir; o utanç sayfalarının müzelerini gezerken, filmlerini izlerken, yüreklerimiz dağlanıyor her seferinde.

Aynı dinden olup bin yılı aşkın süredir birlikte yaşayan iki halkın savaşına sessiz kalanları nasıl tanımlayacağız? Soykırım ve katliamları anlatan sosyologlar, tarihçiler ve siyasetçiler, Holocaust'u, Aborjinleri, Bosna ve Hersek'i dile getirirken, Kürt illerinde yaşanan kıyımları ve Halepçe'yi neden dile getirmiyorlar? İşlenen faili meçhuller, kuyulara atılan toplu kıyımlar kimlerin eseri?

Erdoğan'ın İsrail'i uyarması ve Arap ülkelerine yaptığı gezinti iyi hoş da, kendi gerçeğini göremeyen, kendi yarasını saramayanların, başkalarının yarasına işaret etmesi, bunu dillendirmesi ne kadar inandırıcı? Hani kendi bilincini ve özgürlüğünü oluşturamayan birinin başkasının bilincine ve özgürlüğüne müdahale etmesi gibi. Seçim arifesindeki çözüm paketi de neyin nesi diye düşünmeden edemiyor insan. Gariplikler ve 'tersinden'ler ülkesi Türkiye! (Yezidilerin affına sığınarak) Hükümetin 'Şeytan'ın bacağını kırıp! da TRT Şeş'i açması elbette

güzel bir başlangıç, ama anayasal güvence altına alınmayan bir dilde yayın yapan bir kanalın yayın güvencesi olabilir mi? 'Yok kardeşim, bilinmeyen dilde yayın yapılmaz, böyle bir anayasal maddemiz de yok' denildiğinde ne olacak? Örneğin: Diyarbakır'da yayın yapan *Gün TV* gibi yerel kanallar neden gün boyu yayın yapmasın? Ve en büyük bir ayıp da sözde kalıyor. 'Cezaevlerinde mahkûmlar anadilleriyle konuşabilecekler!' Ne büyük bir gelişme(!) Peki, birileri de çıkar da 'Vatandaş Türkçe konuş, çok konuş!' dediğinde ne olacak? Ve hâlâ yüzlerce dava var.

Bir de düşünceleri yüzünden mağdur olanların iade-i itibarları sağlanacakmış! Mehter marşı demokrasisiyle ancak bu kadar olur! Nâzım'ın mezarı getirilmek isteniyor. "Ben Denizkızı Eftalya değilim!" diye paşalara kafa tutan Nâzım yaşasaydı "Rahat bırakın, gölge etmeyin başka ihsan istemem!" derdi. Moskova'daki o görkemli cenaze töreni onun itibarının göstergesi. Yıllarca kitaplarda sakıncalı diye okutulmayan, şiir kitapları yüzünden yıllarca hapis yatıp, özgürlük uğruna ölüme gidenlerin sayesinde bu açılımlar yapılıyor. Çünkü gariplikler ülkesi Türkiye'de baklava çalan ve tahtaya 'özgürlük ve barış' yazan, polise taş atan (Diyarbakır'da Hebun adlı çocuğa ağır ceza verilmek isteniyor) çocuklar cezaevini boylarken, cinayet işleyenlerin sırtı sıvazlanıyor. Ne Nâzım'ın ne Yılmaz Güney'in ne de Ahmet Kaya'nın kurgulanan itibarlara hiç ihtiyaçları yok!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Umut ederken...

Suzan Samancı 16.01.2009

Birazcık da olsa umut ederken, umudumuza gölge düşüyor, çünkü yarı ölü ya da çift başlı yılanın yeniden dirileceğinden kaygı duyuyoruz. Kürtçede sıkça kullanılan bir deyimdir "Marê niv kuştî!" Yılanı tam öldürmemek yarı ölü halde bırakmak, sonuçlanmayan olayların ve muğlak durumların vurucu benzetmesidir. Ergenekon şu an "Marê niv kuştî"dir. Başının, gövdesinin ve kuyruğunun nerelerde olduğu çok iyi biliniyordu, bir de art arda gelen tutuklanmalar ve bunun yanı sıra uyuşturucu operasyonlarıyla hiçbir şey gizlenecek durumda değil artık. Kürt, Ermeni, Alevi ve türban meselelerini özgürce tartışabilseydik ne yıllardır süren bu savaş ne Susurluk ne de Ergenekon oluşurdu. Gizlemenin, sumen altı etmenin, yok etmenin zamanı geçti... Her şeyin doğuşu, gelişimi, ayrışımı, yok oluşu ya da yeniden yapılanması doğanın bir kanunudur. Şiddet ve yok etme yoluyla çözümü benimseyen ülkelerin ve yönetimlerin hangisi sonuna kadar varlıklarını sürdürebildiler?

Umudumuzu diri tutuyoruz, Diyarbakır'da, Batman'da Silvan'da Hakkâri'de, Van'da, Elazığ'da ve Sakarya üçgeninde işlenen cinayetler açığa çıkmadıkça sözü edilen kuyular açılmadıkça, korkuya ve suskuya boğulmuş travma geçiren bu toplum kendini güvende hissedemez. Bu savaş bitmeli... vatan kurtarıcı sahte kahramanlar ve cinayet şebekeleri gerçekten bertaraf edilirse, anayasa da değişip güzelleşecek, Neşet Ertaş, Şivan, İlda Simonian acılarımızın üstünden ılık bir yel gibi esecek.

Üç gün sonra Hrant Dink'in ölümü ikinci yılını dolduracak ve hâlâ dava sonuçlanmadı? Rakel Dink ne güzel yazmıştı? "Yaşı kaç olursa olsun; 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılmaz kardeşlerim..." Ve kullanıldıktan sonra öldürülen özel harekâtçının anası, "Ben oğlumu devlete tertemiz teslim ettim, katil olması için değil!" diye sorarken oğlunun 93 kişiyi öldürdüğünü söylüyordu. Bu ürkütücü olaylara, acılara, bu savaşa, bu çirkinliklere tanık oldukça nasıl yaşama sevinci duyabilir insan?

Yazmak avutuyor...

Nil vadisinde, Mezopotamya'nın kutsal topraklarında mekik gözlü firavunlar, rahipler sır dolu odalarında bugünün temellerini atarken, yazına sevdalılar kil tabletlere, papirüslere kim bilir ne duygularla şekiller çizip yazdılar... Değişiklik ve sürekliliğin çatışmasından doğan gerçek olguların toplamına tarih diyebiliyorsak, en gerçekçi tarih ise sanattır. Toplumların gerçek yüreğidir, sesidir. Sanat yalan söylemez, söylese bile satır aralarından, sözcüklerinden, roman ve öykü karakterlerinden gerçeklik ben buradayım der. Ve her çağ ihtiyaç duyduğu akımı, sanatçıyı yaratmıyor mu?

Gölgelerinden piramitlerin yüksekliğini hesaplayan Thales, ilk deneyi yapan ve yıl ile mevsimlerin uzunluğunu hesaplayan Anaksimandres, atom sözcüğünü kullanan Demokritos, dünyanın yuvarlık olduğunu söyleyen Pisagor, baldıran zehri içen Sokrates'ten bu yana neler değişti? Neden gerçek bir adaleti ve iyi bir düzeni kuramıyoruz? Tüm bu karmaşa, çatışmalar yaşanırken her şeye karşın yazmada ısrar edenler, o büyüleyici heykelleri, anıtları yaparken hangi aşkla, hangi sabırla yapıyorlar? İnsanı buna iten dürtüler ne? Bu sorular hep soruldu hep sorulacak... Kolay gibi görölse de aslında yanıtlanması zor bir soru. Bir kez bu yola adım atılmaya görsün, iflahı yoktur insanın! Yaşamın anlamı ile anlamsızlığı, güç ile güçsüzlük, coşku ile karamsarlık, gerçeklik ile yanılsama arasında gidip gelir. Ve adını koyamadığınız birçok sorularla didişirsiniz; sorulara cevap vermek istediğinizde sonsuzluk dikilir önünüze; içinize dönersiniz. Düşündüğünüz gibi yaşamayı istediğinizde çevreniz ıssızlaşır, yalnız kalırsınız. Yalnızlığınız size "Kendi oluşunuzu" sunar ve kendinizle gerçek anlamda yüzleşirsiniz, karar verirsiniz. Ya maske takıp yalan, riya üzerine kurulu bir yaşamda koşturursunuz ya da kendiniz olup her şeyi göze alırsınız. Bir başınalık ve göze alış, gecikmişliği, unutulmuşluğu sunsa da, onurlu ve sade bir yaşamı sunar ve bu yaşam aslında hiç kimseciklerin erişemediği sıcaklıktır, arılıktır, dinginliktir...

Güzellik, coşku, umut aşılayan sanatın hücrelerine de saldırıyor kötülüklerin peşinde olanlar. Aklın iflasını hazırlayıp, ruhları satın almak istiyorlar, direnebilene aşk olsun!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ölüm kuyularının ötesinden cirit atmak!

Suzan Samancı 23.01.2009

Yıllardır televizyon ile aramda ciddi bir mesafe vardı; bu mesafe filmleri izleme alışkanlığımı, coşkumu da etkiledi. Bir kaçış, reddediş ya da bir tepki miydi bilemiyorum... Son günlerde kumandayı elimden düşürmez oldum. Savaş görüntülerinin, film sahnesi olduğuna inanmak isteyişimde edebiyatçı iyimserliğimin olduğunu bilsem de, bilincime art arda saldıran düşüncelerden ve görüntülerden hiç kurtulamayacağımı, kurtulamayacağımızı biliyorum. Yaşamla ölüm arasındaki o ince çizgiyi, savaşı ve acıyı bilfiil yaşayanlar bilir, uzaktan bakanlar değil!

Günde yedi sekiz kişi öldürüldüğünde yemenin, içmenin ve yaşamının anlamı yoktu! Anlamanın anlamsızlığında boğulurken hiç kimsecikler sesimizi duymuyordu... "Bugün ölü sayısı az!" diye seviniyor, yaşamak yeniden ilginç hale geliyordu. Korku sokaklarda fink atıyor, ölüm ıslık çalıyor, ağaçlardan, dallardan, pencerelerden damıtık acılar sarkıyordu. Mutsuzlukta çok, mutlulukta yoktuk! Her şey kapkaraydı. Karamsarlık hissi önce öfkeyle geliyordu, sonra korku duyuyorduk. Yorgunduk. Paydos saatiyle birlikte ıssızlaşıveriyordu caddeler ve sokaklar. Ölümün çoğaldıkça, birbirimizi anlamadan uzak, birbirimize düşman kesilen yığınlarla dönüşüyorduk.

Bastırdığımız korkularımız ve acılarımız büyük öfkelerle sokaklara taşıyor, kendimizden geçercesine zılgıt çekiyorduk. Korku ve baskı baştanbaşa cesarete bürünüyordu.

Ve yarım kalmış gerçekler, sahte kesinlikler birbirine güç veriyor şimdi; bu güce yarım ağızlı dehşette katılıyor, irkiliyoruz! Kaygılanıyoruz... Tekrarlar, yerinden edişler, müdahaleler, ittifaklar ve farklı söylemlerin avutuculuğu mu diye düşünmeden edemiyoruz.

İtiraf edenler ya da bu sırları saklayanlar aslında yaşarken ölüyorlar, eğer gerçekten birazcık olsun düşünme yetileri ve cesaretleri varsa... Sabah aynaya korkusuzca ya da gülümseyerek bakabiliyorlar mı, tetiği çeken elleriyle eşlerine dokunduklarında ya da çocuklarını okşadıklarında nasıl bir ruh halini yaşıyorlar? Hep kuşkuyla yaşamak ve sağ kalabilmek için sürekli öldürmek, kendine benzemeyene saldırmakla iflah olur mu insan? Ölüm emri verenler, hangi birimizden daha vatansever? Herkes vatanını ve dilini sever, onunla vardır çünkü. Ne olursa olsun, nereye giderse gitsin, ait olduğu değerler peşini bırakmaz insanın. Bu aidiyet duygusunda ötekileri reddetme duygu ve düşüncesi yeşerdiğinde hastalık başlamış demektir.

Farklılıkları benimseme bilinci geliştirilmediğinden değil mi ki Türkiye yıllardır hasta ve iyileşmesine izin vermiyor Hades'in suyundan içen kara adamlar. Bir dile gelseydi dağlar, taşlar, köprü altındaki çakıllar, nehirlerdeki kayırlar... Ve sır boncuklarını yutmuş devanaları, krallar ve kraliçeler...

Yokluğun, savruluşun ve zulmün ne demek olduğunu bilen, üstüne üstlük, küçük gelirinden vergisi kesilen ve tek suçları daha iyi ve özgür bir yaşam istiyoruz, kendi dilimiz ve kültürümüzle varolmak istiyoruz diyenler, gün ortasında kaçırıldı, gece yarısı evlerinden alındı, her sabah eşyle ve çocuklarıyla vedalaştı, köşe başlarındaki ölüm tuzakları sınır tanımıyordu çünkü.

Günler Moğollar gibi yakıp yıkıcıydı... aştan, işten önce kendi kültürümüzle varolmak isteriz. Biz ne hain ne de ortalığı tarumar etmek isteyenleriz. İtilip kakılan, horlanıp aşağılanan bizler değil miydik? Bizler kabaydık, geriydik, tembeldik ve bizler komedyenlere konu olanlardık. Bizler analarımızdan böyle mi doğduk? Bizim Oblomov olma lüksümüz yok, çok iyi biliriz. Oblomov'un tek derdi vardı: Tembellik! Sahip olduğu toprakların geliriyle geçinen bir rantiyeydi o. Bizi birbirine düşüren emekli generallerin ve kara adamların da bir derdi var! Ve onlar kutsal kitaplar gibi dokunulmazlar...

Babaköşler, karadullar ve bukaletunlar bir sır gibi gülümsüyor köşeciklerinde... Bu ölüm mangalarını oluşturanlar tek başlarına mıydılar? Bu tohumları, suyu ve gübresini nereden aldılar? Ölüm tarlaları oluşturulurken nasıl olur da duymaz, Köşk ve Millet Meclisi? Sağır ve dilsiz miydiler? Şimdi ölüm tarlalarının ötesinde cirit atılıyor, oysa bu ölüm tarlalarının kokuları ayyuka yükseldi! Çare: Temizlemek! Çözüm: Yanlışları ve hataları kabullenmek. Ve ceset kokularının yükseldiği bir coğrafyada dağlara, taşlara "Ne Mutlu Türküm" demekle mutlu olunmuyor, savaş bitmiyor. Gerçeklik: söylenemeyenlerin, söylenmeyenlerin temelindedir, aydınlık ise bunun hemen yanı başında.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu ülke...

Rönesans'ın en önemli özelliği: yaratıcı düşüncenin başlaması, bireyin kendini keşfetmesi ve yabancılıktan kurtulma çabasıydı. Gerçek anlamda mücadele vererek kazanılan değerler, daha sağlıklı ve köklüdür bir bakıma; tepeden indirilen, dayatılan zorlamaların verimli olmadığı bilinen bir gerçek. İşte koskoca imparatorluğun enkazı üzerine kurulan cumhuriyet ve gelinen nokta... Ergenekon süreci Türkiye'nin siyasal tarihinde Rönesans kıvılcımıdır denebilir, bu başlangıcın önü tıkanmaz, başka yöne evrilmez ise, artık bu toplumun devletten korkmayacağı, onu kutsamayacağı anlamını içerir. Devleti baba olarak görme zihniyetinin değişmesi birçok şeyi de beraberinde getirecektir. Devlet-birey ilişkisiyle toplum ve devlet ilişkisi kavranmadan insanın kendini tanıyıp, kavraması mümkün değildir.

Devlet vatandaşı için bir güvence olamıyorsa, sorunlarını çözemiyorsa, hukuk ve demokratik devlet adıyla cinayet şebekelerine ihtiyaç duyuyorsa bunun adı ne devlettir ne de demokrasi... Kanla beslenenlerin çürüyüşü kaçınılmazdı; şimdi önümüz, arkamız, sağımız, solumuz itirafçı, ölüm kuyuları ve yeraltından fıskıran cephanelikler...

JITEM'ci Aygan'ın Neşe Düzel ile yaptığı röportajı okuduğumda, sözcükler, tümceler, kafamın içinde büyüdü, taziye ağıtları ve haykırıları kulaklarımı tırmaladı... Vedat Aydın ile başlayan Musa Anter ve birçok Kürt işadamı, gazeteci ve binlerce masum insanın yok edilmesi vahşetten de ötedir... İhsan Haran'ın ölmeyişi, yürüyerek Batman hastanesine gidişi, oradan tekrar alınıp infaz edilişi... Birbirine âşık olan Servet Aslan ve Fatma adlı üniversiteli gençlerin alınıp sorgulanmalarını düşündüm. İşte o koşullar bize *Korkunun Irmağında*'yı yazdırdı. Memet Fuat "Dağdakiler" adlı makalesinde, "Hayal dünyası ne denli güçlü olursa olsun, gerçeklik kadar gözü pek değildir" demişti. İtirafılara şaşırıyoruz, her şey çok açık yapılıyordu çünkü. Şimdi on bir artçı dalgalanmanın sonucunda pusula birçok yönü işaret ediyor. Altlarının kirliliğinden korkanlar vatan elden gidiyor naraları atarken, tarafsızlık ya da vatanseverlik adına, gerçekleri sumenaltı etmek isteyenler ve çarpıtanlar kaba milliyetçilerden çok daha tehlikeliler, çünkü onlar figüran değil, baş aktörlerdir. Bu baş aktörler, tarumar edilen ilçeleri, köyleri ve kentleri çok iyi tanırlar...

Ve bir tiyatro oyuncusu çıkıyor, rahatlıkla Kıbrıs Harekâtı'nda on kişiyi öldürdüm diyor. Bu ulusal kahramanın(!) adını sanını yeni duydum. Suç işleyenlerin yüz hatları ve bakışları yalan söylemez. Yüzlerinde hümanist bir çizgi, bakışlarında temizliğin pırıltısı, ses tonlarında suçsuzluğun berrak tonu yoktur! A. Olgaç'ın bu sır boncuklarını nasıl bugüne kadar taşıyabildiğine şaşıyor insan. "On dokuz yaşındaki esir Rum genci yüzüme tükürünce alının ortasına..." diyebiliyor. Eee bu ülkenin koca yazarları eserlerinde ötekileri hep hain, korkak ve düşman olarak betimlerlerse, Rum ve Ermeni kadınlarını hafifmeşrep ve fahişe karakterleriyle bütünleştirirlerse, bir oyuncunun da fıkra anlatır gibi on Rum öldürdüm demesi de yadırganmamalı...

Nedense tüm dünya Türklere düşman! Bir İsviçrelinin, bir Fransızın, Bir İsveçlinin böyle bir derdi yok! Bölünme ve düşman yaratma sendromunun gerisinde her türlü gecikmişlik yatıyor kuşkusuz.

Tüm bu gelişmeler yaşanırken, hâlâ üniversitelerde karanlık adamlar cirit atıyor, gençlere ajanlık teklif ediliyor. Yaşanan bu siyasî Rönesans kıvılcımının aydınlığa dönüşebilmesi için, Kürt illerindeki cinayetler açıklanmalı, mağdur olanlara tazminat ödenip sosyal güvenceleri sağlanmalı ve bu savaş bitmeli! Avrupa Birliği'ne ve çağdaş dünyaya entegre olmanın yolu bu bataklığı gerçek anlamda kurutmaktan geçer, yoksa bu sürecin sadece nöbet değişimi olduğu düşünülür. Ortada perişan olan binlerce kadın, çoluk ve çocuk geçimini neyle sağlıyor?

Örneğin: özel mahkemelerde uluslararası gözlemcilerin de bulunduğu ve tüm mağdurların dinlendiği

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilinçle yaşlanmak...

Suzan Samancı 13.02.2009

Haki renkli yaşlı dinazorların kötülüklerinden korkmayıp kaygı duymadığımızda, bu ülke gerçekten aydınlanacaktır...

Yaşlanmaktan en çok kim korkar? Kadınlar galiba! Bu korku, genlerle gelen korku değil kuşkusuz. Binlerce yıllık acıların, suçlanmışlığın ve bir mal olarak görülmenin sonucudur. İnsanların ruhlarında yatan beğenilme duygusunu ve estetik arayışını inkâr edemeyiz. Şair "Yaş otuz beş yolun yarısı eder" demişse de, bu gün artık şiirde ritmi sağlayan bir cümle olarak durduğu kesin, çünkü hayatı anlayıp farklı gözlerle bakabilmek bu yaşlarda başlıyor. Herkes için mi? Tabii ki hayır!

Kendi içindeki ve dışındaki gerçekliğin farkına varan, yeniye ve kalıcı olana yönelip , kendi varoluşunun peşinde koşanlar, aydınlıkla iyi dosttur. Bu aydınlık çemberde: iyimserlik, sabır, empati ve sevgi vardır.

Yaşlanmaktan korkmak, içsel yoksulluğun ve kendine yabancılaşmanın öbür yüzüdür. Hani gençlik yıllarında salt güzelliğini ve diriliğini kullanarak sanat yapmaya kalkışanlar, popülizmin sahte dünyasında gevşerken, etleri pörsüdükten sonra aranmayanlar listesine eklendiklerinde, boşalan çevreleriyle, acı bir yaşamın içinde çırpınıp dururlar. Aslında bu sorun sadece kadın sorunu değil, insanın sorunudur. Oysa bilgi ile beslenen bir ruh hayatın tüm güçlüklerine karşı en büyük yatırımdır. Yalnızlıktan ve yaşlanmaktan korkulmadığı gibi, olgunlaşan ve genişleyen bir bakış ile yaşam daha anlamlıdır. Bir kelebeğin uçuşu, bir çiçeğin açışı, bir dostun telefon edişi, bir şiir, bir öykü, bir bardak çay eşliğinde okunan gazete, öğrenilen yeni bir şey mutlu ediverir insanı.

Aydınlık çemberden nasibini alamayanlar için ipin ucu kaçmıştır. Korku tüm benliklerini sarmış; aynalardan, yüzlerden, seslerden kaçan, uykuya sığınan, yemeğe saldıran ve çevresine sataşanlar, yerinde saydıkları için gürültü ettiklerinin farkında bile değillerdir. Ya da sessizliğe gömülür, tüm duyuları körelir; güçlülerin ve üretenlerin gölgesi altında bastırıldığı öfke ve güvensizlikleriyle yapay bir iyimserliğe bürünürler. Bu onların kaçınılmaz yazgısıdır.

Gelişmemiş geleneksel toplumlarda durum daha da trajiktir. Zamanında söz sahibi olan anne ve baba yaşlılıkla birlikte eldekini avuçtakini çocuklarına dağıtır, köşeciğine çekilip çocuksu bir suskunluğa gömülür. Eski günleri anlatıp iç çeker; namaza ve duaya sığınır. Günler anlamsızdır, tadı tuzu kalmamıştır onlar için. Doğan günü sevgiyle karşılamadıkları gibi batan gün hüznü verir.

Emekli olmaya can atan memurlar ise emekli olduktan altı ay sonra işe yaramama kompleksine giriverirler. Erkekler, bir zamanlar egemenlik kurdukları eşlerine söz geçiremezler artık; kadınlar da öçlerini bu yaşlarda alırlar nedense... Emekli, maaş kuyruğunda yorulur, yoksulluk kokan çay bahçelerinde, pul şıkırtıları ve ucuz şakalardan gına gelir. Eve gitmek istemez, çünkü o eski ahenk yoktur; her şey çirkin bir rekabete dönüşmüştür. Gittiğinde karısı dırdıra başlayacaktır, sonra "Senin elinden bu hallere düştüm, ah! Beni kimler istemedi ki!.."ler yinelenenecektir. Pencerenin kenarı için kavga edilecek, caddelerde koşuşturan gençleri gördüklerinde vefasız

çocuklarından söz edeceklerdir. Birbirlerine söylemeseler de yaprakların düşüşlerini sayıp, "Artık sonbahar!" diye mırıldanacaklardır.

Kadınlar ise emeklilik ve menopoz dönemlerini birlikte yaşadıklarından, mutfağa gömülmenin ve benliklerine sahip çıkamamanın faturasını "Eyvah yaşlandım! Eşim beni beğenmiyor..." duyguları ile orasını, burasını gerdirmeye çalışsa da güzelliğin ve aşkın tenden öte bir şey olduğunu neden hiç düşünmezler ki? Her şeyin beyinde de bittiği malum... Çetin Altan şu deymi kullanıyor, "Beyin şehveti"; en önemli aşk ve sevgi bu olsa gerek... Mirasyediler, asalaklar ve paranın gücüne sığınan yaşayan ölülerden söz etmeye gerek yok! Çaldıkları, çırptıkları paralarla da mutlu olamadıkları gibi bunu sınıf atlama görmeleri ne büyük bir yanlış, çünkü sınıf atlama düşünsel yoğunluk ve üretme ile olur, o yaşayan ölülerin yaşadıkları sadece durum değişikliğidir.

Öte yandan yaşama miyop gözlerle bakmayan bir avuç insan vardır. Hani herkes eğlenip, ağız dolusu gülerken, onlar: adalet, özgürlük diye çırpınırlar. "Başkasının özgürlüğü benim özgürlüğümün önkoşulu" diyerek, bilgi edinilmeden tüketilen yaşamın çöl olduğunu bildiklerinden, yüreklerini ve beyinlerini yemyeşil ormana çevirmiş; yarın kaygısı olanlardır. Onların yürekleri ve beyinleri hep yirmi dördündedir. Yaşlılık akıllarına bile gelmez, yalnızlık kapılarını çalmaz, (Zamanında çok çalmıştır, aşkınlık yalnızlık duygusunu eritir) çalsa bile, kitapların sayfalarında değişik dünyalarda yolculuk yapıp mutluluktan gerinirken, filozofun dediği gibi "Ölüm sefa geldi hoş geldi" diye mırıldananlardır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çocuklara kıymayın efendiler(!)

Suzan Samancı 20.02.2009

Türkiye siyaseti: durağan, öngörüsüz ve statükoda ısrar etmenin faturasını çok ağır ödüyor. Abdullah Öcalan'ın yakalanışının onuncu yılı nedeniyle Filistin'i anımsatan manzaralar çok şey söylüyor. M. Ali Birand, "Siyasi kadroların işin kolayına kaçıp, PKK'yi bir terör örgütü olarak görmekle, Kürt sorununu unutup, tüm olayı askere ihale ettiklerini anımsatırken, birçok gazeteci, aydın ve siyasetçi de bunun altını önemle çiziyor. İhale etmeler ve havale etmeler Türkiye'yi de gerilere havale ediyor. Tarihiyle ve geçmişiyile yüzleşmeyi göze alamayan ve ağır aksak demokrasinin olmazsa olmaz biricik ilkesi haline gelen kör milliyetçiliğin PKK'yi terör örgütü olarak görmesi doğaldır. Oysa bu gerçekliği akılcı kavrayanlar, tarihsel, sosyo-politik ve kültürel bilinçle bu sorunun nedenlerini görmezden gelmeyip, çözüme ilişkin siyasi reformların yaşama geçirilmesi gerektiğini dile getirirler. Çözumsuzlük kangren haline geldikçe, Kürtleri yapılandıran güç, kaçınılmaz olarak çatışma halini alıyor. Kürtler devletin dayattığı kimlik ile olmak istedikleri kimlik arasında her türlü kavgaya, acıya dayanabilecek hale getirildi... bu saatten sonra devletin Kürtlere biçtiği kalıba ve renge bürünmelerini istemek, sürekliliğini koruyan siyasette ve militarizmde ısrar etmek demektir.

Türkiye'yi karanlığa çeken bu güdük siyaset, toplumu değiştirmek, geliştirmek ve sorunlarına çözüm üretmek için değil, yok etmeye, çalıp çırpmaya ve ezmeye kodlanmış durumda. Bu kodları çözecek güçlü politikacıların, siyaset bilimcilerin ve aydınların yetişmesine de izin verilmiyor. Yıllarca süren bu savaş, Kürtlere dayatılan koruculuk, birbirine kırdırma ya da satın alma değil de nedir? Su üstünde yüzen saman çöpü siyasetiyle Kürt sorununa tek açıdan bakanlar ve bunu bir fobi haline getirenler bu sorunu çözmek istemeyenler, kaçış politikası izleyenlerdir. Her türlü yapılanmasıyla koskoca devlet; sorunlarına çözüm bulamayıp, çetelerin girdabına sürükleniyor. Peki, kontr-terör nasıl adlandırılacak? İşte yaşanan korkunç vahşetin gizli saklı kalır yanı

kalmadı her şey çok açık, adresleri de... ETÖ'nün kendiliğinden palazlanmasına ve yaşamasına imkân var mı? Hiçbir hareket, hiçbir örgüt, hiçbir kurum destek almadan, göz yumulmadan gelişip, etkili hale gelemez. Bu sitem devletin gerçek varlığıdır.

Çocuklara kıymayın efendiler(!)

Ağlayan ve acı çeken kentlerin kavruk ve bahtsız çocuklarını kimse anlamıyor, görmek istemiyor. Potansiyel suçlu olarak ilan edilirken, hak-hukuk işlemiyor. PKK lehine gösterilerde çocukların kullanılması karşısında kararlıyız diyenler, bu çocukların babalarını fotoğraflarından tanıdıklarını bilemezler (aslında çok iyi bilirler). Bu çocuklar coplari, tankları, siren seslerini iyi tanırken, cezaevi, dernekler ve partiler de ikinci evleridir. Bu çocuklar umutları ve hayalleri çalınmış, çocukluklarını yaşayamayan ve gülmeyi unutanlardır. Bu çocukların babaları gece yarısı evden alınıp, gidip de dönmeyenlerdir. Bu çocukların eşyaları tarumar edilip, evleri ateşe verilenlerdir. Bu çocuklar çöplükte bulunan bombalar ve mayınlarla ölenlerdir. Bu çocuklar okula başlarken anadilleriyle eğitim göremediklerinden güvensiz, saldırgan ve öfkeli dirler. Ve bu çocuklar, yaşları büyütölüp asılanların adlarını ezbere bilirler. İnsan unutmaz, insan biriktirir hele bu çocuksa, daha çok unutmaz, daha çok biriktir. Bilinen bir gerçek var ki en iyi militanlar cezaevlerinde yetişir.

Ortaokula Anadolu'nun peri bacalı kentinde başlamıştım. Öğretmenlerin solcu, sağcı ya da sürgün olduğu fısıldanırdı. 74'te Barzani'nin Baas rejimiyle olan savaşı TRT radyolarından "Devlete karşı isyan eden etnik grup ya da iki etnik grup arasında çıkan çatışma..." diye okunurken, Erivan Radyosu'ndaki Kürtçe stranlarını ise ürkekçe dinliyorduk.

Bir gün İngilizce öğretmeni Tanju Bey, "Söyle bakayım sen Barzani'yi tanıyor musun?" dediğinde, suç işlemiş gibi bakındım, sıkıldım, bakışlarımı kaçırdım. Suçlayıcı bir sesle başını sallayıp "Tanırsın tanırsın!" dedi. Beni göz ardı eden tutumunu seziyordum, sert tavırlarına üzülyordum. Öfkemi ya dersini dinlemeyerek ki çoğu kez uyarırdı ya da İngilizce tekrarlanan sözcükleri Kürtçe söyleyerek rahatlıyordum. Kürtçe'de "Na" "Hayır" demek. "No" demiyor, "Na na!" diye bağıırıyordum. Çocuklar her şeyi fazlasıyla algılayan ve görendir. O çocukları tutuklamak çözüm mü? Bu çocuklar cezaevlerine tıklıp falakaya yatırılarak değil, onları anlayarak, olanak sunarak, fırsat eşitliği yaratarak kazanmak gerektiği de çok iyi bilinir... Onları anlayın, onlara kıymayın efendiler(!)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ruhumuzu satmak ya da teslim olmamak

Suzan Samancı 27.02.2009

Geçen haftaki yazıma tepkiler geldiği gibi hemfikir onlalar da oldu. Gelen tepkiler çok farklılık içerse de belli bir düzeyin korunuşunu ya da satır aralarında adlandırılmayan umudun dokusunu sezmek insanı mutlu kılıyor. Reklam araştırmalarının amacı belli, ama bazı kurumların yaptığı araştırmalar da insanın ilgisini çekmiyor değil. Yıllardır her yıl yinelenip duran araştırmalarda büyük farklılık yaratmayan bir yüzde vardır. Türkiye' de kitap okumayanlar yüzde 70'lerden aşağı düşmediği gibi, okumayanların oranı da gittikçe yükseliyor. Gençler kolay yoldan para kazanma ya da başarıyı, gücü anlatan reçete kitaplara yöneliyorlar. Bir kitapçıda rastladığım edebiyat faköltesi son sınıf öğrencisinin, klasiklere yeni başladığını söylemesinin yanı sıra, yüz ifadesindeki, donukluğunu, kendini ifade etmedeki yetersizliğini anımsadıkça, "vay o öğrencilerin halinel!" diye

hayıflanıyorum. Sonra yirmi beşini aşmış ve iş bulmak için didinen bir genç kızın “Kitap okumaktan vazgeçtiğini, gelişmekten korktuğunu” dile getirirken, bakışları ‘en iyisi iyi bir koca bulmak!’ diyordu. Ne acı! Dizilere, yarışmalara kilitlenen toplumun, basmakalıp sözcükleri, hareketleri, tavırları ve mimikleri aynı. Oysa bir dizi kitap başlı başına bir üniversitedir, bir dünyadır. İlk gençlik yıllarımızda okuduğumuz kitapların tatları hâlâ bilincimizde. Son yıllarda zevkle okuduğum Marshall Bermen’in *Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor* kitabına yeniden göz attım. Goethe’nin *Faust*’una çok farklı bir derinlikle yaklaşmış. *Faust*’u yeniden okuma gereği duydum. Hani şu kuşkulu, marjinal ve şeytanla pazarlığa giren entelektüel.

Goethe, *Faust*’a 1770’te yirmi bir yaşındayken başlar, ama 1831’de ölümünden bir yıl önce seksen iki yaşına geldiğinde eserinin olgunlaştığına karar verir. Ve *Faust* ölümünden sonra yayınlanmıştır. 18. yüzyılın sonu ile 19. yüzyılın başındaki süreci bir entelektüelin yalnız ve yalıtılmış düşünce âleminde algılamaya çalışırız.

Bir gece yarısı kendi kendine konuşan Faust’a ruhu “Neden gerçek bir insan olmaya çalışmıyorsun” diye sorar. Gecenin derinliğinde bir başına iç dünyasında yolculuğa çıkar, bunalmıştır. Kendisiyle hesaplaşır. Bir zehir şişesi çıkarır, oda sarsılır, melekler korosu ilahiye başladığında zehir şişesi elinden düşer. Çalışma odasına döner. Durgun bir toplumun içindeki dinamik bir kültürün taşıyıcısı olarak, iç ve dış hayat arasında parçalanmaktadır.

Faust üç evreden oluşur. İlk evrede hayalcidir, gerçeklikten uzaktır. İkinci evrede şeytan Mephistopheles’in aracılığıyla bir aşkın trajedisinde dönüşür. Üçüncü evrede bu trajedi biter, gelişmenin yüksek mertebesine ulaşır. Faust şeytan Mephisto ile çalışarak daha iyi bir insan olur. Şeytan onun vicdanı yerine geçer ve insani sorumluluk ve yardımlaşma dünyasına sürükler. Mephisto ile mücadelesi başlar. Onu Don Juan olmaya zorlasa da onun tuzağına düşmez. Başka insanların bedenleri ve ruhlarıyla oynamayacak kadar ciddidir. Sonra cinselliğe değil de aşka hazır olduğunu fark eder. Faust baştanbaşa gelişme arzusu içindedir; bunu Mephisto’ya açıklar. Daha önceki Faustlar, ruhlarını ucuz arzuların esiri edip satmıştır. Para, cinsellik, şan ve şöhrete yenilmişlerdir.

Aşka hazır olma sanısı Gretchen’e âşık olmaya yöneltir. İlk aşktır. Gretchen’in çocuksu masumiyetinden, taşralı yalınlığından ve Hristiyan uysallığından etkilenir. Gretchen delice bir tutkuyla Faust’a bağlanır. Faust paniğe kapılır, özünde aşka ve sevmeye hazır değildir. Kasabayı terk eder ve doğaya sığınır. Mephisto, doğaya olan tapınmasını alaycı bir dille eleştirir. “Eğer doğa ile birleşmek istiyorsan, asıl kendi yani ortaya çıkan doğanın insani sonuçlarıyla yüz yüze gel!” der.

Gretchen hamiledir, bebeği ölür. Bir zindana atılıp cinayet ile suçlanır. Faust ona ulaşır, koruyup kaçırmak ister. Sarıldığında Gretchen, sarılışını soğuk bulur. Gerçekten de Faust, onu sırtında bir yük gibi görmektedir, sevmemektedir. Gretchen orada kalır ve ölür. Faust yeni bir insana dönüşmek istemektedir. Huzursuz ve dik başlıdır. Karşısında beliren hayaletlerle savaşıyor. “Ben henüz özgürlük savaşımı tamamlamadım” der.

Marshall Bermen, “Kendini anlamak isteyen modern insanlar, *Faust*’ta ilk gelişim trajedisini sunan Goethe ile başlayabilirler. Ama *Faust* bir eleştiri olduğu kadar, bir meydan okumadır da” diyor. Gerçekten de Goethe’nin *Faust*’una gelişmenin kutsal kitabı diyebiliriz. Faust’un direngenliği ve cesareti üzerimize olsun.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erkeklerle mektup

Suzan Samancı 06.03.2009

*"Erkek kardeşlerimizden tek istediğim, ayaklarını
boğazlarımızdan çekmeleridir."* –**Sarah Grimke 1837**

Yıl 2009 ve hâlâ ayaklarınız boğazlarımızda desek haksız mıyız? Hemen yüzünüze gözünüze korku dalgası yayılsın... Sizlere karşı ne bir düşmanlığımız ne de sizleri alt etme gibi bir niyetimiz var. Bir cinsin diğerinin üstünde egemenlik kurması yanlış ve yanlışlıkları içerirken, demokratikleşmenin ve gelişmenin önündeki en büyük engel olduğu biliniyor elbette. Kadın ve erkek birbirlerinin üzerinde değil de, kendileri üzerlerinde iktidar sahibi olmayı öğrendiklerinde anlaşıp uzlaşabilirler.

Tarihin derin sularında gizli tüm gerçeğimiz. Kendimize özgü sesimizle evren bizdik belki de, belki de siz ve mutlaka ikimiz, hepimiz... mamutları parçalayıp demiri bükerken ağır elleriniz, mağarada, Aden'in kıyısında, Sina Çölü'nde, Cunnuris Irmağı'nın sazlıklarında, binlerce yıllık çile çecekleri ve sizleri doğurduk beyler! Testislerinizi dünyanın merkezi sandınız... ve bizlerde ortak olduk sünnet merasimlerinize, gururlandık; oysa o merasimlerde her gün biraz daha eridiğimizi hiç bilemedik. Aylık kanamalar kapımızı çaldığında, zindanlara ve kör odalara kapatıldık; saçlarımız kesilip önümüze düştü, geceleri inledik, kâbuslar gördük... Tanrı'ya Âdem'in kaburgasından yaratılmakla eşitsizlik temelinin atıldığını diyemedik. Kara elmas kadar kıymetliydi testisleriniz. Bacak aramıza bakar bakmaz öfkeleniniz, pirinçle boğup, diri diri toprağa gömdünüz. Kara gemilerde etimiz pazarlandığında, odalarda çilingir sofrası kurup raks ettirirken ne mutluydunuz. İşinize gelmiyordu, düşünmekten kaçınıyorsunuz. Hem küçücük bedenlerimize saldırıyor hem de evleneceğiniz zaman "kızoğlankız" istiyorsunuz...

21. yüzyılda değişen ne? Okumuşlar, mürekkep yalamışlar, kitapların içinde yolculuk yapmışlar ne kadar yol gidebildiler? Kadın nerede? Neden sanatta ve politikada yönetim sektörlerinde bir avuç kadarız?

Ey hüznü, gözü yaşlı coğrafyanın erkeği! Sen toprakla sevişen adam, başımız yarıklarla dolu, büyük Âdem kesilenler, "Recm" ilaçtır diyorlar... ve sen yüzünü güneşe dönmeden her dem karga ile söyleşiyorsun... yoksa evrene benzeyen rahmimden mi korkuyorsun?

Sen, korkak orta yolcu, dön de geri bak! Mutlu musun? Yemek tuzlu diye bastın sopayı, pantolon giydirmedin, etek boylarımıza takılıp kaldın... ah bilsen ne zavallı olduğunu...

Ve en büyük suçlu okumuş adam, aydın adam! Adamların adamı ilericiler, birlikte alanlarda koştururken ve de sisteme kafa tutarken neden bize çelme takıp ayak işlerinde koşturdunuz?

Aydınım diye şişinenlerin birlikte yaşadığı kadına bakarım ilkin ve tüm gerçekliği o kadın bana fısıldar. Şöyle bir çevremize göz atalım. Sanat ve politikayla ilgilenen erkeklerin çoğunun eşi, birçok şeyin farkında olmayan ya da olup da adını koyamayan mutsuzlar değil mi? Peki sizlere soruyorum beyler: akıllı, kendine güvenen ve sorgulayan kadınlardan neden ürküyorsunuz? Masa başlarında, alanlarda eşitlikten, insan haklarından söz ederken, karşınızdakine birey olma hakkını neden tanımıyorsunuz? Onun adına karar veriyor, mutfaktan çıkmasına izin vermiyorsunuz. Bu, egemen tavrınızın ötesinde kendinize olan güvensizliğiniz değil mi? Kendine güven duyan, gerçek farkındalığı yaşayan erkekler kendilerine köle istemezler; birlikte tartışacağı, konuşup çoğalacağı düşünüen bir kadını tercih ederler ve bilirler ki, "Köle-Efendi" ilişkisinden gerçek sevgiler doğmaz. Tercih edemeyiş kendini bulamayış değil midir? Hiçbir şeyin ayırında olmayan evdeki kadının emeğini gözardı ettiğiniz gibi, yıllar sonra onları yıpranmış ve yaşlı buluyorsunuz, kadını bir mal gibi gördüğünüzden kendi yaşlılığınızı düşünmek istemiyorsunuz. Yarım bilginizle terütaze kadınların üstünden gözlerinizi

ayırımıyorsunuz? Hatta sömürüden söz edenlerin bile sistemle çatışırken, etini pazarlamak zorunda olan kadınlara gitmenin adı ne oluyor anlayamıyorum!.. Bilginin, nefsi kontrol altına aldığına inanırım, demek ki birçoğunuz meydanda nutuk atarken, içlerinizde faşizm ve kendini bulamamışlık kımıldıyormuş... Kızlarınıza ve eşlerinize göz açtırmazken, sevgilinizin koynunda sabahlıyorsunuz. İçten içe alkışladığınız, değer biçtiğiniz kadın "Öteki" diye ürküttüğünüz kadındır. Bir an için köhne değerlerinizden sıyrıldığınızda ve siz siz olduğunuzda "Öteki"nin bilinciyle çatışırken kendinize geliyorsunuz. O zaman evdeki kadın gözünüzde bir nesneye dönüşüyor, tüm hıncınızı ondan alırken, asıl suçlu kim? Suçlu: bilendir, görendir ve düşüncelerini pratiğe dökemeyendir elbette. Kendine istediğini bir başkasına istemeyen, bir amacı ve hedefi olmayan, sorgulamayan, değişmeyen dönüşmeyen düşündüklerini pratiğe geçiremeyen aydınım diyemez. Gerçek devrimciler, kadının yüzüne gölge düşürmeyenlerdir beyler!

Not: Bu yazı 2006'da Ö. *Politika*'da yayınlanmıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zana'dan Ajda'ya

Suzan Samancı 13.03.2009

Baharın eli kulağında! Tarif edilemeyen kaygıların, hüznlerin ve heyecanların modunda gidip gelirken, tomurcuğa durmuş dallarda bir başka sevda dem çeker. Düşen cemreler yüreğimizi okşar, uyanan börtü böceğin, mırıldanan toprağın fısıltısı uzayıp gider. Köşe başlarında nergis satıcıları... sonra çağa ve kenger tezgâhlarına üşüşür eller. Ve öte yandan seçim telaşı, mitingler ve anonslar ne çok şey çağırıştırıyor. 91 seçimlerinde Leyla Zana Meclis'te ilk kez Kürtçe konuşmuştu. "Bu yemini Türk ve Kürt halkının kardeşliği için yapıyorum" dediğinde, kıyamet kopmuştu! Masalara vurarak protesto edenler arasında Demirel'in titreyen gıdısı ve öfkeli yüzü tarihin unutulmaz sayfalarında... Aradan geçen koskoca on beş yılda çok şey değişti fakat kaplumbağa yürüyüşünde! Savaş durmadı, ölümler bitmedi... Ahmet Türk'ün Meclis'te Kürtçe konuşması yine tepkiyle karşılandı, TRT yayını kesti, ama bu kez durum biraz daha farklıydı. Birçok köşe yazarı, siyasetçi destek verdi. TRT protesto edildi. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu! TRT Şeş ile atılan adım, iyi hoş da, muğlak değil mi? Ve bir türlü "TRT ŞEŞ BI XÊR BE!" doğru yazılamadı nedense. Hayırlı olmasın anlamını içeren kutlamalar Kürtçe bir deymi anımsatıyor. "Tajiya ku bi zor here neçire!" Yani: Zorla ava götürülen tazıdan hayır gelmez anlamında söyleniyor. Diyarbakır Eğitim Sen'in Abdullah Duran adına açmış olduğu öykü yarışmasında jüri üyesiyim. Cezaevinden katılan öykülerin altında şöyle bir not var: Bu öyküyü Kürtçe yazmıştım, ama yasak olduğu için Türkçeye çevirdim. Bu ne yaman çelişki!

İşte ilk gençlik yıllarımızın popçusu Ajda Pekkan da Kürtçe stran söyledi; kıyamet kopmadı! Ajda Kürtçedeki anlamı gibi filiz, şarkı söylerken filizlendi. Kürtçe kasetlerin gizlice dinlendiği, insanların nasıl cezaevini boyladığı ve bu yüzden öldürüldüğü de... Şimdi üniversitelerde Kürdoloji bölümlerinin açılması gündemde! Kürt sorununun çözümüne yönelik atılan ve atılacak olan adımların ciddi ve köklü siyasal gelişmelerin kaçınılmazlığı kendini dayatıyor. Bu açılımların olması için savaşın olması, binlerce faili meçhul (!) cinayetlerin ve işkencelerin olması mı gerekiyordu? Yeni bir anayasayla bu ret ve inkâr politikası ortadan kaldırılabilir. Avrupa'ya yüzünü dönmeyen bir Türkiye'nin geleceği karanlık değil mi?

Cenevre'nin caddelerinde dünyanın farklı uluslarından insanlar ve farklı diller ve renkler gördükçe, ülke olarak her şeyi geriden takip etmenin hüznünü yaşıyor insan. Bir Srilankalı, Etyopyalı, Nairobili, Bangladeşli nasıl da kendine güveniyor. Yirmi altı kantondan oluşan İsviçre'nin nüfusu İstanbul kadar bile değil. Dört farklı resmî dil konuşuluyor ve birbirlerini ezip sömürmedikleri için bölünme paranoyasına da gerek kalmamış. İnsanları özgüvenli ve tapınmacı ülke sevgisini anlayamıyorlar. Oysa yurtseverlik, vatanperverlik aynı vatandan olan insanların kendilerinkinden farklı olan dilleri, kültürleri horlayıp yok saymak değildir. Değişim, dönüşüm doğanın bir yasası olduğuna göre, bu yasaya uyulmadığında, çürüme, bozulma ve başkaldırı başlar. Bu savaşı Türkiye'nin acemi ve ham siyaseti yaratmadı mı? Dağa giden gençler bu ülkenin gençleri, savaşa harcanan milyarlarla açlık, işsizlik ve kara cehalet önlenir ve Anadolu'nun masum gençleri bu çirkin savaşa kurban edilmez. Ve töre cinayetleri gökten zembille inmedi, bu cinayetlerin ve savaşın suçlusu hepimiziz. Tüm dillerin ve kültürlerin birbirine ihtiyacı var, hiçbir dil, hiçbir kültür diğerinden üstün değil! Bu anlamda gerçek bir demokraside herkesin çıkarı var. 21. yüzyılda insanlık, gerçek bir demokrasinin barış içerisinde birarada yaşamak olduğunu göstermiştir.

Ne de güzeldir bahar aylarında pazara gitmek ve seslerinde çılgın bir başkaldırıyı barındıran satıcılarla söyleşmek. Roka, semizotu ve nane aldığım satıcı "Abla, kızım 'Newroz' şiiriyle Türkiye onuncusu oldu," derken, koynundan çıkardığı şiirini anımsıyorum. Satıcı, "Kızım çok kitap okur, felsefe ve astronomi de okur," dediğinde sevinmişim. Yüzleri haritaya benzeyen kadınlarımız, Kenger meftunesi ve bakla alıp tezgâhın çevresinde yemek tarifi yarışına giriyor, okul harçlıklarını çıkarmak için el arabasıyla dolanan çocuklar bir avcı edasıyla pusuda bekliyordur. Seçim arabalarından yükselen şarkılara tempo tutuluyor, mitinglerde zılgıt çekiliyordur.

Ve baharda bir başka yürüyor kadınlar, bir başka bakıyor erkekler, bir başka coşuyor gençler. Afili çılgınlıklar atıyor serçeler ve doğa uyanıyor... Öyle ya bahar ayı diyorum içimden.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'İyi çocuklar'ın bir kısmı ekarte edildiğine göre...

Suzan Samancı 20.03.2009

Yunanlılar, "mutlu olmanın ilk şartı, ünlü bir kentte doğmaktır" diyor. Eee herkes kendi gerçeğini fısıldar... Diyarbakır da bir sevda kentidir hiç vazgeçilmeyen... Karpuz kokan gecelerine hep kan damladı. Surları ve çıkmaz sokakları silme acıdır, ağittir... Bir dile gelse o mahzun, mağrur ve sır dolu taşları... Taşların dili olsaydı yer gök inlerdi... Daha düne kadar korku ahtapot gibi kımıldıyordu. Artık iyi şeylerin olacağına biraz olsun inanıyoruz, 'iyi çocuklar'ın bir kısmı ekarte edildiğine ve işbaşında olmadığına göre...

Ve işten çıkarılan işçiler, kapanan fabrikalar, dönmeyen çarklar, iflaslar, hacizler, darmadağın olan aileler, yok olan dostluklar... dile kolay!.. Bu ayda kadınların sesi biraz daha yükselse de, hiç kimse kimseyi kandırmasın. Siyasette ve sanatta yer alan kadınlar "işte gerçek" diyor. Ortadoğu'da hiç bitmeyen kavga... On altı yıl önce Halepçe'ye atılan ve beş binden fazla Kürt'ün ölümüne sessiz kalan dünya; bu gün Ortadoğu ve Türkiye'de

farklı bir siyasal oluşumun temelini oluşturma çabasında. Kendi sorunlarını çözemeyen, statükocu sistemler, çağın demokratik değerleri karşısında bocalarlar. Oysa demokratikleşmede her sınıf ve tabakanın çıkarı var, statükoculuktan rant kazanan bir avuç mutlu azınlık dışında. Ekonomik kriz yaşamı alt üst etse de Türkiye’de siyasal anlamda iyi adımların atılacağına olan inancımız her geçen gün büyüyor. Kürtlerin haklı talebi, Türkiye’ye gerçek demokrasinin kapılarını zorluyor. Türkiye Türkiye olalı, hiç böylesine bir süreç yaşamadı, Ertuğrul Özkök, “İster kızalım, ister isyan edelim. Geldiğimiz noktada PKK Türkiye’nin Kürt sorununda önemli bir aktördür. Bu nedenle, ben onu muhatap kabul etmem, şununla masaya oturmam demenin anlamı kalmadı” diyorsa mevcut konsensüs çözüme çok daha yakın olduğumuzu gösteriyor.

Kinden ve nefretten sıyrılmak, varoluşun erdemli boyutudur. Bu gerçekler neden daha önce dile getirilmiyordu? İkili ilişkiler ve dar toplantılarda Türkiye’nin çıkmazı ve Kürt sorunu cesurca dile getirilirken, bunu yüksek sesle dile getirenler bir avuç kadardı. W, Q’larla uğraşmanın “Newroz” pankartlarını indirmenin saçmalığı anlaşıldı. Gerçekleri görmezlikten gelmenin ve inkâr etmenin çözüm olmadığı da... İnsanın bilincini belirleyen yaşadığı coğrafyaysa, farklı düşünenleri potansiyel suçlu görmek, onlara karşı kin ve nefret duymak, sağlığın sığılığıdır. İnsan kendini ve çevresini sağlıklı ve yeterli bir bilinçle kavradığında, kendine istediğini karşısındakine de ister. Farklı düşünenlere kin ve öfke duymaz!

Hakkari’de yetişen ile Ankara’da yetişen bir insan arasında farkın olması kadar doğal ne olabilir? Birinin DTP’ye diğerinin AKP ye oy vermesine kim ne diyebilir? Seçimler yaklaşıyor, heyecan dorukta! DTP’nin kadın kotasının diğer partilerden yüksek olması yabana atılır gibi değil. Her partinin mitingleri birbirine benzerken DTP’nin mitinglerinde kadınlar ön saflarda ve mitingler oldukça coşkulu. Bu coşkunun temelinde damıtık acılar var, haklılığa olan inanç var, umut var, seveda var...

Kadın yazarlar ne istiyor birbirinden?

Türkçe edebiyatında Adalet Ağaoğlu’nun farklı bir yeri vardır, 78’lilerin gözde yazarıydı. Şimdiki gençlik tarafından yeterince tanındığını, daha doğrusu anlaşıldığını sanmıyorum. Chat gençliği ne anlar edebiyattan, kitaplardan! Yanlış anımsamıyorsa dört yıl önce Diyarbakır DSM’deki (Diyarbakır Sanat Merkezi) söyleşisinde eşinden söz etmişti. Eşinin “Senin kahrını çekiyorum” demesine öfkelenildiğini, “Benim kahrımı değil, Türk edebiyatının kahrını çekiyorsun” dediğini ve gardıroptaki ütülü gömlekleri gösterdiğini, eline çorabını vermezse farklı renkte çorap giyeceğini söylemişti. Nihayetinde insan yazar da olsa bilim kadını da olsa “kadın olma halleri” pek değişmiyor galiba... Pasaklı, darmadağın erkeksi yazarların devri çoktan bitti, ama edebi paparaziliğin iyiden iyiye caka satması ürkütüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Kart kurt’tan Kürdistan’a

Suzan Samancı 27.03.2009

Cesur ve öngörülü olmanın temeli, zekâyâ, akla ve bilince dayansa da, bu somut kulvara adım atanlar nadirdir, çok özeldir. Abdullah Gül’ün Kürdistan söylemine takılıp kalanlar ve bunun için gürültü edenleri anlamakta zorluk çekerken, ‘artık geline bu aşamadan sonra...’ diye sorma gereği duyuyor insan. Turgut Özal bu anlamda yenilikçiydi, cesurdu, doksanlı yıllarda Amerika’ya gideceği sırada gazetecilere verdiği demeçte “Ne

var bunda, neden bir Kürt Federe devleti olmasın?" demesi bu günleri görmesiydi. Bu dijital çağ, toplumları şeffaflığa, değişime ve adalete zorluyor. Devletin saklısı gizlisi zorlaşıyor, "Alavere dalavere Kürt Memet nöbete" devri de bitti artık! Ne devlet eski devlet ne de Kürt Memet eski Memet! Memetler, "Miheme" oluşlarının fazlasıyla bilincinde, Newroz'daki kitle bunun en güzel cevabı değil miydi? Camus'nün "Anlamak birleştirmektir" sözüne uzlaşmayı da ekleyebiliriz. Anlamak ve uzlaşmak birleştirmektir.

Daha düne kadar Celal Talabani, Mesut Barzani'ye aşiret reisleri diye hitap ediliyor, muhatap alınmak istenmiyordu, şimdi durum ortada, şekillenen federal bir yapı var ortada, istense de istenmese de muhatap alınıyor. Ve son günlerde, PKK muhatap alınmalı söylemleri gündemdeyken, Kürdistan söylemine karşı çıkmak kuru sıkı atmak değil de nedir? Kürdistan sözcüğü Gül'ün ağzından çıktı mı çıkmadı mı tartışması Irak federal sistemi dahilinde bir Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin olduğu gerçeğini değiştirebilir mi? Bu ülkede TRT Şeş 24 saat Kürtçe yayın yapmıyor mu? DTP, Kürtleri temsilen Parlamento'da değil mi? Irak Anayasası'nda Kürdistan Bölgesel Yönetimi resmen yer alıyor, Türk ve Kürt yöneticileri resmî görüşmeler ve ekonomik işbirliği anlaşmaları imzalamıyorlar mı? Gerçekler fazlasıyla zorluyor, akılcı bir siyasetle gerçek bir demokrasi neyi gerektiriyorsa peyderpey uygulamanın zamanıdır. Bu ülke, bu halk, bu çirkin savaşın faturasını ödemekten bıktı, "vatan sağ olsun!" diyenler, bankaları boşaltırken, bu ülkenin yoksul gençlerini ölümlere sürükleyemezler. Oğlunu savaşta kaybeden Yıldız Hanım gibi sorgulamalı, Bülent Ersoy gibi yüreктen konuşmalı. Ahmet Altan'ın, "bir çift kadın memesini vatana tercih ederim" deyişindeki gözle görülmeyen gerçeklere kafa yorulmalı..

Statükoculukta ısrar eden CHP ne yazık ki vatan millet Sakarya aldatmacası ile demokrasinin gelişmesi önünde ciddi bir engel olarak durmakta. CHP bu ülkede yaşayan farklı halk ve azınlık haklarına saygı duymadığı gibi, kültürel hak ve özgürlüklere, birey ve grup haklarına dayalı ayrıcalıkların tanınıp özgür olmasını istememekte. Seksen küsur yıl önceki demode ve militarist anlayışta ısrar, tabular, fobiler ve manipölasyonlarla yönetilmeye kanmıyor bu halklar!

Askerin kışlasına çekilmesi ve ülkenin kaderini belirleyen siyasal meselelerini sivil otoriteye bırakma tahammülünü göstermesi tarihsel bir zorunluluktur. Erbil'de düşünülen toplantı ani bir karar sonucu alınmamış ve sorunun zorunluluğu böylesi bir noktaya getirmiştir. Bu tarihsel fırsat heba edilmeden herkesin bu konferansa katılması ve nihai bir çözümün yol haritasının çıkması için çaba sarf edilmelidir. Gerçekçi olmak ve çözüm için PKK'nın bu konferansa katılma fırsatının verilmesi başta Türkiye ve Ortadoğu barışına katkı sunacaktır. Yirmi küsur yıldır silahlı mücadele veren ve halk desteğini aldığı bariz olan bir harekete teslimiyetçi bir politika dayatmanın çözüm olacağını düşünmek çözümsüzlükte ısrar değil mi? Bu açıdan iki tarafında itibarını dikkate alan bir formülün geliştirilmesi en akılcı olandır. Britanya, İspanya, Kanada ve benzeri birçok ülke kendilerine baş kaldıranlarla aynı masaya oturmadılar mı?

Bu baharda daha çok umut var, bu seçimlerde daha çok umut var. Bu ülke, bu toprak, bu gökyüzü hepimizin!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hem derslerini bilmiyorlar hem de şişmanlar herkesten

Avrupa'nın yeşil ıslak bahçeleri, uğuldayan ormanları ülkemizin bozkırlarını anımsatır; acırım bozkırlarımıza. İnsan toplumsal yapısının, iklimlerin ve coğrafyasının ürünüdür. Diliyle, kültürüyle her türlü yaşam şekliyle. Örneğin: Karadenizli kadınlar el işlerinde; balık, deniz, fındık ve çay yaprağı figürleri işlerken, oya isimlerinin de: "hamsi gözü", "deniz dalgası" olması doğaldır. Nasıl da çalışkandır Karadeniz ve Anadolu kadınları... Bir festivale katılan değişik yörelerden gelen köylü kadınlarının her biri kendi yöresinin sesi ve rengiydi. Mardin ve Diyarbakırlı kadınlar farklıydı: el işleri ve nakışlara dikkat edilirse, güneş, kral, taç ve karşılıklı kılıç çekenler, buğday başağı, karpuz dilimleri, üzüm salkımları. Oya adları ise ilginçti: Kırk dert, kanser örneği, Beko Ewan, Mem û Zin... Yıllardır süren savaşın ağır travması, cezaevleriyle büyümek, oğlunun, kızının ve eşinin acısını görmek onları politize ettiği bir gerçek.

Bu nedenle herkes coğrafyasını, iklimini, anasının ninnisini ve dilini sever, kendi diliyle öğrenmek ve eylemek ister. Kendi dillerini ve kültürlerini seven yöneticiler başkalarına bu doğal hakkı vermek şöyle dursun, yok etmenin, eritmenin yöntemlerine çok kafa yordukları gibi, abuk sabuk konuşmalardan da geri kalmıyorlar. Seçim sonrası oluşan bu olumlu ve ılımlı havayı baltalayanların gürültüleri Ülkü Tamer'in o güzel şiirindeki mısraı anımsatıyor. "Hem dersini bilmiyor hem de şişman herkesten." Yıllarca derslerini iyi bilip de şişman olanlara dokunulamıyordu. Şimdi çapraz bir diyet başladı, bu diyetin özü önemli, eğer "hakiki" ise her şey normale dönüşür. Aydınlığın ucu göründü, daha çok umut var... İşte birileri çıkıp hep geriye geriye diyor. Bir tek vatansever sizler misiniz? Nedir derdiniz? Biz de vatanımızı seviyoruz, bizim dedelerimiz de cepheye gidip geri dönmedi.

DTP'nin Iğdır'da seçimi kazanmasını değerlendiren Cemil Çiçek: "Ermenistan sınırına geldiler. Dikkatle bakılmalı. Güneydoğu'da DTP'den başka parti kalmadığını ve seçim sonuçlarına Türkiye'nin güvenliği açısından bakılması gerekiyor" diye söylemesi bir sendromun harekete geçmesidir.

DTP iktidar partisi ve diğer partilerden daha büyük bir başarı göstermişse Kürtlerin sorunlarının beyaz eşya, pirinç, un ve şekerden ibaret olmadığını basit kanıtıdır. İktidar partisi ve diğer partiler sorunu ekonomik bir sorun olarak görüyorlarsa ülke sorunlarını çözmekten uzak olduklarını, bu savaşın, bu karanlığın devam etmesini istemeleridir. DTP'nin başarısı salt belediye sayılarının artmasının ötesinde, yaşanan çözümsüzlük, halkı ve özellikle Kürt kadını çok farklı bir aşamaya getirmiştir. Su götürmez bir gerçek: acı çekmek direnci ve uyanmayı da beraberinde getiriyor. Bu seçimlerde DTP'nin Türkiye'nin tüm partilerinden daha fazla kadın belediye başkanı çıkarmasını takdir etmek gerek. Elbette yoksulluk çok, elbette eğitimsizlik, geri kalmışlık ve feodal yapının zehri var. Bu zehir gökten zembille inmedi! Töre cinayetlerini ve geri kalmışlığa parmak sallayarak yerel yönetimleri sorumlu tutanlara ne demeli? DTP'yi dışlamak ve Kürtleri "onlar" olarak görenlerin uzun erimli olmayacakları gözüküyor. İktidarın parlamentoya seçilmiş DTP ile diyalog içinde olması modern ve hukuk devletine yakışır bir tutumdur. Ergenekon tutanaklarına bakıldığında tüyler ürperten siyasi cinayetler ve darbe planları bu ülkeye onlarca yıl kaybettirmedi mi? Birlikte çözüm üretmeyi ve birbirimize tahammülü öğrenmeden nasıl çözeceğiz seksen küsur yıldır çözülmeyen sorunları? Sabahları okutulan marşlarla, bölünme korkularıyla bir yere varılmayacağının cevabını Iğdırlılar çok iyi verdi. Çocuk şarkılarına bile korkular sinmedi mi? "İzmir benim, Van benim, Şeref bizim şan bizim, Kars, Erzurum Erzincan, Konya Ardahan bizim!" deme gereği neden duyuluyor? Tarih bize günü birlik kandırmaca politikalarla bir yere vardırılmayacağını göstermiştir.

Doludizgin yaşamlar...

Suzan Samancı 10.04.2009

"Uygarlık, ardında barbarlığın gizlendiği bir koyun postudur." –**Thomas Bailey Aldrich**

Obama'nın Türkiye'ye gelişiyle medya kilitlendi, her sözcüğünün ve cümlesinin arkasındaki nedenler deşildi, her kesim kendince şifreleri çözmeye çalıştı. Obama'nın başkan seçilmesi bir rastlantı değil, iktidarın fazlasıyla bilinçli yüzüdür, Ortadoğu'nun "gazını almaktır". Obama'nın doğallığı, rahatlığı ve samimiyeti Türkiye'nin gergin ve saldırgan siyasetçilerine örnek olmalı... neylersiniz insan ülkesine benziyor işte! Yıllardır iyi bir müttefik olma rolünü korumaya çalışan Türkiye, ergen siyasetini zorlamaya çalışıyor, hiç kimsenin kimseyi kurtaramayacağını bilse de, hâlâ şaşkın, kaygılı ve ürkek! Oysa iyi müttefiklik, aynı zamanda geri kalmışlık ve çaresizlik de değil mi? Kendi iç dinamiklerini kullanamayan ve kendi sorunlarını görmezlikte ısrar eden, geçmişten ve tarihten ders çıkarmayan ülkelerin kurtarıcısı yoktur! Yeni dönemde Washington'ın Türkiye stratejisinin oluşturacağı şartlar biliniyor, bu şartları sıralamak yerine ABD de yaşayan Emma Goldman'dan söz etmek istiyorum.

Bazı insanlar bir tözle mi doğar bilinmez! Neden bazı insanlar yaşamları boyunca hep dinamik, mücadeleci ve öğrenme aşkıyla doludur. Zorluklar onları yıldırmadığı gibi hep ders çıkarırlar. Çevrelerine, düzene kafa tutup, özgürlüğe ulaşmayı amaç edinirler. Doğru zamanda söyleneceği söylemek, eylemek, işaret etmek çok önemlidir. Ve şüphesiz öğrenme, acıyı ve başkaldırıyı içerir. İnsan öğrenirken tanımadığı yanıyla yüzleşir; yüzleşirken doğruları keşfeder, doğruları gördükçe eyleme yönelir.

Aykırı ve üretken insanların dostlukları, aşkları, duruşları bir başkadır. Binlerce olayı ve kişiliği barındıran tarihin bahçesinde bir o kadar isimsiz kadın kahramanların yanı sıra Jan Darck, Rosa Luxemburg, Emma Goldman gibi isimleri çoğumuz biliyoruz.

Emma Goldman 1869'da Rusya'daki bir Yahudi gettosunda doğar. Alexander II'nin suikasta uğradığı ve siyasi baskıların yaşandığı dönemde St. Petersburg'a taşındıklarında on üç yaşındadır. Ekonomik nedenlerle okulu bırakıp fabrikada çalışmaya başlar. On beş yaşındayken babası tarafından evlendirilmek istendiğinde karşı çıkar. Goldman, Yahudilerin Amerika'da daha iyi yaşadığını düşünerek Amerika'ya gider; bu gidiş açlık, sefalet ve gecekonduarda yaşamak demektir... Terzilik yaparak geçimini sağlamaya çalışır. Ne olur da birdenbire dünyası değişip eylemci ruha bürünür? Goldman'ı başkaldırıya iten neden Chicago'daki Haymarket meydanındaki olaydır; bu olay bir başlangıçtır kuşkusuz, Yahudiliği, ezilmişliği ve geçmişi asıl neden. Sekiz saatlik iş günü gösterisi sırasında kalabalığa bomba atılmış ve sonucunda dört anarşist idam edilmiştir. Emma tüm bu gelişmeleri ilgi ile izlerken yirmi yaşındadır.

Alman anarşist ve gazeteci Johann Moss ile tanışır. Moss, Emma'ya kol kanat gerip onu alanlara iter; çeşitli panellere katılır, iyi bir okuyucudur da, dünyası değişir. Sonra Moss'tan uzaklaşır. Kropotkin ile tanışır. Kaçışlar, sürgünler, tutuklanmalar, gözaltı ve hapisane artık yaşam biçimi olmuştur. "Benim savaşımlar bu düzene karşı, düzenin gereklerini yerine getiren sıradan bir suçluya değil" der. Milliyetçilik ve devlet baskısını şiddetle ret ediyor, "Ben insana inandığım için Tanrı'ya inanmıyorum" diyordu. Her bilinçli kadın gibi, açık, dürüst ve tutkuluydu. Bomba yapımı için sevgilisine para göndermesi gerekiyordu; devrime olan inancından fahişeliği denemek istese de beceremez. Terzilik, hemşireliğin yanı sıra kanaviçe işleyerek para kazanmaya çalışır. En büyük amacı sömürü altındaki halkın kutsal davasıydı. Ona âşık olan erkeklere "Sadece karınız olmamı istiyorsunuz, oysa bu yetmiyor bana. Ben anlayış, uyum, düşünce ve amaç birliğinden doğan coşkuyu

arıyorum" diyordu. Aktif, önde olan aykırı insanlar gibi aşta yalpalıyordu. Hayatından birkaç kişi geçer, ama en çok Saşa'yı sever. **"Saşa beni kafasıyla seviyor, yüreğiyle değil..."** Aşka susamışlığına karşın sürdürmemesinin yarattığı çelişki yıpratıcıdır. Aşkı sürekli kılamayışının nedeni devrime olan inancı ve özgürlük tutkusuydu. "Bendeki aşk özlemi hiçbir erkeğin tam anlamıyla tatmin edememesinden mi, yoksa yüce idealler dışındaki her şeyi umursamamaktan mı kaynaklandığını bilmiyorum" deyip yakınırken, kendi kendini avuturcasına "Ben de kendimi işe verir, pekâlâ aşksız yaşayabilirim de" diyordu, her güçlü ve önde olan kadınlar gibi.

Binlerce hemcinsinin kendi yetenek ve arzularını erkekler uğruna feda edişini şiddetle eleştirirken edebiyatçılara da çatar. "Kendi sırça köşklerine çekilerek yaratıcı olunamaz. Yüce sanat, kitlelere, onların umutlarına, düşlerine gidendir, ruhların tutuşturulup kıvılcımlara yol açılmasıdır" diyor. Altmış üç yaşında İspanyol devrimine katılmak için İspanya'ya gider. Her başkaldıran insan gibi yaşamı acı, ama doludizgin ve anlamlıdır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğruların bittiği yerde başlayan gerçeklik

Suzan Samancı 17.04.2009

Seçimlerin hemen ardından DTP ye yapılan operasyonlar gösteriyor ki, AKP hükümetinin Kürt sorunu ve çözümünü ilgili bir politikası yok! Çelişkilerle bir ileri, iki geri adımlar, oluşan yumuşak havayı baltalıyor. Genelkurmay'ın yaptığı konuşmayı ve "Türkiye Halkı" söylemini bir devrim gibi görenler, aslında değişir gibi yapıp da, değişmemede ısrar edenlerdir. Ve nihayetinde "Bizim ülkemiz farklıdır"ın altı önemle çizildi. Peki, bu farklılık insanların canını almaya, korkularla yaşamaya, yerinden yurdundan etmeye devam mı edecek? Bir ülkede asker varlığını hep hissettirme gereği duyuyorsa, o ülkede bırakın azınlıkları, farklı dil ve kültürleri, yurttaşlar da yoktur! Seksen küsur yıldır cumhuriyetin doğruları dayatılmaya çalışıldı, bu doğrular gerçek diye diretildiğinden değil mi bunca acı!

Bir güç savaşı... yasaklar, tabular ve çelişkiler ülkesi! Varlığı kabul edilen Kürtler, açılan TRT 6 ve Meclis'te yapılan Kürtçe konuşmaya duyulan tepki, Başsavcılığın verdiği takipsizlik kararı... Basılan Gün TV, yaka paça tutuklanan DTP'lilerin görüntüleri DEP milletvekillerinin tutuklanışını derinden anımsatıyor. Demek aradan geçen bunca zamanda değişen hiçbir şey yok! Oyalama ve göz boyama taktikleri... İşte darbeler! İşte binlerce siyasi hükümlü! İşte süren bu çirkin savaş! İşte işlenen faili belli binlerce cinayet ve ölüm kuyuları! İşte feryat eden kayıp yakınları! İşte adları değiştirilen binlerce yerleşim alanları ve yerinden yurdundan edilenler... İşte AHİM'e giden dosyalar gerçekse, modası geçmiş ucuz, etkisiz doğruları yenilik ve açılım diye yansıtmak kandırmacadan başka bir şey değildir. Çünkü gerçekler doğruların sonundadır ve doğrular gerçekleri süsleyen en etkili araçtır. "Türkiye Halkı" söylemi, yeni değil, cumhuriyetin kuruluş aşamasında "Kürdistan mebusları, Lazistan mebusları" çekincesiz kullanılırken bu söylemi de dış mihraklar mı kullandı? Halk değil de, halklar dendiğinde binlerce insan kovuşturmaya uğramadı mı? Ecevit yetmişli yıllarda Diyarbakır'da yaptığı bir mitingde kalabalıktan yükselen halkların kardeşliği söylemine öfkelenmiş, "Halklar yoktur, halk vardır" diye öfkesini dile getirmişti. Buna karşın insanlar Ecevit'e inanmaya devam etti, belki bir umut olur diye, çünkü

halklara öfkelenen Ecevit, iktidara çatarken, "Dua edin ki, Güneydoğu halkı uyuyor!" da demekten de çekinmiyordu. İşte varolan iktidarın gerçeği ve çözüm politikası da böylesi çelişki ve yanılsamaları içeriyor. Halkların birbirine olan ihtiyaçlarını dile getirmeyen ve farklılıklara tahammülü öğretemeyen bir devletin kendini savunma hakkı inandırıcı gelmiyor.

Rojînname

Bir halkın ilklerinden olmak birçok zorluğu da beraberinde getiriyor, hele bir de buna kadın olmak eklenirse... Almanya'da katıldığım bir okuma gecesinde gelenlerin çoğu Almandı. Emekli bir Tarih öğretmeni çok samimi konuştu. "Özür dilerim" dedi, " İlkın gecenize gelmede tereddüt yaşadık, çünkü bizler altmış sonrası gelen eğitimsiz Türkleri, seksen sonrası da eğitimsiz Kürtleri tanıdık. Şimdi yazarlarınız, yönetmenleriniz ve müzisyenleriniz var!" dediğinde, ironik bir ünleyle "Belê belê" "Evet evet" dedim, varın gerisini siz düşünün...

Rojîn'in TRT Şeş'te görev yapması birçok Kürt tarafından tepkiyle karşılandı, çünkü bir istemleri vardı: bunca acı çekildi ve hâlâ çekiliyor; anayasal güvence altına alınmadan özel TV yayın hakkı olmadan olmamalı diyorlardı. Rojîn'in oldukça açık ve net bir şekilde yaptığı açıklama çok şey söylüyor. Belli sınırlamanın olacağını tahmin ettiğini, hiçe sayılmayı da kaldıramadığını, gelenlere ve yaptığı programa potansiyel suçlu muamelesi yapıldığını söylemesi Türkiye'nin gerçek yüzüdür. Korkusuzca, samimi ve köklü değişimler olmadıkça, sonucun böyle olması kaçınılmazdır ve ne malum kapanmayacağı? Bu baskınların nedeni ne? Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanı neden çelişkili yanıtlar veriyor? Bu korku ve yasaklarla nereye kadar? Devletin denetiminde ve sansür ve sansürle yapılan program ne kadar doğurgan, ne kadar gerçekçi ve ne kadar doyurucu olabilir ki? Bırakında bu işi kendilerini yeterince tanıyanlar ve bu işi çok iyi yapanlar yapsın! İzin verdiğim ölçüde konuşacaksın "**evlat!**" mantığını bu yüzyıl kabul etmiyor artık. Çağ her anlamıyla yenilikler ve hızlı değişim çağıdır. "Su sesi, kadın sesi, para sesi, en güzel Delta radyolarının sesi"ne kanacak insanlar Kaf Dağ'ında da kalmadı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Picasso'nun ülkesinden

Suzan Samancı 24.04.2009

Yazmanın en güzel yani okuma günlerine davet edilip okurla buluşmak... SODEPAU, (Barış için) JUİSTICIA I PAU (Hukuk için) kurumlarının düzenlediği panel için Barselona'dayım.

Görkemli Altair Kitabevi'ndeki panele katılanların çoğu Katalanlardı. Birkaç Kürt ve Türk de vardı. Panel sonrası, Katalanca, İspanyolca, Kürtçe ve Türkçe selamlama ihtiyacı duyuyorum.

İspanya iç savaşından, Franco diktatörlüğünden ve bu diktatörlüğe karşı direnen, zindanlarda ve sürgünlerde ömür tüketen sanatçılardan söz ediyoruz. Unamuno'dan, Lorca'dan, Picasso'dan...

Modern romanın doğuşuna analık eden bu muhteşem ülke yüzyıl savaşlarına meydan olmuş ve ardı arkası gelmeyen savaşlardan dolayı acılar çekmiş olsa da Franco'nun ölümünden sonra farklı dil ve kültürler özgürleşir ve AB'ye katılımlarıyla da ekonomik, siyasal ve kültürel olarak hızla gelişim göstermeleri özendirilir. Paris ve Roma ile boy ölçüşen Barcelona, antik ve modern mimarisiyle büyük bir turizm potansiyeline de sahip.

Kentteki hareketlilik ve telaş özel bir güne hazırlıklı. Çoğu Avrupa kentleri uyuyan prenestir. Arabalar sessiz bir filimde akar gibidir. Trafik olmayan yerlerde bile yayaların yeşil ışık yanmadan karşı tarafa geçmemelerine sinirlenirsiniz. Barcelona'nın Las Ramblas bulvarındaki özel hazırlık boşuna değilmiş. Boydan boya kurulan düzenli stantlara, kamyonetler, kitaplar ve güller taşıyordu. "Dünyanın tüm güllerini ve kitapları buraya mı taşıyor?" dediğimde, "yarın Sant Jordi bayramımız" diyorlar. Her yıl 23 nisanda kutlanan bu bayram, Katalanya'nın Saint Jordi'sinin Güney Barcelona prensesini maceraperest ejderhadan kurtarmak için ejderhayı bataklığa sürüklediği ve bataklıkta boğulan ejderhanın kanından oluşan kırmızı gülleri prensese götürdüğü söylenir. Efsane bu ya... aynı zamanda gül festivali olarak da kabul edilen bu gün, Cervantes ve William Shakespeare'in ölüm yıldönümü ve bu gün uluslararası kitap günü olarak da ilan edilmiş. Bu günde dört milyonu aşkın gül ve yarım milyonu aşkın kitap satılıyor. Erkekler kadınlara gül hediye ederken, kadınlar da erkeklere kitap hediye ediyormuş.

Daha önce Bilbao'yu da yazmıştım. Katalanlar, İspanyollar ve Baskılar her anlamıyla uyum içinde kendi başlarına hem bağımsız hem de bağımlı birliktelikleri var. Farklı dillerin, kültürlerin varlığının anayasal güvenceye alınması ve ortak dil olarak kabul edilmesiyle İspanya bölündü mü? Ne tarihten ne de yaşanan acılar ve yanlışlıklardan, hiçbir şeyden ders çıkarılmak istenmiyor. Aslında İspanya Türkiye için çok iyi bir örnek olmalı. Türklük ve Türkiyelilik kavramı tartışılıyor. Bir Kürdün ben Türkiyeliyim diyebilmesi için mutlu ve özgür olması gerekiyor. Savaş içinde olan, yasaklar ve tabularla uğraşan bir Kürt nasıl ben Türkiyeliyim desin? Ulus-devletçiliğin tarihin çöp sepetine atıldığı ve sınırlar için kan dökmenin aptallık sayıldığı çağa girdik. Ve biz nere, demokrasi nere... farklı bir mekânda yazmak insanı zorluyor. Kentin sevgi kokan gürültüsüne gitar ve saksafon sesi karışıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karanlığın aktörleri...

Suzan Samancı 01.05.2009

Seçim öncesi oluşan umut verici atmosferi alaşağı eden baskınlar ve tutuklamaların sonunun nereye varacağını kestiremiyor insan. Kimin eli kimin cebinde? At izi ve it izini karıştırmada oldukça usta olanlar amaçlarına da ulaşıyorlar... Gecen Newroz'da göz göre küçücük çocuğun kolunu kameralar karşısında kıran polis mutlaka ödüllendirilmiştir ki, hiç bir kaygı duyulmadan dipçik kullanılıyor. Dipçik de ne oluyor, sanki yıllardır çocuklar ve insanlar kurşunlanmıyor! Ve adı konulmak istenmeyen bu savaşta insanlar ölüyor. Bu savaşın nedenini bile bilemeyen, sadece ve sadece bir an önce askerliğini yapıp sevdiğine kavuşmak isteyen gençler, sahte vatan kurtarıcılarının karanlığını ve bataklığını anladığında uzlaşmak ve birlikte yaşamak için ortak bilinç oluşturma daha da kolaylaşacaktır. Dağda savaşanlar bu ülkenin gençleri, askerde savaşanlar da. Ve bu ülke yıllardır kendi

topraklarını bombalıyor. Dur durak bilmeyen isyanlar, bu ülkenin yönetiminde yanlışlıkların, çarpıklıkların ve eksiklerinin olduğunun göstergesi değil midir? Ve ne acıklı, gülünesi bir ülke! Bostancı'daki çatışmayı canlı yayında sunanlar, futbol maçı anlatır gibi heyecanlanıyor... canlı yayında olayı anlatanın açık kimliği veriliyor ve sonuçlanmamış bir durum hakkında yorumlar yapılıyor. Her şey programlanmış film sahnesini andırıyor.

Süren bu savaşın kötü sonuçlarını düşünmek istemiyor insan. Suçlular aydınlığı ve demokrasiyi sevmez elbette... çok renkliliği, çok sesliliği istemezler, suçluluktan boğulacaklarını bilirler çünkü... Dinlerin, dillerin ve mezheplerin ayrımcılığını yapıp, kendilerinden başkalarına yaşama hakkı vermeyenlerin karanlığını anlatmak biricik görev olmalı. Oysa tüm dinlerin özü bir: hepsi birer roman, şiir ve felsefe... "İnsanlar karanlığı nurdan daha çok sevdiler. Çünkü her kötülük işleyen nurdan nefret eder ve işleri ayıplanmasın diye nura gelmez." (Yuhanna, III, 19) Ne çok ortak söylemi var kutsal kitapların... *İnsanlığın Beşiği, Kürdistan'da Yaşam* (Avesta Yayınları, W.A. Wigram, Edgar Wigram) adlı kitapta yazarın seyyahlığı ilgi çekici. Yüz yıl önceki toplumsal yapının gerçekliğini, etnik ve dinsel çatışkılarını, aşiretler ve şeyhler ile ilişkilere işaret ederken, büyümlü coğrafyadaki kültürel zenginliğin bahçesinde gezdiriyor. Büyük İskenderler, Aksak Tatar Timurlar, Selahaddin-i Eyubbiler, Persler, Bizanslar, Romalılar, Sasaniler geçerken, aynı zamanda nice peygamberlerin anayurdu olan bu topraklarda savaş bitmiyor, bitirilmek istenmiyor.

Eskinin girdabına sürüklendikçe, yeni kendini dayatıyor, tarihsel süreç sorumluluk duyan bilinçlerde yankılanıyor... Okul kitaplarından ezberlediğimiz NATO, CENTO, AET, "Varşova Paktı" ve sonracığıma Kopenhag Kriterleri... Neye yarar tüm bunlar? Sizi gidi uygarlıklar!.. En usta vantrilok ve pandomimciler sizlersiniz... Aynı zamanda utanç ve özü bilmeyen iktidar tutkunlarınsınız... "Tahta Tanrı"ları besliyorsunuz. Besleyin beslediğiniz kadar. Şaha kalkmış iyimser atlılarımızdan vazgeçmeyeceğiz. Ve umudun terkisinde ak güvercinlerimizi hep besleyeceğiz...

Ah biz yaralı bilinçler, yürek gözüyle büyüyenler, Hz. Süleyman'ın mührü bile açamaz "Nato"nun çelik kapılarını... Ve ne çok kirli kapılar, taş duvarlar çoğalıyor... TAYAD, İHD ve sivil toplum örgütleri feryat ediyor...

Bu savaş, bu ölümler, bu haksızlıklar sürdükçe hep aynı şeyleri yazmada ısrar edeceğiz. Ve kalemimiz başka ne yazabilir ki! Ve bu ülke cinnet geçiriyor! Delirenler ve öylesine büyük laflar edip, verip veristirenlerin ağzı olmak isteyenler hiç de haksız değiller hani! Uzaktan uzağa "Şerbet şerbet!" diye bağırın sesin bin hüznü! Oğluna ağıt yakan asker ve gerilla anası... Oğluma bir tas şerbet vermek isterdim derken, bir ana da bir dürüm kokoreç yeseydi ya yavrum diyor. İngiltere Kralı George, meyankökünü emmek kadar hiçbir şeyi sevmezmiş. Bu yüzden ömrü boyunca kendisine yetecek kadar meyankökü satın almak için yirmi beş milyon İngiliz Lirası (sterlini) göndermiş. Ağızlarının tadını iyi biliyorlar yüzyıl savaşlarını tamamlayan tuzu kuru umursamazlar. Ya bizler, biz hâlâ neredeyiz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şimdi kim hesap verecek?

Suzan Samancı 08.05.2009

Mazıdağ'daki katliamla Türkiye Avrupa basınında geniş yer aldı. Bir ülkeyi böylesine gözden düşüren görüntüler ne utanç verici, ne acı verici. Mazıdağ'ın gümüşü kadife yığını andıran zeytin ağaçlarını ve o ağaçlara tırmanan çocukları düşündüm. O verimli topraklar, dinlerin, dillerin ve nice gizlerin ve acıların tanığıdır. Yoksulluğun, eğitimsizliğin, baskının ve ezilmişliğin yazgı olduğuna inandılar. Ve o derin uykulardan uyansalar da hâlâ yazgı olduğuna inanırlar. Bu gerilik, bu ilkelik ve yaşanan trajediler modern ve hukuk devleti olamamanın verilerinden biridir. Çünkü toplumların düzenini devlet sağlar ve devlet vatandaşları için bir güvence olamıyorsa, vatandaşlarının güvenliğini sağlayamıyorsa her şey karanlığa evrilir ve tersinden işler.

Ağalığın, şeyhliğin ve aşiret ilişkilerinin sıkıca korunduğu efendi-köle ilişkisindeki hiyerarşik yapı kendiliğinden beslenmiyor herhalde. Çareyi şeyhlerin kapısında bulan, sırtlarını aşiretsel yapıya dayayan bir toplumun eğitiminde ve hukukundaki çarpıklık, siyasetindeki tıkanıklık statükocu yapılanmanın göstergesidir. Yok edici bu yapının karanlığını, vahşetini oradaki insanlara yükleyemeyiz.

İttihat ve Terakki Fırkası'nın yönetimi devralmasından sonraki totaliter rejim tarafından kurulan Hamidiye Süvari Alayları bugün 'Köy koruculuğu' adıyla varlığını sürdürüyor. 1985'ten bu yana kurulan bu sistem, birilerin yediği, birilerin baktığı, savaşın ve sınır kavgalarının bitmediği bir coğrafyada kolektif bilinç ve mekanik dayanışma devlet eliyle besleniyor. Devlet yasal bir düzenleme ile bunlara silah ve para veriyor. Tek tip düşünen, tek tip eyleyen ve yönlendirilen bilinçsiz kitleyi kontrol altında tutmak herkesin işine geliyor. İşte 'Elifi mertek sananlar' mecliste değiller mi? Aşiretlerine ve müritlerine güvenenler pos bıyıklarını sıvazlamıyorlar mı?

Sadece doğayı ve toprağı tanıyan, öfke ve kıskançlıkla beslenenlerin ellerine tutuşturulan silahlar halı dokumayacaktı! Sırtlarını devlete dayayan, silahlarıyla caka satıp katliam yapanlar, özel çıkarlarının intikamı için de cinayet işliyorlar. İnsanların topraklarına el koyuyor, gencecik kızları kaçırıyor ve her türlü karanlık işlere bulaşıyor ve bulaştırılıyorlar. Katliamı yapanlar korucular olduğuna göre, bunun tek sorumlusu devlettir! Kürdü Kürde, insanı insana kırdırma politikası bilinçli bir politikadır. Seçim zamanı aşiret liderleri etki altına alınıyor ve şeylerin elleri etekleri öpülmüyor mu? Çaresizliğin, yoksulluğun ve eğitimsizliğin olduğu yerde kolektif bilinç kök salar ve hurafelik cirit atar. Toplumun ortak düşünce, istek ve heyecanlarını bu çıkar odakları belirler. Yoksulluk, eğitimsizlik, savaşın ağır travması insanları yaşayan ölü haline getirir. Töreler ve erkeklerin çirkin tecavüzcü alışkanlıkları birer yasa halini alır. Her şey görülmez, duyulmaz ve bilinmez hiyerarşide kök salar. Yönlendirilen, karanlık ve miskin bir dünya! Basına ve mahkemelere yansıyanların dışında ne cinayetler, ne suçlar işlendiğini ve bunların nasıl örtbas edildiği de çok iyi biliniyor. Töre ahtapotu sadece Kürdistan'da değil, Türkiye'de ve tüm Ortadoğu'dadır! Birey yok, duygular yok, özgürlük yok! Yaratılan çatışmalı ortam hiç bir ilerlemeye ve yeniliğe kapı açmadığı gibi, çürüme başlar.

Avrupa Birliği yolunda olan Türkiye'nin böylesi vahşetlerle Avrupa basınında yer alması Avrupa'ya ne kadar uygun olup olmadığımız bir kez daha gözden geçirilecek. Türke Türk propagandası yapmak kolay, gerçeğimizi görmek istediğimizde her alanda Avrupa'dan geri olduğumuz ve AB kriterlerini yerine getirmeye çalışmanın ise Türkiye'yi aydınlığa taşıyacağı gün gibi ortada. Kürt sorunu demokratik yöntemlerle çözülmüş olsaydı ne savaşa ne de cinayet şebekeleri köy korucularına ihtiyaç duyulurdu.

Tarihe derin iz bırakan birliktelikler...

Suzan Samancı 15.05.2009

Simone de Beauvoir. Fransız edebiyatına ve feminist teoriye damgasını vuran bu ilginç yazarı tanımayan yoktur herhalde! On altı yaşlarındayken Beauvoir'ı tanıdım. Ofis dört yol köşesinde 'Umut Kitap-kırtasiye' vardı. Harçlığımı biriktirip kitap alırdım. İzlediğim bir iki kadın dergilerinde Beauvoir'ın adına rastlamıştım. Kitaplarının kapakları renkli fotoroman kapakları gibiydi; üç yüz lira verip; *Genç Kızlığa Doğru*, *Evlilik Çağı*, *Bağımsızlığa Doğru* kitaplarını aldığımda, devrimci hareketinin yükseliş döneminde böylesi kitaplar aldığım için kapaklarını kimse görmesin diye ciltlemiştim, çünkü herkes *Tarihsel Materyalizm*, Lenin'in kitaplarını ve *Felsefenin Temel İlkeleri*'ni okuyordu. Odaya kapanıp bu kitapları okuduktan sonra kendimi ve kadınlığımı keşfettim. Sonra Simone de Beauvoir ve Sartre dikkatle izlediğim düşünür ve yazarlar oldu.

Yayımlanan *Aşk Mektupları*'nı da ilgiyle okudum. Özel dünyalarındaki ayrıntıları yakalayıp, ürettikleri arasında bağ kurmak, geçmişi anlamaya çalışırken, geleceğe dair kıvılcımların oluşması insana çok şey kazandırıyor.

Çok baskıcı ve muhafazakâr bir ailede büyüyen Simone de Beauvoir, *Bir Genç Kızın Anıları* adlı kitapta kendi yaşantısını anlatır. Sorbon Üniversitesi'ne başlayıp Sartre ile tanıştıktan sonra yaşamı değişiyor. Bir ömür boyu Sartre'a bağlı kalıp, her seferinde "Beni bu günlere getiren Sartre'dır" demekten hiç çekinmedi.

Beauvoir, ahlakta hareketsizliği, pasifliği, sırf kendinde olmayı mutlak bir yetersizlik görüyordu ve gelişmiş bir bilincin kendini önemli, diğerinin önemsiz olarak görmesini doğal karşılıyordu; çünkü bu kural varoluşçuluğun temel kurallarından biridir. Beauvoir'ın feminizm kuramına katkısı, kadının kültürel ve politik statüsünü açıklamak için varoluşçu vizyonu kullanmasıdır. Anatominin bir yazgı olduğuna inanmaz, "Kadın doğulmaz, olunur" derken, özgürlüğün ve feminizmin kural dışılık olmadığını, belli kuralları içerdiğinin altını önemle çizer.

Aşk Mektupları oldukça ilginç! Aydın erkeklerin çoğu entelektüel ve aktif kadınlardan ürker (böylesi düşünceye sahip olanlar ne denli aydın acaba?). Hele genç kızlar feminist takılıyorlarsa koca bile bulmakta güçlük çekerler (!) İnsan hakları ve kadın haklarının yaman savunucusunun sevgi dolu mektupları çok şey söylüyor. Aşkın, kadınların, severlerse ne denli verici olduklarını gözler önüne seriyor. O savaş yıllarında küçük pembe odasında ve otel odalarında her türlü zorluğa katlanıp günde sekiz saat çalışıyor, bir yandan da okyanus ötesindeki Şikagolu sevgilisi yazar Nelson Algren'e aşk mektupları yazıyor. Zaman zaman buluşup birlikte yaşıyorlar. Simone de, özveriyle ev işleri ve yemek yapıyor. O uzaklığa karşın birbirlerine destek oluyorlar.

Mektuplar ve anı kitapları yabana atılmamalı; o dönemin siyasal ve toplumsal yapısı gizlidir anlatımlarda. Bu aşk mektuplarında Fransa'nın öbür yüzünü ayrıntılarıyla görmek mümkün. Sartre, Albert Camus, Boris Vian, Koestler, Marcius Sade, Jean Genet ve birçok yazar ve entelektüel çevreyi anlatırken, "Bak canım, sana şimdi Paris'in dedikodularını anlatayım" der. Jean Genet'nin hırslılığından, Koestler'in huysuzluğundan, Sade'nin sadistliğinden, Camus'nün tuhaflığından söz eder. Kendisine ve Algren'e karşı da yaman bir eleştirmendir. Simone de her şeyiyle dürüst ve açık olduğu kadar kendisiyle de alay etmekten çekinmez. Sevgiye açtır, sevgisiz ve aşksız yaşayamayacağını belirtir. "Seni ölünceye kadar seveceğim" der her seferinde ve Nelson'un hediye ettiği yüzüğü elinden hiç çıkarmaz; "Yüzükle gömüleceğim" der. Bu fırtınalı aşk yedi yıl sürer. Nelson birara karısına döner gibi olur, içki ve kumar bağımlısıdır. Simone de rahatsızdır bu durumdan; o net tavriyle "Sana artık sadık kalamayacağım" der. Birbirlerine kitaplar ithaf eden iki yazarın yaşadığı tutkulu aşk hiç bitmemiştir aslında.

81 yılında Algren, 86 yılında da Beauvoir öldüğünde, parmağındaki yüzüğüyle gömülür. Bu hacimli kitap okunduğunda Simone de aşkın körlüğüne tutulmasına karşın, politik ve sosyal olaylara ilgisiz kalmamış direnmeyi ve üretmeyi de öğretmiştir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sözde demokrasilerin yıldız polisleri!

Suzan Samancı 22.05.2009

Politikacılar ve tüm köşe yazarları Kürt sorunu ve çözümünde odaklanmış... gidişat iyi görünse de, savaşın barometresini ellerinde tutmak isteyenlerin, çözüme yönelik yüzeysel önerileri kaygı verici. Töre cinayetleri ve katliamları 'etno-sosyolojik' özelliklere ve aşiretsel ilişkilere yüklemek, Kürtlerin içinde bulunduğu gerçekliğe uzak ve kolaycı tespitlerde bulunmak, onları saf dışı bırakmanın ve içten içe yok etme isteğinin başka adıdır. Ve Kürtlerin içinde bulunduğu durum aslında 'yıldız polisler' zevk veriyor. Her değerleriyle ön planda olan yıldız polisler, Kürtler adına karar veriyor, onların acısının biricik sahibi oluyor.

İyi hoş! Olun efendiler, olun!... Kürtlerin sosyo-kültürel ve siyasal yapısını bloke eden devlet, iktidarın ve siyaset kurumlarının ırkçılığını, vahşetini Kürtlere yüklemek, ırkçılığın başka adı değil midir? 'Şöhretler ve şöhretimsiler Kürtleri hallaç pamuğuna çevirip, şöyle olmalısın evlat, çizmeyi aşma evlat, biz daha iyi biliriz evlat mantığıyla hep caka sattılar ve satmaya devam ediyorlar.' Halklar kendilerine yakıştırılan bu suçlamalara karşı direnir, kurban olmayı reddeder, kendilerini aşağılayan acımaları ve baskıları biriktirir ve evrensel kurtarıcıların ya da modern yıldız polislerin oyuncakları olmaktansa sonuna kadar onurlarını kurtarmak için savaşmayı yeğlerler; çünkü kaybedecek bir şeyleri yoktur artık. Arka bahçedeki karanlığı ve kanı görmek istemeyen yıldız polislerin, kolaycı yaklaşımları doğaldır, çünkü otoriteyle özdeşleşmiş bir bilincin kendine eleştirel bir gözle bakması yürek ister, erdem ister. Sözde kendi bağımsızlıklarına ve meydan okuyuşlarına kendilerini öylesine kaptırmışlar ki, sergiledikleri bu tutumun otorite temsilcileri tarafından onaylanmaya duyulan derin bir ihtiyaç olduğunu görmek işlerine gelmiyor. Suçlu aramak, potansiyel suçlu görmek, sömürgeci vali bilinci değil de nedir? Geline bu aşamada el birliğiyle barışa ve çözüme katkı varken.

Barış ve çözüm desteklenmeli

Kürt sorununu (Türk sorununu) sürüncemede bırakmak da farklı bir taktik mi? Oyalama, ağza bir parmak bal çalma politikası mı acaba? Ordu, başbakan, cumhurbaşkanı PKK'ye silah bıraktıracak çözümün işaretlerini veriyor. Ortak bilinç oluşturularak istenirse toplum hazır hale getirilir. Yeniklik ya da üstünlük durumlarını önemli kılmak, aslında sorunu çözmeye yanaşmamaktır. Ortada yıllarca süren bir savaş varsa, karşılıklı olarak yeniklik ve üstünlük durumları yaşanmıştır, karşılıklı olarak kayıplar verilmiştir, acı çekilmiştir.

Türkiye gerçekleri görmekle adolesan döneminden kurtuluyor, kişilikli bir ülke konumuna adım atıyor. Yıllarca sorunlarını ve gerçekleri inkâr ettiğinden dolayı yarılmış, kanayan bir bilinçle yaşıyordu. Bunun bedelini hepimiz ödedik, ödüyoruz... (bir avuç vatan kurtarıcılar hariç!) Savaş yıllarını yaşamış Cesare Pavese "Savaş bir gün biterse" der, "şunu sormalıyız kendimize: Peki ya ölenleri ne yapacağız? Neden öldüler?". Ve bir gün

gelecek tüm açıklığıyla her şey dillendirilecek, pişman olunacak ve yası tutulacak... ve bizde neden öldüler diye hayıflanacağız. Hiç bir şey gerçeğin ve gerçekliğin karşısında direnemez çünkü. Tarihin sayfaları yenilgiler, savaşlar, barışlar ve özürlerle dolu...

Savaşın korkunç bilançosu dile getirilmekten çekiniliyor. Ölen bunca insan, haritadan silinen köyler ve yere göğe sığmayan göçler, biriken kin öfke... açlık, işsizlik, eğitimsizlik ve uyumsuzluk...

Sivil toplum örgütleri, kurulan barış meclisleri ve bu ülkenin gerçek aydınları, politikacıları çok şey söylüyor. Çözüm uzak değil, zor değil! Kürt kimliğinin yasal ve anayasal güvenceye alınmasıyla başlanmalı, koruculuk ve devlet içindeki karanlık güçler etkisiz hale getirilmeli. Savaş ve göç mağdurları için köye dönüş projeleri geliştirilmeli. Ekonomik kalkınma sağlanmalı. Türkçeye çevrilen tüm köy, il ve ilçe adları iade edilmeli. YÖK Ankara ve İstanbul'da Kürdoloji bölümü açmaya hazırlanırken, Kürtçenin ikinci bir dil olarak kullanılması önemini dayatıyor. İnsanın kendi diliyle somut olarak yaşaması, kendine güven duymasıdır. Bu eşitsizlik, bu inkâr ve ret değil mi savaşları doğuran? Ve şu bir gerçek ki, iç savaşlar her türlü bozukluğu, çöküşü, çarpıklığı ve kokuşmuşluğu getirirken, aynı zamanda toplumun ufkuna farklılık getiriyor, yıldız polisler de iyi biliyor ki, sömürü bunun temelini oluşturuyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İçimizdeki deprem...

Suzan Samancı 29.05.2009

Karpuz ve çilek kokuları afili çılgınlıklar atmaya başladığında yazın etekleri iyiden iyiye zil çalar. Bahar ve yaz feminen, kış ve sonbahar maskülendir çoğumuz için. Hüznü içeren bir esriklikle daha çok dostuz. Geçiş süreçleri koskoca soru işaretlerini ve ünlemleri sunuyor. İnsanın mutluluğu ülkesinin mutluluğuna bağlı ya... ve insan ülkesi kadar özgür olabiliyor nihayetinde... farklı bir süreç kendini dayattığında umutlanıyoruz, acımızı unutmak istiyoruz her seferinde. Anılarımızın uyuyan gemilerinde yolculuk yaptığımızı anlatamıyoruz çoğu kez. İçimizde gezinen sıkıntının ve adlandıramadığımız hüznün kaskacına sürükleniyoruz. Pişmanlıklar ve keşkelerden kurtulamadığımız, sağlıksız duygu ve düşüncelerin bilinçsiz taşıyıcıları olmakta direniriz. Birçoğumuz da kendi önemimizin büyümesine kapılıp gözlerimize mil çekeriz. Oysa her şey gerçekleri görmekle, onu dillendirmekle başlar. Nasıl da çılgınca gelişiyor insanlık! Ve biz uygar insan, hâlâ birbirimizi kabullenmiyoruz.

Bahardan sıyrılmanın esrikliğini, kaygısını taşır bedenlerimiz ve yüreklerimiz. Değişen siyasi atmosferin ya da olmasını düşündüğümüz geleceğin telaşıyla, nedensiz sıkıntılar, karamsarlık ve anlamsızlık dayanır kapımıza.

Yaz rehabetin adı olsa da, yeni başlangıçların, yeni oluşların adı olmasını özleyyoruz. Kimbilir en güzel şiirler, öyküler ve romanlar bu ayda yazılmıştır ve en güzel kararlar da bu ayda alınmıştır. Ve sakin ülkeler, kentler, acımızı daha çok duyumsatıyor. Cenevre'nin caddelerinde farklı dillerin tınısı, farklı yüzlerin insana güç veren ışıltısı... bizde ellisine gelen ölümü düşünürken, doksanlık nineler ve dedeler alışverişini yapıyor tutkuyla. Neylerseniz güçlü ülkede yaşamının avantajları... tek dertleri yalnızlık! Ne ölüm kaygısı, ne cezaevi kapısı

yorgunluğu ne de polis korkusu! Yetmişlik komşum Miryem hayata meydan okuyor, rengârenk bahçesinde kitabını okuyor. Ortancalar, zakkumlar, begonviller... Hintli kadınlar gibi bakan menekşelerde dile gelmeyen suskunluklarımızı görüyorum. Ters lalelerin Hakkârî'nin (Çolamerg) dağlarında nasıl şekillendiğini düşünüyorum.

İşte yıllardır savaş halindeyiz, ömrümüz sıkıyönetim ve darbelerle geçti... birbirimize tahammül edemiyor, diyalog geliştiremiyoruz.

İçimizdeki karmaşa, öfke ve boşluklarla yüzleşemediğimizden, inançlarımızı bilgi ile beslemediğimizden, değişime açık olmadığımızdan değil mi bunca acı? Farklılıklar olmaksızın gelişim olası mıdır? Bu zıtlıklar, kendi dinamiğini yaratıp geliştiriyor ve aynı zamanda yeni bir oluşu sunuyor. Ve insan hakları, eşitsizlik, demokrasi, savaş ve ölüm gibi sözcüklere nadiren gereksinim duysaydık, daha çok sanatçımız, daha çok bilim insanımız, daha çok felsefecimiz olacaktı kuşkusuz. Bizler savaş yorgunuyken ve yaşama kaygıyla bakarken, ne özür dilemesini, ne günaydını ne de teşekkürü doğal olarak kullanamazken, kendi içimizdeki karmaşa, öfke ve boşluklarla yaşama küsüyoruz. Ve hep günah keçileri arıyoruz. Kendimizden daha zayıflara çullanıyoruz ya da birilerine egemenlik kurarak güvenimizi tazeliyoruz. Suçlular hep "ötekiler" oluyor nedense. Bir içimize baksak, bakabilsek; kendimizle yüzleşebilsen, yerimizde saymayıp gürültü etmesen, suçlu ne "ötekiler" olur ne mevsimler ne de geçiş süreçleri. En büyük suçlular, kendileriyle yüzleşme cesareti gösteremeyip, yenilikten ve yeni oluşumlardan korkanlar ve gürültü edenler değil midir?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birlikte yaşayabilmenin çifte anahtarı...

Suzan Samancı 05.06.2009

Kalemimize dolanan öyküleri ve kurguları erteliyoruz; ağrımız var çünkü... ağrımız öyle, böyle ağrı değil! Bir elimizle yaramıza merhem sürerken, bir elimizle zeytin dalını uzatıyoruz. Zeytin dalını sevmeyen gladyatörler, ne askerin ne de gerillanın derdindeler. Elde etmek istedikleri: askerî ve adli bürokrasinin paylaşılması, siyasi ve ekonomik güce sahip olma, kendi çıkarlarını koruma çabalarıdır. Ellerindeki silahlarla ve arkalarındaki kirli dipsiz kuyularıyla umurlarında mı vatan?

Türkiye siyaseti gerçek anlamda ilk kez akılcı ve gerçekçi bir yöne evrilmenin işaretini veriyor. Yıllarca baskıcı, yasak ve yanlış siyaset: göstermelik ve güdümlü bir siyasetti. Diyalog ne mümkün! Siyasetçiler birer vantriloktu. Her şey dile gelmese de, baş aktörler çıkarlarının peşinde olsa da, Türkiye artık çok farklı bir siyasi atmosfere girdi. Diyalogun, anlaşmanın ve uzlaşmanın zamanıdır. Türkiye gündemi, hükümeti ve siyasi kurumlarıyla çözüme hazır olduğunun işaretlerini veriyor. PKK de buna hazır...

Bu savaşın neden başladığı ve neden sürdüğünün yanıtı çok iyi biliniyor. Dağa çıkan gençler ve yıllardır, ölümleri pahasına siyasetle uğraşmayı göze alanların dertleri ne? Seçimlerde kendi tercihlerini dillendiren, alanları doldurup barış ve çözüm istiyoruz diyenler macera mı arıyor? Çözüm ve diyalog isteyenlerin ne gibi bir çıkarı olabilir? Toplumlar ihtiyaç duydukları liderleri yaratır; bir yerde bir olay varsa bunun nedenleri de vardır.

Abdullah Öcalan, Türk annelerinden özür diliyorum dediğinde, Kürtler tarafından hoş karşılanmamıştı, bizim acımız yok mu demişti yaralı aileler. Şimdi Ahmet Türk "On yedi bin beş yüz faili meçhul cinayetleri unutmak istiyor ve buna rağmen barış diyoruz" diyor. Yıllarca önce dilenen özür, tek yanlı süren ateşkes süreçleri hiç ciddiye alınmadı. Ve çok iyi biliniyor ki, bu süreci baltalayanlar oldu, çünkü savaş olmazsa neye yarayacaklar, nasıl silah ve eroin kaçakçılığı yapacaklar, nasıl haraç toplayacaklar, nasıl kelle avcılığı yapıp ceplerini dolduracaklar?

Şimdi olgunlaşan ve karşılıklı gelişen bu barış ve çözüm süreci beslenmeli, savaşa harcanan paralarla Türkiye dış borçlarını ödeyebilir, kapanan fabrikalar yeniden açılabilir ve Kürt illerinde ekonomik kalkınma seferberliği başlatılabilir, çünkü para çoğalacağı güvenli yerleri sever. Savaş mağdurlarının yaraları sarılabilir, yakılan köyler yeniden inşa edilebilir, okullar açılabilir ve bu okullarda çocuklar kendi dilleriyle öğrenim görebilir. Töre cinayetleri ancak bu okulların güzel gölgesinde paslanabilir.

Diyarbakır'ın o harika surları, ilk insanlığın olduğu Çayönü, Adıyaman-Nemrut, Hasankeyf, Mardin ve daha birçok saklanıp gizlenen el değmemiş tarihî güzellikler turizme açılabilir. Neden yaslı ve paslı bu tarihî değerlerimiz? Her şey zincirleme birbirine bağlı, bir yandan devletin gizli ambargosu, öte yandan yaşanan savaşın korkusu... Oysa bir sussa bu çirkin silahlar, akılcı ve gerçekçi demokrasinin temeli atılsa, ne istediğini bilen, kişilik sahibi bir ülke, kendi iç dinamiklerini kullanmasını bilir ve sorunlarını çözme yetisini gösterebilirse, Türkiye neden Ortadoğu'nun en önemli ve gelişkin ülkesi haline gelmesin. Bir avuç sahte vatan kurtarıcıları mı bu ülkenin kaderini belirleyecek? Türkiye halkları yoruldu ve "Ne mutlu Türküm diyene" demeyecek kadar da olgunlaşıyor... oluşan bu tarihî fırsat iyi değerlendirilmeli ve birlikte yaşayabilmenin çifte anahtarı oluşturulmalı. Çözüm istenmiyorsa ne isteniyor? Bu savaşın, bu acının böyle sürüp gitmesi akıl kârı değil, önünde sonunda çözüm olacaksa savaş ne diye?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtçe basının acılı tarihi!

Suzan Samancı 12.06.2009

Kapatılan *Günlük* gazetesiyle birlikte Kürt basınının ve muhalif basının acılı tarihi yeniden düşündürüyor. İlk Kürt gazetesi 22 Nisan 1898 yılında Kürt diline ve kültürüne önemli katkıları olan Bedirxani aşiretinden Mîqdad Mîdhet Bedirxan tarafından *Kürdistan* adıyla Kahire'de çıkarıldıktan sonra gazetenin yaşaması için İsviçre ve Londra'da devam etmeye çalışılır. Ömürleri sürgünde geçenler ne kadar direnebilirler ki... Kürt basınının acılı ve aynı zamanda direngen tarihi tüm mazlum kültürlerle örnektir de... açılıp kapanan dergi ve gazetelerin sayısı hiçbir yere sığmayacak kadar... Yalnızca yasaklama mı? Her an basılan, mühürlenene, darmadağın edilen ve bombalan gazete büroları, kaçırılan, öldürülen gazetecileri uzaylılar öldürmedi her halde... Vaktiyle Orhan Pamuk, Latife Tekin ve Ahmet Altan *Gündem* gazetesine destek vermek için gazete satmışlardı. Elleri sargılı, yüzü gözü morarmış küçücük çocuklar ise "Gündem!" diye bağırarak ezberlerindeki adreslere koşuyorlardı sabahın köründe. Sadece *Gündem* satan çocuklar mı? Manisa'da tahtaya "Barış" yazan çocuklar işkence görmemiş miydi? Kürt illerinde öldürülen çocukları sıralamaya yürekler dayanmıyor artık...

Günlük gazetesi kapatılınca, aba altından sopa göstermelere alışkın olsak da, böylesi bir süreçte ak güvercinlerden söz edip, akbaba besleyenler bu ülkeyi karanlığa sürüklemeye ant içmiş olmalılar...

Susturulmaya çalışılan muhalif ve Kürtçe gazeteler, HEP, DEP, HADEP, DEHAP ve DTP Türkiye'nin bağrında yeşermiş ve Türkiye siyasetinin gerçek yüzü değil mi? Gerilere gitmeye gerek yok, son yirmi beş yıldır bu savaşın travmasını yaşayan insanlar için ne yapılmak isteniyor? 91'de Meclis'e giren Kürt milletvekilleri yaka paça cezaevine konulmadı mı? Bununla kalınmadı Mehmet Sincar katledildi.

Çok dinli, çok kültürlü toplumsal yapıyı reddeden sistem sorgulanmadan ve Türkiye geçmişiyle yüzleşmeden dünya siyasetinde varoluşunun peşine düşemez, sorunlarını çözemez. Gazete kapatarak, DTP temsilcilerini protokol dışında tutarak, medyada potansiyel suçlu göstermek, savaşa körükle gitmektir. Ve farksızlaşan Meclis, herkesi içine çeken şiddetten başka bir şey olabilir mi? Hükümet Kürt sorununun çözümünde ciddiye, bu sorunun, tarihsel, sosyo-kültürel ve siyasi yönünü görmek zorundadır; çünkü birlikte yaşayabilme durumunun doğabilmesi için, PKK ve DTP'nin kabulüyle başlayacak olan somut ve hukuki değişimlerle olasıdır bu çözüm. Süren savaş, hak ihlalleri, hak taleplerini meşrulaştırıyor. Ve Türkiye'nin içinde bulunduğu bu durum artık, toplumsal çöküşün işaretlerini veriyor. Bu ülke böyle mi aydınlığa çıkacak? Parlamentonun emrinde olması gereken generallerin ve bunların sivil uzantıları ve çözüm dedikleri şey, "Türkiyelilik" sözcüğüyle, anayasal güvence altına alınmayan bir tv kanalı. Hani savaş yıllarında ağızlara pelesenk olan bir deyim vardır. "Kapı çalındığında karşımızda sütçüyü görürsek savaşın bittiğine inanacağız." Biz de gözü yaşlı analarımız ne zaman oğullarının ve eşlerinin fotoğraflarını taşımadıklarında ve gece çalınan kapıyı açtığımızda karşımızda dostlarımızı görürsek savaşın bittiğine ve de barışın sağlandığına inanacağız. İşte o zaman askerlerin varlığını hissetmeyeceğiz ve bizlere yarım yamalak demokrasi dersi verme ihtiyacı da duymayacaklar. Geri kalmış, çatışmacı ülkelerde asker varlığını hissettirir; oysa askerin yeri kışlasıdır. Ülkesinin aydınlarını ve gazetecilerini tek ayak üstünde bekletip onlara demokrasi tokadı atmak değildir.

Kapatılan *Günlük* gazetesi, süregelen ve ısrar edilen abuk sabuk çelişkili yasaklarla ne mesaj verilmek isteniyor? Garip yasaklara alışan bir ülke kolay değişmiyor demek ki... Öyle ya, sarı, kırmızı ve yeşil biberlerin yan yana gelmesinden cinnet geçirenler, "Kızılıklar oldu mu derelere doldu mu?" türküsünden de korkmamış mıydılar? Şarkılardan, renklerden, dillerden ve düşüncelerden korkmakla nereye kadar?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe plânları ve bir kongrenin anatomisi

Suzan Samancı 19.06.2009

Darbe belgesi tartışılardursun; ahtapot direniyor. Her şey öylesine açıkça yapılıyor ve öylesine umursuzca bir duruş sergileniyor ki! Toplumun nabızı, gücü ve kapasitesi çok iyi hesaplanıyor. Manipülasyonlarla travma geçiren bir toplumun düşünce dünyası karışıktır, şaşkındır, yönlendirilmeye ve sindirilmeye çok müsaittir. Seksen dört yıldır güdülen bu toplum, darbecilerin, cuntacıların karanlık dünyasından sıyrılma savaşını veriyor. Aslında baskının şiddete dönüşmesini de isteyenler bunlar değil mi? Organize suç şebekesi, ağır, hantal ve kirli ellerini hiçbir yerden çekmek istemiyor. Yüreğinin orta yerinden hep kanayan Ortadoğu, işte İran, Irak,

Afganistan ve Türkiye... sorunlarını çözemeyen, iç dinamiklerini kullanamayan ve hep savaşın batağında, güçlü ülkelerin oyuncağı haline gelen geri kalmış ülkeler... tampon bölgeler ve adı konmayan sömürgeler... tam da "İyi şeyler olacak" umudunu taşıırken, gündeme bomba gibi düşen haberler şaşırtmıyor aslında, şaşırtıcı olan: asıl adreslerin rahatsız edilmek istenmemesi! Ve çok iyi biliniyor ki bu asıl adreslerin uzantısı devletin ta kendisidir. Umut ve umutsuzluk arasında gidip geliyoruz, düzenin katilleri umutsuzluğun tacirliğini körükleseler de, ayın 13 ve 14'ünde Diyarbakır'da yapılan DTP kongresine sivil toplum kuruluşlarıyla, İslami hareket, Alevi hareketi, Süryaniler, Keldaniler, Protestanlar, akademisyenler, gazeteci ve yazarlar katıldı. Artık Kürtler vardır, tartışması değil, sorun nasıl çözülür konuşuluyordu.

Ahmet Türk: Kürt aydınları kayıtsız olmamalı, bu süreçte, bu mücadeleye katkı sunmalıdır. Bu sorun ertelenemez! Hükümetin, Kürt sorununun çözümünde kararlı bir projesi yok, oysa amiyane tabirle "Cin şişeden çıkmıştır artık". Bu sorun ulus-devlet mantığıyla değil, diyalogla çözülür. Çözumsuzluğun kaynağı Kürtler değildir, çözumsuzluğa yanaşanlar karşısında sonuna kadar direneceğiz.

Sakine Ana: Anaların yüreği birdir. Türk, Kürt anası fark etmez. Zalimler kendi çıkarları için insanları birbirine düşürüyor. Yöneticilerin vicdanı ve aklı varsa bu sorun çözülür. Bizleri artık ne dinle ne de başka bir şeyle kandırabilirler. İnsanın bir kuşu öldüğünde bunalıma girer, kaldı ki bizler ne zorluklarla büyüttüğümüz evlatlarımızı kaybediyoruz. Analar ve kadınlar hep barıştan yanalar. Bir Türk askeri öldüğünde, yüreğim yanıyor, acaba Türk anaları da dağda ölen oğullarımız için üzülebiliyorlar mı? İman ve vicdan kardeştir, bu duyguyu taşıyanların ölümden ve savaştan yana olmalarını anlayamıyorum.

Aram Tigran: Erivan radyosunu ürkekçe dinlediğimiz yıllarda onun stranlarıyla büyüdük. Ermeni asıllı olan Aram, anadili Ermenice selamladıktan sonra, o yumuşak sesiyle: "Her halkın kendine ait kültürü var, Kürt halkının kültürü ile yetiştim. Beni kabul ettiğiniz için, Mem û Zin aşkıyla sizi selamlıyorum" dedi.

Şeyh Sait ailesi adına Feyzullah Deniz: Tanrının şefkatiyle Asuri, Keldani, Alevi, Türk ve Kürt kardeşlerimi selamlıyorum. Bu savaş karşısında vicdan sahibi Türk milletvekillerinin istifa etmesi gerekiyor.

Altan Tan: Mevcut sistem eski süreçte ısrarcıysa, barışın ve Türkiye'nin yeni dilini kullanmak gerekiyor. Türkiye'yi bölüp parçalama gibi bir niyetimizin olmadığını belirtmeliyiz.

1. Tam demokratik bir hukuk devleti

2. Irak Kürdistan bölge yönetimiyle iyi ilişkiler geliştirmeli.

3. Bu süreçte PKK'nin dağdan indirilmesi için siyasal zeminin önü açılmıştır. Eski Türkiye'yi devam ettirmek isteyenler, mevcut Kemalizm'in yanlışlarını sürdürmek istiyorlar. Demokrasi için, PKK'nin dağdan indirilme dayatması da yanlış! Hükümet bu çözüme adım atmalıdır.

Faik Bulut: Tasfiye süreci bir halden bir hale geçiştir; tümüyle yok etmek değildir. Dağdan değil de, ovidan siyaset yapmaktır. DTP siyasi bir güçtür. Aydınlar ve yazarlar bu kongreye gelmişse, bu bir başarıdır. Türkiye'deki akil insanlara çağrı yapıyoruz, ama Kürtlerin de âkil insanları tavırlarını koymalı.

Mehmet Emin Aktar: Bugün gelinen nokta, daha akılcı, daha rasyoneldir. Abdullah Gül'ün "İyi şeyler olacak" söylemi, Kürt mücadelesinin sonucudur. Yeni bir anayasa hazırlanmalı. Kürtler silahı bırakacaksa onuruyla bırakmalı.

Demir Çelik: Siyasetimiz, ulusal birlik temelinde şekillenmeli, bu siyasal sürecin Rönesansı yaratılmalı; sanat, kültür ve aydınlar önemsenmeli.

Yakup Gabriel: Türkiye’de Süryaniler de var ve hep parantez içinde söz ediliyor. Biz bir halkız ve halk olarak anılmak istiyoruz.

Emine Ayna: Sisteme müdahale var. Sadece DTP’ye müdahale eksik kalıyor. Bu bileşenler içinde yer alan tüm bireyler ve kurumlar, yerel çalışmaları esas alan güçlü örgütlenmeyi fazlasıyla derinleştirmeli.

Prof. İrfan Açıkgöz: Kutsal devlet anlayışının yıkılması gerekiyor. Kutsal devlet anlayışı, ötekileştirme anlayışının üzerinden geliştiriliyor. Savaşa olan duyarsızlık tesadüfî değil, sol anlayışın palazlanmasına karşı çıkanlarla AKP yeni fetihler peşinde. Çözümde ciddi değiller.

Sonuç bildirgesinde Kürt halkının temel haklarının anayasal güvence altına alındığı oranda Türkiye’nin bütünlüğü içerisinde, Kürt sorununun demokratik ve barışçıl yollarla çözümünün tarihî bir fırsat olduğuna değinildi. Ülke bütünlüğü içinde halkın yerelde söz ve karar sahibi olmasının önemi ve “Demokratik özerkliğe” işaret edilirken, bunun olmazsa olmazın zorunluluğu aşikârdır denildi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karanlığın ayeti olmak kolay değil!

Suzan Samancı 26.06.2009

İran denilince aklıma ilkin vinçlerde sallandırılan insanlar, Şah, onun mahzun eşi, Sadık Hidayet, Samet Behrengi ve Furug Ferruhzad gelir. Sadık Hidayet’in *Kör Baykuş* romanındaki hurdacının birbirine dönüşen ilginç karakterini ve kuru gülme krizlerini unutmak mümkün mü? Paris’te bir otel odasında havagazını açarak yaşama veda eder Hidayet. Çocuk kitaplarının has yazarı Samet Behrengi, şah rejiminde Aras Nehri kıyısında ölü bulunur. Köpek balıkları, küçük karabalığına tahammül edemediler.

Furug “Karanlığın ayeti olan varlığım/ Seni kendinde yineleyerek/ Götürecek ebedi çiçeklenme ve diriliş seherine” derken çok söylüyor. Ve bir gün o güzel gözlü ve bin kederli kadınlar, Pers çeviklikleriyle tarihe çok şey anlatacaklar. Kol kırılır, yen içinde kalır siyaseti tüm geri kalmış ve büyük suçlarla yaşayanların baş tacı sözüdür, özüdür. İran’da insanlar vinçlerde sallandırılıp, kadınlar recm edilse de, bizde de farklı kılıflarla yapılıyor. Şimdi hangi birini sıralayalım! Bu siyasal ve kültürel durağanlıkta, ahlaki çöküş ve cinnet geçiren toplum nasıl adlandırılır?

Demokrasinin kişisel özgürlükler için, toplu eylem yapabileceğine duyulan güvene dayandığı iyi dile getiriliyor da ötesi gelmiyor. İşte Türkiye! Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke sınırını aşamayan demokrasi şaşkınlığından, çelişkisinden ne zaman kurtulacak? İç modernleşme sürecini baltalayanlar farklı kılıklarla cirit atıyorlar. Halk adına konuştuğunu ileri süren siyasetçiler, yöneticiler gerçek anlamda kendileri mi? Neye hizmet ediyorlar? Bu

savaşın adını koyabilecek ve bu savaş bitmeli diyebilecek kaç siyasetçi var?

Jürgen Habermas, demokrasiyi ortak bir istencin oluşum süreci olarak tanımlar, ona göre bu süreç tartışmakla geçer, ama belli gerekçelere dayanarak bir sonuç getirir. Bu süreçte yanlışlara, eksikliklere, müdahale hakkını sağlayan kurumların ve hukukun yurttaşların gözetiminde tutulması gerektiğini savunur. Yaşanan bu oluşum süreci aslında savaşın ve darbelerin getirdiği oluşum sürecidir ve bu süreç katılcılığı, tartışmacılığı aşır, ortak bilincin şekillendiği bir sonucu sunmalıydı. Sonuç getirmeyen tartışmaların adı: Büyük atlatmacadır. Bu memleketi Hasoların ve Memoların idare etme korkusu olanlara sormalı, bu memleketi kimler idare diyor, kimler yönetiyor? İşte her şey gün gibi ortada! Artık saklanacak, gizlenecek ne kaldı? İstikrarsız, bir siyasetin pençesinde değil mi Türkiye? Çelişkileri, gariplikleri, saçmalıkları adlandırmakta zorlanıyor insan. Diyarbakır cezaevinde tutukluları ziyaret eden İsveç Parlamentosu İnsan Hakları Heyeti'nden, tutuklularla Kürtçe konuşanlar "Burada Kürtçe konuşamazsınız, Türkçe konuşacaksınız" diye uyarılıyorlar. Demek TRT Şeş göstermelik! Kandırmacadan başka bir şey değil...

İyi de DTP böylesine dışarıklıyken, bakanların DTP'li belediye başkanlarına konuk olmalarına ne demeli? Bu ne ikilem bu ne çelişki? Madem Kürtçe yasağı kalkmışsa, cezaevlerinde mahkûmlar neden özgürce konuşup, yazdıkları öykü ve şiirleri gönderemiyorlar? Gazeteler neden kapanıyor? Oysa atılacak her demokratik adım gelişmişliğe ve güvene dönüşür. Türkiye'nin huzurlu geleceği ötekileri gerçekten kabullenmekle ve onlara saygı duymaktan geçer, oyalamaktan ve yasaklarla değil!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Madımlar, Maraşlar ve ölüm kuyuları...

Suzan Samancı 03.07.2009

Bu satırları yazarken, on altı yıl önceyi, Sivas'ta Pir Sultan Abdal şenlikleri sırasında Madımak Otelini kuşatan kalabalığın tekbir sesleri getirerek oteli ateşe verdiğinde deliler gibi odanın içinde gidip gelirkenki anı yeniden yaşadım. Otel ateşe verenlerin nasıl Müslüman, nasıl insan olabileceğine bir yanıt bulamamıştım. Toplum tarafından bilinen sanatçılar her yıl anılıyor, zaten ürettikleriyle de yaşıyorlar. Ölen o 35 kişi arasında aklımdan çıkmayan dört isim var. Asuman Sivri (17), Yasemin Sivri (16), Huriye Özkan (22), Yeşim Özkan (20). Asuman ve Yasemin'in kardeş olduklarını biliyorum. Yıllardır adları hep belleğimde. Yüreğim kanıyor... Sanki dün yaşanmış gibi her şey taptaze, çünkü yaralarımız hiç kapanmadı, kaygı ve korkularımız ise hiç bitmiyor...

Asım Bezirci, Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu, Metin Altıok ve Hasret Gültekin şiirleri, yazıları ve sesleriyle aramızdalar. Aziz Nesin'in itfaiye merdiveniyle kurtarılmaya çalışıldığında merdivindeki görevli tarafından tartaklanıp, itfaiye aracı etrafında toplanan azgın kalabalığa doğru itildiği, dönemin özel televizyonları tarafından belgelendi. Başından yaralanan Aziz Nesin linç edilmekten zor kurtarıldı. Aydınlarını, sanatçılarını yıllarca hapislerde çürüten, sürgünlere gönderen, kitapları büyük suç olarak görüp silahlarla yan yana dizen ve hâlâ düşüncüyü suç sayan bir ülkede darbe planları da yapılır, faili meçhuller de işlenir... "Sallandıracaksın üç beş kişiyi Taksim ve Diyarbakır'ın Dağkapı'sında" diyen zihniyet azımsanmayacak denli çok... İmparatorluğun arka bahçesinin nasıl kuyucu ve devşirme entrikalarıyla ayakta kaldığının destanı iyi biliniyor; çocuk ve deli

padişahların tahta çıkarıldığı da. Cumhuriyet sonrası Dersim başkaldırısından sonra, İstiklâl mahkemelerinde idam edilenlerin yanı sıra Şeyh Sait ve arkadaşları da 29 Haziran 1925'te Diyarbakır Dağkapı meydanında idam edildikten sonra öglene kadar cenazelerin sehpa kalması boşuna değildi, tıpkı Sivas ve Maraş katliamları gibi. Her şey plânlı ve emredilerek yapılıyor. Cennete gitmek isteyen çılgın kalabalığa göre: Oteldekiler, vatan haini, münafık ve katledilmeleri vacip kafirler! "Asmayalım da besleyelim mi?" naraları altında yetişenlerin ne vicdanı olur ne de korkusu, nasıl bir meydanda cirit attıklarını çok iyi biliyorlar çünkü.

Şair Hasan Hüseyin: Bir oğlum olacak adı temmuz/ karataşın göbeğinde aşk/ karataşın göbeğinde barış/ karataş çatladı çatlayacak/ bende bitmeyen kavga /onda yeniden başlayacak, diyor. Ve "Haziranda Ölmek Zor" dese de, her mevsimde ölmek zor! Anma günlerinden, delik deşik oluyor mevsimler ve günler... Ne duymak isteyen var, ne de görmek isteyen...

Sıcaklar bastırdı

Şeytanörümceği sıcaklık yaylanıyor.

Yaşamı zehir zemberek görenler ile yaşamın üstesinden gelenlerin arasındaki fark nedir acaba? Neden bazı insanlar bir ömür boyu şikâyet edip mutlu olamazlar ya da acı çekmiş insanlar neden dervişî bir dinginlik ve direnç içindeler? Doğrusu güçlü, ne yaptığını bilen, politik ve sanat bilinci gelişmiş insanları gördüğümde yaşama sevincim çoğalıyor. Kim ne derse desin değerli olan sevilir ve sayılır. Kendi değerini yaratan insan varolur. Farkında olup da kendi içinde boğulan, nesnelere tapınan, yarım bilişle eylemsizliğe yenik düşenleri sulu bir hümanizmle kucaklamak suç değil de nedir! "İnsanın bilgisi arttığı oranda da sevgisi çoğalır" diyor Leonardo. Kendi bilgisinin farkında olan, başkasının bilgisinin de farkına varabilir. Kendi kendimizin bilincinde, doğamızın ve hareketlerimizin bilincinde olurken, bütün mesele içten olup kendimizi kaybetmeyiştir. Genel kültürümüz dış bilincimize yansır, insanı insan yapan da genel kültürdür, mesleki bilgi değildir. Bir meslek dalında uzmanlaşmak bize varoluşumuzu sunabilir mi? Manevi gücün sağlam temeli sağlam bir dünya görüşü, kişilik ve ruhun değişmezliğidir. Bu yüzden değişip dönüşürken, kariyer, para, ün ve bilgi taşıyabilmek çok zordur; kişiliğin parçalanması ve oto kontrolsüzlük tuzağı uzak değildir. İnsan arzu tarafından ele geçirildiğinde ve zaaflarına yenik düştükçe ayırt etme yetisini kaybedip paramparça bir varlık haline gelebiliyor.

Büyük insanların yaşamları incelendiğinde nefsin ve zaafların karşısına nasıl kaya gibi dikildiklerini görüyoruz. Erdemli olmak ve zaaflardan sıyrılmak hiç de kolay değil, hele baskıcı bir yönetimin altında inleyiş varsa, o korkunç ezilmişlik psikolojisinin kıvılcık kıvılcık kurtçukları yürekleri ve bilinçleri kemirip durur. Yaşam öyküleri ve anılar bu konuda çok belirleyici oluyor. Bire on katıp kendilerini dev aynalarında görenler, eksiklerini örtmeye çalışanlar ne yaparlarsa yapsınlar satırların gerisinde öyle bir sırtıyorlar ki... bir çok öz yaşam öyküsü okuduk, Memet Fuat'ın *Gölgede Kalan Yıllar* adlı öz yaşam kitabında büyük bir ağırbaşlılık ve kendini biliş var. Dünya görüşü ne olursa olsun, roman tadında olan öz yaşam kitabında yazarın kendisi ön planda değil, o yılların her türlü toplumsal yaşamının diğer yüzü var. "Ben " duygusundan sıyrılıp anıları yazmak maharet istiyor gerçekten.

Hepimiz biliriz, kendimizden emin olmadığımızda başkalarının gölgesine ihtiyaç duyarız. Hani kel olan kız, her seferinde benim teyzemin saç örüğü diye başlar söze... Toplumsal arenada olmak, bir misyon sahibi olmak ve yazmak farklı bir sorumluluk altına girmektir de; bu her şeyi söyleyebilirim sarhoşluğuna kapılma hakkını verir mi sizce?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gece yarısı basılan evler...

Suzan Samancı 10.07.2009

Gece yarısı kapısı çalınmayan ve karşılarında asker ve polisi görmeyenlerin, hayatı gerçek anlamda kavradıkları söylenemez. Oğul ve kız acısı, eş, kardeş, ana ve baba acısı böylesi durumlarda en üst noktaya ulaşır. Kapının önünde yoğunlaşan ayak seslerine kulak kabartırsınız; ürkütücü ses "Açın kapıyı, yoksa kırarız!" der. Gecikirsenez, dipçiklenir, telsiz sesleri... çamurlu ayakkabılarla her yer çiğnenir. Çocuklar korkuyla yataktan fırlar, en masum aşk kitapları bile suç unsuru sayılır. Çocukların gözleri önünde ensenizden tutulur. Eprimiş çizgili pijamanızdan ya da açık geceliğinizden utanırsınız. Diliniz dolanır, "Biz ne yaptık? Sadece ve sadece, düşüncelerimizle anayasal haklarımızı kullanıyoruz" dersiniz.

Direncinizi kırmak ve sizi hiçleştirmek için günlerce bekletilirsiniz. Kim bilir cezaevlerinde ne günahsızlar yatıyordur. 12 Martlar ve Eylül... son yıllarda yaşanan savaşın travmasının sanata yeterince yansıdığı söylenebilir mi? Yeterince yansıtmıyor çünkü, bilinçler ve yürekler özgür değil! Özgürlüğün olmadığı yerde sanat ağacı çiçek açıp meyve vermez, verse de, bu üçü beşi geçmez. Bu hafta iki mektubu görmezlikten gelemezdim. MEB'de psikolog danışman olarak çalışan Bircan ve Nihat Keni'nin mektubu hepimizi ilgilendiriyor. "Peki nasıl oluyor da ben suçlu oluyorum? Bilgisayarıma, telefonuma el konuyor, sonra temiz çıktığını söylüyor savcı. Ve ben cezaevindeyim!" diyor Nihat Keni.

"Sayın Suzan Samancı,

Biz İzmir Seferihisar'da MEB'de Psikolojik Danışman olarak çalışan bir çiftiz. 2 kızımız var. 28 Mayıs sabahına kadar normal bir yaşıntımız varken 28 Mayıs sabahı saat 06:00'da çalan kapı zili ve karşımıza çıkan jandarma ile evimizin iki küçük kızımızın gözü önünde aranması ve eşimin alınıp götürülmesi ile yaşıntımız birdenbire değişti. Babamız gideli bugün tam 38 gün oldu. Biri 7 diğeri 2 yaşında olan kızlarımız bu süre içinde babalarını hiç görmediler. Yaşadıklarını hâlâ anlamlandıramayan kızlarımız babalarının yokluğunu da anlamakta güçlük çekiyorlar. 38 gündür tutuklu olarak tutulan 21 arkadaşımız daha ne kadar tutulacaklarını bilmeden orada beklemeye devam ediyorlar. Avukatlara sorduğumuzda daha iddianamenin hazır olmadığını bir süre daha beklenebileceğini söylüyorlar. Bu belirsizlik çok yıpratıcı. Türkiye'de hukukun bağımsız olmaması ve çok ağır işlemesi yıpranmayı daha da artırıyor.

28 Mayıs tarihinde ilk gözaltılar yaşandığında Türkiye genelinde eş zamanlı Jandarmanın başlattığı operasyonla 34 KESK üyesi gözaltına alındı. Ertesi gün 6 kişi serbest bırakıldı. 4.gün savcılığa çıkarılan 28 kişinin tamamı tutuklu yargılanmak üzere hâkime sevk edildi. Daha sonra hâkim 14'ü tutuklu 14'ü tutuksuz yargılanmak üzere kararını açıkladı. Daha sonra karara itiraz edildi. İtiraza yanıt olumsuz geldi. Aynı itiraz serbest bırakılan 7 kişi için savcılık tarafından yapıldı. Savcılığın itirazı kabul edilerek 7 arkadaşımız daha alındı. Yani şu anda toplam 21 KESK üyesi tutuklu olarak mahkemeye çıkacakları günü bekliyor. Tutuklu olan arkadaşlarımızın her biri 13-20 yıllık belki daha fazla süre çalışan da vardır. Bu insanlar bu kadar zamandır suçsuzdular da birdenbire mi suçlu oldular. Tutuklu olan KESK üyelerinin ortak noktası hepsinin de KESK içinde aktif üyeler olması ya genel merkez ya da şube yönetimlerinde bulunan aktif bireyler olması ve aynı zamanda hepsinin de Kürt kökenli olması. Adresleri belli olan, çağırıldıkları zaman rahatlıkla ifadeleri alınabilecek bu

insanların, Jandarma operasyonu ile gözaltına alınarak basın yoluyla peşinen suçlu ilan edilmeleri, konfederasyon merkezinin didik didik aranması ne demek oluyor?

Tek tip insan yaratma derdine düşmüş, dernekleri, sendikaları, meslek odalarını resmî ideolojinin çığırtkanları yapmak için elinden geleni esirgemeyen otoriter bir anlayış. Böyle bir durumda farklı ve muhalif olmanın bedeli de işte baskı, gözdağı, tutuklama ve sindirme olarak karşımıza çıkıyor. Sendika üyesi memurların aidatları sadece bizim ülkemizde işveren devlet tarafından ödeniyor. Parayı veren devlet olunca söz hakkının çoğu da onda oluyor.

KESK 90'lı yılların başından beri fiili ve meşru mücadeleyi esas alarak sokaklarda, alanlarda ve işyerlerinde kendi hukukunu yarattı. Yasaklara rağmen ilk memur sendikalarını kurdu. Grev ve toplu sözleşme hakkını inatla savundu. Mücadeleyi ücret sendikacılığına indirgemedi. Demokrasi ve emek mücadelesini birlikte yürüttü. Toplumsal sorunlara duyarlı davrandı. Kürt sorununu ülkenin temel meselesi olarak algıladı. Sorunun baskı ve şiddet yöntemi ile değil, demokratik çözümünü savundu. Savaşa karşı barışı, ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşı "halkların kardeşliğini" savundu.

250 bin üyesi bulunan ve Türkiye'nin uluslararası konfederasyonlara üye tek memur sendikası olan KESK kısacası ehlileştirilmek isteniyor. Fiili meşru mücadele hattından kopartılmak isteniyor. Gözdağı verilerek yola getirilmek isteniyor. Milliyetçi damar kaşınarak Kürt fobisi üzerinden vurulmak isteniyor. Bu şekilde itibarsızlaştırılmak, gözden düşürülmek, meşruluk tartışması yaratılmak isteniyor.

Gerekli hassasiyeti göstereceğinizi düşünüyör teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.
Bircan Keni –04.06.2009"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şeyhiye

Suzan Samancı 17.07.2009

Tanrıya sevdalı, nur yüzlü, dingin insanları sever, saygı duyarım, ama dini paravan olarak kullanıp insanları ortaçağ karanlığına sürükleyen topluluklardan ürker, özgürlüğüme zehirli oklar fırlatırlar endişesi taşırım.

Tesadüf bu ya bir şeyhin bulunduğu binaya taşınmıştım vaktiyle. Şeyh efendi iki daireyi birleştirmiş, bir daireyi de şirket adıyla büro olarak kullanıyordu. Her gün kapımı çalan umarsız insanlar kucaklarında çocuklarıyla Şeyh efendinin evini sorarken, yüzlerini duvarlara sürüyor, asansörün kapısını öpüyor, kıpır kıpır dudaklarıyla dualar okuyorlardı. Bir keresinde merdivenlerde rastladığım genç bir kadın, kucağındaki ağlayan çocuğunu susturmaya çalışırken. "Nesi var, şeyhe mi götürüyorsun?" dedim. Kadın, "Çocuk hasta, gece çok ağlıyor, biraz sakinleşsin istiyorum" dedi. Yutkundum. Sesime yumuşak bir tını vererek, "Bak, doktorlar var, oraya neden götürmüyorsun? Şeyh ne anlar hastalıktan!" dediğimde, kadının yüzü gerildi, sonra sesini alçaltarak "Aslında kocam da aynı şeyi söylüyor, buraya geldiğimi duyarsa kızar" dedi.

O yaz, yetişmesi gereken bir dosyam için harıl harıl çalışıyordum. Gergindim. Binadaki hareketliliğin artması tepsi tepsi içliköftelerin ve dolmaların gelmesi hayra alamet değildi. Sorduğumda, "Şeyhin oğlunun sünneti olacak" dediler. Kitleyi düzene sokmakta öylesine etkililer ki... Aslında bu denli gidip gelmelerine karşın fazla gürültücü değiller(di). Şeyhin sevgili hanımı gelen kadınların sağlık sorunlarına göre reçete de yazıyormuş... Ayrıca gelenler yardım diye (ne yardımıysa) gönlünden kopan parayı da veriyorlarmış... Sonunda çok merak ettiğim Şeyhi gördüm. Modern giyimli ve şıktı. Yaşlı başlı insanlar önünde eğiliyor, el etek öpüyorlardı. Kapının önündeki Mercedes ve son model jipine binerken de pek havalıydı.

Şeyhin oğlunun sünnetine gelenler, hediye olarak keçi de getirmişlerdi. Keçiye tam da çalışma odamın altına bağlamışlardı. Düşünce gemisinde yolculuk yapıp tümcelerle uğraşırken, keçinin acıklı "mee mee" diye bağırmasıyla pencereden baktım: müritleri tombul çocuklarını seviyorlardı. "Bu keçi kimin?" diye bağırdım. Kadınlar sanki dünya yıkılacakmış gibi baktılar. "Tövbe tövbe estağfurullah" sesleri geldi. Yaşlı dadıları elini ağzına götürüp hayret dolu ifadeyle gökyüzüne baktı. Az sonra keçiye penceremin altından alıp götürdüler. Ertesi gün ergen bir kız, "Annem size gelecek," dedi. "Anneniz kim" diye sorduğumda "Şeyhin hanımı" dedi.

Gökten zembille inen Şeyhin mübarek hanımını tanıyacaktım nihayet. Uzun ince yapılı, modern İstanbul Türkçesiyle konuşan kadın "Merhaba!" diyerek, içeriye girdi, arkasından yaşlı dadısı. Keçinin sesine tepki göstermem işe yaramıştı! Şeyhiye hanım, "Kusura bakmayın, çocukların sünneti yapılacak, elimizden geldiğince gürültü yapmamaları için uyarıyoruz. Bizi anlayışla karşılamanızı istiyoruz" dedi. Şeyhiye hanım yakınmalarımı politik bir tavırla duymazlıktan geldi. "İnsanlara yardımcı olmak istiyoruz, bu yüzden tıp, hukuk bilmemiz de gerekiyor" dedi pişkince. "Bırakın bunları bu işin eğitimi alanlar yapsın, hem suçtur" dedim. Nezaketini bozmadı, bende bozmadım. Kalkıp gitti.

Tatil dönüşü, Şeyhin evini satın kent dışında müstakil bir eve taşınacağını duydum. "Ooh!" dedim, binaya giren çıkan belli olacak, temiz kalacak, suyumuz bize yetecek diye bir sevindim.

O gün merdivenlerden çıkarken, kapıları açıktı; geç kızlar kan ter içinde çalışıyorlardı. Kıza, "İyi akşamlar," dedim. İçeriye buyur etti. Sonra Şeyhin hanımı savunmaya hazır bir şekilde beliriverdi, başladı siteme. "İnsanların gözüne battık! Bizim kime ne zararımız var?" dediğinde taşları bana atıyordu. İş sert bir tartışmaya dökmemeye kararlıyım. "İnsanlara reçete yazıyormuşsunuz bu suç değil mi?" dedim. Şeyhiye hanımın ses tonu değişti, "Tıp ikiden terkim" dedi. "Alırsınız diplomanızı, açarsınız muayenahanenizi, kitlenize yardım edersiniz" dedim. Yaptığı yanlış anlamış olmalı ki "Tahsilime Şam'da devam ediyorum" dedi. "Türkiye'deki okullara ne olmuş?" dedim. Şeyhiyenin cini tepesine çıktı, "Yumuşak konuşmalarınızla hakaret ediyorsunuz," dediğinde, "Evet," dedim. "Bu yoksul insanlar ne diye sizden medet umsunlar ki, neden otorite sizler olasınız ki, Tanrı ile kul arasına neden giriyorsunuz?" dedim.

Şeyhiyenin sesi titredi, saz benizli yontu gibi duran genç kızı gösterdi, "Allah aşkına sizden bir bardak su bile istiyor muyum?" dedi. Şeyhiyenin elini kuvvetle sıktım. "Herkes sizin gibi düşünmek zorunda değil, değişik yüzler olduğu kadar değişik düşünceler de var!" dedim.

Açık gözlü Şeyhiye İsrail'e gidip Lut Gölü'nden getirdiği çamuru, "Şifadır, yaralara iyi gelir," diye müritlerine dağıtırken, kendisi de Estee ürünlerini kullanıyormuş. Helal olsun vallahi! El etek öptürmek, bu dünyanın güzel nimetlerinden yararlanmak da hüner ister, akıl ister...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşın şişkoları ve Xaliso!..

Suzan Samancı 24.07.2009

Kürt açılımı ve çözüm paketi gündemde olsa da, baştanbaşa suça bürünmüş devlet, faili belli cinayetleri gün ışığına çıkarmadıkça, sustukça daha çok kaybediyor.. bu ölümlerin, bu kayıpların ve bu göçün sorumlusu devlet değil mi? Askerin ve devletin ezici hükümlerliği sürdürükçe Kürt illerindeki cinayetler aydınlatılmadıkça, bu sorun köklü, akılcı bir politikayla çözüme ulaşmadıkça hiçbirimiz rahat edemeyeceğiz. Bir dile gelse korkudan vantrolog olan askerler, neler anlatırlar neler.. suçlular zirvede! Çözölüş başlamış görünüyor, bu çözölüş hızlandırılır ve cesurca üstüne gidilirse insanlar yüreklerine yuva yapmış acının ahtapotundan kurtulabilir. Bastırılan acı, kini nefreti ve öç almayı körüklüyor çünkü. "TSK'yi etkisizleştirmek için, ellerinden geleni yapıyorlar" diyenler, askerin zapturaptını istiyorlar aslında.

Yönetimi demokrasi olan bir ülkede, askerler kışlasındadır; generaller, başbakandan ve cumhurbaşkanından daha çok konuşmaz, hatta askerin varlığını topluma hissettirmek bir baskı çeşididir. On iki korucunun öldürölüşüne tanık olan askerler yalan mı söylüyor? Bu haber *Taraf*'ta yayımlandıktan sonra, taburdan malzeme ve hafriyatın taşınması niye?

Bu süreci karambola getirerek, çelişkilerle, geviş getirme sürecine sürüklemek isteyenler, hiç boşuna uğraşmasın. Bu halklar öylesine acı çekti ki, ne unuttur ne de uyutulur. Bilinçler yara alıp tarumar olsa da, acı diri tutuyor, yeniden şekillendiriyor ve çok da öğretici oluyor. Sessiz kalarak, delilleri yok ederek, sumen altı ederek nereye kadar? Türkiye'nin aydınlığını isteyen cesur TV kanalları kayıp yakınlarına ve görgü tanıklarına söz hakkı verecek programlar düzenleme cesaretini göstermeli. Örneğın Diyarbakır'dan canlı yayın yapılmalı ve savaş mağdurları yaşadıkları olayları anlatmalı. Haki renklilerin hem öldürüp hem de nasıl zengin olduklarını, Kürt illerinde nasıl cirit attıklarını, taburların ve bahçelerin insan cesetleriyle dolu olduğunu ancak buna tanık olanlar dile getirebilir. Savaşın sürmesini isteyenler ne hikmetse hepsi de zengin mi zengin, bu lüks yaşamı ve paraları nereden getiriyorlar böyle? Hepsi de mirasyedi mi? Bu mal varlıklarının hesabını versinler önce! Ve ne çok benziyorlar birbirlerine, yüzleri aynı sesleri de...

Xaliso tu ru reşî, şerme, fediye!

"Haliso, sen yüz karasısın, ayıptır, utan!"

Bunca acı yaşanırken yetmişlik Liceli Halis Toprak'ın on yedilik kızla yaptığı evliliğe ne demeli? On yedilik kız filinta gibi yaşıtları dururken, ne diye yetmişlik dedeyi sevsin? Parasıyla satın aldığı, torunu yaşındaki genç kızla pedofilik duygularını tatmin etmesi, hiçbir ahlaki değere sığmıyor... Liceli Xaliso'nun aklının paradan başka bir şeye çalışmadığı belli. *Vakit*'te bir şeyler karalayan "yazarıcı" (yazarlığı kirlettiklerinden bunlar yazar değil, ancak pazarlamacı olabilirler) Hüseyin Üzmez de yoksul on dörtlük kızı kandırmamış mıydı? Bu suça annesi de ortak. Babalar, analar kızlarını koyun gibi satıyorlar. Yaşlı erkeklerin aksırığını, tıksırığını karın tokluğuna çeken çaresiz genç kadınlar, bir ömür boyu asık suratlarıyla beddualar edip, kafalarında kırk bin kez aldatıyorlar eşlerini.

Xaliso'nun parasıyla satın aldığı kız, ondan elli dört yaş küçük! Bu yaş farkında ne sevgi, ne de arkadaşlık yaşanır. Yaşanacak tek şey: Seks köleliği! Xaliso gibi zavallı erkekler Führervari ruhlarıyla ancak çaresiz kadınların yanında kendilerine güvenebilirler. Güçlü erkekler ve kadınlar eşitlik ve denklığı içeren beraberlikten yanadırlar, çünkü aslanın aslanı sevmesinde bir denge vardır. Boyun eğdirilmiş ve hiçleşmiş kişileri tercih edenler: şeflik-kölelik arasında sıkışmış kişiliksizlerdir. Xaliso, "Eybe, şerme, fedi bike, qet wijdanê te tünne!" "Ayıptır, utançtır, utan! Hiç mi vicdanın yok senin!?"

Yaşlı bunaklar! Aksırığınızla, tıksırığınızla, çekin o zorba ve kirli ellerinizi ter û taze bedenlerden.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden doğan demokrasi...

Suzan Samancı 31.07.2009

Büyük devlet(!) şeytanın bacağını kırdı nihayet! Kartını kurtunu ipe asıp arkasına baktı, sonra geleceğe... Bu iş olmazsa olmaz dedi ve Kürt sorununu Sırat Köprüsü'nden geçirdi. Bundan sonraki süreç oldukça hassas; hassas olduğu kadar, doğru zamanda doğru eylemek ve gerçekleri dile getirmek önemli. İlkın medya dilini değiştirmeli, çünkü sözcükler ve söylemler gerçeklikle ilimizi belirleyen ve toplumun bilincini şekillendiren en önemli etmenlerdir. Bir önyargıyı kırmak atomu parçalamaktan daha zorsa, toplumun bilincinde yer eden kısır sözcükler ve söylemler de o toplumu, pasifleştirir, ufkunu daraltır, hep düşman besleyen ve teyakkuz halinde olma haletiruhiyesini dayatır.

Üzerinde durmadığımız basit gibi görünen ufacık hareketler ve sözcükler çok şey söylüyor. Bir toplumun bağrından çıkan, roman, öykü ve her türlü sanat eseri o toplumun gerçek yüzüdür. Sözcüklerin, deyimlerin ve söylemlerin de modası, olduğu gibi gelişen çağa göre şekillenip biçimlenir ve kendilerine ait renkleri, dokularıyla yaşama tutunurlar. Sözcükler yalan söylemez! Sözcükler ve söylemler, bir ülkenin ve bir toplumun ruhudur, gerçekliğidir.

Hani yıllarca Yeşilçam filmlerinde kocasından hep dayak yiyen, ağzı burnu dağılan, mahalle tarafından dışlanan, kötü yola düşen kadın rollerinden başka roller görmedik. Ve "en büyük Türk"tü! Şarkılar "Türke Türkten başka yoktur dost nimet!" diyordu. Ötekiler: Yunanlılar ve Rumlar hep düşmandı. Kürtler: Kaba ve cahil, kapıcı, işportacı ve gündelikçi, Hristiyanlar ise her türlü kötülüğün kaynağıydı. Bu çağda biz neredeyiz hâlâ!

Karar veren, siyaset ve sanatla ilgilenen kadın rollerine yabancıydık, uzaktık. Bu içinde bulunduğumuz toplumun gerçekliği idi. Okuma yazma oranı düşük ve kamusal alanda söz sahibi olmayan kadınlara biçilen roller böyle olacaktı. Ve hâlâ kadınlar fatihleri selamlayan, ağlayıp, inleyen, küçücük erkek çocuğuna namusu teslim edilen zavallı konumuna indirgeniyorlar. Geçenlerde TV'de bir sahneye gözüm takıldı. Evden ayrılırken, bacak kadar oğluna, "Annen sana emanet, onu sen koruyacaksın!" diyordu evin reisi(!) Ne çektikse bu reislerden ve şeflerden çektik... Kalemim almış başını gidiyor, konu konuyu açıyor ve her şey zincirleme o denli birbirine bağlı ki.. konuyu dağıtmadım biliyorum. Bu uzlaşma, açılım her neyse... Biz barış diyelim yine de... Medyaya çok görev düşüyor. Her iki taraf da, dilini değiştirmeli, uzlaşmanın temeli bu değil mi? Değişmeyen

dil ve söylemde bir samimiyetin olduğu söylenemez. Çözüm ve uzlaşım aşamasındayken, yenilme ya da üstün gelme kompleksinden kurtulunmalı. Kültürler arası diyalogun üretken verimliliği ön plana çıkarılarak bu süreç desteklenmeli. Kürt yazarları ve sanatçıları üzerindeki ambargo kalkmalı, ikili dil ve kültürde yetişmenin ve anadilin önemiyle karşılıklı kültürel akış sağlanmalı. Yaşanan bu travmayı sanatçılar sihirli değnekleriyle biraz olsun iyileştirebilirler. Yaşar Kemal "Türkiye Barışını arıyor" konferansında romanları gibi konuşurken, "**Bir insana ne yaparsanız yapın, bir insanın bir halkın onuruyla oynamayın! Bu benim gençliğimden bu yana dilime pelesenk ettiğim sözümüdür. Bizim yöneticiler bunun tersini yaptılar. Halka etmediklerini bırakmadılar. Yöneticilerin, onlardan bağımsız korucuların halka yapmadıkları kalmadı. O kadar zulümler yaptılar ki, söylemeye dilim varmıyor**" diyordu.

Bir zamanlar dilimiz varsaydı ya da vardı da ne yapabildik? Başlayan bu umut verici süreci baltalamak isteyenler tüm aymazlıkları ve suçluluklarıyla, açılan kuyulardan hayvan kemiklerinin çıktığında ısrarcı oluyorlar. Veleve ki, çıkan kemikler hayvan kemikleri olsa da, bu delil on yedi bini aşkın cinayeti aklayabilir mi? Örneğin Mahmur Kampı kimin eseri? Sorunu olmayan, devletine güvenen insanlar neden rahatlıktan kaçıp o zor koşullarda yaşasınlar? Tabii gerçekleri görmek istemeyenlerin verecek yanıtı çoktur. Gerçeklik devletin söylemi değil, hatta aydınların söylemi de değil, dile getiremediklerimiz ve görmek istemediklerimizdir. Yenilikler ve yeni; olumluluk ve verimlilik içerdiği kadar, acıtırıcıdır da...

Balonu icat eden Mongolfier kardeşler, ilk uçuşlarını yapmak için kalabalığı selamlamışlar, oldukça heyecanlı olduğunu gören izleyicilerden biri bir anlam verememiş, şaşkınca yanındaki yaşlı adamı dürtmüş, "İyi de, heyecanlanacak ne var, ne işe yarar bu beyim," diye sorunca, yaşlı adam saftirik adamın yüzüne bakmış ve bilge bir gülümseyişle "Yeni doğmuş bir bebek ne işe yarar bayım?" diye yanıtlamış. Bu yanıtı veren Amerika'dan Fransa'ya gezmeye gelen Benjamin Franklin'miş. Yeni kendini yaratır ve kendini yaratmayı sürdürür. Yenice doğan demokrasinin el birliğiyle büyümesine izin verirse, bize çok şey verecektir. Öyle diyor tarihsel gerçeklik...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kral daha fazla çıplak!

Suzan Samancı 07.08.2009

Geçiş dönemleri, toplumsal bunalımların, yıkımların, çelişkilerin, yeniden oluşların yapılanmasıdır; bu yapılanmadan yeni bir anlayış, düşünce, siyaset, kısacası yeni bir düzen doğar. Türkiye'ye giydirilen eğreti demokrasi gömleği yıllardır çekiştiriliyor ve sahte köstebek terziler her seferinde gömleği sözde düzeltmeye çalışırlarken, gömleği paramparça ettiler. Kapalı kapılar ardında yapılan anlaşmalardan sonra, "Kral daha fazla çıplak!" dendi elbirliğiyle. Kokuşmuşluğun, bataklığın ve cellatların üstüne gitmek, aydınlığın ve gücün merdivenlerine yönelmek demektir kendiliğinden. İşte gelinen aşama Türkiye'nin olgunluk dönemidir; bu olgunluğu baltalamak isteyenlerin geçmişleri bizlere çok şey söyleyecektir. Geçmişlerinin gün ışığına çıkmasından korkan bu rantçı kadroların, vatanseverlik naralarıyla, Türkiye'yi savaşa ve çatışmalı ortama sürüklemenin zeminini oluşturmak istedikleri apaçık! Ağızları köpürerek tehditler savururlar, hiç durmadan... Türkiye'yi kana bulayacak on iki eylemin krokileri, notları ve tutanakları bir hayal ürünü değil herhalde! Tüm

farklılıklara düşman bu cinayet şebekelerinin tek derdi, kendi çıkarları. Bu bir avuç insandan başka kimse vatanını sevmiyor mu? Bunlar mı bize vatan sevgisini öğretecek, dilin, dinin ve kültürün önemini benimsetecekler? Bu ülke, Türkü, Kürdü, Lazı, Çerkeziyle herkesindir. Halkları, dinleri, dilleri birbirine düşman eden düşünce ve eylemlerin yaşama şansı yok artık!

Türkiye yakaladığı bu tarihî fırsatı iyi değerlendirmeli. Aydınları kötü adam diye ilan edenler, karanlık bir Türkiye yaratmanın peşinde.. gerçekleri dile getiren has aydınlar, tarihin her döneminde olduğu gibi, değişime ve dönüşüme katkı sunmada öncülük ederler, öncülük ederlerken, bağımsızlıklarını korumalı denir. Peki, bu bağımsızlığın kıstası ne? Bu durumlarda nasıl bağımsız olunur? Bence bağımsız olma hali bir yanılsamadır, çünkü aydınlar, her ne olursa olsun, yönetim ve oluşumlarla dolaylı da olsa, bir ilişki içindedir; farkında olmadan, doğal durumun ve gerçekliğin sunduğu ya da bilinçle kabul ettikleri ve işaret ettikleri ilişkidir bu. Hal böyleyken nasıl bağımsız olunur?

Bu nedenle cesurca gerçeklerin yanında olmanın ve bunu dillendirmenin zamanıdır. Hükümet “iyi şeyler” in olacağını vaat ediyor. İyi şeyler Türkiye’ye aydınlık ve güç getirecek. Sığ düşünceli öngörüsüz siyasetçilerin söylemlerini medya etkisiz hale getirmeli ve uzlaşmanın, çoğalmanın güzel dilini yaratmalı. Çünkü istenirse toplum bir ayda yumuşatılır, asker ve gerilla anneleri kucaklaştırılır. Aslında müdahale olmasa, analar tez elden kucaklaşmış, barış bayraklarını çoktan açmışlardı. Tarihte tüm katliamları kadınlar yapmadığına göre...

Değişik inançların, kökenlerin, düşüncelerin ve dillerin kendini oluşturma olanağının olmadığı yerde çatışmanın kaçınılmazlığı kendini dayatır. Demokrasi ancak adaletsizliği ve şiddeti azaltabiliyorsa kendi kendini savunabilir. Neyin siyasetini yapıyor bu ezberci siyasetçiler? Tarihsel gerçeklikle hesaplaşmaktan neden korkuluyor? Kendilerine istediklerini karşısındakine neden istemiyorlar? Düşünenlerin ve bilenlerin doğruları kabul etmesi zor olmasa gerek; demokratik anlayış ve ortak bilinç yaratmak bu aşamadan sonra çok daha kolay olacak, çünkü Türkiye eski Türkiye değil artık. Akılcı bir siyasetle bu savaş sona ererse, Türkiye Ortadoğu’nun büyük gücü haline gelebilir. Bu gücün ve düşüncenin hareket noktası hiç kuşkusuz halk egemenliği ve düşüncesidir. Barışın, dinginliğin ve özgürlüğün gelmesi ise, ancak gerçekleri görmek ve kabullenmekle başlar, pratiğe geçirmekle kazanılır. Bu ülke hepimizin ise, geleceğe güven ile bakıp dincince yaşamak istiyorsak, eyleme geçmenin ve itici güç oluşturma zamanıdır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimildayan geçmişler, umut vaat eden gelecek...

Suzan Samancı 14.08.2009

Ermeni asıllı, kadife sesli Aram Tigran’ın ölümüyle çocukluğumun Erivan Radyosu’nu anımsadım. Eğer sürgünseniz, baskı altındaysanız, yasak olan her şey daha çok anlam kazanır, inadına daha çok sarılırsınız size yasak edilen her şeye. İnsan kendi sesini, rengini duymadan yaşayamaz; hele yok edilme tehlikesini sezdiği an, özgürlüğü için ölümü göze alır hiç gözünü kırpmadan... İşte yaşanan tüm bu başkaldırılar varolma, kendi olma ve yok olmama direnişidir; yoksa insan ne diye ölümü göze alsın yaşamak varken...

Kürt müziğinin büyük emekçisi Aram, acılarını unutmak için, insanlık için, kardeşlik için ağırlıklı olarak Kürtçe, sonra Ermenice ve Türkçe stranlar söyledi. Aram'ı yetmişli yıllarda çekinceyle dinlediğimiz Erivan Radyosu'ndan tanıdım. Erivan Radyosu dert ortağımız ve biricik şenliğimizdi. Heyecanla akşamüstünü beklerdik, Ayşe Şan'ın, Xerepetê Xaço, Meryemxan ve Davudê Xulo'nun seslerini duyduğumuzda kendimiz olurduk. Hamiyet Yüceses, Müzeyyen Senar ve Zeki Müren'i dinleyenler nasıl duygulanıyorsa biz de öyle duygulanıyorduk. Yıllarca Erivan Radyosu'ndan Aram'ın "Ay dil aydil dilê min" ("Ay yürek ay yürek yüreğim") diyen sesi 12-13 haziran da Diyarbakır'da yapılan DTP kongresinde şöyle dedi: "Her halkın kendine ait kültürü var, Kürt halkının kültürü ile yetiştin. Beni kabul ettiğiniz için Mem û zin aşkıyla sizi selamlıyorum."

Bu yazıyı yazarken, Aram'ın Diyarbakır'a gömülme isteğinin, İçişleri Bakanlığı'nca yasalara uygun olmamasından dolayı kabul edilmediğini okudum. Bu kararın verilmesi, gelişen güzel atmosferi olumsuz yönde etkiliyor. Olumlu kararlar, bir sanatçının bu isteğinin yerine getirilmesi, hem Ermeni halkı hem de Kürt halkına karşı daha fazla iyi şeyler olacağının bir jesti olabilir. "İyi şeyler olacak"ın arifesinde böylesi bir isteğin reddi, hüzün vericiyken, Erdoğan'ın Meclis'te yaptığı duygulu konuşma karşısında gözleri yaşaran milletvekillerinin bu gözyaşlarıyla özgürleşmeleri gönendirici. Gözyaşlarıyla demokrasi çiçekleri açıyor. Yıllardır, bırakın gözyaşını, "Kürt" demekle, W, Q, X harfleri yüzünden ve Aram'ın Şivan'ın kasetlerinden dolayı cezaevlerinde yıllarını geçirenlerin tarihi daha dünlerdeydi.. ve hâlâ da bu çelişkiler sürüyor.

Oluşan bu ılımlı kucaklaşma umut verici, geleceğe güvenle bakmak, yaşama sevincini çoğaltıyor. Güroymak'a Norşin demek kadar, hakkaniyetli, adilane ve gerçekçi bir şey olabilir mi? Ben de Diyarbakır merkeze bağlı Kürtçe adı Haşoli, Türkçe adı Karaçimen olan köyde doğmuşum. İki buçuk yaşında Ankara'ya geldiğimizde anadilim olan Kürtçeyle "Eletriga me çi xweşike! Elektriğimiz ne güzel!" demişim. Malum rahmetli Özal sayesinde 86'da elektriğe kavuştu Kürt illeri... Şu an da anadilimi iyi konuşmama karşın, roman ve öykülerimi Kürtçe yazamıyorum. Doğrusu anadilime katkıda bulunmayı isterdim, çünkü insanın anadilinde yazması kendi olmasıdır. İkili dil ve kültürde sıkışan yazarların linguistik bir dramı yaşadıkları bir gerçek olsa da, ikili dil ve kültür aynı zamanda insana farklı bir zenginlik de sunuyor.

Bu nedenle farklı dillere, dinlere ve farklı kültürlerle düşmanlık edenlerin yanında olmak cinayet işlemektir; çünkü cinayetler salt bedenlerin yok olması değildir... Abdullah Gül'ün Norşin çıkarması birçok şeye işaret ediyor. Karaçimen: Haşoli, Silvan: Farqin, Hakkâri: Çolamerg, Tunceli: Dersim olmayı bekliyor. Dersim'in yaşadığı onca acı yetmiyormuş gibi, bir de devletin Tunç- eli belleklerde korku üretmeye devam etti, ediyor... Tunç- el bir baskıdır, zulümdür... Dersim, devletin ürkütücü Tunç- eli değil, Kürtlerin gümüş kapısı olmalı.

Bu ılımlı atmosferi ellerinden geldiğince karıştırmak isteyenler, yazacak bir şey kalmayacak ya da bulundukları konumu yitirme kaygısıyla, "Pan Kürdizm" geliştiriyor diyerek pişmiş aşı su katmak istiyorlar. Bu anlamda Taha Akyol'un geçmiş fena halde kımıldıyor. Hiç korkmayın Sayın Akyol, Pan Kürdizm'in gelişme olanakları olmadığı gibi, çok acı çeken, yıllardır varolma mücadelesi veren halkların empati duyguları yüksek olur, çünkü acı çekmek ve mücadele insan çok şey öğretiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözümün gelgitleri

Suzan Samancı 21.08.2009

Oluşan olumlu ve ılımlı atmosfer her kesimi etkilemiş durumda. En değme milliyetçilerin bile, o ürkütücü söylemlerinde bir değişim varsa, Türkiye gerçekten değişim sürecine girmiş demektir. Kürt sorunu hep vardı, kaynağından fışkıran bu sorun, petrol rezervi gibi bastırıldıkça kendi damarında olgunlaştı bugünkü sonucu doğurdu. Bu kanayan yaranın ameliyat masasına alınması AKP hükümetine nasip oldu; bu nasipliği salt AKP'nin zaferi olarak görmek yanılsamadır, çünkü bu sonucu doğuran nedenler bir değil, birçoktur. Kürtlerin direnişi, dünya siyaseti ve zorunluluk değil miydi çözüme iten?

Gelinen bu aşamada, AKP, çözüm konusunda açık, net ve samimi olmalıdır. İkiz kardeş rolünü oynayan CHP ve MHP'den destek beklemek boşuna kürek çekmektir. PKK'yi bahane ederek çözümü sabote etmek, bu savaşın sürmesini istemek demektir. PKK'yi yaratan bu ülkenin koşullarıydı, dağa çıkan ve ölümü göze alanlar da bu ülkenin gençleriydi. Ve askerde kardeşin kardeşe silah sıkma durumunda ısrarcı olanlarda bu ülkenin yaralı, yanlış ve rantçı yönetimi idi. Kurulan cumhuriyetin demokratik olmadığının göstergesi: sadece Ergenekon'un yapılmasıyla açıklanmaya yeter. Geçirdiğimiz ağır darbeleri de hazırlayanlar onlar değil miydi?

Bizler için devlet ve demokrasi diye bir olgunun suda yüzen saman çöpü olduğunu bu dehşet cinayet şebekesinin kısmi çözülüşüyle biraz olsun anlamış olduk. Baştanbaşa suça bürünme korkusu, işin içinden çıkamama ya da bölünme korkusu, tam bir temizlik yapmayı önlüyor. Bu kısmi temizlik pusuda bekleyen sakinlere direnç veriyor. Bu direnç etkisiz hale getirilirse gerçek bir Kürt açılımından söz edilebilir. Tam bir yüzleşme ve tam bir temizlik olmadan, çözüm söz balonlarına dönüşüyor, gelgitler yaşanıyor. Öcalan'ın çözüme ilişkin yol haritasını krize dönüştürmek, ortamı germeyi göze almak demektir. Tarihin sayfaları başkaldırı, savaş, barış ve antlaşmalarla doludur. Ve tarihin sayfaları soykırım ve katliamlarla da doludur. Yendik, yenildik, muhatap alınma ve alınmama kompleksi aşılsa çözüm daha da kolaylaşır. Kürtlerin Öcalan ve DTP ile bir bağı var, bu gerçekliği görmemek sorunu çıkmaza götürmek demektir. Artık oyalama, taktik ve entrikalarla sorun çözülüyor.

Altı yüz yıllık Osmanlı nasıl ayakta durdu? Kendi içindeki o korkunç entrikaları ve yapılanmasıyla nasıl Türk olmaktan çıktığını ve Osmanlı ailesinin egemenliğine girenlerin çoğu Balkan halklarından devşirilmiş ya da aslını inkâr edenlerdi. Şimdi de öyle değil mi? Bakın kraldan fazla kralcı kesilenlerin geçmişine, vatan millet sakarya diyenlerin derdine...

Despotluk, yeniliklere açık olmamayı, kendine ait tarihsel ve siyasal felsefeden yoksunlukla her türlü yoksunluğu beraberinde getirir. Fanatizm, siyasal duraganlık, dünyaya uyum sağlayamama, çöküşe hazırlanmak demek değil mi? Futbol takımı tutar gibi milliyetçiyim diye nara atanlar, konserlerde bir şarkı için bedenlerini jiletleyenlerden hiç de uzak değillerdir. Körü körüne tapınmaların temelinde cehalet vardır, korkusuzca meydanlara atılmanın gerisinde yine bilgisizlik vardır. Gerçek yurtseverlik tıpkı özgürlük kavramı gibi bilinç ister. Bu nedenle bön vatanseverlik korkutucudur, zarar vericidir, onlar yurtseverliğin ne olduğunu bilmedikleri gibi, "öteki"nin hakkını da hiç gözetmezler, ne din ne de hukuk düşüncelerini değiştirmeye yetmez. "Dağa çıkarız, halkı sokağa dökeriz!" diye tehdit edenler, artık devekuşu politikasını gütmekten vazgeçsinler.

Çıkarlarınız için halkları birbirine düşman etmekten vazgeçin, bu halklar yoruldu, bu halklar yaşama sevincini ve umudunu kaybetti, bu halklar genç mezarlara kapanmaktan aklını yitirdi. B u halklar evlatlarının katil olarak yetişmesini istemiyor, bu halklar gerçek bir hukuk devleti, güvenli ve refah bir devlet istiyor. Bu halklar tek dilin, tek dinin, tek kültürün dayanılmaz sıkıcılığını ve yok ediciliğini biliyor. Bu halklar, oyunlara gelmek istemiyor, bu

halklar devletin demir yumruğunu ve babalığını istemiyor, bu halklar karakoldan ve askerden korkmak istemiyor, bu halklar kin ve nefret içinde yaşamak istemiyor. Bu halklar insanca yaşamak, çağdaş ve uygar bir ülke istiyor. Bu nedenle çözüm ve barış diyor. Barış sözcüğünü klişeleşmiş bulanlar, hiç sinirlenmesin. Savaş olmadığında, huzura ve refaha kavuştuğumuzda bu gereksinim duyduğumuz sözcüğü unutacağız ve belki o zaman da başka klişelerle savaşaacağız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muğlâklık ve Tatlıses sendromu!

Suzan Samancı 28.08.2009

Belirsizlik ve muğlâklık kadar insanın canına okuyan bir durum yoktur! Gerçekliği kabullenmeme, çelişkiler ve korkular, gelişen bu olumlu sürecin önünü tıkıyor. Sarf edilen her sözcüğün, atılmak istenen her adımın gerisinde niyetsizliğin işaretleri saklı, bu işaretleri görmezlikten gelip, delice alkışlamak da suç teşkil ediyor.

Bir şeyi istemek ona doğru ilerlemek demektir; ilerlemenin ötesinde eylem ve oluşum vardır. Eğer gerçeklik ile yüzleşmekten korkulursa, yapılacak en iyi şey, bunu görmezlikten gelmek ya da kabullenir görünüp bildiğini okumak, eveleyerek, geveleyerek yola devam etmektir.

Hani nasıl çatışma ve savaşın olmadığı yerde istikrar artıyorsa, verilen sözlerin yerine getirilmesi de devlete olan güveni doğurur. Niyet ve istekte bir bulanıklık varsa, bahane çoktur. Meclis'te ve Köşk'te ağlaşmalar da kâr etmiyor, TSK seksenli ve doksanlı yıllarının üslubuyla "Bölücü terör örgütü" diyor. Gazetelerde de aynı terane: "Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, bölücü terör örgütü üyelerine seslenerek, 'Gelin teslim olun, Türk adaletine güvenin' dedi."

Oluşan bunca iyimser atmosferin bu söylemden sonraki adı kuru gürültü ve çözümsüzlüktür. Alışkınız, devlet bizi kandırır, asker bizi öldürür...

Kürt illerinde askerlik yapanlar "şu kadar leşim var(!)" diye övünüyor, bu övgü dehşet saçıyor, ailesinden altı kişiyi gözünü kırpmadan öldürüyor. Elazığ'da tabur komutanı askerlere ceza olarak pimi çekilmiş bomba veriyor. Sonuç: Dört gencin ölümü. Bu ülkede dur ihtarına uymazsanız anında kurşunu yersiniz. Askerde sapa sağlamken kaza kurşununa gidersiniz. Hâlâ televizyona çıkan hörgüçten beslenenler "Kürt" sözcüğünü ağızlarına almıyorlar. Okkalı adları ne toplumsal gerçekliği kabul ediyor, ne de akılcı bir siyasi politika üretecek teorileri var, zaten olsaydı dönüşüm böylesine tıkanmazdı.

Devlet bizi kandırıyor, asker bizi korkutuyor, Meclis'te ve Köşk'te ağlaşmalar devam ediyor... Ağlamak en insani duygudur, bu duyguyu yitirmek, vicdan ve utanma duygusunu yitirmek olsa da, olur olmaz şeye ağlamakta da bir araz saklıdır. Bu satırları yazarken, yıllar önce İbrahim Tatlıses'in bir sahnesini anımsadım. Ünal Erkan Olağanüstü Hal valisiyken, Tatlıses'in katıldığı bir gecede "Kürtçe şarkı söyleyin!" dediğinde, Tatlıses gözyaşlarına boğulmuştu. Bu olaydan sonra bir haber programında Kürtçe şarkı söyleme durumunu anlatınca, hıçkırıklara boğulması ve kendini ifadede zorlanması bir Kürdün kendine yabancılaştırılması ve onun kısaç

altına alınmasının en çarpıcı örneğiydi. Ve nihayetinde Ahmet Kaya'ya saldırılırken, Tatlıses ve Kırmızıgül'ün ağızlarını açamayışı da birçok şeyin göstergesi...

Flaubert'in *Madam Bovary*'sindeki Emma karakteri tıp literatüründe nasıl "Bovarizm sendromu" olarak yer almışsa, Tatlıses gibi birçok Kürt sanatçının içinde bulunduğu duruma da "Tatlıses sendromu" denebilir. Emma Bovary, o yaralı, histerik yüreğiyle beğenilme arzusuna yenik düşmüş, varoluşunun peşine düşmektense, arzu ve şehvet üzerine kurulu beraberliklerde savrulurken, kurtuluşu ölümden aramıştır.

Diyarbakır cezaevinde yaşayanlar da ölümü çok iyi tanıdılar. O duvarlar, mazgallar, koridorlar ve hücreler bir dile gelseydi; yaşayan bilir ancak... Şimdi cezaevinin yıkılıp, yerine okul yapılması isteniyor. Müze yapılması deniyor da nerede o bilinç, nerede o sağduyu nerede o yüzleşme ve cesaret! Madımak'ın müze yapılmasına şiddetle karşı çıkanlar Diyarbakır'a daha fazla karşı çıkarlar. Oraya okul yapmak ikinci büyük bir işkence... Açılım deniyor da, hâlâ parmak sallamakta devam ediliyor, kadife el içindeki demir yumruğun gerçek ele dönüşmesine müsaade edilmiyor. Bir adım ileri, iki adım geri, geri de geri...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sokrates'in Karısı

Suzan Samancı 04.09.2009

Son yıllarda tarihî kişiliklerden yararlanılan 'anı roman' türleri yaygınlaştı. Tarihî romanlar kolay okunur, eğlencelidir, gerçekliğe katılan kurgu ve imgesellik, okurların daha çok ilgisini çekiyor. Özellikle Batılı yazarların bu serüvende, yolculuk yapmaları eleştirilere de neden oluyor. Bilinçaltının karanlık dünyasında yolculuk yapmaktan bıkan yazarlar 'Doğu'nun el değmemiş konularına yöneliyorlar.

Tarihî kişilikleri karakter olarak seçip roman yazmak kolay yaratımdır bir bakıma, çünkü iskeleti hazırdır, onu etlendiren giydirmek kolaydır; zorluk iskeleti yapmaktır. Gerald Messadieu'nin *Sokrates'in Karısı* adlı kitabı da, "Anı roman" türünden. Bu romanı okuma nedenim ilginç bir tesadüf içeriyor. Farklı dillerin tınısıyla kuşatılmışken, Avrupa'nın o bakımlı ve büyük bir mesafeyi anımsatan trenlerinde yolculuk yaparken, arasında İstanbul ve Atina bileti olan bu kitabı bulmak nasıl da sevindirdi. Bir solukta okudum. Kitap kimindi? Asker, gerillalar ve gözü yaşlı analar onu ilgilendiriyor muydu? Eve ulaştığımda haberlere baktım heyecanla, durum iyiye gidince... Lale Mansur "Öcalan muhatap alınmalı" diyordu, dinginlik ve kendine özgü o sade bilinciyle. Bu ölümler yaşanırken, sanatçıların fildişi kulelerinde oturmaları zülümdür, suçtur. Az okuyan bir toplum olduğumuzdan değil mi bunca acı?

Asker ve gerilla analarının yürek acısı bu ülkeyi aydınlatacak, kadınlar barışta ısrar ediyorsa korkulacak bir şey yoktur beyler! İşte Sokrates'i de öldürmediler mi baldıran zehriyle! Suçu: Yunanlı gençlerin kafasını karıştırmak, onları uyandırmak! Zalimler, despotlar, krallar ve kraliçelerden eser yok ve Sokrates hâlâ yaşıyor.

MÖ 469-399 yıllarında yaşamış olan ünlü Yunanlı düşünür ve Platon'un hocası olan Sokrates'in, görüşleri, tartışmaları yeni iktidarın temsilcileri tarafından beğenilmediği için, yeni Tanrılar icat ettiği için, görüşleri ve

dinamizmiyle, gençleri baştan çıkardığı gerekçesiyle ölüme mahkûm edilmesini merak etmemek elde değil doğrusu. Bilindiği gibi Sokrates'in yazılı eserleri yoktur, Onu öğrencisi Platon'dan öğreniyoruz. Hani şu ünlü deyişiyle, "Evlenin evlenin, eğer iyi bir eşiniz olursa mutlu olursunuz, olmazsa filozof olursunuz" demesi boşuna değilmiş...

Gökyüzündeki felsefeyi yeryüzüne indiren ilk filozof olan Sokrates, karısı Ksantippi'den korktuğu kadar ölümden korkmazmış. Sahi neden üreten, yaratıcı ve bilge kişiler eşleri tarafından baskı altına alınabiliyorlar, üstelik birlikte oldukları eşlerinin entelektüel yanları da olmuyor çoğu kez; hatta fizikî olarak da eşitliği yakalayan çift yok gibidir. Güzel bir kadının yanında mutlaka çirkin bir erkek, yakışıklı bir erkeğin yanında mutlaka çirkin bir kadın vardır. Doğa böylelikle dengeyi mi sağlıyor acaba? Yoksa iktidarı elde tutmak isteyen iyilerin tercihi mi?

Ksantippi kaba, iri görünüşüyle bir erkeğe benziyordu ve yirmi dört yaşına geldiği için ona evde kalmış gözüyle bakılıyordu. Otuz bir yaşında olan Sokrates ile tanıştığında, "Ben de çirkinim, o yoksul ben de yoksulum birbirimize uygunuz" demiş. Ksantippi'nin, çağının en zeki ve bilgisi bir eşle evliliği sürdürdüğüne göre kişilikli zeki bir kadın olduğu bir gerçek. Sokrates'in anlattıklarını can kulağıyla dinliyor, gerektiğinde onu sorguluyor ve o dönemde Atina sosyetesini alt üst eden konuşmalar yapıyor. Aspasya'yı kıskanıyor. Antikçağı'nın zeki, şuh kadını Aspasya! Erkekleri parmağında oynatan Aspasya! Atina ordularının başkomutanı, demokrat parti lideri ve sitenin gerçek hâkimi Perikles, Aspasya için karısını terk etmemiş miydi? Aspasya davetler veriyor, davetlerine Sofokles, Anaksagoras, Diogenes, Fidias katılıyor. Bazı kadınlar bir bütündürler, onlardan kolay vazgeçilemez... Ksantippi, Aspasya gibi bir erkeğin sevgilisi olmak için değil, ana olmak için yaratılmıştır.

Sokrates ilkbahar ve yaz aylarında 'Akademia'nın yanında büyük Gimnazyum'da ağaçların serin gölgeğinde ders verirken adeta kendinden geçerdi. Gençlere ruhsal olgunluk ve sürekli aşkınlığı vermeye çalışırken, sorgulanmamış hayatın yaşanmaya değer olmadığını ve bunun da mutsuzluğun en temel özelliği olduğunun üstünde önemle dururken, "kişiler bilmedikleri için kötüdürler, bilseler kötü olmazlardı" diyor.

Atina'da dönen entrikaları, işlenen cinayetleri... Perikles'in devrilişi... Alkibiades, Atina'nın sevdiği ve taptığı oğlu, Atina'nın amansız düşmanı Sparta'nın hizmetine girmiş, imparatorluğun sonunu getirmiş olan Algos Potamos felaketin hazırlayıcısı olmuştur. Her ne kadar romanın adı *Sokrates'in Karısı* olsa da, roman Sokrates'in karısı üzerine kurulmamıştır. Romanda Ksantippi figüratif bir dedektif edasıyla görünüp o dönemin tanıklığına işaret ediyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sözün bittiği yerde analar konuşacak!

Suzan Samancı 11.09.2009

Biraz gururlu, biraz hüzünlü eylül ayı bizlere neleri anımsatmıyor ki! Oysa Mehmet Rauf'un *Eylül* romanı nasıl da güzeldir. Başlangıçların, bitişlerin, umutların ve damıtık acıların ayıdır eylül. Ve ne de güzeldir Eylül adı. Kürtçesi İlon. Her dilin oluşturduğu o muhteşem tını, harflerin, sözcüklerin büyümlü ritimleri... İnsan kendi

yöresinin taşıdır, toprağıdır, ağacı ve börtü böceğıdir, bundan değil mi ki, dil evrenin ruhudur, baskıya gelmez, isyan eder, ya gerçek bir özgürlük ya da hiç der. Ve insanın en doğal, en temel hakkı olan anadilin kısıtlanması yetiyor insanın gözünü karartmaya. Baskı şiddeti doğuruyor en sonunda.

Savaş sözün bittiğı yerdir, diyalog kapılarının kapandığı yerdir, anlaşılmacak, görmek istememektir. Oysa ülkeleri ve yönetimleri uygarlığa hazırlayan tek şey, ilkin gerçekliği kabullenmedir. Kabullenme, eylemi ve çözümü beraberinde getirmiyorsa, bunun adı hiçbir şeydir. Gerçeklik ve kararlılık güçlüdür, o bahçeye adım atıldığında farklılıklar bize yol gösterir, insanın gerçek özgürlüğü farklılıklardan doğmuyor mu? Ne anlamı var bir başına ıssız bir adada yaşamının, ne anlamı var tek dile, tek dine tutunmanın. Karşıdaki bilinç değil mi bizi biz yapan. Ve kimler belirliyor dillerin ve kültürlerin birbirinden üstünlüğünü?

Nedir korkumuz? Gerçek bir çözümün oluşmasını istemeyen güçler kim? Hangi ulus hangi ulustan üstündür, hangi dil hangi dilden daha üstündür? Kimin dini daha yüce? Nedir bu kavgaların ardında yatan nedenler? İnsanlık eşitliği ve birlikteliğı oluşturmamaya kadar aciz mi?

Tüm fanatik yüzler ve sesler korkutuyor; yüzlerindeki katılık, anlamsızlık, sevgisizlik ve şiddeti çağıran mimikler birer robot olduklarını anımsatıyor. Gerçeklerin bilincinde olmayanlar ve galeyanın başoyuncuları, şiddeti körükleyip buna zemin hazırlıyorlar. Bir ıslıkla “keçinin namusu” için binlerce insanı öldürecek kadar gözü kara değiller mi? Kendilerine benzemeyen, renge, sese tahammül etme bilinci aşılmalıdır. Nefretin krizlerini oluşturmak, bunu beslemek, savaşı körüklemek değil midir?

Bir yandan Kürdoloji ve üniversitede Kürtçe bölümleri düşünülürken, öte yandan saçma sapan davalar.. taş atan ya da bir iki zafer işareti yapan çocuklara verilen adaletsiz cezalar...

Kararsızlık, sıkışmışlık koşulların ihmalini doğuruyor. Gerçek niyet: hiç koltuk değneğı aramadan, başkasına da koltuk değneğı de sunmamak değil midir? Karşılıklı el sıkışmak, ama odada, ama dışarıda. Öcalan'ı suçlu görmek, kolaycı bir yaklaşım. Öcalan bir sonuç... Suçlu herkes değil mi bir bakıma, inkâr eden, çarpıtan, kendine istediğini başkasına istemeyen ve bu çatışmadan çıkar sağlayanlara ne diyeceğiz? Tüm kirli çamaşırlar ortada, bodrum katlarının nasıl bataklığa çevrildiğı ve kulislerde nasıl ölüm listelerinin hazırlandığı da. “Bilincin umutsuzluğu düzenin katillerini, umutsuzluğun bilinci düzensizliğin katillerini yaratır” diyor Raoul Vaneigem. Boş umut tacirliğinin yeri de yok, o tacir listelerinin nasıl entrika ve kan koktuğunu iyi biliyoruz. O tacirler, çeksinler ellerini anaların yüreğinden

Televizyonda biz barış istemiyoruz diyen analar bunu çok iyi görmeliler. Asker anasının çektiğı acı ile oğlunu dağda kaybeden ananın çektiğı acı arasında ne fark var? Ana her yerde anadır, acı da her yerde acıdır. Acımız bir, dağıldığı yer de...

Kendinden kaçan insanların yüzlerine takılıp kalıyorum. Yaşamı, yiyip içip eğlence sananlara baktığımda: “Bu ölümler, sizleri hiç ilgilendirmiyor mu” diye sormak istiyorum... Başkaların farklılıklarını kabullenmeyen, ön yargılarından kurtulamamış bir amacı ve ideali olmayan insan nasıl verimli olabilir ki, ne kendine, ne de başkasına.

Cenevre'de sonbahar

Suzan Samancı 18.09.2009

Sonbahar Cenevre'de bir başkadır. Van Gogh'un Monet'nin sarı hüznünün etekleri zil çalar, yaprak ve mantar kokusu hüznün kıyısına sürüklerken, her şey bilgiç bir edayla kımıldar. Yeşil atmosferde, çam ağaçlarında kendi yörenizin sözlerinizi duyarsınız. Figüratif bir desen gibi duran kilise çanlarının belli belirsiz duyulan sesiyle uzak ve yabancı bir coğrafyada olduğunuzu anlarsınız. Sessizlik ve sakinlik tedirgin eder, polis ve askerlerin olmayışına da anlam veremezsiniz. Dinamik, hayat dolu yaşlıları gördükçe içlenirsiniz. Kırac coğrafyanız lök gibi oturur içinize.

Coğrafyanız bilincinizde uğuldar. Elini ayağını yaşamdan çeken umutsuz, mutsuz, tedirgin, bunalımlı insanların çok gerilerde kaldığını ve yaşananların belgesel bir film olduğunun düşünüyür kurarsınız. Camiler, gökkubbeler, Sakal-ı Şerif, Hacerülesved, rüzgârda çırpınan adak bezleri... Darwin, Kopernikus, izafiyet teorisi... Bruno, Hallacı Mansur, Ömer Hayyam... Big bang, astro kütle, biyokütle, logo kütle, sosyokütle... Caddelerde Mr. Bloom gibi mırıldanırsınız.

Uluslararası diplomasinin başkenti, Alpler ve Jura Dağları'nın eteklerinde kurulmuş, koca memeli ineklerin bile insanı sorgularcasına baktığı Cenevre, düzensizlikten, çılgınlıktan uzak, lüks şatonsu evleri, çiçek bahçeleri ve Lemman Gölü'yle küçük bir cennet, sirkülasyonu olan altın bir havuz... Gölde ipek bir kılıç gibi göğün fıskiyesiyle, ortasından tramvay geçen Rue de Morce dinamizmin kalbi! Coşku, aşk, özgürlük, para ve hoşgörünün sarmaladığı caddede farklı ülkelerin kokuları birbirine karışıyor. Kaçak âşıklar, para aklayıcılar suçluluk duygularından kurtulmak istercesine gölde yüzen kuğulara yem verirken, gölün ötesindeki sır dolu evler gece ışık şeridinde dönüşür. Sonra Ara Güler'in "Ararat'ta Bir Ev" fotoğrafında kaybolup gidersiniz.

Paydos saatiyle birlikte ıssızlaşan, korkuya bürünen sokaklar, tekmelenen kapılar, ağıtlar, çöplükten beslenen çocuklar, patlayan bombalar, her gün vedalaşarak ayrılan babalar, acı fren sesleri, çıt çıt silah sesleri, enselere sıkılan kurşunlar, gün ortasında arabalara tıklan insanları ne duyan var(dı) ne de görmek isteyen... Geride kalan binlerce cinayet ve acı... Mayınlar, Sivaslar, Maraşlar, Güçlükonaklar, otuz üç asker, Dağlıca, Şemdinli, Umut kitabevi ve sonra tüm kentleri saran patlamalar ve çocuk ölümleri birer film sahnesi değildi! Bir Türk dünyaya bedeldi, Ne Mutlu Türküm demek zorundaydınız. Dağlara taşlara "Konuş konuş Türkçe konuş, çok konuş!" Nazi kamplarında da "Çalışmak Özgürleştirir" yazıyordu. O dönemde sağ kurtulanlar, o travmadan hiç kurtulmadılar. Kurtulmak öyle kolay mı ki, en küçük anılar, sözler insanın peşini bırakmaz, hatta unuttuğunu sandığınız önemsiz olaylar bile bilincinize üşüşür. Nedendi bu dayatma, zorbalık ve öfke! Oysa çok kültürlü Anadolu ve Mezopotamya toprakları tek kültüre dayanamaz! Viyana kapılarına dayandık böbürlenmelerinin ve inkârın gerisinde büyük bir zorbalık, sömürü ve asimilasyon yok muydu?

Şimdi gelinen bu aşamada ulus-devlette ısrar eden bir yönetimin gerçek ve köklü çözüme ulaşması zorlaşıyor. Uzayın sonsuzluğuna üflenir gibi "Silahlar sussun!" deniyor. Bu çirkin savaşın durmasını, güven ve refah içinde yaşanmasını kim istemez ki! Terör deniyor, peki gerçek siyasal katılım hakkı olan demokrasi ve gücünü sivil halktan alan hukuk devletlerinde neden bu tür başkaldırıları olmuyor? Demek ki yasağın, zorbalığın, insan hak ve ihlallerin olduğu yerde insanlar ihtiyaç duyduğu liderleri yaratıyor. Bu nedenle Öcalan'ın muhatap alınması ve bu sorunun diyalogla çözülmesi gerçekliğini dayatıyor. Öcalan'a bakışlar ve kabullenişler elbette farklılık arz edecektir. Öcalan yazdıklarıyla ve görüşleriyle aykırı değil, istenirse ortak bilinçle çözüme ulaşılır. "Cin şişeden,

ok da yaydan çıktı!" geriye dönüş mümkün değilse, bu operasyonlar, tutuklamalar "Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu!" dedirtiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Var mı bunun ötesi

Suzan Samancı 25.09.2009

Avrupa basınında da geniş yer verilen bu açılım dikkatle izleniyor. Yaşanan bu süreç hiç şüphesiz ki, Türkiye siyasal tarihinin önemli bir reformudur, anayasal değişiklikler yapılmadıkça çelişkiler, yanlışlıklar, gariplikler de yaşanacaktır. Bir yandan televizyon programlarında her şey sansürlüce tartışılırken, öte yandan incir çekirdeğini doldurmayacak demeçler için davalar açılıyor. Asıl acı ve yıkıcı olanın da, Kürt illerinde taş atan göstericilere ateş açan çavuşun kurşunuyla, ölen için verilen, Yargıtay'ın adaletsiz kararı! Bölgedeki şartları ileri sürerek, çavuşun suçsuzluğuna ve beraatına karar verilmesi, Uğur Kaymaz'ın Enes Ata'nın, Abdullah Duran ve daha nicelerinin kemiklerini sızlatıyor.

Otuz yıla yaklaşan bu savaşın adı hiç bir zaman dillendirilmedi ve nihayetinde belli belirsiz düşük yoğunluklu savaş dendi. Koşullar deniyor, neyin koşulları? Savaşınsa, bu koşullarda taş atan çocuklara ceza yağdırılırken, onları kim savunacak? Adaletin terazisinde bir dengesizlik var...

Gerçek bir savaşın varlığını kabullenmek, karşı tarafın varlığını ve ciddiyetini kabul etmek anlamına geleceği içindi bunca reddediş. Açılım krizi yaşanırken, hükümet, şatosundan seslendi, "Hey, orada mısınız siz! Neydi adınız Gürtler, Kurtlar.. yok, Kürt kardeşler, gelin bakalım, toplayın arta kalan kırıntıları.. başka yok, hele hele daha iyisi ise hiç yok! Geçmiş meçmiş yok, acılarınıza boncuk dizeriz, çekin çekeceğiniz kadar uzun hava, istediğiniz kadar da halay tepin, var mı bunun ötesi? "Va mı bunun ötesi"ni söyleyenler ne çok birbirine benliyordu, gerdanları aynı, enseleri aynı, sözleri aynı.. var mı bunun ötesi denmediği zaman gerçek bir diyalog, gerçek bir bağ, gerçek bir açılım sağlanır...

Demokratik yapılanmalarda olması gerekeni bir lütuf gibi görmek ya da sadaka verir gibi, çekilin gidin başımızdan durumunu yaratmak samimiyete gölgelerin gölgesini düşürüyor. İktidar bu açılımıyla samimi olmalı... Kürt illerinde AKP dışında hiç bir partinin kalmaması orduyu, iktidarı ve ana muhalefeti düşündürmüyor mu? Demek ki kendi gerçeğini bilen ve bunda kararlı olan bir halk var, bu halkın ve halkların kendi değerlerine sıkıca sarılmaları, bunda ısrarcı olmalarını tek bir sözcükle, "Kürt milliyetçiliği" ile açıklamak, eksiklikler, yanlışlar. Bilindiği gibi, milliyetçilik tek tip, değişmez, homojen bir ideoloji değil, ulusal kuruluşların evriminden ve yapısal değişikliklerinden etkilenen, dinamizmi ve akışkanlığı barındıran olgu. Bu nedenle milliyetçiliğin çok boyutlu kökeni, etkileşimleri, evrilişleri ve her ulusun, her halkın kendine ait gerçekliğini de barındırır. Literatürde "Batı milliyetçiliği" ve antikolonialist üçüncü dünya milliyetçiliği gibi farklı milliyetçiliklerden söz edilir. Her milliyetçiliğin oluşumunda, gelişiminde, "öteki" karşıtından beslendiği gerçeğini kabul ettiğimizde, Türkiye'deki Türk milliyetçiliğinin baskı, şiddet ve inkâr politikasıyla kendi karşıtını yarattığı bir gerçek değil mi? Her tür milliyetçilik aynı zamanda karanlığı ve yıkıcılığı besler, büyütür. Toprak sahibi, bayrak sahibi ve bir devlet durumunda şekillenen milliyetçilik ile, tüm kültürel değerleri, dili ve benliği

tehdit altında olan, yok olma ile karşı karşıya kalanların “milliyetçilikleri” arasında fark yoktur diyebilir miyiz? Eşitliğin ve denkliğin olmadığı durumlarda, yok olma tehlikesini yaşayanların milliyetçiliklerine naif milliyetçilik diyebiliriz. Bu naif milliyetçiliğin nasıl bir yapısal değişikliğe uğrayacağını belirleyicisi elbette tarih ve koşullar olacaktır.

Sürgünde olanlar...

Sürgünde yaşamamanın ne demek olduğunu ancak yaşayanlar bilir, ne filmler, ne romanlar ne de şiirler bunu anlatmaya yeter. Yerinden yurdundan koparılanların akvaryum balıklarına dönerek nasıl psikosomatik hastalıklarla pençelediğini ve rüyalarında “memleketim, bağım ve bahçem” dediklerini, hem birbirlerine bağlılıklarını hem de öylesine uzaklıklarını belirleyen öylesine çok nedenleri var ki.. her biri bir dünya.. seksen sonrası gelenlerin hemen hemen çoğu siyasi mülteci, gözlerinde bin keder, sürekli anımsıyor ve sayıklıyorlar... “Koşullar iyileştiğinde,” diye başlıyorlar söze, sonra hiç gitmek istemeyenler var, o anları yeniden yaşamak istemiyor, anılarıyla yaşamayı tercih ediyorlar.. belli bir siyasi bilince sahip olanlar, sürgünü varoluşsal bir edime çevirdiklerine inanıyorlar. Asıl öldürücü olan yasaklı olmak ve gidememek.. yasaklar kalkarsa “Yeniden doğacağız, ama barış olmadan, oğullarımız onurlarıyla dağdan inmeden, ülkeye gitmenin ne anlamı var? Kendimizi güvende hissederek gideriz, yoksa ülkemizi özleyerek ölümü tercih ederiz” diyorlar. Ölümden de yamandır sürgünde ölüm.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bütün analar birleşiniz!

Suzan Samancı 09.10.2009

Televizyonda Ceylan'ın anasının, kızının kopmuş uzuvlarını eteğine doldururkenki haykırışı çıkmıyor kulaklarımdan.. bir ana düşünün ki, evladının ciğerini, paramparça olmuş uzuvlarını toplasın.. ana olmayan anlayamaz, bunun ne demek olduğunu.. aklım duruyor.. o minicik bedeninin parçalarını toplayan anayı nasıl unutacağım?.. Bu görüntüler karşısında nasıl isyan etmez insan! Savaş devam ediyor.. bu savaş bitecekse ne diye sürüyor ve bu insanlar ne diye ölüyor? Anadolu'nun yoksul köyünden askere giden, bıyığı yeni terlemiş delikanlılar savaşmak istemiyorlardır, dağda haklılıklarına inanarak savaşan gençler de bu savaşın bitmesini istiyorlardır. Ortak bir bilinç yaratarak çözüm üretmek neden çok zor? Önünde sonunda bir uzlaşma olacaksa ne diye bu inat?

Ceylan'ın ağaç dallarına yapışan ciğeri, anasının çılgılığı, haykırışı bölüyor uykularımı... Neyin atışıydı, neyin denemesiydi, kimler kovalanmak, kimler korkutmak isteniyordu.. dağlar, ormanlar yakıldı, köyler ve ilçeler tarumar oldu.. Lice, Şırnak, Cizre, Hakkâri, Diyarbakır, Batman ne çok şey gördü, ne çok şey biriktirdi.. her biri birer sır küpü, her biri dile gelemeyen acı ovaları...

Gerçekleri görmek istememekle, yanlışlarda ısrar etmekle ve bölünme korkularıyla nasıl uzlaşa sağlanır, nasıl akılcı politika üretilir? Yanlışlarında ısrar eden bir Türkiye, olgunlaşmamış ergen bir çocuğun aklıyla konuşuyor.

Susuyor, yarım adım atıyor, duraklıyor.. oysa, duraklama ve yanlışlarda ısrarcı olmak, gerçekleri dile getirmekten kaçınmak, yabancılaşmayı, huzursuzluğu, kötülüğü, suçluluğu ve her türlü şiddeti barındırır. Kendine yabancılaşan ülkenin hiç bir geleceği yoktur, bölünme korkusu sağlıklı düşünmekten ve akılcı politika üretmekten alıkoyuyor. Çıkarlarını düşünenlerin ne vicdanları var, ne de duyguları.. birer robota dönüşen ve kendilerinden kaçan rantçılar, korkuyu ve savaşı körüklüyorlar. Savaşın karanlığından, kanından besleniyorlar çünkü.. binlerce Ceylan'ın çığlığı yetmez onların açlığını doyumaya.. o tetiklere dokunanlar, o emirleri verenler nasıl uyuyabiliyorlar? İşte Ceylanların anası, işte asker anaları, işte gerilla anaları.. bu savaşı analar ve kadınlar durdurmalı.. havan ve roketatarlara dokunan eller, rahat mısınız? Ölen sizin çocuğunuz da olabilirdi? Türkiye'nin batısında yaşayan analar duyun Ceylan'ın anasının çığlığını, bu savaşa hayır deyin, çocuklarınızı, ölüme göndermek için doğurup, büyütmediniz. Hangi paşanın çocuğu, hangi milletvekilinin oğlu o zor şartlarda savaşıyor? Birer ölüm makinelerine dönüşen siz beyler(!), "ÖLDÜRÜN!" diye doğurmadık sizleri! Silahlarla yatan, savaş naralarıyla sayıklayan, yanlışlarında diretenler, gerçekleri görmeyenler, o suçluluk dolu dünyanızda rahat ediyor musunuz?

Bir tablo karşısında ürperebiliyor, bir şiirin okunuşunda gözleriniz nemlenebiliyor mu? Bir çocuğun gülüşüne ortak olabiliyor, gerçekten sevip sevillebiliyor, başlarınızı yastığa bırakır bırakmaz uyuyabiliyor musunuz? İnsan kâbuslarla uyanıyorsa, uykularında ağır esrik marşlar ve küfürler, düşlerinde ise hep kovalayan köpekler, katiller görüyorsa yaşamanın ne anlamı olabilir? Evladının kopmuş uzuvlarını toplayan ananın çığlığıyla, oğlunu kınalı eliyle askere gönderen ananın acısı birse, bu anaları buluşturmanın, onları birleştirmenin zamanıdır, çünkü bu savaşı ancak anaların haykırışı durdurabilir.

İşte gecenin geç bir saatinde elektronik postama Seren Çubuk imzasıyla düşen ileti bir ananın çığlığını dillendiriyor.

Kürt açılımı dendi, demokratik açılım dendi, milli birlik dendi. Umutla doldu yüreklerimiz.. hayata daha bir umutlu, daha bir sıkı sarılacaktık, ama görüyorum ki CHP ve MHP içi boş açılım demekle haklıymışlar. Şimdi tükendi umutlarım.. tutunmaya çalıştığım bir dal daha koptu.. bize kuru umut verip de kendi ülkemizde çaresiz bırakmaya, yüreğime közü koymaya yakmaya kimin hakkı var, söyleyin kimin? Çereleri kesmeyin! Benim gibi binlerce ana umutla bekliyor.. tükendi gene umutlarım.. yine mi başka baharlara kalacak hayallerimiz .. söyleyin söyleyinnn bu ateşle yaşanır mı ben yaşayamıyorum.. tutarsınız diye bekledik ellerimizden gücüm tükendii.. yaradana açtığım ellerim titriyor artık, gücüm dermanım tükendii, bunca insanın umuduyla oynamaya bir siyaset uğruna ne hakkınız vardı söyleyin! Benim gözlerimde bu yaşın ne işi vardı? Bu saat olmuş ben hâlâ uykusuz ağlıyorum sabah beşe kadar.. duyun sesimi feryadımı.. beni vurun imha edin, benim gücüm tükendi kaldıramıyor, ağır geliyor bu acı, ağır geliyor.. yüreğimde volkanlar patlıyor.. bedenimde kıyametler kopuyor.. benim halim kalmadı, allah aşkına beni imha edin.. ben yavruşuz yaşayamıyorum, yaşayamıyorum beni imha edin... Bu içli haykırışa söyleyecek sözü olan söyleyin...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geride kalanlar unutmuyor...

Suzan Samancı 16.10.2009

Çocukluğumun Akriman'ı "Ben hem kiliseyi hem de camiye seviyorum" diyordu. Herkes cami diye tuttururken o kilise ve camide ısrar ediyordu. O büyük aklıyla "Ne yapalım biz Jam'da ibadet ediyoruz, siz camide" diyordu. "İsa ve Muhammed aşkına ki, evimizde çocukları öldüren dikenli beşiğimiz yok" diyordu. Annesi Meyro, kızının dışlanmaması için olağanüstü çaba sarfediyor, mercimekli yaprak sarması ve o şahane topiklerinden yapıp mahallenin çocuklarına ikram ediyordu. Yıllar sonra o dağ evlerine konuk olduğumuzda Antro Amca bize eski günleri anlatıyordu. Babasının görkemli konağını, verimli arazilerini... Kafiler halinde yola düştüklerinde, konaklarının nasıl yerle bir olduğunu, günlerce mağalarda saklandıklarını anlatırken, gözleri bir noktaya dikiliyor, "O günden bu güne değişen bir şey yok!" diyordu.

Gece sır yüklüydü... Adlandıramadığım bir boşluk içinde çırpınırken, ocaktaki köze gözlerimi diktiğimde, Antro bastonuyla içeriye girivermişti. Geceleri hiç uyumayan garip bir derviş miydi Antro! Uçaklar bilincimize dalış yapıp dağılıyordu. Öyle ya adı konulmayan savaşın çocuklarıydık biz...

"Eskerê Romî!" (Türk askerlerine verilen ad) dendiğinde korkmayan mı vardı? Tütün sarıp değnek yontarak geride kalanlardan söz ediyordu. Günlerce ot yediklerini, kar suyu içtiklerini, kadınların sütlerinin nasıl yeşil aktığını da... Ve defineci Miho'nun varını yoğunu nasıl üfürükçülere harcadığını, yaptırdığı muskaları, beyaz horozunun boynuna asıp tarlalara saldığını anlatırken, gözleri doluyor; "Ölüm fermanımız çıktığında anam altınlarını dut ağacının altına gömmüştü. Kafilerimize Miho'nun dedesi de silah sıkıyordu." Ne bilsin garibanlar... Miho da bu gibi hazinelerin peşindeydi. Miho, horozunu besledikçe besliyor, yorgun argın eve döndüğünde, bir gün mutlaka kibleye doğru kanatlarını açıp ötecek diyordu. Horozu öyle besiliymiş ki, "Aslan pençesi kadar kırmızı ibiği vardı," derken, "Eee neylersin bazıları et derdinde, bazıları can derdinde!" diyordu. Kuyruğunun birkaç telini de hacı yeşiline boyamış Miho. Hiç kimse horozuna yan gözle bakamıyor, horozum için karımı bile boşarım diyormuş.

Hastalandığımızda Antro'nun kaydattığı acı şuruplarından içiyorduk. Özel olarak hazırladığı macunundan şurubun içine katmayı unuttuğunda, kıvrıkcık saçlarını çekiştirir, "Tutum kuluk, esu kuluk" derdi. (Ermenice: kalın kafa, eşek kafa.)

Acı bir gülümsemeyle, "Umutsuzluk ölümdür evlat!" diye mırıldanıyordu her seferinde. Antro ile ot toplamaya çıkıyorduk. O otları herkesin derdine devaydı. Vadiden yükselen buğu tüten kayalıkların, ıslak otların, börtü böceklerin, kaplumbağaların, kirpilerin kısacası her şeyin hikâyesi vardı. Bir de Beydaba'nın mesellerini eklediğinde... Antro yılan derisi elleriyle otları bir çırpıda topluyor, ayrı ayrı torbalara bırakıyordu. Vaktiyle botanikçilerin bu dağlara, tepelere topladığını, günlerce evinde kaldığını anlatıyordu. Sadece bu yörede yetişen nadide çiçeklerden söz ederken, "Topraktan geldik, toprağa gideceğiz..." dediğinde, dudakları titriyor, "ama normal ölüm olmalı." Kafilerin ölümleri rüya değildi...

Özgürlük, o uzak yıldızlar, ak bulutlar...

Antro'nun anlattıkları kulaklarımda... Akşam güneşinin titrek lekelerini, çocukların çingiraklı kahkahalarını, o yanık sesini, Akriman'ın kızark terli yüzünü, Antro'nun tütün sarışını...

Gözlerimi kapayıp yeşil bir atmosfer içinde yolculuğa çıkıyorum. Kırpık gözlerimi araladığımda yaşamın acı gerçeği ile karşılaşıyorum. Dün Antrolardı, Akrimanlardı.. bugün Ceylanlar, Enesler ve Uğurlar...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım...

Suzan Samancı 23.10.2009

Türkiye Rönesans'ını yaşıyor... Türkiye Türkiye olalı böylesine gerçekçi bir politika sergilemedi. Savaşın bıraktığı derin izlerin diğer adı değil miydi bu büyük coşku? Çekmeyen bilmez, yaşamayan halden anlamaz denir ya, yaşayan bilir ancak... Bu baş döndürücü teknolojik gelişmeye ve bu uygarlığa ulaşan insanlığa yakışır mıydı, bu kör ve anlamsız savaş... Bir halk yirmi dokuz kez başkaldırıyorsa yönetiminde bir problemin ve yanlışlığın olduğunu göstermiyor muydu? Ne tehditler ne yasaklar ne ölümler kâr eder haklılıklarına inananları sindirmeye... İnsan özgürlüğü için her şeyi göze alır çünkü... Bu nedenle faili meçhulleri, işkenceleri, evlat ve eş acısını yaşayanların coşkularını anlamamak büyük eksikliktir, eksiklikten de öte statükoculukta ısrarcılık ve gericiliktir. Bu nedenle yaşamayan halden anlamaz... Bu güzel süreci tehlike olarak görenlerin dertleri vatanları değil, rantları ve tahtları değil midir? Barışı isteyenlerin ne gibi çıkarı olabilir ki! Oysa, Türkiye'nin demokratikleşmesinin, olmazsa olmaz bir zorunluluk olduğunu kabullenmeliler, çünkü Türkiye'nin mensup olduğu kamp ve jeo-stratejik konumu değişimi zorunlu kılıyor. Türkiye'ye askerî darbeler yaptırıp geri bırakanlar, bugün müttefikleri olan Türkiye'nin Ortadoğu'da demokrasiye öncülük etmesini istiyorlar. Türkiye, AB için ciddi bir enerji koridoru olurken, önemli bir pazarı da teşkil ediyor. İstikrarsız bir Türkiye artık Avrupa'nın çıkarlarına denk düşmediği için ve Ortadoğu'da hedeflenen siyasi dengelerin oluşumu için... Bu nedenle her anlamıyla olgunlaşan bu süreç tarihsel bir süreçtir. Türkiye Rönesans'ını yaşıyor demek abartı değildir. On yıl önce gelen barış grubunu kabullenmeme, yaka paça cezaevine göndermekle on koca yıl kaybedildi. Başbakan'ın muhalefetin yapıcı olmayan politikası karşısındaki kararlı tutumu umut verici. Ahmet Türk, her zamanki olgun söylemiyle, "Korkmayın, korkularınızın esiri olmayalım, bu çaba demokratik ve özgür günler içindir. Özgür ve demokratik bir Türkiye ile Türkiye bölünmez," derken, Bülent Arınç'ın, "Etnik kökeni ve siyaseti ne olursa olsun, herkesi bağrımıza basıyoruz" demesi daha güzel günlerin işaretini veriyor.

Vatan elden gidiyor kışkırtıcılığı hiç kimseye yarar sağlayamayacağı gibi, gerçeklik ve değişimin önüne hiç kimse geçemez, değişim ve gerçeklik doğanın biricik yasasıysa ve Türkiye'nin toplumsal yapısı bunu gerektiriyorsa ortak bilinç oluşturma zamanıdır...

PKK Diyarbakır çıkarması, teröristler, bebek katili gibi tanımlamaları kullanmak, şiddetin dilini kullanmaktır, aynı şekilde Kürtler de bu özeni göstermeliler. Karşılıklı diyalog sağlanıp, yendik, yenildik psikolojisine düşmeden, bu durumu yaratmadan, onurluca karşılıklı hak ve hukuk gözeterek olmalıdır. Asker anaları ve yakınları, hatta asker ve gerillalar kucaklaşsa ne olur? Bu gençler bu ülkenin gençleri değil mi? Yaşamak varken neden ölsünler? Bu sevinç çok görülmesin, bunca acı, böyle sevinç doğurur... Ve Yunus o güzel mısraını hep anımsatıyor. "Gelin tanış olalım/ işi kolay kılalım/ sevelim sevelelim/ Dünya kimseye kalmaz."

Entelektüel züppelik!

Suzan Samancı 30.10.2009

Gündemde kalmanın numaraları hep aynı: saldıracaksın, erişemediğin ya da özendiğin insanlara çatacaksın, uçuk kaçık sözler sarf edeceksin, reklamın iyisi kötüsü olmaz diyeceksin. Çokbilmiş delimsirek numaralarını oynayacaksın. İşte o çokbilmiş, net olmayan bilinciyle sayıklayanlardan biri de Serdar-ı Turgut Efendi. Şöhret olma polisliği mutlak bir ölçü haline gelince, kendilerini dünyanın merkezi sananların, hazcılığa ve sapkınlığa düşmesi de muhtemeldir.

Kürtçede Serdar'ın anlamı: Ağaca tüneyen ya da ağacın en yüksek dalı demek. Söğüdün yüksek dalına mandalar tünar biliyoruz, Serdar-ı Turgut, "Bugüne kadar hoşlandığım bir PKK'li kadın henüz görmedim, ama olsun. Dağda bulmasam da, bir hücre oluşturup, şehri basıp, Rojin'i dağa kaldırverirdim olur biterdi" diyor fütursuzca. Brooklyn köprüsünde fink atarken New York gökdelenlerine bakmaktan başı epeyce dönmüş besbelli, öyle bir dönmüş ki, sözde ironisiyle, eleştirirken, görünen o ki kalemini emekli "generallerin çöplüğü"nde bulmuş olmalı... Başkalarına sataşarak kelime oyunları ile en mahrem duygu ve düşünceleri dile getirme ısrarının diğar yüzü de, güçlü gibi görünme olasılığı değil midir?

İşte, insan, geçmişinin uzantısıdır ve her haliyle ülkesine benziyor nihayetinde. Serdar Efendi, sömürgeci vali edasıyla, aklını denetim altına alamayacak kadar gözü kara... Özgürlüğe kendi penceresinden sıkı sıkıya bakarken, kendi özgürlüğünün, başkasının özgürlüğünün ön koşulu olduğunu hiç mi hiç anımsamak istemiyor. Aklın denetim altına alınmadığı şeyler, ötekine duyulan, ötekine karşı hissedilen nefret ve yok etme arzusu değil midir?

Özelini anlatarak, ah vah edip, ona buna sataşarak varolmaya çalışırken, çirkin arzularını şaka ya da ironiye büründürerek, kadınları, Kürt kadınlarını taciz etmenin adı çok şeydir. Özgürlük için savaşanlar herkes için farklı anlamlar içerebilir. Peki "köle ahlakıyla" donanmış bilinçlerin saldırarak, aşağılayarak, düşman yaratarak tutunmaları nasıl adlandırılmalı?

Serdar-ı Turgut Efendi, siz anadiliyle eğitim alamamanın ve yabancı bir dilde, kültürde yabancılaşmanın ne demek olduğunu bilmek istemezsiniz. Siz babaların, ağabeylerin, kardeşlerin, çocukların tek kurşunla ölümlerinin acısını ise hiç bilmezsiniz. Gözaltılarında taciz ve tecavüzlere "o da nesi AHİM yalan söylüyor!" dersiniz. Kim yalancı acaba? Sopa sallayanlar mı, başlarını sopadan koruyanlar mı? Ya şundadır ya bunda Kuyucu Murat Paşa'nın başında, başında başında...

Mağdurlara saldıranlar tıkız bir politikada ısrarcı olup, dağa çıkan bu ülkenin evlatlarına "terörist" demekle, hınç ve öfke duymanın çözüm olmadığını çok iyi biliyorlar. "Terörist"te ısrarcı olanlar, "insanda teröristi" de görmeliler. Bu savaşı, bunca acıyı, bunca yoksulluğu, bunca savruluşu yaşayanların yanında mutsuzu ve mağduru oynamak utancın utancı olmalıyken, delimsirek hallere bürünerek, mağdurlara saldırmak onların haklarını bir kez daha ihlal etmektir.

Şaka ve ironi her zaman gerçekliğin ta kendisidir. Şakanın, ironin ölçüsünü kaçırmak, kekeme narsizmini konuşturmak hatta ve hatta Führer'in sesine özenmek değil midir? Şakanın ölçüsünü kaçıranların altını kazırsanız, ne Freud, ne Adler, ne Jung ne de Dostoyevski işin içinden çıkabilir. Serdar-ı Turgut Efendi'nin

söylediklerini bir DTP linin dile getirdiğini düşünün. Eşiniz var, eşinize sarf edildiğini düşünün. Empatinizi ABD'nin gökdelenlerinde unutmuş olmalısınız.

Ve sizlerden öğrendiğimiz gibi, "Azizim, efendime söyleyeyim, ötekilerden kurtulmanın en etkili yolu: Kuyucu Murat Paşa, bekçiliğine özenmemektir."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O büyüü odalar bir dile gelse...

Suzan Samancı 06.11.2009

1 kasımda İstanbul kitap fuarındaydım. Her ne kadar basında, iyi geçiyor, ilgi var dense de, gerçek öyle değildi maalesef. Domuz gribi ve kötü hava koşullarının etkili olduğu tesellisine her zamanki gibi uzaklık da ekleniyordu. Gerçekten uzaklık çekilir gibi değil. Trafik yoğunluğunda Taksim'den bir buçuk saatte ancak ulaşıyorsunuz, bir de buna dönüşü ekleyin. Bu anlamda özellikle yayıncıların ve yazarların işi oldukça zor. Bu satırları yazarken, "Peki kitap almak çok mu kolay!" dediğinizi duyar gibi oluyorum. Herkes kendi açısından haklı elbette. Kitapları, en büyük tehlikeli madde, suç unsuru olarak gören zihniyet, yazarlara, yayıncılara ve aydınlara çok çekirmiştir ve hâlâ da çektiriyor. Seksen darbesinde çuvalar dolusu kitapları tarlalara gömüştüğümüzün flashbackinden hiç kurtulamıyorum. Kitaplara düşman bir ülkenin iflahı yoktur, kitaplara düşmanlık edenler de katillerden daha tehlikelidir benim için.. bir başına karar veren, bilinçli okur kitlemizin olduğu söylenemez, kolay okunur, moda kitaplarla idare edenler, değişmekten de ürkenler değil mi aynı zamanda! Bu anlamda çok okuyan, soran, eleştirel bakan toplumlar dinamiktir, üretken ve yaratıcıdır. Bu bilginin ve yaratıcı düşüncenin ışığında gelişen toplumların temelleri sağlamdır, tepeden dayatılmayan, görsel kültürde boğulmayan bu dengeli gelişim, ortak bilinci kendiliğinden oluşturur. Ve sanat bilinci yeterince gelişmemiş toplumlarda sanattan söz etmek sağır ve dilsiz bir dünyaya seslenmek gibidir. Edebiyat meze olarak görülür, oysa bilimin önüne ilk tohumları serpen sanatın o sonsuz akışkanlığıdır. Fuarda standı yaklaşan Egeli bir kadın, "Gerçekten Halepçe'de beş bin insan kimyasaldan öldü mü?" dediğinde hemcinsimin böylesine safça yaklaşmasına üzuldüm, hatta öfkelen dim. Ona nasıl cevap vereceğimi bilemedim, bir iki cümleye nasıl sığdırabilirdim ki.. ona bir tarihi nasıl anlatabilirdim ki... (Bağışlamanızı dileyerek) "Sel Yayınları"ndan çıkan *Halepçe'den Gelen Sevgili* adlı kitabımı işaret ettim.

Niçin yazıyorsunuz, sizi yazmaya iten nedir, sorusuna yanıtı hiçbir yazar verememiştir belki de... Bir ömür boyu herkes eğlenip gezerken, yazarların odalarına kapanıp acıyla ürettikleri bilinir mi ki?.. O odalardaki nesneler bir dile gelseydi...

Belki de yazmak ölümsüzlüğe duyulan özlemdir. Değişim sürecindeki sancıyı o içsel çatışmaları, bunalımları, yalnızlığı ve dışlanmışlığı göze almadan, iki kez daha düşünmek gerekir; bu gerçekliğin farkına varmak, kabullenmek başarmak demektir.

Devrimler: adaletsizlik ve farklılıkların yarattığı acıdan yeşeriyorsa, yaratıcılık eyleminin özünde de 'hayır ve başkaldırı' vardır. Eğer insan kendi içindeki gücü kullanmıyor ve yapmak istediklerini yapamıyorsa kendine ve ulusuna en büyük ihaneti yapmış olur.

Sanat dünyasını perde arkasına baktığımızda en güçlü eserleri verenler: ezilen, dışlanan ve 'öteki' olarak görülen halklardan çıkıyor genellikle. James Joyce, Kafka, Bilge Karasu, Yaşar Kemal, Yılmaz Güney gibi örnekler

tesadüfî olmasa gerek. Ezilmişlik insanın yaratıcı eylemini harekete geçirir.

Yazar adaletsizliklere, eşitsizliklere ve çirkinliklere işaret etmiyorsa 'ya nice okumak ve yazmaktır?' Bu yüzden birçok şeyden vazgeçmeyi göze alandır gerçek bir yazar...

Eğer kadınsanız, ilkin ciddiye alınmazsınız, sonra "Eşiniz bu işe ne diyor" sorusuyla karşılaşrsınız. Tüm gözler sizin üzerinizdedir. Her hareketiniz izlenir, ağzınızdan çıkan sözler büyütüldükçe büyütülür... Kendinize ait dünyanızdaki o çelişkileri, acıları hiç kimseciklerle paylaşamazsınız size yüklenmiş misyondan dolayı. Biraz uzak dursanız kendinizi beğenmişlik ile suçlanırsınız, yakınlaştığınızda da bu kez de "neden böyle davranıyor, bizi deneyip açmak istiyor," diye şüphe uyandırırırsınız. Oysa bilmezler ki, onlarından hiçbir farklılığınızın olmadığını, sadece yazdıklarında ve masa başında kılık değiştirip farklılaştıklarını... O içsel yolculuklarında ne çok yara aldıklarını ne çok ağladıklarını... Onların da gülmeye, eğlenmeye, hatta saçmalamaya ihtiyaç duyduklarını. Aslında özgürleşirken, özgürlüklerini yitirdiklerini çok sonra anladıklarında, artık durulmuş bir deniz gibi kıpırdarken, üstünden geçen gemilere sessizce yazdıklarını fısıldarlar...

Ragıp Duran "Kitaplarını severek okuduğum, beğendiğim yazarlarla karşılaşmak istemem; aramızdaki o büyü bozulur diye korkarım" diyor. Bir bakıma haklı. Yazdıkları eserlerin yanında duruşu ve kişiliği ile güzel bir örnek teşkil eden yazarların kitleler üzerinde çok daha etkili oldukları bir gerçek. Ama her ne olursa olsun geriye kalan ve konuşulan yine de eserleri oluyor. Dostoyevski'nin özel yaşamı ve karakteri insanı irkiliyor, ama yüz yıldır onu okuyoruz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şefleri selamlayanlara...

Suzan Samancı 13.11.2009

Bu çağda "Dersim isyanı nasıl bastırılmışsa!" deme cesaretini gösterenlerin kolaycı söylemleri boşuna değil! Fırat'ın ötesine geçilmeyip onca cinayetin failleri belirlenmedikçe, SS subayları da böylesine gürleyeceklerdir. Bu savaş sürsün ve gençler ölsün, ekonomi batsın, yaşam standardı düşük, sefil bir yaşam sürüp gitsin diyen bir avuç kan emici bu savaştan beslenmenin yollarını arıyor. Vatan elden gidiyor diyenlerin derdi vatan değil! Yirmi beş yıldır sessizce ve zaman yaydırılarak sinsice bastırılmaya çalışılsa da, geline nokta ortada: bastırmalarla, yok etme politikaları sonuç verseydi, bu gün bu savaş yaşanmazdı. Başta Kürtler, Ermeniler diğer tüm azınlıklar, tek dil, tek bayrak, tek kültürde ısrarcı olanların korkulu rüyaları oldu. Aleviler ve dindarları öcü gibi gösterenlerin derdi yine vatan değil(di). Bakın gelişmiş ülkelere, hiç biri ne bayrak ne de vatan derdinde. Kendini ifade edemeyen, baskı altında olan insan isyan eder. Bir hayvanı bile kafese koyduğunuzda özgür olmak için çırpınıp durur, bunun için ölümü bile göze alır.

Ezilen ile egemen psikolojisiyle ilgili binlerce kitap yazıldı. Ezilenin psikolojisi Afrika'da da aynı Amerika'da da aynıdır. Yaralı bir bilinç ile başkaldırmak, sürekli acınan ve egemenin egosunu tatmin eden bir nesne konumunda olmak, bunu duyumsamak insanın iç dünyasını paramparça etmeye yeter de artar bile. Normal olan her şey ezilene çok görülür. Modernliğiniz, kültürünüz, yetenekleriniz şaşkınlık yaratır; hatta gerçek bir özgüven içindeyseniz, öz güveninizi sarsmak için tuzaklar hazırlanır; çünkü çok iyi bir avcı olan egemen, tarihin öznesi olmaya alışmıştır ve özne olmak ezilenin harcı olmamalıdır.

Kürt sorununun çözümüne yanaşmayan, Türkiye'nin gerçek bir hukuk devleti olmasını istemeyen zihniyetin

biricik amacı hasta, despot ve pasif insanlar yetiştirmektir; pasif insan ise yer edindiğinde eskinin acısını çıkarırcasına büyük bir Tiran kesiliverir. Bunlar bilinse de, görmezlikten gelinir, yılların verdiği ve biriktirdiği korkuyla susulur, oysa susmak tehlikeyi çoğaltmak değil midir? Bunları Yazarken "Tek dil!" diye bağırانlar bana parmak sallayıp duruyorlar.

Biliyorum kafalarından geçenleri. Gerçekleri bilmediğinizden, yıllarca uyutulduğunuz için, gözleriniz kendi ezilmişliğinize de kör edilmiş. Bu yüzden mutsuzsunuz, çağın gerisinden izliyorsunuz dünyayı. Güven eksikliğini gereksiz tapınmalarla onarmaya çalışıyorsunuz; bu yüzden yüz çizgileriniz sert, yüreğiniz kin ve öfke dolu! Bir avcı gibi pusuda bekliyor, anlamadan ezberlediğiniz ya da ondan bundan duyduklarınızı kendi düşüncenizmiş gibi sunuyorsunuz. Kendi değerlerinize sahip çıkıyor görünseniz de, sahip çıkmıyorsunuz, hatta onlardan nefret ediyorsunuz. Siz kendiniz değilsiniz çünkü. Sizlere düşmanlık aşılayanların değerlerine büyük bir hayranlık duyuyorsunuz; onların yanında ezilmişliğinizi ve hiçleştiginizi görmek istemiyorsunuz. Savaş isteyenleri akıl hocası olarak görmenin ne büyük zavallılık olduğunu bile bilmiyorsunuz. Onlar kaçın kurası, bilmez mi! Bıyık altından gülüp onlara tapındığınız için sırtınızı sıvazlar, hatta sizi doyurmayacak kadar yem de verirler. Sıra köprüsünden geçemeyeceğinizi bilirler çünkü. Size arada sırada göz kırparak oyalar ve sizleri bağımlı hale getirmeyi çok iyi bilirler; onların işi bu çünkü. Oyalanırsınız. Sizlere verilen küçük olanaklarla yükseldiğinizi sanırsınız. Oysa sizin gibi kapandaki farelere tilki kurnazlığıyla gülümserler, istediklerinde sizleri yok etme gücünü ellerinde bulundurdıkları için, ellerini ovuşturup "yiğın yiğın birbirinizi" derler. Bu körü körüne tapınmayla kendinize ihanet ediyorsunuz, bilincinizi karartıyor, geleceğinize zarar veriyorsunuz.

Hiç düşündünüz mü Türkiye'nin farklı diller ve kültürlerle daha güzel bir ülke olacağını, tek kültürde boğulacağını. İnsanın karşıtı olmadan gelişmek mümkün mü? Reisler, başbuğlar, şefler ve efendiler olmadan daha güzel olmaz mı bu ülke? Birlikte yaşayarak, birbirimizden çok şey öğrenebiliriz, bu çirkin savaşa harcanan gelirle daha yüksek bir yaşam standardımız oluşabilir. Bizi birbirimize düşman edenleri iyi tanımalıyız. Birlikte yaşamak ve geleceğe güvenle bakabilmek varken gerçekleri görmede ısrar edip bu sürece destek vermeliyiz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayıptır, zulümdür, cinayettir

Suzan Samancı 20.11.2009

"Ayaklanmaya karşı koymasa mıydılar?" diyen Onur Öymen'in Bay "Netekim"le sıkı dost olduğu belli. Bir türlü ardı arkası kesilmeyen bu ayaklanmaların nedeni ne, bu insanlar ne istiyor? diyecek ve düşünecek kadar bilir bilmesine de işine gelmez. Öyle buyurmuştur Teşkilat-ı Mahsusa...

Kıbrıslı taksicinin o güzel düşüncesiyle Öymen gibi düşünenlere ders vermesini isterdim. Kıbrıs'ın bozkırında aydınlık bir yüz, "Abla biz aslen Adanalıyız.⁷⁴te buraya geldik. Devlet bize 'Gelin Kıbrıs'a yerleşin size mal mülk verelim' dedi. Rumların dayalı döşeli evlerine oturduk, her şeyleri vardı. Çamaşır makinesi, buzdolabı ve elektriği gördük." Derken, yüzü hüznünlendi. "Geçen yıl içimiz bir acıdı ki, etkisinden kurtulamadık. Bir grup Rum geldi, evlerini görünce ağladılar, ne yalan söyleyeyim ben de ağladım abla. Evi gezince dolaba baktı birisi, gençken adını çakıyla kazımış, fotoğraflarını çekti. Dertleştik, savaşa lanet ettik. Ne farkımız var be abla! O İsa

der, biz Muhammet, o Rumca konuşur ben Türkçe.” Böyle diyordu büyük düşünceli taksici.

Yine de sevinmek gerekir Öymen olayına, bir ölçüde gerçek yüzlerini fazlasıyla açığa çıkardıkları için ve Türkiye’nin siyasal mekanizmasını harekete geçirdikleri için. Resmî ideoloji çatırdıyor, tek dişi kalmış canavar parçalanıp insanlığa ve aydınlığa gübre olduğunda, bu savaşlar bitecek, sınır boyu karanlıkları kalmayacak, insan ve doğa kurtulacak...

“Karşı koymasa mıydılar?” diyenler, 1915’leri, 25’leri, 38’leri 80’leri ve şimdileri konuşma ve gündeme getirme cesaretini gösterebilirler mi? Resmi ideolojinin yalanları ve çarpıklığıyla kurudu bu ülke... Ermeniler, Kürtler, Rumlar ve Aleviler acı çekti, çekiyor... Balıkesirli Alevi bir öğretmenin sesi hâlâ kulaklarımda. “On beş yıllık evliyim, eşime Alevi olduğumu söylemedim!” diyordu. İnsanın kendinden kaçması ve yüzleşememesi ölüm değil de nedir? O büyük yalanlara göre, Aleviler, Orta Asya’dan Kuzey Mezopotamya’ya gelmiş, Oğuzların ve Şamanların ritüellerinden etkilenip Şaman inançların İslâmiyet’le sentezi Aleviliği oluşturmuştur. Her şeyde olduğu gibi Alevilik de Türklere has bir inançmış. Öyle ya, Kürtler de Kart Kurt değil miydi? Onun ötesinde Orta Asya’da dört kola yayılan Oğuz Türklerinin Anadolu’ya yerleştiğini söylerlerken, Mezopotamya’da hep varolan Kürtleri Kutu ve Kalan Deresi’nde, İksar Vadisi ve Ali Boğazi’nde, Kasaplar Deresi’nde binlerce sivil halk imha edilirken, “tarihe gömdük” diyenler, gelinen bu aşamaya ne diyorlar?

Dersim bölgesine hızla yatılı okullar açılmış, kimsesiz çocukların beyni yıkanmış, yoksul Alevi halkına M. Kemal’in kurtarıcı yüzü aşılarmıştır. Bundan değil mi ki, çoğu Alevinin, evinde Hz. Ali ile M. Kemal’in fotoğrafları yan yanadır. Birçok Kemal adını da kazırsanız mutlaka Dersimlidirler... Bu gün artık Aleviler birçok şeyin bilincinde, aslında Kürt hareketi, hem Türk solunu hem de Alevileri oldukça etkilemiştir. Kemalizm’in Türk solunda yara almasıyla, sol gerçek bir yarılmayı oluşturmuştur.

Tabuların yıkılması, liderlerin ve generallerin eleştirilmesi, Cumhuriyet’in kurucu kadrolarının çoğunun İttihatçı ve azınlıkları yok etme politikasının gündeme gelmesiyle, Türkiye siyasetinin ufku açılmış demektir. 15’ler, 25’ler, 38’ler kabul edildiğinde, “Ne Mutlu Türküm” yerine, Seyit Rıza’nın “ Ewladê Kerbelay mê/ Be xetay mê/ Ayivo, zılmo, cinayeto” (Evlad-ı Kerbelayım, hatasızım, ayıptır, zulümdür, cinayettir) diye yazıldığında biz halkların hiç bir sorunu kalmayacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüreklerdeki hayvan...

Suzan Samancı 27.11.2009

Herta Müller’in *Yürekteki Hayvan*’ı Nazi Almanyası’nı anlatıyor. İzmir’deki saldırı bize yüreklerdeki hayvanların çoğaldığını işaret ediyor.

İzmir’de DTP konvoyuna yapılan saldırıyla, Türkiye, sağlıklı olmayan toplumsal yapısını ve nasıl koyun gibi yönlendirildiğini bir kez daha gösterdi. İçlerde kök salan linç arzusu, kin ve nefretle ruhsal kodların nasıl karartılmak istendiği, yüreklere ve bilinçlere kin ve nefret aşıl原因arak nasıl yabancılaştırılmaya çalışıldığı ortada

değil mi?

Acı çekmeyen tuzu kuru kentler, tarihin sahnesinde silik bir tablodan öte değillerdir. Vur patlasın, çal oynasınlarla halden anlamayanlar! Yoksulluk, dilsizlik, işkence, savaş nedir bilmeyen kentler, ilçeler, semtler ve insanlar, nedir derdiniz? Ey tuzu kuru boylu-poslu İzmirli gençler, sizler, o hiç sevmediğiniz, dışladığınız, yabancı olarak gördüğünüz Kürt, Ermeni ve Alevi olabildiniz? İnsanın kimliğini, dilini ve dinini oluşturan etmenler insanların alnında mı yazılıyor? Her türlü kültürel değerlerimizi belirleyen çevresel koşullar olduğuna göre, çağdışı duygu olan ötekine duyulan nefret ve yok etme duygusuna nasıl yenik düşüyorsunuz? Nefreti doğuran farksızlaşma isteği ise herkesi içine çeken şiddetten başka bir şey değildir. DTP konvoylarına saldıracağınıza neden yıllardır süren bu savaşa karşı çıkmıyorsunuz? Çok dilli, Anadolu ve Mezopotamya'yı tek dil ve kültürde ısrarcı kılanlar, maalesef ne yaparlarsa yapsınlar amaçlarına ulaşamayacaklar; çünkü modası geçmiş ve yanlışlarında direten Cumhuriyet'in kabuk değiştirmesi ve yenilenmesi gerekiyor, tarih böyle istiyor çünkü.

Bakın çevrenize, hangi biriniz saf kan Türksünüz? Ne çok Giritçe, Rumca, Boşnakça, Arnavutça, Çerkesce konuşanlar var? kendinize istediğiniz iyi ve özgür bir yaşamı neden başkaları için istemiyorsunuz? "Ben mağdum, ben baskı altındayım, ben anadilimle eğitim yapmak istiyorum ve bu nedenle kendime daha çok güvenip insanca yaşamak istiyorum" diyen ve yıllardır acı çeken, yoksulluk sınırında yaşayan, binlerce faili meçhul cinayetlerle, yetim, öksüz ve dul kalan kadınların acısını bilmezsiniz? Aslında bir bakıma bilirsiniz, çünkü sizler de bu çirkin savaşa alet oluyorsunuz, ağabeyinizi ve yakınlarınızı kaybediyorsunuz? Taşlarla fütursuzca saldıracağınıza, memleketimiz neden bu halde diye, neden sorgulayamıyorsunuz? Sizler, "Dersim'i, Ağrı ve Zilan'ı, Sarıkamışları, 27 Mayıs'ı, 71 muhtırasını, Maraş ve Sivas katliamlarını, 12 Eylül'leri ve Diyarbakır zindanlarını bilmezsiniz? Bilmediğiniz için de işte böyle galeyana gelip sokaklara dökülürsünüz? Sizi sokağa dökenlerin geçmişlerine bakmanız yeterli, ama bunu da sorgulamayı akıl edemezsiniz...

Günümüzün yükselen en önemli değeri demokrasi ve özgürlüktür. İnançlar arası diyalog, diller ve kültürlerle özgürlük bir lütuftan öte olmazsa olmaz bir zorunluluktur artık. Bu ülkenin en temel sorunu yıllardır yaşanan bu çatışma ve yasaklar değil mi? Oysa Türkiye'den daha önce ve daha güçlüce ulus-devlet olanlar, uğruna milyonların kanını döktükleri kafatasçılık, ırkçılık, tel örgülü ve mayınlı sınırlardan vazgeçip kültürel sınırları tercih ettiler.

Hayat, Kordonboyu'nda gezmek, kokoreç yiyip, maçlarda tepinmekten ibaret değil. Yıllardır süren bu savaştan dolayı yerini yurdunu terk edip o varoşlara gelenlere öfke duymak, linç girişiminde bulunmak çözüm mü? Başkalarına duyulan nefret, aslında insanın kendine duyduğu nefret değil midir? Güzel ve sağlıklı bir bilinç başkalarına nefret duymayacak kadar aydınlıktır, nefret karanlıktır çünkü...

Yaşamayan halden anlamaz... Yazık çok yazık... Göremeyen, sorgulamayan, araştırmayan bir gençlik yetişiyor o Kordonboylarında. Anlatacak o kadar çok şey var ki... Örneğin kaç ülkede farklı dil ve kültürlerle birarada yaşıyor ve bu farklılıklar bu ülkelerin bölünmesine neden olmuyorsa Türkiye'deki bu bölünme paranoyasının nedeni ne? İspanya, İsviçre, Belçika, Kanada, Hindistan, İngiltere (İrlanda, İskoçya, Galler) gibi ülkeler çok dillilikten bölünmüyorsa... Türkiye bölünürse, ancak gerçekleri görmek istemediğinden, baskı ve dayatmacılıktaki ısrarından dolayı bölünebilir, tarihin sayfaları bize bunları çok iyi açıklıyor çünkü.

Batı'nın aklı, Doğu'nun yüreği

Suzan Samancı 04.12.2009

Dinlerin, dillerin ve birçok farklı kültürün ortaya çıktığı Ortadoğu, Mezopotamya ve Anadolu topraklarında savaşlar neden bitmiyor? Batı denince neden özgür, refah ve insan haklarını fazlasıyla önemseyen bir toplum akla gelirken, Doğu denince, insan hak ve ihlallerinin yaşandığı, baskının, savaşların ve geri kalmışlığın adı oluyor?

Bugün bizleri yöneten, her anlamıyla ders veren Batı, yüz yıl savaşlarını tamamlamış Rönesans'ıyla birlikte yeni bir dünya, yeni bir insan anlayışının doğuşuna öncülük etmiş, matbaanın bulunuşundan, modern romanın doğuşuna, bilim alanındaki her türlü gelişimiyle bu farklılığı oluşturmuştur. Ortaya çıkan hümanizmle birlikte din ve dinsel düşüncede reformasyona ihtiyaç duyulmuştur.

Bu reformların oluşmasının kolay olmadığını tarih söylüyor. Kentliliğin yükselişiyle birey olmanın önemini kavrayan insan da, hak ve hukukun mücadelesini verirken, bilinçli bir şekilde mücadele edilerek kazanılan haklara sahip çıkmanın anlamını ve sahiciliğini de iyi bilir. Bu gerçeklikte tepeden inme dayatmaların olmadığı, gelişmenin ve evrenselliğin altyapısında çelişki ve farklılıkların güçlülüğü vardır. Bilgi güç olduğuna göre, öncülük etme hakkı da kendiliğinden doğal olarak oluşuyor. Öylesine bilinçlidirler ki, özgürlüğün kualsızlık ve her istediğini yapma olmadığını da iyi bilirler.

Avrupalıları bencillikle suçlarken, bencilliğin ya da bu mesafenin yazgı olmadığını düşünmek istemiyoruz. Oysa bizi ilgilendiren; Avrupa'nın karakteristik özellikleri değil de, Ortadoğu'da, Kürdistan ve Anadolu'da süren bu savaşta kullanılan askerî araç ve silahların nereden geldiği olmalı ve bu sorgulanmalı?

Peki, cemaat toplumunun bağımlılığını ya da sıcaklığını oluşturan nedenler ne? Bu sıcaklıkta, iki yüzlülük, sömürü, ipnotize ve gerçeklikten uzaklaştırma yok mudur? Cemaatler ne kadar görkemli olurlarsa olsunlar, ne kadar çalışılırsa çalışılsın, gerçeklikle ilişkilerinde bir kırılmalık vardır; salt duygulara dayanan bu çağrıda da farklı bir yitimi ise hiç dile getirmiyoruz, getirmek istemiyoruz. Bizler kalp gözüyle görmede ısrarcı olurken, Avrupalı da aklıyla elbette daha çıkarıcı, bir ölçüde sinsi öncülüğünü sürdürecektir.

Bu anlamda bugün bizlere gerekli olan gerçekliktir her şeyden önce. Bugün istenirse bu savaşlar bitebilir, bitmemesinin, bitirilmemesinin nedeni büyük çıkarlardır. Silahlanmaya harcanan bu paralarla ortalık kan gölü! Avrupa sosyo-ekonomik, siyasal ve kültürel devrimini tamamlamanın verdiği güçle elbette yönlendiriyor ve karar veriyor. Geri kalmışlığımızla, ilkelce savaşımızla bizler çok iyi malzeme ve kobaylarız. Böyle olması kadar doğal ne olabilir? Her ülke, gücü, aydınlığı ve hukuku kadar konuşur, tıpkı belli bir güce erişmiş ve gören, bilen bir birey gibi.

Hak ve hukukun ne demek olduğunu fazlasıyla bilen İsviçre'nin minare yasağını referandumda sunması ve bu referandumda yasağın onaylanması şaşırtıcıdır elbette. İsviçre Dışişleri Bakanı Micheline Calmy Rey, sonucun şokundan kurtulamadığını dile getirirken, İsviçre'de 200 kadar caminin bulunduğunu ve bunlardan dört tanesinin minareli olduğunu, yargı yolunun da açık olduğunu anımsatıyor. Bizler hak ve hukuk ihlallerinde şampiyonken, nasıl da demokrasi havarisi kesiliyoruz... İyi de, Türkiye'de kaç kilise var? Camiye çevirdiğimiz kiliselerin haddi hesabı yok ya da yıkılmaya terk edilmiş durumda değiller mi? Çan seslerine dayanamıyor, haça

saldırıyoruz. "Kafir ve münafık!" diye belletiyoruz. Filmler, romanlar, deyimler bir incelensin neler yok neler... Tıpkı yıllar önce Bulgaristan'da Türk isimlerine gelen yasak karşısında nasıl da öfkelenilmişti. Hak ve hukuktan söz edebilmek için, ilkin o hak ve hukuku oluşturmak gerekiyor.

Bu satırları yazarken, 2003 temmuzunda Diyarbakır havaalanındaki olayı anımsadım. Siyahlar giyinmiş dört kadın dikkatimi çekmişti. Yüzlerindeki hüznün elle tutulur gibiydi. Süryanice konuşuyorlardı ve boyunlarında haç vardı. Karşımda oturan orta yaşlı kadına "Süryanice mi konuşuyorsunuz?" dediğimde, kızı savunma halinde sert bir ses tonuyla "Evet Süryanice konuşuyoruz, ne olmuş!" diye çıkıştı. Sonra, ön yargıları dağıldı ve anlatmaya başladılar: Almanya Guterslog'da yaşayan kızı Mecide Fidan ağlayarak "Ben ilk kez memleketim Mardin'e geliyorum. Babam (Yusuf Kalkan) kalp krizinden öldü, daha önce vasiyeti vardı, beni memleketime gömün diye. Babamı en güzel saten yorganlara sarıp, güzelce giydirdik; göğsüne de "haç"ını yerleştirdik. Almanya'da tüm işlemleri yapıp tabutu kapattık. Türkiye'ye gelir gelmez İstanbul'da otopsi yapacağız diye saatlerce beklettiler, otopsi yaptıktan sonra özene bezene giydirdiğimiz babamın cesedini bir mumya gibi sarıp sarmaladılar ve "haç"ı da ayak parmağına sıkıştırdılar" derken ağlıyorlardı. Olanlar karşısında şaşkın ve bitkindiler. Ölse de bu yapılanları unutmayacağız diyorlardı. Saygı saygıyı, sevgi, sevgiyi doğurur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Acımız bir, dağladığı yer de...

Suzan Samancı 11.12.2009

Biraz öngörülü olanlar, birdenbire patlak veren zincirleme eylemlerin giriş, gelişme ve sonucunu çok iyi analiz edebilir; dumanlı havayı sevip pusuda bekleyenler yıllardır aynı senaryolarla karşımıza çıkıyorlar. 1 Mayıs'da Taksim meydanında, Maraş'ta Sivas'ta, Bahçelievler'de kimler tetiği çekmişse, otuz üç askere kimler pusula kurmuşsa Dağlica, Aktütün ve Umut kitabevine kimler saldırmışsa yedi askerin katilleri de bu karanlık güçlerdir. Süren bu savaşta on yedi bini aşkın faili meçhul cinayet nasıl işlendi? Sabah işine giden insanlar tek kurşunla öldürüldü, gözaltına alınıp hunharca işkence edildikten sonra cadde ortasına, köprü altlarına atıldı. Sakarya üçgeninde siyasetçiler, yazarlar, gazeteciler ve işadamları öldürüldü. Uzaktan bakanlar, masa başında ahkâm kesenler halden anlamaz, yaşayan bilir ancak... Taş atan çocuklar, babalarının, ağabeylerinin nasıl öldürüldüğünün, nasıl gidip de dönmediğinin acı öyküsü ve ağırtlarıyla büyüyor, o çocukların çocuklukları çalınmış ve o çocuklar, korkuyu, şiddeti ve ölümü çok iyi tanıyor... Buna rağmen yine de Türk ve Kürt halkı arasında, halklar arasında çatışma olmadı, ama bilinçli bir tezgâh hazırlanıyor... Medya özellikle kışkırtıyor, gazete başlıkları: Kahrolsunlar, Hainler, Alçaklar, P..." bu başlıkları kullanmak en büyük bölücülük değil mi?

On yedi yaşındaki Serap ile Aydın Erdem'in ölümüne nasıl dayanılır? Tetiği çeken eller aynı zihniyetin ürünü. Serap'ın cenazesinde ağlayan Kürt kızı Rojda'nın "Hayallerimiz vardı, birlikte üniversiteye gidecektik" demesidir gerçekliğimiz. Dikkat edilirse, Aydın Erdem'in ölüm haberi genellikle, Diyarbakır'da bir kişi öldü diye verilirken, köşe yazarlarının çoğu dile getirmedi, Ceylan'ı dile getirmediikleri gibi. Sanki su testisi su yolunda kırılır dercesine. Birde Serap'ın cenaze törenine çelenk gönderen dernek başkanı, Ceylan'ın adının çelenkte olmasından dolayı tepkiyle karşılanıyor. Tesettürlü genç kız şaşkın, bizim kışkırtmak gibi bir amacımız yoktu, sadece aynı kaderi paylaştıkları için, yüreğimiz yandığı için gönderdik diyordu.

Gelişen olumlu atmosferin, onca doğru söylemlerin, ağlaşmaların ve kabullenişlerin ortak bilinçle somut yaşama aktarılması gerekirken, ortalığın toz duman olması, DTP'ye yüklenilmesi statükoda ısrarcı olmak demektir açıkça. DTP'yi kapatmak çözüm mü? Kaç parti kapatıldı bu güne dek? Açma-kapama ve darbelerle direnmenin sonuçları gün gibi ortadayken, üstelik "İyi şeyler olacak" denirken... Dün Leyla Zana'ya saldıranlar, bugün Gültan Kışanak'a saldırıyor. Tabii bu arada, Emine Ayna'nın "Açılım bitti" derkenki üslubu yanlış ve nahoştu.

Etnik metniklerle bugünlere gelindi. Etnik milliyetçiliğin, çatışmadan beslendiğini söyleyenlere, "Kontr-terörün ya da devlet terörünün" neyle beslendiğini sormak gerekir. Etnik milliyetçiliği oluşturan nedenler ne?

Gerçekçi olalım, açılım açılım deniyor, fakat bir adım atılmıyor. Temel sorun Kürtlerin hakları değil mi? Bu hakları devlet olarak ulusal bir mutabakatla kabul etmek tüm bu çatışmaların önüne geçmek olmayacak mı? Kürtlerin doğal hakları denince neden hâlâ birileri çılgına dönüyor? Herkes her şeyin fakında, bilinmeyen hiç bir şey yok! Kaptırılan elle birlikte, kol ve gövdeden öte beynin hücresi olmak isteniyor. Yıllardır robota çevrilen bir ülkenin etten kemikten bir ülke olmasını istemeyenler, alet ve edevatlarıyla cirit atıyorlar, çünkü canlanacak ve yaşam bulacak bu ülkenin uyanışından, karanlıktaki pisliklerin ortaya çıkmasından kokuyorlar, alet ve edevatlarını satamayacaklarını, ceplerini dolduramayacaklarını biliyorlar. Baştanbaşa suça bürünmüş olanlar her türlü kaosu yaratır, çünkü bu kaostur onları besleyen. Türkiye istihbaratı bu denli, zayıf mı? Yetmiş milyonluk bir ülkeyi yönetmek isteyen ve bu savaşın sürmesini isteyenleri etkisiz hale getirmenin tek yolu: bu savaşı diyalog yoluyla, ortak bir bilinç oluşturarak çözmektir. Asker analarının, gerilla analarının acısı, Aydın Erdem'in, Serap'ın, Ceylan'ın acısı aynı acı olmalı bizim için. Çünkü bizler bu güne kadar eşitliği ve denkliği yaratamasak da, yıllardır birlikte yaşamış, birbirimize çok şey vermiş halklar olarak gelen bu aşamadan sonra birlikte yaşamayı oluşturabilmeliyiz. Acının, ölümlerin dini, dili ve ulusu olmadığı gibi, dağıldığı yer de aynı değil midir? Hasan Mutlucanların ve Co'ların tedavülden kalktığıнын telaşına kapılanların galeyanına gelmemeliyiz. Hiç bir ideoloji, hiç bir inanış insan yaşamı kadar değerli değildir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barişa kara kirağı çalınmasın

Suzan Samancı 18.12.2009

DTP'nin kapatılmasıyla Türkiye'nin kendi isteğiyle trajik yazgısına yenilmesi ne acı! Bu trajedide: kör milliyetçilik, linç kültürü ve paranoyanın gittikçe palazlanmasında medyanın kışkırtıcılığının payı oldukça fazla... 12 Eylül'ü anımsatan sahnelerin bilinçli bir şekilde abartılarak verilmesinin amacı ne? Bu yasakla, statükoculuğun ilk harfine dönülmüştür. Dikkat edilirse, bu sonuca ulaşmak için ustaca hazırlanan senaryo uygulanırken, DTP'nin kapatılması için nefes nefese kalanlar, kapatılmanın çözüm olmadığını dile getirirlerken, köklü bir çözüm ve demokrasi hamlesinin başlatılmayışında nasıl da suskunlar... Çözüme adım atılmışken, böylesi bir sonuca dayandırmak, aslında çözümü istememektir. Habur kapısından gelen barış elçilerinin coşkuyla karşılanmasından sonra açılımın nevrini döndü, ya da nevrini döndürdüler. Oysa o coşkunun: savaşın biteceği, evlatlarına, yakınlarına kavuşacakları, daha özgürce ve standartları yüksek korkusuz bir yaşama duyulan özlem

olduğunu kimse anlamak istemedi. Devletin DTP'yi ve Kürt sorununu anlamak istemediği gibi. Bu anlamda PKK de Türkiye'nin bir gerçeği olduğuna göre, şimdiye kadar çözüm olmamış yaklaşımlar yerine, silahları susturacak, akılcı bir politika neden denenmek istenmiyor? Muhatap alınmak, çözümü de beraberinde getirecektir. Yirmi beş yılı aşan bu savaş her anlamıyla hepimize fazlasıyla kaybettirip acı çektiriyorken... Ahmet Türk gibi deneyimli bir politikacı o metaneti ve sağduyusuyla ne denli barışçıl olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Mehmet Ali Birand, 32. Gün'de Ahmet Türk'e, DTP'nin PKK ile bağının olduğunu dile getirdiğinde, Türk, "Doğrudur, bu savaş böyle bir yakınlığı doğurmuştur, çünkü binlerce savaş mağduru ve faili meçhul cinayetlerde yakınını yitirenlerin yakınlık duyması normaldir" diyordu. Doksanlarda dört bin Kürt köyü yakılıp yıkılırken bu insanların günün birinde ne olacaklarını düşünmeyen devlet, bugün bunun faturasını çok ağır ödüyor.

Kentlere doluşan bu parçalanmış aileler yetim ve öksüz çocuklarıyla kentin varoşlarında her türlü düşkünlük ve yoksulluğu yaşıyorlar. Mesleksiz, eğitimsiz ve baskıya, şiddete maruz kalanlar devleti nasıl güvence olarak görsünler? Devlet vatandaşına güvence verdiğinde ve onu koruyabildiğinde, kendi haklılığından söz edebilir. Baskı, dışlanma kitleleri biraraya getirir. Daha önce de yazmıştım, "terörist"te ısrarcı olanlar, "insanda teröristi" de görmeliler. Yeterince baskı altında olan DTP'nin kapatılması, toplumsal patlamanın nedeni değil mi? İspanya, Franco yasalarını değiştirip yeni bir anayasa ile Katalanların ve Baskların haklarını tanıyarak sorununu çözmüştür.

Tek tip kültürden beslenen benliklerin ve kendini yeniden üreten kör milliyetçiliğin tıkHz politikalarına ya da oynan oyunlarına gelinmemeli. İnsanları kıskırtan bu zihniyetler fazlasıyla ötekini ya da günahsız halkı birbirine kırdırma gereksinimi duyarken, bu gereksinimiyle iktidara ve özlenen yönetime meşruluk kazandırmak için her türlü oyunlara ve işbirliğine başvuruyorlar. Bu yapay vatanseverlik, statükoyu koruma ve toplumu karanlığa sürüklenme araçları olarak bellek yitiminde de önemli rol oynarlar. Yaratılan belleksiz toplumda, şeyleşenler, birbirlerini yüceltir, birbirlerinin otoritesini besleyip kopmaz bağla yeniden yeniden kötülüğü ve savaşı canlandırmaktan hiç çekinmezler.

Umuda kara kırağı çalmış, barış darağacında diyenlere inat, umut edip barış barış diyeceğiz. Yıllardır aynı coğrafyada yaşayan halklar olarak nasıl kıyarız birbirimize? Bu gri hava, adlandıramadığım çağrışımlara neden oluyor. Acı ve ağıt kokan öykü ve romanlar yazmasaydı kalemimiz, klişe sözcüklere ve konulara saplanıp kalmasaydı... İşte Hades ile Sfenks birbirine kur yaptıkça, yeryüzü kana bulanıyor. Apollon'un soyundan olanlar, ellerinde meşale, omuzlarında güvercinlerle yürüdükçe, karanlığa aydınlık üfürüyorlar, gelse artık bu aydınlık, bitse artık bu karanlık.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Buridan'ın eşeği ve tiranlar

Suzan Samancı 01.01.2010

Yeni yılın ilk gününde yazıma umut ve iyimserlik taşıyan cümlelerle başlamak isterdim, başlşayın... insan hakları ihlallerinde şampiyon olan bir ülkede yaşanırsa neylersiniz işte! Amerika ve İngiltere'den ithal edilen Ahtapot, aldığı ufacık yaralarla iyileşir iyileşmez, suça batmış kirli kollarıyla, sayısız noktalardan çıkarak karanlık ilişkilerle yeniden dirilmiş durumda. Zaten ahtapotun beynine, gövdesine hiç dokunulmadı ki! Bu nedenle suça batmış yönetimlerle muhakeme yürütmek zordur, karşı karşıya gelindiğinde hileli terazileri her zaman için hazır ve nazırdır. Böyle yönetimler kronik hastadır, çaresizdir bir bakıma; bu çaresizlikleri, masum halkların üstünde

şiddete ve yok edişe dönüşür.

Bu savaşları sürdürmede ısrarcı olan ahtapot yara aldığında, bir ölçüde sevindik de... Buridan'ın eşeğine dönen açılım meselesinin gırtlığına yapışılmış durumda. Meşhurdur Buridan'ın eşeği: hani eşit uzaklıkta bulunan bir ölçek yulaf ile bir kova su arasında kalıp seçim yapamayan ve açlıktan ölen eşeğin öyküsü... Ahtapot, Buridan'ın gözünü korkutmuş olmalı ki tellallığından vazgeçip, Kürt siyasetçilerini, belediye başkanlarını, insan hakları savunucularını, planlı bir şekilde eş zamanlı operasyonlarla tutuklarken, Nazi kamplarını aratmayacak uygulamalardan da geri kalmıyorlar.

Kargaşayı ve savaşı seven Tiranlar, kişilerin ruhlarını alçaltmak için her türlü zorbalık yöntemleri birincil görevleridir, çünkü birbirine düşürülen, yoksullaştırılan ve kendilerine güvenleri kalmayanların biraraya gelmeleri ve örgütlenmeleri zorlaşır, böylelikle karşı koyacak güçleri de kalmaz. 6-7 Eylül olayları, 1960 darbesi, 12 Mart ve 12 Eylül'den bu güne dek süren bu savaşta uygulanan her türlü şiddet ve yok etme politikaları çok bilinçli bir şekilde uygulanmaya devam ediliyor. Dün Ermenilere ve Kürtlere uygulanan katliamdan geriye kalan siyah beyaz fotoğraflarda boyunlarına kalın zincir takılıp kamplarda ve sürgünlerde ölümlere terk edilenler, bugün, bu çağda elleri plastik kelepçelerle bağlanıp, boyunlarından ittirilerek tek sıra halinde teşhir ediliyor, bununla da kalınmıyor, bu ülkenin evlatları olan gerillaların cesetleri yerlerde sürükleniyor, kafaları tekmeleniyor.

Zulüm yapanlar önünde sonunda konuşuyor ve tarih not ediyor. Seyid Rıza'nın idamında görev alan İhsan Sabri Çağlayangil, "Dersimlileri fare gibi boğdular, gaz kullandılar" derken, 6-7 Eylül olayları sırasında MGK genel sekreterliği yapan Sabri Yirmibeşoğlu da "6-7 Eylül olayları bir özel harp işidir, muhteşem bir örgütlenmeydi" diyor övünçle.

Çözümcü bir siyaset hedeflenseydi, Kürt politikacıları böylesine yaka paça ve insanlık dışı uygulamalarla içeriye alınmazdı. Ahmet Türk, Aysel Tuğluk ve Selahattin Demirtaş gibi ılımlı siyasetçilere siyaset yasaklanıyorsa, niyetin kötü olduğu ve her şeyin düzmece olduğu çok açık değil mi? Bu da yetmiyormuş gibi, ipe sapa gelmeyen komik savunmalarla, sözde "Baskın olacakmış da ondan dolayı kelepçe vurmuşlarmış". "En büyük Türk ve bir Türk dünyaya bedeldir" diyen zihniyetin savunması böyle olur ancak... Uyutulan, sindirilen ve sağlıklı düşünemeyecek kadar aptallaştırılan kitleyi kandırabilirsiniz, ama yıllardır bu savaş içinde bu acıyı, bu ölümleri, bu yoksulluğu, bu hukuksuzluğu yaşayan halkları kandıramayacaksınız. Zulüm öğreticidir de.. ve korkular cesarete dönüşüyor en sonunda.

Kürt siyasetçileri tutuklar tutuklamaz, ne hikmetse karargâhta bitmez tükenmez aramalar başlıyor ve Genelkurmay gayet olgunca karşılayıp memnuniyetle "Aramalar yasaldır" diyebiliyor. Her şey bildik oyunların bir parçası, dikkatleri başka yöne çekmek, bakın, askeriyeye de müdahale ediyoruz oyunundan başka bir şey değil. Kürt halkına her türlü baskı ve yasak uygulanıp statükonun korunması savunulurken, Abdullah Gül'ün, "Türkiye'deki hukuk sisteminin gelişmiş ülkelerdeki seviyeye getirildiğini, ve AB'nin hedeflendiğini, hukukunun model alındığını" dile getirmesi, yulaf ve su hikayesi ya da yılan hikayesinden başka bir anlam taşıyor.

Açılım dendi de bugüne kadar ne açılımı yapıldı? TRT 6'da yapılan sansürlü ve bol şarkılı türkölü yayının anayasal güvencesi var mı? Neden özel yayınlara izin yok? Neden Kürt çocuklarının en doğal hakkı olan anadilde eğitim konusu gündeme gelmiyor? Bu mudur AB'yi hedeflemek. AKP muhatap krizini yaratarak, çözümsüzlüğün kapısını gösterirken, kendi Kürdünü yaratma projesine heveslenmesiyle akılcı ve gerçekçi bir siyasetten uzaklaşırken, yeniden dirilen ahtapotla antlaşma imzaladığı açık değil mi? Gerçekler dile

getirilmeden, bağımsız yargı ve basın oluşturulmadan, asker kıışasında kendi işine bakmadan gerçek bir demokrasinin temelleri atılabilir mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daluykudaydık, uyandık...

Suzan Samancı 08.01.2010

Yıllarca kangrenleşmiş sorunlarla yaşamak, bu sorunları özenle dile getirmeyi gerektiriyor doğal olarak. İnsan hakları, cezaevi, savaş, işkence gibi dertlerimiz olmasaydı, bizler de bu sorunları yazmayacaktık. Yüzlerce çocuk cezaevlerinde, böyle bir yaşamı hak ediyor mu o çocuklar? Yaşlıları yeteneklerini geliştirip, verimli ve mutlu bireyler olmak için çabalarken.. ne ekiliyorsa o biçiliyor.. çocuklar unutmaz, çocuklar biriktirir, çocuklar öç alır, hele çocuklar çocuk olmaktan çıkarılırsa... Kürt çocuklarının en çok bildiği sözcük ölüm, savaş ve askerdir.. analarının ninnisinden zulme uğramanın feryadı yükselir.. ve eli yenice kalem tutan Kürt çocuklarının yaptığı resimler çok şey anlatır. Resim defterlerinde tanklar, demir parmaklıklar ve yerde yatan ölümler vardır. Yaşam standartları yükselmiş, savaşırsız bir ülkeyi özlemekle geçiyor ömrümüz. Doksanlı yıllarda yazın sıcağında sokaklarda in cin top oynarken, ölümlerin çetelesi tutuluyordu. Ve o günlerde yazılmış bir paragraf çok şeyin değişmediğine işaret ediyor. Her kentin, her yörenin, her coğrafyanın kendine ait sözcükleri vardır; kendilerine ait kimlikleri gibi. O koşullarda yaşadığınızda ve tanık olduğunuzda başka ne yazabilirsiniz ki!

İlk gençliğimiz: Hastalıklı ağaçta olgunlaşmaya çalışan bir meyveyiz. Başımızda sallanıp duran kılıçtan ürküyoruz. "Ya yere düşersek!" diyoruz.

Olgunluğa doğru: Neden mavi değil gökyüzü? Şu dolan karabulutlar içimizde patlayacak! Yüreğimiz soluk almıyor. Bin bir soru ve nedenler içimizde yankılanırken, kara haki sesliler, ölüm ısıklıklarını alıyorlar.. aynalara bakamıyorlar ve yarasalara ne çok benziyorlar.. hiçliğin dalında tüneyen uğursuz baykuşlar ve de sahte cenneti vaat eden dalkavuklar.. şu hırs bürüyen ve insanlığı terk etmiş yüzleriniz ne çirkin! Anlamsızca bakan gözleriniz ne ürkütücü! Kaşlarınız istem dışı hareket ediyor. Sinsice sırtıp duruyorsunuz. Hasat sonrası güz yüreklerimize iniyor karanlığınız. Sonra...

Gerçekler dikiliyor önümüze ulu ağaçlar gibi.. bilincimiz iri delikli bir kalbur. Günah arılarınız vızıldayıp duruyor. Sustunuz, yadsıdınız, görmediniz devinmediniz ey kör yılanlar! Duymuyor musun çığlıkları? Doğa bile isyan ediyor. Toprak ağıt yakıyor bu gözyaşlarına. İhanetleriniz ve cinayetlerinizle nasıl yaşıyorsunuz? Yüzlerinizde, insanlığın halesi yok, gözleriniz hiçbir şeyi gizleyemiyor, korkak, hain ve suçlu! Anlamsızlığın gerisi suçluluktur, tarafsızlığın suçluluğu gibi. Suskunluktan ağızınıza sığmıyor diliniz. Yalan, inkâr ve karanlıkla aranız çok iyidir biliriz. O balçık yalanlarınızla ve ödünç gücünüzle mutlu olacağınızı mı sandınız? Gerçeklikten kaçarak bir yere varılmıyor değil mi? En büyük güç gerçekliktir ve hiçbir canlı gerçekliğin karşısında direnemez çünkü...

Suçlusunuz suçlusunuz hem de çok suçlu.. vicdanları biraz olsun kıpırdayanlar, "Aç gözlülüğümüzün uğruna parıldayan bataklığa düştüğümüzü çok geç anladık... Tırmanıverdik bu düzenin bataklık merdivenini" diye inliyor ve bir bir konuşuyorlar.. sahte ve kirli doruklarda: onursuzluğun tepelerini aşıp yaşamaya çalışan diri ölümler ve geç fark edenler vardı. Orada kendini bilenler yoktu! Ve o sahtekârlar pişkince gülümsüyorlardı. Gözlerinden uyku akarak, yalanlar ırmağında yüzüyorlardı. Mutsuzlar... Acı bir çürümüşlüğü yaşıyor, gerçeklerle yüzleşmekten ürküyorlar... Eski yanlışlıklarına dokunur gibi olurken, gerçekler kirli yüzlerine çarpıyor... Gerçekler acıtır, güçlüdür, çok yönlü olsa da, aynı kaynağa dayanır...

Hiçlişe kafa tutanlarla ve “yanlış hayatı doğru yaşamayanlar”ın aklı ve vicdanı umut veriyor.. gerçeğin çok renkliliğine, sonsuzluğuna uzanmaya karar verildiğinde, albatrosların aşkı dolar yüreklerle... İnsanlık ormanı için karar vermenin o anlatılmaz hazzı ve yeniden doğmanın o tarifsiz sevinci...

Görmenin, fark etmenin direnciyle dallarına özsu yürüyen köklü ağaçlar... O aydınlıkla griler hızla beyaza dönüşür ve her şey mavi bir sonsuzlukta usulca kimıldamaya başlar...

Bilmek, görmek, inanmak, sevmek ve eylemek.. sonsuzluğa akan nehir... “Bizi biz olmaktan alıkoyan ve bizi mahkûm edenlerin cehennemi değil mi bu acı? Başkalarını da anlamak, anlayabilmek, anlatabilmek de olmalı bundan sonraki yollarımız... Onarmalıyız yüreklerimizin o derin kırılğanlığını ve durmadan konuşmalıyız, geçmişten geleceğe.. ve herkes kendi şarkısını söylemeli, her gün yenilenen bilinçle, emekle.. yoksa kıyıya vuran balıklar olacağız bile bile...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kayıp zamanların hakikatleri kabul edilmedikçe...

Suzan Samancı 15.01.2010

Selendi’de Romanlara yapılan saldırılarla, Edirne’den, Van’a kadar üniversitelerde öğrencilere yapılan saldırıların psikolojik, sosyolojik ve siyasal analizlerinin teselli çıkmazı da eğreti demokrasiye benziyor. Susturulan, yönlendirilen, birey olunmasına izin verilmeyen, farklılıklara düşmanlık bilinci aşılamanın sonucu değil mi bu linç kültürü! Kendinden olmayanı düşman görme ve yok etmenin yapısal şartlarını hazırlayanlar nasıl çıkacak bu işin içinden? Dün daha fazla sömürgeler ve kölelerle ayakta kalıp palazlanan yönetimler, bugün ihtiyaçlarını ötekilerini çatıştırarak, onları reddederek ve aynı zamanda onların düşkün hallerinden yararlanıp bu savaşı körükleyerek çıkarlarını koruyorlar. Ajanlaştırmalar, koruculuk sistemi, mezhep kışkırtıcılığıyla ortalık kan gölüne dönerken, kendi iyilerini de yaratıyorlar. Bu iyiler, dininden, mezhebinden, dilinden ve kültüründen vazgeçip sunulanı kayıtsız şartsız kabullenenler ya da öyle görünenlerdir. Gerçekleri dile getirenlerin ya da kendi kimliğini saklamayanları, yetenek ve başarılı olma potansiyeli taşıyanların yükselişleri mümkün mü? Bakın üniversitelere ve tüm devlet dairelerine... bir kaç ismin olması ve bu isimlere yol verilmesi de bir politika sonucu. Bu anlamda gerçekleri bıkmadan usanmadan dile getirenler de fazlasıyla acı çekiyor. İç dinamiklerini kullanamayan ve kendi kökü üzerinden yeşeremeyen, hep ithal tohumlarla oyalanan bir toplum böylesine Batı ve Doğu arasında bocalarken, tüm yetersizliğinin, tüm bilinçsizliğinin ve ergenlik hezeyanlarının acısını yine toplumdan çıkaracaktır. Karanlıkta kalanların ve esir kamplarına itilmek istenen bilinçlerin başkaldırısı bitmez, dayatılan her şey geri teper çünkü.

Anımsanırsa doksanlı yıllarda televizyonlarda yayınlanan haber programlarında İstanbul’da bir grup tiyatrocu siyah giysileriyle gemide “Herkes yere yatsın!” diye seslendiğinde, hiç kimse en ufak bir tepki göstermeden yere uzanırvermiş, “Çıkarın kimliklerinizi!” diye sert muamele karşısında hiç kimseden ses çıkmamış, kimsiniz, ne adına, niçin kimlik soruyorsunuz diyememişlerdi. Ve burası İstanbul’du Diyarbakır değil... Rus ve Fransız ihtilali gibi bir gerçekliğe ve geçmişe sahip olmayan bir toplumun farkındalığı ve kendi haklarına sahip çıkışı da bu kadar olur; çünkü darbeler ve çeteler tarihi, birey olmaya, yanlışları ve haksızlıkları göremeye izin vermediği gibi, yaşam standartları düşük perişan halkı robotlaştırıp aynı zamanda da gücünü elinden almıştır. Bir azarla sinenler, bir ıslıkla da Romanların, Kürtlerin ve Ermenilerin üstüne yürüyebilirler. Yönlendirilenlerin çoğu çıkar peşindedir. Bakın üniversitelere ve devlet dairelerinde en üst kademelere gelenlerin geçmişine, ve gerçekleri

dile getirip, kendi kimliğine gerçek anlamda sahip çıkanların akıbetine... Kollanan ve yükseltlen ortayolcu üç beş kişi, haksızlıkları ve kirlilikleri örtmek için kullanılan aksesuarlardan başka bir şey değildir.

Her yerde şiddet var, Meclis'te yumruklar ve küfürler konuşuyor, televizyon ekranlarında emekli paşalar kükrüyor, operasyon adı altında Kürt siyasetçileri tutuklanıp, demokrasiden vazgeçmenin ve uzlaşımın doğrularına gerçeklik demede ısrar ediliyor. Ünlü Fransız şairi ve yazarı Aragon, Prag söylevinde, "Gerçekçilik hem iskeleden hem de sancaktan saldırıya uğrayan bir gemidir. Sağcı korsan bağıyor: 'Gerçekliğin canı cehennemel!' Solcu korsan bağıyor: 'Gerçeklik benim!'" diyor. Gerçeklik çok yönlü olsa da ana damarı ve kaynağı birdir. Kendi doğrularını gerçeklikmiş gibi sunmanın ve bunda ısrarcı olmanın adı sivil Faşizm değil de nedir? Gerçeklik: kayıtsız ve şartsız kabulleniş değil midir? Söz Fransız aydınlarından açılmışken, Gilles Deluze'nin, Prost'un *Kayıp Zamanların İzinde* adlı romanını incelediği *Proust ve Göstergeler* adlı kitabından bir kaç cümleyi sizlerle paylaşmak istiyorum. Deluze: "Kayıp Zamanlar'ı arayış aslında hakikati arayıştır. Bu nedenle aşta olduğu gibi, doğada ya da sanatta söz konusu olan haz değil, hakikattir ve hakikati aramak aslında yorumlamaktır, deşifre etmektir, açıklamaktır" diyor. Bu nedenle bizler gerçek anlamda hakikatleri dile getiriyor muyuz, getirebiliyor muyuz? Bizler Kayıp zamanların hakikatlerini dile getirmedikçe, yakalanan zamanın hakikatlerini de göremeyeceğiz, görmek istemeyeceğiz.

Hakikatler dile geldikçe, deşifre edildikçe, "ötekiler" in demokratlığı görünür hale gelebilir. Ötekiler, özne olarak görüldükçe, kamusal alanda kabul gördükçe, mağdur olma hallerinden ve birbirlerine tutunmaktan sıyrılmalarında kendiliğinden çözülüş başlar, bu çözülüş kendi aralarında demokratik katmanları da oluşturur, çünkü güçlü aydınların, güçlü yaratımların, güçlü sanatın temelinde köklü bir demokratik yapılanma ve özgürlükler yok mudur?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz cumhuriyeti ve Diyarbakır Barosu

Suzan Samancı 22.01.2010

Mavi kazaklı, beyaz bereli katilleri krallar gibi ağırlayan, kahramanlar gibi karşılayanların niyeti ve amaçları belli; onları kollayan medya ve taraftarlarını da anıyoruz anlamasına da, bu katillerin adlarının ve görüntülerinin böylesine özendirici bir şekilde sunulmasıyla ne yapılmak isteniyor? Yok mu haberciliğin zekice, dürüstçe ve gerçekçi bir şekilde sunulması? Üstelik bu katillere yapılan teklifler de önemle belirtiliyor. Çocuk katilleri yetiştirmede uzman balyoz cumhuriyetindeki planlar şaşırtmıyor, ölümün, savaşın ve dile gelmeyen haksızlık ve hukuksuzluğun ne demek olduğunu bilenler için...

Katillerin adları popüler sanatçılarla yarışircasına lanse edileceğine, Hrant Dink'in Abdi İpekçi'nin, Musa Anter'in, Uğur Mumcu'nun ve Mehmet Sincar'ın bakışlarının ve söylediklerinin altında etkisiz hale getirilerek, kullanılan, gereksiz zavallılar olduklarında neden ısrar edilmiyor? Kan ve cesedi taşıyamıyor artık bu göl ve oluşturulmaya çalışılan gölcükler... Gerçek temizliği yapılamayan bataklı gölün kurtlanması ve kokuşması kaçınılmazdır. Yıllardır demokrasi denizi yaratamayan, halklarına okyanusların hayallerini bile yasaklayan ve işlenen bu cinayetlerle gölün ceset enkazı haline gelmesini görmek istemeyenler, göl mantığından kurtulmadıkça, akbabalar ve leş kargaları gölün çevresinde cirit atacaktır. Okyanusların, denizlerin özgürlüğünden ve çok renkliliğinden korkuldukça, gölün zifiri karanlığı ve kurtları her yanı sardığında bu ülkeyi hiç kimsecikler kurtaramaz. Hal böyleyken ve ülke bu hallerdeyken, Bartın'da mezar taşına "Kahramanlar ölmez, halk yenilmez" diye yazan bir anneye altı ay ceza veriliyor. Öyle ya halk denilen ne ki! Hele halklar...

“Kurşun atanlar da, kurşun yiyenler de şerefli” diyenler korundukça.. halklara insan muamelesi yapılmadı, irtica geliyor, vatan elden gidiyor diyen politik ve resmî şarlatanların hiç biri bu ölümlerin, bu savaşın, bu yoksulluğun derdinde değil.. ve ne kırk gündür Ankara sokaklarında perişan halde direnişlerini sürdüren Tekel işçileri, ne itfaiyeciler, ne eczacılar ne de doktorların eylemleri onları ilgilendiriyor.

Büyük yaramızın ayrımındayız, bu nedenle ilkin kendi yaramızı görüyoruz ve görmek istiyoruz, çünkü biliyoruz ki, bu yara tedavi edilmezse cerahati her yana yayılacak.. bu yara ve süren bu kör savaş... “Açılım” neden kapanım oluyor? Necmiye Alpay küçük gibi görünen, gerçek bir ayrıntının altını çok güzel çizmiş. Şair Sezai Karakoç’un (Sezai Karakoç Diyarbakırlı) belgeselinin izlenmesine dair yapılan konuşmada Karakoç’tan söz edilirken, açılım ile anılır, ama orada Kürt sözcüğü telaffuz edilmekten kaçınılır. Hâlâ böylesine sansürler sürerken, açılım denen şeyin aslı astarı nedir acaba?

Diyarbakır Barosu

Diyarbakır gözü yaşlı direngen kent.. gözardı edilen o surlarının ve insanlık tarihinin ilk oluşumunun, okkalı cezaevlerinin, acının, yoksulluğun ve bir o kadar da yeniliğin kenti, namı diğer yazarlar ve şairler kenti.

16-17 ocak, Diyarbakır Barosu’nun çağrısı ve ev sahipliğinde “Barolar açılımı tartışıyor” başlığı altında Türkiye’nin bir çok ilinden katılan baro başkanlarına güzel bir ev sahipliği yaptı Diyarbakır ve Baro Başkanı M. Emin Aktar. Aktar görevinin bilincinde ve sağduyulu olduğu kadar, dürüstlüğüyle de biliniyor. “Demokratik açılım sürecinin siyasi olmasının yanı sıra, sosyal ve ekonomik boyutlarının da olduğunu, sorunlarının çözülmesi için gerekli önlemlerin acil olarak alınması ve Kürt sorunun adil, eşitlikçi ve hakkaniyete dayalı bir çözüme kavuşturulması için fazla geç kalınmaması çağrısında bulunuyor. Diyarbakır’ın sesine kulak verilmeli... UNESCO, hazırladığı raporunda –ntvmsnbc- Türkiye’de Kürt kızlarının okula gitme oranının Senegal’deki kızlardan daha az olduğuna dikkat çekiyor. Bu savaşı ve çocuk katillerine harcamaları kimler finanse ediyor? Savaşa yatırmak yerine bilime, sağlığa ve eğitime yatırılsaydı, karanlık ve savaş geni taşıyan ahtapot yok edilseydi, hafızası balyoz ve fırtına darbelerini hazırlamazdı; ahtapot etkisiz hale getirilmeden hiç kimseye rahat yok! “Barışın yolu”, birlikte düşünüp, birlikte eylemenin yolu Kürt gerçekliğini muhatap almaktan geçer. Çünkü Diyarbakır’ın ve Çolamerg’in (Hakkâri) mutluluğu ve özgürlüğü hepimizin mutluluğu ve özgürlüğüdür.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni savaş oyunları hiç bitmiyor...

Suzan Samancı 29.01.2010

Kürt illerindeki operasyonların, tutuklamaların ardı arakası kesilmiyor... insan hakları savunucuları, siyasetçiler ve belediye başkanlarının hepsi potansiyel suçlu, hepsi yasadışı! Bu gidişle okullar ve kırlar da yetmeyecek... Sayın Erdoğan, belediye başkanlığına Refah Partisi’nden aday olup da az farkla seçimi kaybettiğinde, Seçim Kurulu’na itiraz etmiş ve itirazı hâkim tarafından reddedildiğinde, görevli hâkime, “ Sarhoş kafayla karar vermişsiniz” deyip, ardından Bayrampaşa cezaevinde bir hafta gözaltında, daha sonra dört ay da Pınarhisar

cezaevinde kalmıştı. Üstelik Kasımpaşa'nın yoksulluğunu bilen biri olarak, ezilmişliğe ve haksızlığa uğrayanların neden başkaldırdıklarını da çok iyi bildiği halde yaşları 13 ile 17 olan çocukların sekiz ile on yıl hapis cezasına çarptırılmasına nasıl vicdanının el verdiğini anlamakta zorluk çekiyorum doğrusu...

O çocukların ataları ve ebeveynleri ne zulümler gördü.. açlık, işkence, sürgün ve ölümler kaderiniz diye belletildi.. ve o çocukların yerleri yurtları tarumar edildi ve o çocuklar en kötü yaşam koşullarında kin ve öfkeyle büyütölmeye terk edildi. O çocuklara ne verdiniz ki ne istiyorsunuz? O çocuklar kurbanlaştırılmak isteniyor. Kurbanlaşma: korkuya kapılmış olanın onu korkutan şeyle baş etmeye çalışacağı yerde, kendini acınacak bir "şeye" dönüştörmekte bulduğu çeredir. Kurbanlaşmayı reddeden halk ve halklar var şimdi. Bu sonucu doğuran ve bu savaşı körükleyen, bu yanlış faşist sistemdir, bulaşıcı bir hastalık olan faşizmin kökü kurumadıkça bu savaş sürer.. böylesi sitemlerde toplum çatışmacıdır her türlü yozluk, çürümüşlük ve haksızlık alır başını gider çünkü...

Sayın Başbakan, intihar eden kadınlar için, "Biz herkesin başına bir polis dikemeyiz" diyor. Bir zamanların medya patronu da yerel yönetimleri suçluyordu. Ve eskiden güçleri yetmeyenler ya da ekmeğinden olmak istemeyenler, konuştukça konuşuyor. Konuşacaklar elbette.. bir farkla: Zor ve yasaklı zamanlarda, cesaretle konuşanlar ile konuşamayanlar arasındaki farkı söylemeye gerek olmasa da, zor zamanda konuşanlar: gerçeğin ve onurun ta kendisi. şimdi konuşanlar sadece ve sadece doğrucu ve ortayolcu.

O kadınlar neden intihar ediyor hiç düşünöyor musunuz? İmamlara fetva verdirilerek bu işin çözüm olmadığını iyi bilirsiniz, çünkü çocuklarınız eğitimi için Türkiye'yi değil, Amerika'yı seçiyorsunuz. Kürt illerinde ya da Karadeniz, İç Anadolu'nun en ücra ve yoksul yörelerinde okuyamayan kızların ve delikanlıların sizin çocuklarınızdan ne farkı var? Ve kim bilir ne Picassolar, ne Tolstoylar ne Mikelanjlar gün ışığına çıkamamıştır.

Burjuvazi feodalizme karşı yürüttüğu savaşında devrimci bir sınıftı. Feodalizmi yenip iktidarı ele geçirdiğinde, işçi sınıfı ile karşı karşıya kaldığında, tek amacı sadece kendi egemenliğini sürdürmekti. Muhalefette iken farklı konuşup ya da "çözeceğiz" diyerek çözümsüzlük ortamını yaratmanın adı, tahakkümün, şiddetin ve baskıların süreçeğine karar vermek değil midir? Gazeteci, yazar ve çevirmenler cezaevine tıkılıyor? Sevgili Rakel Dink *"Yaşı kaç olursa olsun, 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapamaz kardeşlerim"* demişti o acılı gününde.

Koruculuk sistemini kaldırmak yerine, hâlâ törenle yeni korucular oluşturuluyor. Bu ülkenin, cinayet şebekeleriyle, koruculuk ve 12 Eylül'ün o güdük ve çirkin yasalarıyla aydınlığa çıkacağına ve bu ülkeye gerçeğ bir demokrasinin geleceğine inanılıyorsa söyleyecek sözümüz yok! Savaştan yoruldu bu ülke ve bu halklar... Hak, hukuk ve adalet, tarihin dışında değil, tarihin üzerinde alınan bir yargı olarak ortaya çıkar. İnsanlık tarihi, yargılamanın mümkün olduğu bir dünya değil midir? şimdi Kürtçe konuşanlara ceza ve tehditler yağarken, düşünceleri ve yazdıklarından dolayı insanlar tutuklanırken, iyi ve kötü Kürt yaratılarak, insanlar kutuplaştırılıp teyakkuz haline getirilirken, kültürler arasında ve halklar arasında nasıl bir diyalog sağlanacak? Tahakküm ve baskı her yerde.. tüm çirkin savaş oyunları ancak Kürt gerçeğliğinin kabulü ve anayasal değişimle son bulabilir, yoksa yeni savaş oyunlarını kurgulamakta çok mahir olanlar, Pandoralara ve Na'vilere saldıranlar gibi acımasız, hem de çok acımasız...

Meclis'in kavgası Batman'ın tangosu

Suzan Samancı 05.02.2010

Meclis'teki posbıyıklıların sokak kavgaları, küfürleri şaşırtmıyor, çünkü şiddet bu toplumda günlük bir hayat biçimi olarak varlığını sürdürüyor. Ve yaşamları boyu bir kitap okumadan, lacilerini giyip iki dirhem bir çekirdek vekil-i millet, gazete başlıklarıyla, parti sloganlarıyla nara atarak bu ülkeyi yönetiyorlar; aslında yönettiklerini sanıyorlar.

Bu zapturaptlarla ve kaos çemberinde Anayasa Hukukçusu Prof. Mustafa Erdoğan'ın akılcı analizleri ve eleştirileri net bir şekilde dillendirmesi çözüm sürecine önemli bir katkı sağladığı gibi, iki arada bir derede kalan, kabız aydınlara da örnek olmalı. Böylesi gerçekçi duruş gösterenler çok az maalesef. Bu eleştiriler ve analizler Kürt aydın ve siyasetçileri tarafından yapılsaydı böylesine dikkat çekmeyeceği gibi, etnik milliyetçi, bölücü, Kürtçü olarak damgalanırdı. Temel hak ve özgürlüklerin uygulanmadığı bir ülkede güçlü muhalefetlere ve ötekilere ihtiyaç vardır. AKP'nin, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununu çözmesinde kararlı olduğuna inanmak isterdim. Sorunu çözüyormuş gibi görünmek ile yenilikçi, kalıcı bir siyasetle, birlikte yaşayabilmenin anahtarını oluşturabilmek, samimi adımlar atmayı gerektiriyor.

Prof. Erdoğan'ın da işaret ettiği gibi, birçok Kürt aydın ve siyasetçinin de hemfikir olduğu, AKP'nin Kürt açılımıyla Kürtleri AKP'lileştirdiğini, tabanındaki milliyetçi ve tutucu kadronun askerî vesayet karşısındaki muğlaklığıyla Kürt sorununun gözardı edildiğidir. "Açılım" popülizmi, yanılsama ve oyalamadan başka bir şey değil maalesef.

Batmane... Batmane...

Batman'da tango kursu açılmış ve kursu açan güya tehdit edilmiş. Dernek yöneticisi bir TV programında tehdit almadığını söylediğinde Hakkı Devrim, yapılan bu saldırıdan gizli bir keyif duyduğunu ve dernek yöneticisini kahramanlaştırmak gerektiğini söylüyor. Kahramanlaştırmak isteyen zihniyet ile kahraman ilan edilenler kurban ve cellât oyununu oynamıyorlar mı? Yüceltiyormuş gibi görünerek, haklılığı sözde dillendirerek ötekileri kıvama getirme ya da kendilerine benzetmeden başka bir şey değil bu oyun aslında.

Salt intihar eden kadınlarıyla anılan, faili belli cinayetlerle pilot bölge seçilen Batman'da açılan tango kursuna giden kesim belli. Köylerinden sürgün edilenler, işsizliğin ve yoksulluğun pençesinde kıvrananlar, gelenekselliğin ve modernitenin arasında sıkışıp kalan, şaşkına dönen toplum; katı kuralları ve var olan değer yargılarını algılamaya çalışanların intiharlarında psikanalistik ve sosyolojik analizlerden çok bunun siyasal ve toplumsal boyutu değil mi belirleyici olan. Batman'ın kadın intiharlarıyla lokalize edilmesi, cinayetlerin kamufleji mi diye düşündürürken, tango meselesi de bu sanıyı veriyor.

Diyarbakır Bağlar semtinde dayısının oğluyla zorla evlendirilmek istenen ikiz kardeşlerin dramı, çaresiz mağdur ve kurbanlık koyun gibi satılan kızların ve kadınların sorunlarını bir kez daha anımsattı. Şüphesiz bu sorunların temel kaynağı bölgenin devlet tarafından planlı ve sistematik olarak ekonomik ve sosyal açıdan geri bırakılmasıdır. Bir de yıllardır süren savaş ve baskılar, aşiretsel yapılanma... Kadınların biraz olsun kurtuluşu, hatta erkeklerin kurtuluşu Kürt sorununun kabulüne ve çözümücü demokrasiye bağlı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neylersiniz işte!..

Suzan Samancı 12.02.2010

On dört Şubat Öykü Günü nedeniyle aldığım iletilerle epeydir öykü yazmadığımı anımsadım. İlkın şiir, sonra öykü ve roman yazılır denir. Oysa güçlü şiirler yazmak herkese nasip olmadığı gibi, çok güçlü öyküler yazmak da ustalık ister. Neylersiniz işte, ülke ve toplumumuz bu hallerdeyken, en bilinçli siyasetçi ve aydınlar bile sinir katsayıları yükseldiğinde, "Edebiyat yapma!" deyip, artık roman okuyamadıklarını dile getiriyorlar övünçle. Edebiyatı ve felsefesi zayıf olan toplumların içinde bulundukları durum ortada...

Bu bilgi ve dijital çağa uyum sağlanamadığından değil mi bunca bunalım, bunca acı... Teknolojinin nimetlerinden yararlanıp, nesnelere tapınırken, bilginin ruhun besini olduğunu bilsek de bu besini yeterince alamadığımızdan içimizdeki kötü devler uyanıp bizi huzursuz etmeye yetiyor. Bu kötü devleri harekete geçiren en önemli etmen çevresel koşullar ve insanın yaşadığı yerdir kuşkusuz. İnsanın yaşadığı ülkenin bilinci berrak ve aydınlıksa, birey de aydınlığın penceresinden bakacaktır. Baskıcı sistemlerde, çıkarlar tehlikeye girdiği için, boyun eğmeyi en büyük erdem, başkaldırıyı ise büyük bir suç olarak görürler. Oysa insan kendini gerçek anlamda ifade edip yeteneklerini kullandığında varolur. İnsanda ilerlemek için doğuştan gelen bir dürtü yoktur, ama varoluşundaki ve doğadaki çelişki ilerlemeye götüren en önemli nedendir.

Katıldığım söyleşi ve okuma günlerinde edebiyata ilginin az olduğunu görüyorum. Bu çok üzücü; çünkü edebiyatı olamayanın tarihi de olamaz ve toplumun edebiyattan yansıdığı su götürmez bir gerçek. Ama nedense ikiz kardeş gibi olan edebiyat ve politikanın çatışmasını görürüz. Politik kardeş karakteri gereği sert, eylemci, çok yüzlü, bazen tuzakları göremeyecek kadar gözü kara, bazen onikiden vuran mantıklı, bazen ansızın sinirlenip dövebilen bir kardeştir. O kendi kendine şarkı söylemekten utanır, sabırsız olduğu kadar duyguları da yok denecek kadar azdır. İkiz kardeşi edebiyatı, hayalcilikle ve zamanı çalmakla suçlar. Ona olanları gösterirken, "korkak" diye bağırır. Edebiyatçı kardeş gülümser, "Sus! Bak, kan ter içinde kalmışsın, ne diyordu ünlü politik bir düşünür: Duygular olmaksızın gerçekler olmaz." Büyülerin, mitosların, dinlerin ve felsefenin kıvrımlarından kopup gelen sanat dünyanın ritmini ve ahengini sağlar. Romanları, öyküleri, şiiri, müziği, kaldıralım geriye ne kalır? Koskoca taşlaşan kapkara bir dünya. Jules Verne *Aya Yolculuk* ve *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* adlı kitaplar yazdığında, alaya alınıp hakarete uğramıştı bin sekizyüzlü yılların sonlarında. O halde hayalleriyle de bilimin önünü aydınlatan sanattır. Hayaller olmadan yaşanır mı? Gerçeklerin hayallere dönüşmesi kadar güzel ne olabilir?.. Bilgi ve coşkuyla beslenen bir yürek daha uzun ömürlüdür. İnancı esnekleştirir, bu esneklik aynı zamanda güçlü bir altyapıyı da oluşturur.

Edebiyat kardeşin kişiliğine gelirsek, o büyülü duruşuyla dünyayı artistik bir edayla kavradığı kesin. Sonsuzluğa gözünü diker ve olmadık hayaller kurar, ama bir yandan da gözü hep alanlarda dolaşan politik kardeşin sesindedir. Güçlü sezgisiyle balkondan gerçeklere işaret eder, sabırlıdır; uzağı iyi görür. Politik kardeşe, "Sabır ağacından ham meyve düştüğü görülmemiştir" diye fısıldarken, politik kardeş burnundan solur. Edebiyat kardeş gülümser, omuz çeker, kavgaya tutuşurlar. Politik kardeş sertliğiyle edebiyat kardeşe kılıcını çeker,

bağırıp çağırır, haksızlıklara işaret eder. O anda edebiyatçı kardeş, balkondan alanlara iner, o büyülu sesiyle konuşmaya başlar, doğa bile soluğunu tutar, insanlar evlerinden çıkıp o sese doğru koşar. Edebiyatçı kardeş kendinden geçmişçesine dans edip şiirler ve öyküler anlatır, kalabalık arkasındadır. Ses dindiğinde insanlar uykudan uyanırcasına irkiliverirler. Ve dağın öte tarafındaki yangınları görürler. O sırada politik kardeş nefes nefese gelir, yorulmuştur. İnsanların coşkulu bakışlarından şaşkına döner, gökyüzüne doğru bakıp iç çeker, kardeşini arar, bu kez sesi yumuşaktır. Edebiyatçı kardeşine gülümser ve “Ver elini kardeşim” derken, uzaklara bakarak, “Bu yumuşaklığının altında bağımsızlığına çok düşkünsün, sessiz kalsan da aslında birlikte şarkı söylüyoruz; sen, derinden ve dingin şarkılar mırıldanırken, ben marş söylüyorum hepsi bu değil mi?”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sizin çocuklarınız hiç cezaevi gördü mü

Suzan Samancı 19.02.2010

Bir yıldır Cenevre ile Diyarbakır arasında mekik dokuyorum... Cenevre Birleşmiş Milletler meydanındaki ayağı kırık devasa sandalye figürü ülkemdeki ve kentimdeki acıları, insan hakları ihlallerini daha çok anımsatır. İçim burkulur, hiçbir şey avutmaya yetmiyor, bu çocuk ölümleri ve bu savaş oldukça. Bu kırık sandalye sınır boylarını, mayınları ve kurşunlarla delik deşik olan küçücük bedenleri ve Ceylan'ın ürkek, şaşkın gözlerini mış gibi diker karşıma.

Diyarbakır hapisanesinin taşları, koridorları, ıslak ve küflü hücreleri, paslı ranzaları bir dile gelseydi... Yazın o kavurucu sıcağında ve o bungun geceleri delen canhıraş haykırışları anlatıp durur, hapishaneye yakın evler... ve ölüm oruçlarında, hapishane baskınlarında art arda çıkan ölümleri de... “Allah yok, Peygamber de izine çıktı” diyen, insanlıktan çıkmış kalın enseli gardiyanların dövdükçe, öldürdükçe nasıl ödüllendirildiğini de... hâlâ da ödüllendiriliyorlar.

Seksenli yıllarda Cenevre'ye kaçıp iltica eden eski bir solcu, Türkiye'ye gidip geldikten sonra “Ne olacak bu ülkenin hali!” diye ah vah ederken, yıllardır çalışıp emekli oldukları Cenevre'nin sosyal hizmetleri kurumunda Türklere ve Kürtlere dair gözlemlerini anlatırken, İsviçreli arkadaşlarının merakla ve çok da acıyarak, bir anlamda da anlamakta güçlük çektikleri şey Türkiyelilerin neden memurlardan bu denli çekindikleriymiş. Çekinmeden de öte, memurlar karşısında hazırola geçiyor, gözlerini yerden ayırmıyor ya da kaç-göç bakışlarla kesik kesik konuşuyorlarmış. Hoş bizler yabancı değiliz bu hallerin.

Cenevre'nin yüzde kırkını yabancılar oluşturur. Afrikalı, Etiyopyalı, Sirilankalı, Taylandlı, Meksikalı, Afganistanlı, Kosovalı, Ukraynalı diye sıralarken, hangi ülkeden gelen yok demek daha doğru sanırım. İsviçreli, birilerinin birileri karşısında titrediğini bilmez, anlamaz. Sokakta, caddelerde asker ve polis esamisi yoktur, farkına varmazsınız bu sessiz filmi andıran kentte.

Bu sessizliğin ve düzenin gerisinde Diyarbakır'da odamda çalışırken, her seferinde sessiz olun diye ikaz ettiğim halde büyük gürültüyle top oynamaya devam çocukların seslerini özlüyorum. Kimvurduya giden, terörle mücadeleye sevk edilen çocuklar, ağır cezalara çarptırılırken, çözümsüzlükte inat etmekle ve Kürt siyasetçilerini

tutuklamakla ne yapılmak isteniyor? Cezaevleri, özellikle çocuklar için birer başkaldırı okulu olur ve bir de geride kalanlar... biter mi hiç...

Savaş görenler, acı görenler, ölüm görenler, asidir, bakışları hep tetiktedir ve bir o kadar da yürekleri büyüktür. Acının ve direnmenin olgunluğu ve sabırdır bu... Dükkânların önü sulanıp, camlar parlatılırken, şakalaşmalar, alınganlıklar, sitemler birbirine karışıyor. Sonra egzozu patlak arabalar, haldır huldur kamyonlar ve hiç eksilmeyen ardı arkası kesilmeyen askerî araçlar...

Ve her yüz ne çok şey söylüyor. Kadınların dirençli bakışları acıları eğiriyor. Bir zamanlar ezberlerindeki adreslere koşan gazete satıcıları "Hâlâ yasaklar devam ediyor abla!" diyor. Köşe başlarında tespih çekerek iş bekleyenler tayin mevsimini bekliyorlar. Mavi muşambalı tavlalar kıpır kıpır "Taze balık, canlı balık!" diye bağırırlarken, öte yanda "Karadeniz Balıkçısı". Her balığın alıcısı farklı, çupra, çinakop, kalkan ve lüferlere üşüşüyor bakımlı eller. Ve elbette hiç bitmeyen dilenciler. Arabaların üstüne atlayan çocuklar kirli bezleriyle camları boz bulanık hale getirince yiyorlar paparayı. Ve yıllardır tanıdığımız, görüp de umursamadığımız deliler dolanıyor caddelerde. Deli olmamak elde mi, gelin de dayanın...

Bir ülkenin gelişmişliği, dilencilerinin, delilerinin düzeyinden de belli olur, dersek yanlış olmaz hani. Süren çatışmalar... insan hakları ihlalleri... çöplükten beslenenlerle, işsizler ordusuyla ve gün geçtikçe çoğalan delileriyle ve süren bu savaşıyla, yasakları ve tutuklamalarıyla "Avrupa Birliği"ne nasıl girecek, nasıl huzura ve refaha ulaşacak Türkiye?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye sivilleşirken...

Suzan Samancı 26.02.2010

Geç de olsa Türkiye değişiyor, değişirken, korkuyor, şaşırıyor... Yüzyıllık uykulardan uyanmanın, alışkanlıkların, tabuların, yasakların, böyle gelmiş böyle gitmelerin, kimi kime şikâyet edeceğizlerin ve en büyük asker, en büyük devlet söylemlerinin değişmez yasalarına öylesine alışmış, öylesine uyuyan bir toplum ve öylesine yönlendirilen bir toplum olarak bu altı boşaltılmış demokrasi bozkırı isyan etti. Bu bozkıra savaş ve kötülük üretme, insan öğütme ovası demek daha doğru. Fazla söze gerek yok her şey açıkça dillendirilmeyip hasıraltı edilse de, gerçeklik gün gibi ışıyor.

Ortaçağda iktidar, insan bedeni üzerinde tahakküm kurmuştu, modern çağda ise iktidar insan bilinci ve psikolojisi üzerinde tahakküm kuruyor. Türkiye ikisinde de şampiyon ve birincisi daha ağır basar. Dolayısıyla, ekonomi, kültür ve her türlü yaşam şekli birbirini etkilerken, gerçek demokrasiler, herhangi bir dış otorite olmaksızın kendi doğal gelişimindeki sonuçtur. İşte Türkiye'nin siyasal ve tarihsel geçmişi bu doğallığı ve sağlıklı bir şekilde yapılanmayı doğuramadı. Egemenlik, iktidar, sıkıyönetim ve asker sözcükleri bilincimizin ana karakterleri haline gelirken, devlet ve asker karşısında küçülen, kişisizleştirilen bir toplum yaratıldı. Şekillenen dil ve sözcükler bir toplumun ruhudur, yönetim şeklinin izdüşümüdür. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir!" ikiye bölünmüşlüğüne inandırılıp, iktidar sevimli gösterildi, kurtarıcılığı ve kollayıcılığı benimsetildi. İktidar ve

egemenlik ilk bakışta aynı şey gibi görünse de, aynı şey değildir özünde. Egemenlik, eşitsiz yapısal ve sosyo-ekonomik koşulları kontrol altında tutmak olarak yorumlanırken, iktidar ise insanları yönlendiren, yöneten ve özneler arasında cereyan eden karmaşık bir süreçtir. Biri, koşullar üzerindeki denetiminden, diğeri, özneleri yönetmekten alır anlamını. Ve iktidar kalıcı değil, sürekli değişen bir stratejidir.

Türkiye'nin tarihsel sayfası gerçekten yenileniyor, bu yenilik acıtır, ürkütücüdür, itaati ve kutsallığı benimseyenler için. Kutsallıkların ve dokunulmazlıkların olduğu yerde çirkin, derin bir sömürü ve adaletsizlik hep kendini yeniler. Türkiye değişirken korkuyor, şaşırıyor; dikkat edilirse aydınları, sanatçıları hatta köşe yazarları bile şaşkın! Eleştirirken o örtük dillerinden sıyrılamıyor. Neylersiniz korku işte! "Korkunun büyük gözleri vardır!" diyor Cervantes. Sağlıklı insan korkmayı bilen insandır, ancak sağlıklı ve bilinçli bir insan korkak değildir, bilinç doğal bir cesareti getirir kendiliğinden. Bu savaşın bitmesi ve gerçek bir demokrasinin yerli yerine oturması için cesur ve öngörülü bir tabana ihtiyaç var, bu taban başta Türk ve Kürt aydın ve siyasetçilerinin ortak bilinciyle oluşmalı. Bu değişimler yaşanırken, *Azadiya Welat* gazetesine cezaların yağması çok anlamsız ve düşündürücü değil mi?

Semih Kaplanoğlu'nun *Bal*'ı

Semih Kaplanoğlu, *Yumurta*'yla başlayıp *Süt*'le devam ettiği Yusuf üçlemesinin son filmi *Bal* ile Berlin'de Altın Ayı ödülünü aldı. Bu savaş ortamında ve böylesine çirkinliklerin yaşandığı bir dönemde, *Bal*'ı izlemek arındırıyor doğrusu. Karadeniz'in o muhteşem doğası yaşama sevinci veriyor. *Bal*'da Yusuf'un çocukluğuna gidiyor ve Yusuf'un babasıyla ilişkisini ve doğayı keşfedişini anlatıyor. Ulu ağaçlar, kuş sesleri, ırmağın çağıltısı, herkes için farklı şeyler çağırıyor kuşkusuz. O muhteşem doğa insana çok naif bir dünya sunarken, "Dışarıda kötülük sürüyor" diye fısıldıyor âdeta. Filmin dinginliği hep çağrışımlara neden oldu. Kürt illerinde yıkılan köyleri ve yanan ormanları ve homurdanan tankları anımsatırken, arı kovanları da uyanan Türkiye'yi anımsattı benim için. Semih Kaplanoğlu'nun *Bal*'daki doğa sevgisi hümanistik bir isyan! Doğanın hâkim olduğu ve diyalogların böylesine az olduğu ve özellikle de küçük bir çocuğun gözünden verilmesi tesadüf değildir kanımca. Yıllardır süren bu savaşa "Hayır"ı ve çocuk ölümlerine işaret etme değil midir sessizce? Arabeske, kaba gerçekliklere ve popülist filmlere alışkın bir toplum için Kaplanoğlu'nun filmleri pozitif bir özgünlüğü içeriyor. Ruhsal derinliklerde yolculuk yapmayı tercih eden, sabırlı ve doğayla yüzleşmeyi isteyenler ve en önemlisi kendi çocukluğunu yeniden yeniden anımsamak isteyenler için Kaplanoğlu'nun filmleri ilaç gibi gelebilir. Bir dağ köyünün ilkokulunda alfabeyi öğrenen çocukların modern dünya ile tek bağlantıları olan televizyonla, içinde bulundukları yaşantının uzlaşmaz farklılıkları, aslında Türkiye'nin yaşadığı çelişkidir de. Tepeden inme değişimlerle ne Doğulu ne de Batılı olabilen Türkiye'nin bundan sonra "*Bal*" tadında gerçek bir demokrasiye ihtiyacı var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadınlara mektup

“Şér şére çi jine çi mére” Aslan aslandır, ha kadın ha erkek. (Kürt atasözü)

Özel günlere olan ihtiyaç devam ettikçe, çılgınlığımız da hiç dinmeyecek... Bu çirkin savaş ensemizde solurken ve yasakların, eşitsizliğin, adaletsizliğin kol gezdiği bir ülkede özgür bilinçlerin gelişmesine, hele hele kadınların gelişmesine olanak yoktur. Özgürlüğe ulaşmanın yolu: gerçekliğe ve doğrulara ulaşmak gibi, bir değil birçok olsa da, biricik ilke: kendi gücünü etkin bir şekilde kullanma ve güçlü bir örgütlenmeden geçer elbette.

Aslında kadın sorununun evrensel bir sorun olduğunu çok iyi biliyoruz; işte sorun burada kilitleniyor. Bilmek yetmiyor, tıpkı demokrasiye ve özgürlüğe dair en güzel teorileri yapıp somut yaşama geçiremeyen ülkeler ve bireyler gibi... Yüz yıllardan beri katmerli baskı ve sömürüyü yaşarken, her şeyi tümünden sisteme ve erkeklere yüklemenin kolaycılığına kaçmıyor muyuz? Sesinizi duyar gibi oluyorum. Kızmayın kızmayın! Bilmez miyim? Binlerce yıllık gerici gelenekler, mitoslar, baskılar kadını dört duvar arasına hapsedti; annelik ve ev kadınlığı yüceltildi; ama öte yandan ev içinde harcanan emek hiç kimsenin gözüne gelmedi, gelmiyor. Kendini bütünüyle ev işlerine veren kadın, değer duygusunu arayarak kısırdöngüde eriyip giderken, aktif, önde ve gelişkin kadın olmak korkutuyor, hemen geri adım atıyoruz; bu geri adım atışta yalnız kalma ve dışlanma korkusu yatıyor... Gerçeklerle yüz yüze gelme cesareti gösterebilseydik, kendimiz olabilseydik bir başınalık ve dışlanma bu denli bizi ürkütmezdi. Siyasetle, sanatla ve bilimle uğraşmanın erkek işi olduğuna öylesine şartlandırılmışız ki, etkin katılımın sorumluluğunu taşıyamıyoruz. Siyasetteki yerimiz hâlâ toplumsal aksesuar olmanın ötesinde değil.

Ve doğurduklarımızın dinozorlara dönüşmesine bizler fazlasıyla katkıda bulunuyoruz. Toplumu değiştirmek, güzelleştirmek adına yola çıktığımızda bile erkeksi tavırlara bürünmüyor muyuz? Kadınlığımızı inkâr ediyor ve bu inkârın yabancılığı ve eriyişi getirdiğini görmek istemiyoruz. Erkekleri içimizden yargılıyoruz da, hiçbir zaman öncü ve etkin katılımın sorumluluğunu taşıyamıyoruz. En iyi, en güçlü eşlerimiz, ağabeylerimiz ve babalarımız olmalı.. kendimizi kanıtlayamadığımızdan pasta tariflerinde ve eşlerimizi çekiştirmelerde takılıp kalıyoruz. Güvenli, kariyer sahibi, güçlü birilerine sığınmakla özgüvenimizi kazanıp varolabilir miyiz? Bu yanılsamada nasıl da hiçleşiyoruz...

Tüm enerjimizi mutfakta harcaayıp, tüm ömrümüzü çocuk büyötmeye verirken, kendimizi unutuyoruz. Kendi bedenimizin ve kişiliğimizin farkına varmıyoruz. Çocuklar evi terk ettiğinde yaşlandığımızı anımsıyor, korkuya kapılıyor, telaşlanıyoruz. Eşimiz kariyer sahibi ve ekonomik olarak güçlüyse ne haltlar işlediğini bilsek de susuyoruz.. susmak, bilmemenin ötesinde en çok da çaresizliktir. çaresizliğimizin çaresizliği bizi bizden alırken ve bir “hiç” olduğumuzu anladığımızda çoğu zaman geç kalıyoruz. Aldatılan, aldanmış ve aşağılanan olmanın ötesi olabilir mi?

Sivil toplum örgütlerinden ve örgütlenmelerden kaçıyoruz, okumaktan gelişmekten de... Kocalarımız “ Ne gerek var çalışmaya ben kazanıyorum ya !” dediğinde, işimize geliyor, oysa “insanın kendine ait bir odası ve en azından beş yüz sterlini” olmadığında, varlığından kuşku duymalıdır. Ve bu güvensizliğimizle ne biz mutlu olduk ne de mutlu ettik. Üstüne üstlük aydın ve aktif kadınları nefretle anıp onları dışladık, onları düşman gördük, görüyoruz...

Aydın erkekler, eğer gerçekten aydınlanabilselerdi, bugün ne bu savaşlar ne de böylesine ezilen kadınlar olacaktı... J. J. Rousseau bile insanın özgür doğduğunu yazıyor ve yazılarında, karısına

karşı tutumunda bu kuralın kadınları kapsamadığını belirtiyor. Simone de Beauvoir “Kadın doğulmaz, kadın olunur” diyor. Ona göre feminizmin en önemli ayracı kadınla erkek arasında toplumsal olarak görölen farkların,

aralarındaki genetik farktan doğmadığını kabul etmektir, çünkü feminite, doğal bir veri değil kültürel bir oluşumdur diyor.

Neden korkuyoruz? Neden yerimizde sayıyoruz? Neden pes ediyoruz? İnsanın kendini keşfetmesi insanlığı keşfetmesidir ve insan kendi içindeki, dışındaki gerçekliğin bilincine varıp bilincini gelişkin kıldığında, ancak o zaman kurtulabilir. Ve bilmek korkuları eritir; bilmek, cesaret ve özgürlüktür. Eğer bir cins diğerine hükmediyorsa sevgi yoktur; korkudan kaynaklanan bir bağımlılık vardır ve bağımlılığın adı da ne sevgi ne de saygıdır.

Ve bizler öğrenmekten, gelişmekten korkmadıkça kendimize güveneceğiz, kendimize güvendidükçe üreteceğiz, ürettikçe kendimizi seveceğiz, kendimizi sevdikçe biz biz olacağız ve işte o zaman dimdik ayakta kalacağız.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Roj Tv neden Türkiye'den yayın yapmasın

Suzan Samancı 12.03.2010

Politik cambazlar ip üstünde oldukça iyi oynuyor, oynarken öncesini ve sonrasını bilen sokratik kurnazlar da iyi manevra yapıyor. Siyasi gündemi iyi izleyen bir okur bile Ermeni soykırım yasa tasarısının alt komiteden geçişiyle, Roj Tv'ye yapılan baskının ve tutuklanan Kürt siyasetçilerin tesadüf olmadığını çok iyi bilir. Türkiye tehdit edilip baskı altında tutulurken, Belçika ve diğer Avrupa ülkelerinin Kürtlere yaptığı hukuksuz uygulamalarla Türkiye'nin başı okşanıyor. Yaz aylarında yaratılan "Açılım"ın birden kapanım olması, KKC operasyonları, Dicle Üniversitesi ve diğer üniversitelerdeki Kürt öğrencilerin ve taş atan çocukların tutuklanmasıyla Kürtlerin iradesi, tercihleri hiçe sayıldığı gibi, muhatap alınmak da istenmiyor. Oysa gerçek anlamda bir çözüm söz konusuysa, geçmişle yüzleşmekten korkulmaz, muhatap alınmaktan da...

İlk Kürt Tv'si olan MED Tv 1995'e kuruldu, neden dışarıda kuruldu da Türkiye'de değil? Kürtçe televizyon kurma özgürlüğü olsaydı, çoğulcu bir demokrasi yaşansaydı bugün ne devletin içinde böylesine çeteleşme ve gladyolaşma oluşurdu ne de PKK kurulup varlığını sürdürürdü. Baskı ve şiddet, kitleleri bir araya getirdiği gibi, her toplum da ihtiyaç duyduğu lideri yaratır. Bu nedenle düşmanlık sendromuyla, bölünme paranoyaları çok şey kaybettiriyor. Salt Türkiye'deki Kürt nüfusu Avrupa'nın birçok ülkesinin nüfusunun iki katıyken, Kürtlerin en doğal hakkı değil mi özgür bir yayıncılık ve anadilleriyle eğitim! Roj Tv tüm engellere rağmen izleniyor, bu yasaklar gülünesi yasaklar artık. Dikkat edilirse Türkiyeli aydın ve siyasetçiler de Roj Tv'ye konuk oluyor. 12 Eylül darbecilerinin yaptığı tek tipleştirmenin kanlı örtülü anayasası değişmedikçe, her şey suç unsuru olarak görülecektir. Roj Tv Diyarbakır'dan neden yayın yapmasın? Neden genel bir af düşünülmesin? Ve neden Dağdaki gençlerimiz onurlu bir şekilde sosyal yaşama karışmasın? Geline bu aşamada toplumun istekleri gözönüne alınmalıdır, çok kimlikli, çok kültürlü gerçek bir anayasal zemin yaratılmadıkça ne Türkler ne Kürtler ne de diğer azınlıkların mutluluğu söz konusu olabilir... Her türlü gelişim birbirine bağlı, bunun kökü de gerçekten güçlü ve şeffaf bir demokratik yapılanmadadır; bu yapılanma Kürt sorununun, gerçekçi, adilane çözümüyle, yani sorunun muhataplarının kabulüyle mümkündür.

Bursaspor'un Diyarbakır'da yaşadığı durumlar kaygı verici...

"Kentler de düşler gibi, bir arzuyu ya da arzunun tersi, bir korkuyu gizleyen resimli birer bilmecedir" diyor *Görünmez Kentler'e* yolculuk yapan Calvino. Kentlerin korku yüklü olması ya da kentlere kara çalma, potansiyel suçlu olarak görme eğilimini yaratanlar ve bunda direnenler değil mi asıl suçlular? Geçmiş bilmeden, sorgulamadan, yüzleşmeden geleceği anlamak ve yeniliklerin oluşmasına sağlıklı bir zemin hazırlamak zordur. Geçmişin her türlü kalıntılarında bir aidiyet, bir sadakat duygusu yeşerir; bu toplumsal yapımızın, bilincimizin rengine ve sesine verdiği biçimdir elbette. Kentlerin özgürlüğü ile içinde yaşayanların özgürlüğü de birbirinden soyutlanamaz. Kentler de ağlar, sevdalanır, öfkelenir, başkaldırır, hastalanır. Ve herkesin kenti kendi içinde yeşerir...

Türkiye demokrasi sancılarını yaşarken, yüzyıllık savaşlarını tamamlayan Avrupa, haliyle demokrasi hamisi kesilirken, öte yandan evrensel hukuka aykırı

davranan Belçika'nın baskını, dünya siyasetinin ortak kararıdır. Acaba Avrupa Birliği, gerçekten Kürtleriyle barışık, savaşırsız bir Türkiye ve Ortadoğu istiyor mu? Ortadoğu'ya ve Türkiye'ye gönderilen silahlar nereden geliyor? Dik duruşlu, kişilikli ve kendi kararlarını veren güçlü bireyler, nasıl sevilmiyor ve dışlanıyorsa, kişilikli, güçlü, kendi kararlarını veren ülkeler de sevilmediği gibi, her türlü karmaşaya sürüklenmek istenir. Zayıf ve kararsız olanlar, kavgadan ve savaştan önünü göremeyenler, yönetilir, evrilir çevrilir, müdahalelere maruz kalırlar... Kendi sorunlarını çözmede kararlı iç dinamiklerini kullanan bir ülke güçlenir, gücüne güç katar. Artık "Dış mihraklar" ninnisine tutunan mirasyediler, geline bu aşamadan sonra "Biz" bilincini öğrenecekler. Sonuna kadar karanlık olmadığı gibi, sonuna kadar savaş da yoktur. Her şey doğar, büyür, gelişir, çatışır, ayrışır ve kendi gerçeğini oluşturur önünde sonunda.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Newroz'un ışığı hepimizi aydınlatсын...

Suzan Samancı 19.03.2010

Halk arasında her ne kadar mart ayı "Dert ayı" olarak anılsa da, mart ayı, fark ediş, başkaldırı ve aynı zamanda katliamları yeniden anımsama ayıdır. Sekizinde kadınlar günüyle başlar, 16'sında Halepçe Katliamı'yla yeniden sarsar, 21'de Newroz ateşi harlanır...

İkibin yılıydı. Diyarbakır Gazeteciler Cemiyeti'nde Newroz resepsiyonunu basan polisler, "Newroz Pîroz Bê!" pankartını öfkeyle indirivermişlerdi. W, X, Q harfleri tehlikeli bombalardı. Ne tutuklamalar, ne mahkemeler, ne de davalar bitiyordu. (Hiç bitmiyor ki!) Onca yıl geçti ve yenice alışıldı Newroz'a! Alışıldı mı acaba? Baskıcı ve inkârcı yönetimler, şiddet yoluyla boyun eğdirir, sefalet ve cehalet durumuna iter, bu süreç çok bilinçli olarak oluşturulur. Bugün kurbanlık koyun gibi yaşlı erkeklere satılan "çocuk" kızlar, eşlerinden böylesine şiddet gören kadınlar, bu savaşın, sömürünün ve karanlığın sonucu değil mi? Burnu ve kulakları kesilen kadınlar, öylesine çaresizler ki,

"İşkencecisini sevmeye başlayan kurban" durumunu yaşıyorlar. Bu savaşa harcanan paralarla, neler yapılmazdı ki! Bu kan gölünde ve köhne değerlerde boğulup hastalanan, vahşileşen erkekler, baskıcı faşist rejimler gibi kadına saldırdıkça saldırıyor. Saldıran, yok etmek isteyen hastadır, saldıran baştanbaşa suçludur. Ve bu zorlu süreçte insanlık tehlikede, kadınıyla erkeğiyle...

Ergun Babahan'ın "Bâb-ı Âlî'nin" oyunlarına ve pisliklerine kısmen işaret etmesi önemli. O dönemlerde "Gündem gazetesi" istediği kadar yazsındı, Ötekiydi, suçluydu, haindi. Ve nihayetinde bombalandı. Olaylar tam anlamıyla anlatılmıyor ya da zincirin halkaları tam olarak birbirine eklenmiyor. Demokratik adımlar atılacaksa, geçmişte yaşananlar gündeme gelmeli, çünkü köklü ve kalıcı bir değişim ve yapılanma için, özgürlük ve yeni anayasa için geçmişin karanlığı aydınlanmalı. "De-de" ciler ve oniki eylülçüler yargılanmalı. Hiçbir şey karanlıkta kalmadığında, ancak o zaman demokrasi ve devlet kendini savunabilir.

Suç işleyenler her zaman öfkeli, saldırgan, tehditkârdır. Tarihin sayfalarında kara lekeler gibi duran 1895'ler, 1909'lar, 1915'ler, 25'ler, 38'ler, 60'lar ve 80'ler özgürce konuşulmadan, güzel ve güvenli bir geleceğin kurulması mümkün değil... Osmanlı'nın İttihat ve Terakkisi ile Teşkilat-ı Mahsusa'nın bir buçuk milyon Ermeni'yi öldürdüğü yalan mı? Tehcir kabileleri, ölüm yolculukları, Adana, Dersim, Sarıkamış, Sivas, Kasaplar, Kutu dereleri, asit kuyuları... yazmakla bitmiyor... bir de susanlar konuşursa... Resmî ideoloji tarihî yalanlar üzerine kurulmuştur. Birçok şeyin kısmen açıkça tartışıldığı bu dönemde, sözde bazı araştırmacı öğretim görevlileri hâlâ abuk sabuk yalanlarda ısrarcı olurken ne zavallı konuma düşüyorlar. Bu tutumları yükselebilmek ve yer edinebilmek için sergiledikleri onursuzluktan başka bir şey değil elbette.

İşaret edilmiş, onaylanmış olgular kümesi olan tarih, bir bahçıvanın bahçesindeki sebzeleri gibi tüm belgeleriyle hazırdır. Tarihçi istediği türden sebzeleri seçip pişirir. İnsan tarihî bir varlıksa kendini ve çevresini kavrar; bu kavrayışın, olgular ile değerler arasında yanlış bir karşıtlık ve yanlış ayrıma sürüklenmesi de olası değil midir? Dolayısıyla insan aklın yetisine, istencin gücüne, bilincin ışığına inanır, bu inanış daha fazla doğruların kapısını aralar. Bu anlamda geçmişî sevmek ya da sevmemek değil, karanlıkları aydınlatmak ve şimdiyi anlamaktır gerekli olan. Bu çağda tapınmacılık kültürüyle ortalık kan gölüne döner ancak. Geçmiş aslında, her zaman yaşayan bir canlıdır. O canlı şimdinin uzantısıdır. Gerçek tarihçilerin işi, geçmişî ile arasındaki bağla birlikte eşitlik ve alıp verme ilişkisidir. Eskinin yeniyi ve yenin de eskiyi aydınlatmasıyla kurulacak olan bağla, hem şimdi, hem de gelecek, anlam ve nesnellik kazanır. Gerçekleri kabullenmemekle nereye kadar? Gerçeklik çok güçlüdür, her şeyi alt üst eder ve er geç güneş gibi, coşkun akan ırmaklar gibi ben buradayım der.

Hep bir akış ve dinamizm olan tarih, tüm bilinenlerin ve gerçekliğin ışığından tarafsızca bakabilen tarihçiler çoğaldığında, tarihle hesaplaşıp yüzleştığımızda, adalet ve eşitlik kendiliğinden rayına girecektir. Newroz pîroz bê! Nevruzunuz kutlu olsun. ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhelif yazarların çilesi

Suzan Samancı 26.03.2010

Her şeyin paraya dönüştüğü bu çağda, para ve şöret kaygısı duymadan sanat ve edebiyatla uğraşanlar, Apollon'un, Prometheus'un, Gılgameş'in suyundan içmiş olsalar da birer Don Kişot ve Robinson'durlar aslında. Sanat bilinci gelişmemiş ülkelerde sanatla uğraşmak, yazmak birçok zorluğu göze almaktır. İliklerinize kadar hissettiğiniz yalnızlığı, anlaşılmamayı hiç kimseciklerle paylaşamazsınız. Diğer insanlara göre, 'garip, tuhaf' birisiniz. Onlara göre: bu kısacık ömürde değer mi bu denli yıpranmaya. En küçük hatanız büyütüldüğü gibi kolay affedilmezsiniz; sizden bir peygamber olmanız beklenir, ilk taşı hep siz atarsınız, bu arada taşlanırsınız da...

"Edebiyat da bir başkaldırıdır" der Camus. Bu başkaldırıyı yapan insan, kendisiyle, çevreyle ve devletle çatışma içindedir. Her yazan, çizen ve diploma sahibi aydın olmadığı gibi, muhalif yazar olmayı göze almak birçok şeyden vazgeçmek ve tüm olumsuzluklara, zorluklara karşı hazırlıklı olmak demektir. Bu nedenle demokrasisi gelişmemiş ülkelerin en büyük korkusudur muhalif aydınlar ve yazarlar.

Son yıllarda yazarlık, gazetecilik çok gözde meslekler haline geldi. Sisteme entegre olanlar, dirsek temasıyla ve çok yüzlülükleriyle medyatik oldukları gibi çok da iyi para kazanıyorlar. Dikkat edilirse ciddi, kaliteli edebiyat yapanlar çok az okunuyor. Hem değerli eserler üretip hem de para kazanan yazarların sayısı bir elin parmaklarını geçmez. İnandığım ve pratik yaşamımda da tercih ettiğim doğrulardan biri de, sanatla uğraşıp yazanlar devletin memuru olmamalıdır; çünkü memur ruhuyla gerçek anlamda sanat yapılamadığı gibi, sanat özgür bir ortamda yeşerip meyve verir. Hatta başka bir işte çalışmanın yaratıcılığı öldürdüğü, verimi de düşürdüğü bir gerçektir. Devlete bağımlı bir yazar nasıl özgür olabilir? Hele bu ülkenin adı Türkiye'yse, 60 ve 12 Eylül yasalarıyla yönetiliyorsa... Otosansür uygulanmaması mümkün mü? Uygulanması çok doğal, çünkü sosyal güvencesidir, her türlü ihtiyaçlarını karşılamasının kaynağıdır. İşinden istifa edip serbest yazar olarak yaşamını sürdürürse, karnını hiç doyuramayacak, ek işlerde çalışmak zorunda kalsa, ciddi bir yaratıcılık durumunu yaşayamayacak. Her zaman için büyük ve yetkin yazarlar, yazmayı temel meslek seçenler olmuştur.İstisnalar kaideyi bozmaz tabii.

Parayı domuzun boğazına assalar, 'Domuz Paşam' diye çağırılan bir dünyada, odaya kapanıp, okuyup üretmek ayrıcalıktır. Ne yazık ki, yazmak artık tuzu kuruların ve mirasyedilerin mesleği haline geldi. Maddi olarak belli bir gücünüz yoksa nasıl kaliteli eserlerin ortaya çıkması beklenebilir ki! Kitaplar ateş pahası, küçülen dünyayı internetten takip etmek, telefon faturaları, ev kirası vb. gibi giderleri kim karşılayacak? Tanrılar, melekler yazdırmıyor maalesef; uzun yılların birikimi, acısı, yokluğu gizlidir yazılanlarda.

Muhalf yazarlar geçim derdiyle uğraşıp, günceli takip etmedikten ve entelektüel besinini almadıktan sonra nasıl üretecek? Hangi yayıncı, hangi kitapçı yazara bir ayrıcalık tanıyor. Her şey kuruşu kuruşuna hesaplanıyor, üstelik çok komik telif ücreti, emeklerinin karşılığı mı? Köşeyi dönen yazarların yazı evleri, menajerleri olduğu gibi sıkça mekân da değiştiriyorlar; daha iyi üretebilmek için.

Sanatı ve edebiyatı gelişmeyen uluslar gerçek anlamda özgürleşemezler. Neden büyük aydınlar ve yazarlar çıkmıyor, deniyor. Durup da düşünmek gerekiyor... Neden? Ömür boyu kendilerine ait bir odaları olmayan, yemek masasının ucunda çalışan ya da ıssız kahve köşelerinde yazmaya çalışıp sefil bir yaşam içinde ölenleri kimler anımsıyor şimdi.

En çok istediğim projelerden biri, doğanın bağrında, sanat evlerinin ya da sanat akademilerinin kurulması ve gerçekten yetenekli olanlara gereken desteğin verilmesi. Sanatın önemini kavrayıp kendi değerlerimize sahip çıkacak bilince ulaştığımızda çok şeyleri aşmış olacağız. Savaş bir gün biterse, o yanan, kül olan, tarumar olan coğrafyamız yeniden yeşerirse, yanık et ve kan kokusunu unutabilirsek, işte o zaman gerçek insanlıktan söz edebileceğiz. Umarız ki, baba yasacıların tüm kirlenmiş ve eskimiş yalan ve iftiralarla çürümüş haki renkli kalemlerini kırıp, yerine çok renkli kalemlerle yazılan ebrulili bir anayasayı hazırlama cesaretleri olur, yoksa kan ile yazılmasını isteyenler pusuda.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gerçeklik ve samimiyet yoksa...

Suzan Samancı 02.04.2010

CERN'de gerçekleştirilen büyük çarpışmanın heyecanı ve yankıları sürerken Cenevre her zamanki günlerinden birini yaşıyordu. İnsanlık, füzyon enerjileri, proton demetleri, kara delikler ve "Big-Bang"lerle uğraşırken biz nelerle uğraşıyoruz! Hastalıklarımızı, fanatikliğimizi, geç kalmışlığımızı, "geriliğimizin geriliğini" kabullenelim. Bir ülkede hâlâ Kürt ve Ermeni dendiğinde, başörtüsü dendiğinde, Alevi dendiğinde cin çarpmışa dönülüyorsa, özellikle aydınlar dönüyorsa, bu ülke ve devlet kendini nasıl savunabilir? Öyle bir ülke ki, yıllardır savaş halinde olan, kendi dilinde ve kültüründe yaşamanın doğal gerekliliğini savunanları acımasızca yokeden, katleden, küçücük çocuklara ömürlerinin iki katı ceza biçen... Ve öyle bir ülke ki "özgürlük ve anadil" diyenleri hain ve suçlu ilan eden... Tarih boyunca Kürtler, Ermeniler, tüm azınlıklar, Aleviler, İslamcılar fanatik Türkçülerin şüphesi ve zulmü altında yaşadı. Gelişen bu teknoloji, kültür, bilim ve endüstri karşısında değişmemede ısrarcı olmak, toplumsal çatışmayı, bunalımı ve çöküşü hazırlar. Bu savaş, bu ölümler, işsizlik, yoksulluk, kadın ve çocuk ölümleri yazgımız mı? Demokrasiye, hak ve hukuka sahip çıkamayan, sindirilen, tek tipleştirilen toplum isyan eder, isyan edenler kendilerini haklı görür, "özgürlüğüm için savaşıyorum, kendinize istediğinizi bize de isteyin" düşüncesinde ısrarcıdır. Tek tip kültür ve baskının diğer adı gizli ve modern Mankurtizmdir. Mankurt efsanesi Kırgız yazarı Cengiz Aytmatov'un *Gün Uzar Yüzyıl Olur* adlı eseriyle belleklerde yeniden tazelenmişti. Efsaneyi anlatmaya vaktimiz yok!

Kısacası; geçmiş elinden alınarak köleleştirilenlere Mankurtlar denir. Mankurtlaştırılmak istenenlerin saçları kazınır, sonra kazınmış kafaya sıkıca deve derisi geçirilir. Çabuk parçalanmasın diye devenin boğaz kısmı tercih

edilir, çünkü devenin boğaz kısmı kalındır. Kafası bağlanan kişi güneşin altına bırakılır ve böylece deri güneşte kurudukça, kafa küçülmeye başlar, büzülen deri, kişinin kafasını sıktıkça sıkarak, sıkışmış kafadaki saçların çıkmasıyla saçlar geriye doğru çıkmaya başlar, geri giden saçlar beyne baskı yapar ve beyin zarar görerek hafıza kaybı meydana gelir. Mankurtlaştırılanlar zaten, haksızlığı kabullenmeyen güçlü, kuvvetli olan öncüler arasından seçilmekteydi. Bu işleminden sonra sağ kalanlar geçmişlerini tamamen unuttukları için onlara bu işlemi uygulayanları, dost bilirler, bir kap yemeğe razı olurlar ve her denene itaat ederler. Yaşanan bu modern Mankurtizm oyunları fayda etmiyor artık.

Hâlâ dil yasağı devam ediyor, gazeteler kapanıyor ve yayınevlerine cezalar yaşıyorsa... *Azadiya Welat* gazetesi kapatıldı, *Belge Yayınları*'na da habire ceza veriliyor... Başbakan, Almanya'da Türk vatandaşların hakkını ve hukukunu gözetirken, neden kendi ülkesinin gerçeğini görmek istemiyor? Özgürlüğün olmadığı yerde reformların yapılması mümkün mü?

Bu anlamda oluşturulacak yeni anayasanın ülkenin ve zamanın ihtiyaçlarına uygun biçimde değiştirilmesi zorunluluktur. Çözüm önerilerini "bölücülük" olarak niteleyenler olacaktır. Tarih boyunca eşitlik, demokrasi ve yenilik isteyenler hep "hainlikle" suçlandılar. Hükümet ve muhalefetle ülkenin ihtiyaçları için ortak bir bilinç oluşturarak, toplumsal barışı sağlayacak nitelikte anayasal değişim Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne taşır.

Yüzyıllardır birlikte yaşıyoruz. Kürtlerin, anadillerinin anayasal güvence altına alınarak anadilde eğitim yapması, Türkiye'yi güçlendirecektir. Eşitlik ve hak isteyenlere bölücü demek Mankurtizmde ısrarcılıktır. CHP ve MHP'nin popülist jargonlarıyla vatanperverlik adı altında militarist anayasayı savunmaları Türkiye'yi geri bırakma çabalarıdır. Bu anlamda hükümetin bu girişimi elbette önemli, fakat bunu daha cesur ve daha gerçekçi savunması için, rötüşumsu değişimlerle değil, köklü değişimden kaçınılmaması gerekir. Yoksa her şey aynı hamam aynı tas olmaktan öteye gitmeyecek.

BDP, Türkiye partisi olmaya karar vermişse, özgür siyaset hakkı tanınmalı ve Kürt sorunu için muhatap alınmalı.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Aptal kutusu'ndaki aptal diziler

Suzan Samancı 09.04.2010

Bahçemizdeki erik ağaçları çiçeğe durduğunda, baharın geldiğine iyiden iyiye inanmak için ikide bir ağaçlara bakarım. Çünkü bahar erken gelir memleketimize ve bazen bir damla yağmur düşmez acıyı iyi bilen o topraklara.. belli bir bilinçten sonra yaşanan mekân anlam ve önemini yitirse de, insanın yaşadığı coğrafyası her şeyidir yine de. Kurtulamazsınız, bilincinize kazanmış, renklerden, o tarif edemediğiniz aidiyet duygunuzdan. Ufak bir ayrıntı, geçmiş ve yaşadıklarınızı serer gözlerinizin önüne. Yağmur duaları, sınır boyu kavgaları, berdelilik, on dörtlük kızlar, kafası yarıklarla dolu kadınlar... yasaklar, korkular ve hiç bitmek bilmeyen ölümler... öyle ölümler ki, açıkça ve keyfine... ne çocuk dinliyor ne de ergen.

Eskimiş ve o ezici yasalarda diretiyorlar ölümü ve savaşı sevenler. Yargı ve hukuk bir vitrinden öte olmaz ve işgal edilmiş kurumlarda eli silahlı karanlık adamlar cirit atarsa bu ülke iflah olur mu? Nedir bunların derdi, vatanları mı? Şöyle bir dokunun o kraldan fazla kralcı kesilenlere, ne çirkin küfürler dökülür o kirli ve karanlık ağızlarından. Tevfik Fikret'in dediği gibi, "Yiyin efendiler, yiyin; bu hân-ı ıstiha sizin/ Doyuncaya, tıksırincaya kadar yiyin!" Tek dertleri ortalığı kan gölüne çevirmek aksırincaya, tıksırincaya kadar yemek.

Yıllardır yalan ve inkârlarla yazılanları okumaktan aptallaştı, hiçleştı, çürüdü bu toplum. İyi, çağdaş ve gerçek bir hukukun tüm güzelliklerini ve verimini taşıyan yeni bir anayasanın oluşmaması için ve ortalığı bulandırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Uzlaşma, yeni bir anayasa ve barış söylemleri gündemdeyken sınır ötesi harekâttan söz etmenin, barıştan söz edenlere cezalar yağdırmanın anlamı başka ne olabilir.

1909'da 6 nisan da *Serbesti* gazetesi başyazarı Hasan Fehmi'nin Galata Köprüsü üzerinde kurşunlanarak katledilmesinden bu yana, bugüne kadar sekseni aşkın gazeteci ve yazar öldürüldü. 1915 yılında art arda Ermeni gazeteci ve yazarlar öldürülürken 1990-1994 yılları arasında ise 33 gazeteci katledildi. Bu gazetecilerin çoğunun Kürt olması Türkiye'nin nasıl bir yönetimi devir aldığı ve nasıl yönetim uygulandığını apaçık ortaya koyuyor. Tutuklanan belediye başkanları ve insan hakları savunucularıyla (İnsan hakları Diyarbakır Şube Başkanı Av. Muharrem Erbey de tutuklu) ne mesaj verilmek isteniyor? Diyarbakır Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, ciddi sağlık sorunlarıyla uğraşırken onu cezaevinde tutmak ölümüne göz yummaktır. Eğer Kürt sorununun çözümünde bir samimiyet varsa, Kürt siyasetçileri serbest bırakılmalı. Öyle ya, başbakanlarını asan, yok eden, suikastlarda şampiyon, bitmek bilmeyen darbeler ve planlarla uğraşan omurgasızlar, bu ülkeyi alttan alta yönettikçe omurgasını doğrultamayacak bu ülke... Değişmemekte inat ediliyor ve bu karanlık güçler, aydınlığın ensesinde soluyor. Karanlıkçılar ve ölüm seviciler her şeye el atıyor...

Romanlarda, ders kitaplarında ve filmlerde ne çok düşman var... En büyük Türk(!) Böylesine övünmeye ihtiyaç duymak, bununla avunmak, görememek.. bilememek, farkına varamamak ne acı! Yeşilçam'ın o fukara ve bir o kadar da milliyetçi, bir o kadar da kadını yok edici filmlerinin farklı versiyonları hâlâ ısrarla devam ediyor; bazen apaçık bir kabalıkla, bazen de dolaylı bir sinsilikle. Türk edebiyatında ötekileri çok iyi inceleyen ve gerçekleri örnekleriyle dile getiren araştırmacıları kimler merak ediyor ki? Türkiye toplumunun araştırma ve merak gibi bir derdi oldu mu ki! Rahmetli Aziz Nesin aptallık yüzdesinde haksız mıydı? Uyduruk, basmakalıp dizilerle toplum çok iyi aşılanıyor. Ötekiler, eskiden olduğu gibi bugün de dizilerde "Büyük Türk"ten aşağı, kaba ve cahil olarak sunuluyor. Sinsi faşizmin, rafine ırkçılığın çok boyutlu kılıfları sadece zapturapt değil elbette.

Tv'de Mardin'in o muhteşem görüntüsünü görünce, on beş dakika izledim *Aşk ve Hayal* adlı diziydi. Konaktaki genç Kürt ağa, maço ve ilkel tavırlarıyla, genç ve çaresiz karısına "Seni de severim ama.." deyip ikinci kadını zorla alıkoymaya çalışırken, zorla alıkoyulan kadının nişanlısı olan genç teğmen tüm nezaket ve iyiliğiyle pırıldıyordu. Kürt illerinde bir teğmeni böylesine idolleştirmeye neden gerek duyuluyor? Bu mu gerçeklik! İyi de, hem dillerini yasaklıyorsunuz hem de iyi Türkçe konuşamadıkları için de sizlere malzeme oluyor. Neden anadilleriyle konuşturulmuyor? Yeşilçam zihniyeti "Nayır, Nolamaz"lar devam ediyor. (Yeşilçam emekçilerine değil sözümüz.) Malkoçoğlu, Battalgazi ve Kara Muratların yerini "Tek Türkiye ve Kurtlar Vadisi" almış durumda. Ve hâlâ dizelerde kadına sabırlı olma, erkektir yapar bilinci, aşılanırken, hiç değişmeyen çağdışı diyaloglardan vazgeçilmiyor. Baba evden ayrılırken, iki yaşındaki oğluna "oğlum ben gidiyorum, evin erkeği sensin, annen sana emanet (!)" diyor. Pipi kompleksi, daha derin Sindrella kompleksi yaratıyor. Kendini koruyamayan, aciz kadın karakterleri ısrarla korunuyor. Yeşilçam bilinciyle birlikte, İttihat Ve Terakkilik terk edilmek istenmiyor. Lise ve üniversitelerin edebiyat, felsefe ve sosyoloji ders müfredatları incelensin, çağdaş yazarlar ve ufuk açıcı, bilinç sıçraması yaptıracak bir ders programı oluşturulmuş mu? Gereksiz ezber ve statik bilgilerle başını sallayıp maaşlarını alacak ve birey olmanın bilincine varamayan cesaretsiz bir gençlik yetiştirilmek istendiği içindir bu statükoculuk. Ve bu gençliğin ne Türkiye'ye ne de insanlığa bir yararı olacaktır, sadece ıslık çalındığında alanlara koşacak ve niye koştuğunu da hiç anlayamayacaktır.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Evrim'a Delal

Suzan Samancı 16.04.2010

Meğer son yazınmış... "Mîn Dit ve sahipsizlik" adlı yazını okuyunca içimdeki acı harlandı. Kısa bir ileti göndermiş, "Kadınlar konferansında görüşürüz" demiştin. Ayın dördü pazar günü 01.31'de gönderdiğin iki satırlık iletide "Umarım görüşürüz. Seni kucaklıyorum" diye yazmıştın. "Umarım" demene bir anlam veremedim ilkin, hasta olduğumu hep unutuyordum; bu unutuş cesaretine, direncine ve o kocaman sevgi dolu yüreğine olan güvenimdi.

Doksanlı yılların ortalarıydı, her köşe başında kalaşnikoflu adamlar volta atıyor, alçak uçuşlu helikopterlerin ve tankların gürültüsünden kulaklarımız sağır olurken, ölenlerin çetelesini tutuyorduk. Kürt gazeteciler gün ortasında açıkça vurulurken, küçücük çocuklar "Gündem" diye bağırarak sargılı elleriyle ezberlerindeki adreslere koşuyorlardı.

Seni ilk kez karpuz kokulu bir yaz gecesinde tanıdım. *Gündem*'in dayanışma gecesiydi. Haklılığına inanmış zekânın ötesinde, kendine özgü muzipliğiyle "Ben de ji ben de ji yazmak istiyorum" demiştin. Sonra Ofis'teki bürodan çıkarken karşılaştığımızda o şelale saçlarını kısacık kestirmene bir anlam verememiştin. Çok sonraları öğrendim hastalığını. Yakınmıyordun, öfkelenmiyordun; acının ve ölümlerle büyümenin getirdiği dirençti bu! Festivallerde, açılışlarda oradan oraya koşturuyordun. Yazmanın bencilliğinin sıkı dostluklara izin vermediğinde hemfikirdik. Damıtık acılarımızı hafifletmek ve özgürleşmek için yazıya sığındığımızı birbirimize itiraf ederken, "Diyarbakır Öyküleri" projesini anlatırken nasıl da mutluydun.

Biz bahtsız halkların, bahtsız ve yaralı kadınlarıydık... Analarımızın dilleri mühürlüyken, biz bizi nasıl anlar, nasıl geliştirdik. Moğolların yakıp yıkıcılığı hiç bitmedi ki, ölüm bizdik, korku bizdik, yas bizdik. Ve cesaretle biziz, dirençte biziz, sevdada biziz şimdi. Yazmak için yola çıkarken, işimiz ne çok zordu ve bu zorlukta bizi biz yapan.. tepemizden hiç eksilmeyen demir yumruklar ve hiç bitmeyen entrikalar(!)

32. Gün'e katıldığın programı yeniden izlerken, boğazım düğümleniyor.. kırmaktan çekinen o yumuşak sesinle "Henüz konuşmadım, müsaade ederseniz konuşalım" diyorsun. Sesini bastırıyor, parmak sallayan ölü sevice general. Adam kükrüyor, tehdit ediyor, saçma sapan konuşuyor. "Bu savaş bitmeli, hepimiz rehabilitasyondan geçmeliyiz" diyorsun. Duyan kim! "Hamfendi!" diyorlar. Hamfendinin ötesinde neler yattığını iyi biliriz, iyi biliriz sahte -cığım, -cüğüm, evladım ve de çocuklar demeleri.. en iyi beyazadamlar bilmeli, en iyi onlar eylemeli ve onlar karar vermeli. Ve bizler acınası ve yetersiz olduğumuzda "Hım, pekala" ya da, onların biçtiği elbiseyi giydiğimizde assolistlerin arkasında peşrev yapmamıza izin veriliyor. Bunlar yetmiyormuş gibi bir de kendi yöremizdeki o gizli savaşım... erkeklerin saldırıları... sömürge psikolojisi, yaralı bilinçlerimiz...

On yedi yaşında gazetede çalışırken öğrendin kavgayı, o kırılğan yüreğin aynı zamanda bir panterdi. "Bana milliyetçiliğin sınırlarını çizer misin Perihan?" diye Mağden'e çatmıştın. Kürtlerin milliyetçiliğinden bunalıp, "Eeee" diyen Mağden'in, Barış anaları için, "Zira iri yarı, yaşlı başlı, okumasız yazmasız Kürt kadınları, Apocu militarizmin mutlak lider sultanının, Kürt milliyetçiliğinin sorgu edilmezliğinin en mühim çimento makineleri" demesine öfkelenmiş, Mağden'e "Oyuncağı bol, acımasız bir çocuğun evine topladığı gecekondlu çocuklarını, sıkıldığı anda kapıdışarı etmesidir bu!" ev benim, oyuncak benim naş, naş!" diye cevap vermiştin.

Ah Evrim'a Delal, törenine gelemedim, başışla... Ahmet Türk'e nasıl saldırıldığını gördün mü? Ya Çolemerg'deki (Hakkâri) o gencin canhıraş çılgınlıklarını... Bu zülüm, bu haksızlık, bu savaş biteceğe benzemiyor... Tanrıya bir sor, nedendir bu eşitsizlik ve hukuksuzluk? "Ey Tanrım sana kırgınım, bu nasıl adalettir, neden bizi görmüyor ve gözetemiyorsun?" diyeceğini biliyorum. Bize haber ilet Newroz'da; savaşta ölenlerin, tüm şehitlerin, gerilla ve askerlerin ve bilcümle insanlığın aşkına...

Günter Grass'ın evinde

Suzan Samancı 23.04.2010

Yumruklar, provokasyonlar, tehdit ve şantajlar olağan durumunu koruyup, Meclis'te küfürler ve saldırılar almış başını giderken... Ve AKP söz balonlarını uçururken, "Bu ülkede savaş var," diyen Sabahat Tuncel'e saldırılar sürerken, nasıl iyimser olup umut edeceğiz? "Bu ülkede savaş var" gerçeği kabul edilmiyor, peki ne var? Gündem böylesine sıcakken, İstanbul'da buluşan Yaşar Kemal ve Günter Grass'ı izleyemedim. Yazdıklarıyla ne çok şey söylediler. Meclis'te lacilerini giyip küfür sallayanlar, Grass'ı tanıyorlar mı acaba? Bir yoklama yapılırsa Yaşar Kemal'in kitaplarını okumamışlar çoğunluktadır eminim...

Grass'ın İstanbul'a gelişi 2001'de okuma akşamları turnesindeyken, Hamburg'un Lübeck beldesindeki evine gidişimizi anımsadım. Hamburg'da yaşayan Hüsnüye ve Dr. Süleyman Ergün 13 kasım saat 16.00 için randevu almışlardı. Alman ve dünya edebiyatının bu büyük yazarı, yazdıkları ile olay yaratmış, tüm şimşekleri üstüne çekmiş, Hristiyan dernekleri tarafından protesto edilmiş, kitapları yakılmış, ödüller almıştır. Egemen güçler, 'toplumcu gerçekçi' yazarların önünü tıkamaya çalışırlar; ama Grass, birikimi ve üstün yeteneği ile bu otoriteleri sarsmış, bir başına güç haline gelmiştir.

Bu kadar kısa sürede randevu alınması şaşırtmıştı. Hüsnüye, Amerika'da yayımlanan *Kürdistan* adlı ansiklopedik atlas ile Dilşat'ın Cd'sini ve Kürt motifli işlemeli çorabı paketledi. Hamburg'a 40-50 km. uzaklıktaki Lübeck'e doğru yola koyulduğumuzda, arabadan bir Alevi deyişi yükseliyor, akşamın son ışıkları, renk harmonisine bürünmüş ağaçların üstünde titriyordu. Sonbaharın bakırsı yapraklarına bakarken, içimdeki ezikliğim depreşti. Ülkemi, yaşanan ölümleri, kıyımları ve ilk kez okuma akşamlarına gelen, 'ölü balık' gibi bakan mültecileri düşündüm...

Dostlar ustaydı; evi kolaylıkla buldular. Parke taşlı sokaktan geçerken geçmişe uzanıyor, tarihle hesaplaşıyordum. Üç katlı bir binanın önünde durduk; zilin üstünde 'Grass' yazılıydı ve saat tam 16.00'yı gösteriyordu. Sevimli sekreteri bizi merdivenlerde karşıladı. Eğimli salona geçerken, 'yazarlar neden çatı katını tercih ederler' diye düşündüm. Her yer resimlerle doluydu. Sekreteri salonun solundaki masayı işaret etti; o sırada elinde piposuyla Grass göründü; tahta döşeme gıcırdadı. Üstünde koyu yaprak yeşili ile mavi arası 'V' yaka bir kazak ile bordo renkli bir gömlek vardı. Sade görünüşünün ardındaki karizmatik duruşun ve gücün enerjisini almamak mümkün değildi. Kuvvetle elimi sıktı, gözlüğünün üstünden baktı; derin kuyuları andıran gözleri bir şimşek gibiydi.

Kısa tanışma faslından sonra, sekreteri çay ve bir tabak çikolata getirdi. Çayımızı içerken, Grass konuşuyor, piposuna tütün sıkıştırıyordu. Savaş bittiğinde on yedi yaşında olduğunu, çok acı çektiğini söylerken, "acı çekenleri de anlıyorum" dedi. "Yazdıklarım hep olay yaratmıştır, adaletsizliğe ve haksızlıklara karşı kayıtsız kalamam" diyordu. "Gerçek aydınlar ezilenlerin yanında olmalılar..." derken, Türk aydınlarının Kürt sorununa gereken duyarlılığı göstermediğini, Moskova'da PEN'in, bir toplantısında yaptığı konuşmadan dolayı, Türk yazarları tarafından kutlandığını; ama Kürt ve Ermeni sorununa işaret ettiğinde, Türk yazarlarının hemen geri çekilip, sessiz kaldıklarını söyledi. Sonra Kürt aydınlarının sadece Kürtlerin ezilmesine saplanıp kalmamalarını, başka halkların ezilmişliklerini de konu edinmeleri gerektiğinin Kürtler açısından yararlı sonuçlar doğuracağını ve tarihte yapılan yanlışlıkları ortaya çıkarmanın gerekli olduğunun altını önemle çizdi.

Türkiye'nin Kürt sorununa gerçekçi ve kalıcı bir çözüme yanaşmadığını garipsedi; çok inatçı bir tutumun zarar getireceğini, Kürtlerin kültürel ve demokratik haklarını talep etmelerinin en doğal hakları olduğunu belirtti.

Bu arada masada duran hediye paketini açtı, atlası merakla karıştırdı, işlemeli çoraplara sevindi, "Şimdi gideceğim yer çok soğuk, orada giyerim" derken, nazikçe masada duran porselen demlikten boşalan fincanları doldurdu. Onu hep Yugoslavya işçi liderlerine benzetirdim. 'Yetmiş küsur yaşında, ne genç, ne güçlü bir bilinç!' diye düşünürken, bir medyum gibi içimi okumasından ürktüm. Tam o an bize, "Kendimi kırk yaşında hissediyorum" dedi.

1999 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Grass lirik, epik tarzıyla gerçekçi, modern anlatımı ve güçlü kurgusuyla, yaşayan en önemli yazar. Onun romanlarında felsefe, mitoloji ve tarihin derinliğini görmek mümkün. Ayrıca resim yapan, şiir ve oyun da yazan ve çok yönlülüğün yanı sıra politik, cesur tavırlarıyla da örnek alınacak bir yazar. Grass, *Günter Grass Zunge Zeigen* adlı albümünü "ülkesine dönüş yolunda selamlarımla" diye imzalayıp verirken, ben de Almancaya çevrilen kitabımı imzaladım. O arada Hindistan'da kaldığı süre yaptığı resimleri, dilini çıkaran kadını anlattı. Ben de Diyarbakır'ın atmosferini anlatırken, Bana, 'işimin çok zor olduğunu' söyledi...

Saate baktık tam 1,5 saat geçmişti, zamanın nasıl akıp geçtiğini anlamadık. Fotoğraf çektirirken, "Bu fotoğraflar Türk polisinin eline geçecek" dediğinde güldük. Evinden ayrılırken, doymun ve büyük yazarların gösterişsiz, sağlıklı duruşu bambaşka diye düşündüm. Karanlık çökmüştü. Sessiz ıslak bir Avrupa akşamına farklı bir boyut katan ânı bilincime kazırken, bana varoluşumu sunan kentim uzak bir hüzün ve çılgınlık.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt Kadın Konferansı'ndan notlar

Suzan Samancı 01.05.2010

24-25 nisanda Diyarbakır Sümerpark resepsiyonunda, Leyla Zana'nın öncülük ettiği Demokratik Özgür Kadın Hareketi "Konferansa Jinên Kurd" "Jin, Jiyan, Azadi Kadın, Yaşam, Özgürlük" söylemiyle yola çıkarak, çoğunluğunu Kürt kadınların oluşturduğu, önemli bir konferans gerçekleştirdi. Irak, İran, Suriye, Avrupa ve Amerika'dan katılan akademisyen, parlamenter, siyasi parti temsilcileri ve Kürt kadın sanatçılar çok şey söyledi.

Açılış konuşmasına Türkçe başlayan Leyla, Kürt kadının doğasında barıştan başka bir şey olmadığını, kimliksel, ulusal ve cinsel olarak savaşımalarını sürdürürken, Kürtlerin kendi arasında da açık, duru bir ilişki geliştiremediğini, Kürt kadının sütü ve kanı birbirine karışmamalı ve barışın kelebeği olmalı derken, konferansa katılan Kürt Şair Jana Seyda "Eskiden Kürt kadını barışı sağlamak için, tülbindini ortaya atardı, şimdi düşüncelerini ortaya kokuyor, düşünceleriyle konuşuyor" dedi.

Bugün Kürt kadının geldiği aşama dünya kadın literatürüne katkı sunacak bir durumu içeriyor.Yıllardır böylesine birbirinden kopuk olarak yaşayan Kürt kadınlarının biraraya gelmeleri Kürt siyasal hareketiyle sıkı bir ilişki içinde olduğu bir gerçek. Konferansa katılan kadınların konuşmalarını can kulağıyla dinledim, dinlerken, heyecanlandım, gönendim...

Shirin AMEDİ: Şüphesiz hiçbir özgürlük bedelsiz olmaz. 1920'lerde Meryem Xanlar, Adile Xanlar vardı. O dönem özgürlük ve demokrasi talebi bu kadar güçlü değildi. Her evde bir barış oluşturalım. Yüzlerce Türk kadını, Arap kadını aramızda olsun, kendimizi anlamak için komşularımızın ne dediğini bilmeliyiz.

Prof. Kajal RAHMANİ: Hatıralarımı yazdım. Farsça yazmıştım. Okulda aşağılandığımız için, okula gitmek istemiyordum. Anadilimizde eğitim olmadığından çok zorlandım. Bize fiziksel ve kültürel soykırım yapıldı. 1951'de İran'dayken, Şah, 400 aileyi Azerbaycan'a göçe zorladı.

Süheyla QAZİ: Burada Kürtlerin dört parça olduğunu görmüyorum, burada çok güçlü kadınlar görüyorum.

Peyman EZADİN: Her alanda olduğu gibi, hukukta da, kadının öldürülmesini teşvik eden bir tutum ve kışkırtıcılık var. Zina durumunda erkeğe üç yıl kadar ceza veriliyor; kadın taammüden adam öldürmüştür diye cezalandırılıyor. Kadına şiddet oldukça fazla ve kadın intiharları da fazla basına yansımıyor.

Dr. Choman HARDİ: Erkeklerle göre şekillendik. Kadınlar utangaç olmalı, kadınlar güzel olmalı. Ve şöyle bir deyim var: "Bir kadın utangaçsa bir şehri getirir, bir erkek utangaç olursa şehre yıkım getirir". Enfalde, 600 Kürt köyü yıkılmıştır. Sekiz binden fazla faili meçhul cinayet işlenmiştir. Failleri belli elbette. İran rejimi Peşmergelere karşı operasyon düzenledi, birçok Kürt kadını hapislerde çürüdü.

Av. Ruşen WERDİ AYTAÇ: Kadınlar siyasi projelerin aleti oluyorlar. Fransızlar kota sistemine sıcak bakmıyorlar, bu yasa zorla kabul edildi.

Shkafe RESHİDİ: Ulusal sorunun ortaya çıkışıyla savaşın en büyük acısını kadınlar ve çocuklar çekti. İdamlar, katliamlar, enfaller ve Araplaştırma çabaları... İktidarın şiddeti toplumun her kesiminde görülmüştür. Kadın birliğinin kurulması, Kürt dilinin resmî eğitim dili olması bizim için önemli.

Şirin CİHANİ: Güney Kürdistan'da 1400 sivil toplum örgütü var. İran'da hiçbir sivil toplum kurumu çalışıyor sayılmaz. Devletin çıkarları, devletin baskılarıyla sınırlandırılmıştır. Babam sadece Kürt olduğu için idam edildi. Diktatör devletler, kendi otoritelerini korumak için, gerekli her şeyi yaparlar.

Emine ZİKRİ: Kadın sorunu bölgesel değil, bütün dünyada aynıdır. 1991 bizim için bir devrimdir. Kadınlarımızın siyasal yaşama katılma oranı düşük. Kürdistan parlamentosunda yüzde 25 kadın kotasının olması sözkonusu. Siyasal örgütlerin yapısında kadınları göremiyoruz. Son altı ayda 1008 olay oldu. 120 kadın kendini yakma girişiminde bulundu. 295 kadın işkenceye maruz kalmış. Güney Kürdistan, Suriye ve İran'da kadına dair haberler yasaklanıyor, yayınlanmıyor.

Gültan KIŞANAK: 1982 Anayasası'nda Kürt kimliği inkâr edildi. AB'nin baskısıyla kısmen Kürtçe yasağı kaldırılmış, ama anayasal güvence altına alınmamıştır.

Nevin GÜNGÖR RÊŞAN: Bir Kürt ressam olarak, biz Kürt kadınlarının işi oldukça zor... Geçen yıl Çolameriğ "Hakkârî" Üniversitesi'nde yapılan Kürt Kadın Konferansı'na katıldığımda orada gördüm ki Kürt erkeklerinin gelişmiş kadına hiç tahammülü yok, sadece Kürt erkeği mi, Türk erkekleri de öyle, dünya genelinde de bu böyle... Bu konferans heyecan verse de daha kat edeceğimiz çok yol var...

Ve Nuray Mert hanımefendi de teşrif etmişlerdi. Kürtlerin misafirperverliğine diyecek yok, nedenleri de çok... Nuray Mert'in konferansa dair yazdığı kısa yazısı aslında pratiğinin yansımasıydı. Çünkü çok sıkıldı birinci gün, sıkça dışarı çıkıp, ara sıra uyuklarken, ikinci gün de öğleden sonra saat 15 dolaylarında geldi, yine salonda kalamadı. Ehh alışkınsınız, en iyi bizi yönetenler bilir ya... Bir de konuşurken bakışlarını kaçırmıyaydı...

Nuray Mert gerçekten mert mi

Suzan Samancı 07.05.2010

Geçen haftaki "Kürt Kadın Konferansı'ndan notlar" adlı yazımdaki sitemime alınıp öfke duymuş Nuray Mert; yazdığım bu mektubu okurlarla da paylaşmak istedim.

Nuray Hanım, öncelikle size karşı ne bir kastım ne de bir önyargımın olmadığını belirterek başlamak istiyorum. Bir siteme ya da küçük bir eleştiriye öfke duymanızı da anlamaya çalışıyorum. Çelişkili açıklamalarınız ve muğlâk söylemlerinizin çetelesini tutacak değilim. Ne vaktim var, ne de merakım. Yazınla olan ilişkimde hiç bir zaman birilerine çatma gibi bir derdim olmadı. Sanırım bir ölçüde edebiyatın aşıladığı hümanizm olsa gerek. Kaldı ki bastırılan çelişkiler, kaygılar, her gün kendini kaybetmiş insanlar yaratır, hele bir de kadınsa...

Bir konferansa gelip o konferansın önemine değinmemek, o konferansı ilgiyle izlememek, "ötekini" kabullenmeye ihtiyaç duyulmadığı anlamını içerir. En büyük biziz, karar veren de biziz, sizlerin varlığı, (benim) bizlerin varlığı karşısında önemsizdir demek değil midir? Yazılarımda sıkça kullandığım bilinen bir cümleyi yinelemeden geçemeyeceğim, **"Yaşayan bilir ancak!"**. Yıllardır acı çeken halkların acısı bir olsa da, Kürtlerin acısını ve tarihsel gerçekliğini koşulsuzca dile getirmek, yürek ister, aşkınlık ister. Bildiğiniz gibi, egemenlik, gücünü yapısal koşullar üzerindeki denetimden alırken, iktidar, gücünü öznelerin davranışlarını etkilemekten ve özneleri yönlendirmekten alır. Kişi eylemde bulunmaksızın, gerçekleri dile getirmeksiz, demokrat olamayacağına göre, özgür ve entelektüel olmanın inandırıcılığı biraz da farklılıkların bilincine somut olarak varmaktır bir ölçüde.

Yemekte "aydın" olmaya, "feminist" olmaya tepki duydunuz. Kendinizi, böyle adlandırmak, yorumlamak, elbette en doğal hakkınız. Aydın olmanın, entelektüel olmanın, bilginin, bilinçsizliğin, masumiyetin, ayartıcılığın nedenleri tıpkı varolmak ve varolmamak gibi birbirlerini karşılıklı olarak aydınlatıyorsa, aydın olma ve entelektüel olma durumunu yadsımak da bir yanılsamadır diye düşünüyorum. "Ben feminist değilim!" deyişinizin yanılsaması gibi. Bilinçli bir kadın istese de istemese de feministtir. Konferansa katılan 150 kadının konuşmaları neden ilginizi çekmedi? Neden gazetenizde cesaretle yazamayıp, kısacık, kaçamak bir yorumla geçiştirdiniz? Oysa kültürler arasındaki diyalog üretken bir diyalogdur ve her zaman yeni ufuklara yol açar bilirsiniz. Metaforik davranmak nasıl bilinçdışının dilini oluşturmaksa, popüler gazeteci ve yazar olarak geldiğiniz konferansa ilgisiz kalmak, yazınızda bu gerçekliği yazmamak nasıl bir samimiyettir anlayamıyorum. Yıllardır savaş halinde olan ve acılarını dillendiremeyen, dilsiz kadınların çığlıklarına kulak tıkamak, iktidarla özdeşleşmeye götüren durumdan başka bir şey değildir. Bu durum ne entelektüel olmayı ne de aydın olmayı tanımladığı gibi, empatinin de yitimidir zaten.

Düşüncelerimi yüzünüze karşı neden söylemediğimi soruyorsunuz. Öğlen yemeğinde her şey yeniceydi. Dedim ya, birilerine çatma ve açık bulma gibi bir derdim yok, sadece gerçekliğe işaret etme gibi bir derdim var. İlgili olsaydınız, sizde o samimiyeti ve önemi görmüş olsaydım, bu ufak sitemim de olmayacaktı. İnsanlar diyalog içindeyken ya da yeni tanışırken, doğal ilişkinin yerini **"poz"** alıyorsa, ne birbirimizi anlamada ne de gerçek bir iletişimde içtenlik sağlanabilir. Anımsarsanız size bir iki soru sordum, hatta kitaplarınızı merak ettim. Karşınızda oturuyor olmama karşın, öte taraflara bakıyor ve bakışlarınızı kaçıırıyordunuz.

Konferansta Mr. Bloom gibiydiniz dersem alınmayın lütfen. Dublin sokaklarında bir ileri, bir geri dolanan *Ulysses*'in kahramanı hem görür, hem de görmemeyi bilir. Bilirsiniz Bloom çok zekidir, her şeyi bilir ama, işine gelmez. Yaşam zorluğundan kaçarak bir ölçüde gerçekliğe isyan eder bu kıvrak ve muğlâk zekâ.

“En övündüğüm özelliğim açık sözlülüğüm ve samimi olmamdır” diyorsunuz. Bu özelliğiniz gerçekliği söylemenize yardımcı olamıyorsa, bence siz gerçekliği değil de, doğruları dillendirmede mahirsiniz. Çünkü Nuray Mert gerçeklikten ürüyor, gerçekliği hep birlikte arayan insanlar arasında, onların diyalojik etkileşim içinde doğabileceğini kabullenmekten oldukça uzak. Örneğin yazılarınız ve diliniz neden örtük? Bilgi: ben-sen ilişkisinin özenelerarasılığını gerektiriyorsa, kısacası bilgi, pratik, sosyal ve somut faaliyet değil midir?

Kürt Kadın Konferansı’ndan yola çıkarak söylenecek çok şey var... Kürdistanlı kadınlar özgür olmadığı sürece ve bu savaş bitmediği sürece, sizler de gerçek anlamda özgürlükten söz edebilir misiniz? Bizler geri insanlar olarak kaldığımızda, acınası olduğumuzda, bir ölçüde yaklaşıyorsunuz. Söyleyecek sözümüz olduğunda da araya mesafe bırakıyorsunuz. Geri kalmış insanları soyut olarak sevmek kolaydır; onları dışlamanın biricik yollarındandır çünkü. Bir de konferansa giriş çıkış saatini parmağa saran dedikodu yazısı diyorsunuz. İlgisizliğinizi, nezaket ve biraz da ezilmişliğin sabrı çerçevesinde birçok kişi dile getirdi. Ben de dile getirdiğim için açıkça yazdım.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varın yaşayın o sahte cennetinizde

Suzan Samancı 14.05.2010

Osmanlı dinsel ve siyasal otoriteyi çok iyi birleştiren teokratik bir devlettir. Ve Osmanlı engizisyonu, bir devlet kurumuydu. Babanın oğullarını öldürttüğü, oğulların babalarını öldürdüğü, kardeşin kardeşi boğdurduğu; entrikalarla ve büyük oyunlarla ayakta kalmaya çalışırken, azınlıkların hakları tanınıyordu inanışına karşı, peki, gayri Müslimlerin, Alevilerin ve Kürtlerin yaşadıkları neydi? Toplu kıyımlar, isyanlar niyeydi? Bu nedenle Cemal Süreya’nın dediği gibi, ahir-î ezelden “Celaliyim, Celalisin Celali”ler hiç bitmedi bitmeyecek.. geriye kalan entrika ve kanlı miras üzerine kurulan cumhuriyetin hal-î ahvalı malum.. ve şimdi geçmişin uzantısıdır elbette. Her olay, her tarih, her durum kendi gerçeği üzerinden şekillenir. Yalanlar üzerine kurulu, çarpıtılmış, şişirilmiş kanlı tarihin yazıcıları her daim işbaşında; dün de vardılar, bugün de varlar.. sürekli şiddet, suikastlar, şantajlar, yasaklarla, “düşük yoğunluklu savaş” sürdürülerek, demokrasinin ve hukukun yollarını tıkamalarıdır asıl amaçları. Bir de bu güce ehlileştirilen medya da ortak olduğunda ne Hz. Muhammet, ne Hz. İsa, ne Hz. Musa ne de Olimpos’un Tanrıları çıkabilir bu işin içinden. Kendi iç dinamiklerini kullanamayan, ulusal bütünleşme paranoyasından kurtulamayan, farklı kültürlerin tek bir homojen dil ve kültür sistemi ile asimilasyonunu içeren politikasından vazgeçmemenin sonucu değil mi bu savaş, bu karmaşa? Bu savaş bitmiyorsa, bu ülkenin yönetimi yetersiz ve yanlış.. gerçekleri görmedikçe ve akılcı politika üretmedikçe bu felaket tablosu sürecektir. Hiç bitmeyen bu ölümler, cezaevlerine tıkılan çocuklar, öğrenci çatışmaları ve linçler sürerken, Baykal’ın skandalı hiç şaşırtmıyor, bu ülkede her şey olasıdır çünkü... Yıllardır akıllara durgunluk veren insan hak ve ihlalleri yaşayan bir toplum olarak bu da ne ki diyoruz.

Söyleyecek sözü olan, kısacası koyun olmayan herkes fişleniyor zaten. Hele bir de azınlıksa, Kürtse, Ermeniyse, Aleviyse... Osmanlı’da atılan engizisyonun tohumları, farklı kollara bürünürken, özünde aynı gövdeden iş görüyor. O dönemde gayri Müslimlerin kapıları işaretlenirken, hamamda ve berberde farklı havlu ve tarak kullanıyor, hatta farklı takunya giiyorlardı. Geline bu aşamada değişen ne? Değişen bir şey yok, hatta bir ölçüde modernize edilerek katmerlisi yaşıyor. Kendi kültürünün bilincinde, gerçekleri özgürce dile getiren,

siyasetçi, akademisyen, bürokrat ve sanatçılar (zaten baskı ve zulüm altındalar) üzerinde ambargo varsa, ilerlemelerinin önü kesiliyorsa bu ülke acının ve zulmün ülkesidir.

Yaşanan bu toplumsal kaos yetmiyormuş gibi, Başbakan da habire üç çocuk yapın diye tutturuyor. Böyle ülkenin başbakanından böyle söylemler duymak da yadırgatmıyor. Birey olamamış, eleştirel mekanizması işlemeyen, korkutulan, sindirilen, düşünmeyi unutan toplum, Başbakan'a "Sayın Başbakan, bırakın şu Ortadoğululuğu, bizim özelimize karışmayın, buna ancak biz karar verimiz, hem bu ekonomik darboğazda siz mi büyüteceksiniz çocuklarımızı, bu savaş halinde olan ülkenin ne güvencesi var ki çocuk doğuralım?" demeli. Başbakan'ın üç çocuktaki bu denli ısrarı, geleceğin mücahitleri ve de Kürtlerin hızla artan nüfusları mı? Üç çocuk yapın çağrısı yerine bu savaşı durduracak, karşılıklı bir diyalog süreci başlatarak, barışçıl bir rol üstlenmesidir en büyük aciliyet. Her şeyin böylesine karardığı bir toplumda, devlet yurttaşı için bir güvence olabiliyorsa kendi kendini savunabilir ancak. Hâlâ ölümler dur durak bilmiyorsa, faili bilinen cinayetler aydınlatılmıyorsa, yasaklar, çatışmalar sürüyorsa, insanlar açlığın ve yoksulluğun sınırında yaşıyorsa ve fuhuş almış başını gidiyorsa nasıl üç çocuk büyütülür bu ülkede Sayın Başbakan?

Not: Geçen haftaki yazım birkaç internet sitesinde yayımlandıktan kısa bir süre sonra hemen kaldırıldı. Kaldıranlar işlerini daha profesyonelce yaparlarsa iyi olur... Nihayetinde yabancıysa değiliz. Şuna inanıyoruz: gerçekler güneş gibi her daim parıldar, varın yaşayın o sahte cennetinizde.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Değişim gerçekten yenilik getirecekse anlamlıdır...

Suzan Samancı 21.05.2010

Türkiye'de hiçbir şey kolay değişmiyor, değişir gibi görünüyor, değişirse de, önemini ya da tehlikesini yitirdiği an değişiyor. Yaşanan, tekrarlanan politik oyunlar ve senaryolarla, geçmiş yeniden canlanırken, aynı tiyatronun başoyuncuları, sadece evirip çevirebilecekleri, kontrol altında tutabilecekleri figüranları seçiyorlar. Yıllarca Demirel, Türkeş, Ecevit ve Erbakan kör dövüşlerini sürdürürken, tek kanallı siyah-beyaz tv'den *Dallas* dizisine kenetlenilirken nasıl da zavallıydık.

Anımsanırsa dizi başlar başlamaz sokaklar ıssızlaşıveriyordu, JR'in entrikalarına anlamaya çalışırken, "Kadayıfın altının kızarmasını, cebimden mi çıkarayım, halklara özgürlük yok, halk var, bir avuç şakiler bu ülkeyi bölecekler" sözlerine kafa yoranlar enselerinden tutulduğu gibi ya içeri tıkılıyor ya da yok ediliyordu; şimdiye kadar olduğu gibi. Ve Ecevit yetmişli yıllarda bir fırtına gibi esmişti, mavi gömleğiyle, kasketiyle. Meydanlarda şiir okurken, yoksulun da, Kürtlerin de umudu olmuştu bir ölçüde. Öyle ki çocuklarına Rahşan ve Ecevit adını veren babalarına ve analarına isyan ediyorlar gençler. Bir okuma gününde adı Ecevit olan bir öğretmen adını dile getirmekten utanmış ve isyan etmişti anasına ve babasına. Onun o ironik isyanı uzun süren gülüşmelere neden olmuştu. Her Kemal'e nereli olduklarını sorun, çoğunlukla Dersim cevabını alacağınızdan emin olabilirsiniz.

Bu anlamda CHP'nin çatırdaması önemli. Değişim her zaman için farklılığın, yeniliğin adıdır, eğer gerçek bir değişim ise; çünkü farklılık düşünmeye sevk ettiği gibi, yeni taraftarlar kazandırıp, kaybettirir de. Bitmeyen bu

savaş Kürt cephesinde keskin bir ayrışmayı getirdi. PKK daha geniş ve bilinçli bir tabana yayıldı. Bu ayrışmayı tetikleyen, çözümsüz ve tıkanmış politikadır elbette. Her darbe sonrası ya da yok olma tehlikesi karşısında doğal olarak ortaya çıkan liderler, toplumun ihtiyaç duyduğu liderlerdir çünkü. Kılıçdaroğlu'nun CHP'ye çok iyi bir politik açılım yüklemesini beklemek safderunluk. Çünkü politika kolektif bir çalışma olduğuna göre hele bir de böylesine kritik "derin ülkeler(!)" olunca politik rotanın nasıl seyredeceğini kabataslak kestirmek mümkün olsa da keskin tahminler yürütmeyi bu ülkenin politik kehanetçilerine bırakmak gerekir.

İki gerçeklik görünüyor: CHP'nin kan kaybını önlemek ve toparlamak için orta çizgideki Alevi Kürtlerin oylarıyla çoğunluğu sağlayarak statükoculuğu korumaya devam etmek, ya da gerçekliği bir ölçüde kabullenip orta ayar oyalama siyasetiyle Kürtlere göz kırpmak. Kılıçdaroğlu'nun ve CHP'nin yeni çizgisi, ortaya çıkacak doğrular, onun çizgisini belirleyecek. Anımsanırsa Kâmrân İnan, Hikmet Çetin de Kürttüler ve yıllarca siyaset yaşamlarında bakanlık da yaptılar. Kürt sorununa ilişkin nasıl da kendilerine yabancı ve çekiniktiler. Mehmet Ali Eren ise 1987 yılında İstanbul Milletvekili olarak parlamentoya girdi. Milletvekili yeminini yaptıktan bir ay sonra, Parlamento kürsüsünden Kürt sorununu gündeme getiren ilk milletvekili oldu. Partisinden ve Parlamento'dan büyük tepkiler aldı. 1989 yılında Paris'te, Bayan Mitterand'ın başkanlığını yaptığı vakfın düzenlediği ve Kürt sorununun tartışıldığı bir toplantıya yedi milletvekili arkadaşıyla birlikte katıldı. Döndüğünde, bu yedi milletvekiliyle birlikte SHP'den ihraç edildi. 1991 seçimi ve Kürt milletvekillerinin durumu malum ve hâlâ değişen ne? Saymaya kalkılsa bitecek gibi değil... Baykal'ın gidişi yeniliği ve değişimi gerçekten getirirse gerçek varlığını oluşturur. Ne diyelim, "Hayırlı olsun Kemal Kılıçdaroğlu".

Görüldüğü gibi Türkiye'de hiçbir şey kolay değişmiyor. Muğla'da yaşamını yitiren Kürt öğrenci Şerzan Kurt bu gencecik yaşında neden ölsünü? Analar çocuklarını savaşmak ve çatıştırmak için doğurmuyor. Evlat acısını bilmez evladı olmayanlar. Bıktık bu savaş oyunlarından, entrikalardan, yalanlardan ve oyalanmalardan. Bazı dostlar bizlerin hep Kürt sorununda odaklandığımızı dile getiriyor. Odaklanmayan var mı? Her şey Kürt sorununun düğümünde, bu düğüme cesaretle makas atan ya da çözen bir lider, tarihin sayfalarında çok önemli bir yer edinecektir. Cesar Pavese romanlarının birinde, "Savaş bir gün biterse, peki ya ölenler neden öldüler" diyor. Tarih diyaloglarla, antlaşmalarla, yeniden yapılanmalarla doluyken ve yapılan hatalarla yüzleşilip doğru bir gelecek yaratılırken, bu savaş, bu yoksulluk, bu ölümler neden bitmiyor? Değişim, değişim... bakalım sonu ne biçim!!!

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suskunlara dikkat!

Suzan Samancı 28.05.2010

Darbeler tarihi Türkiye, yenice darbelerin gereksizliğini, demokrasiyi, hak ve özgürlüğü bir ölçüde tartışabiliyor; bu tartışabilirliğin nedenleri çok boyutlu olsa da, Ergenekon ve devletin içindeki derin yapılanmanın kısmen deşifre edilmesinin verdiği cesarettir bir ölçüde. Başbakanlarını ve önemli siyasetçilerini yok edip, halkların kan ağladığını yenice yazabiliyor kalemler... oynanan oyunların perdesi aralanır gibi oluyor da tam "Perde!" denmiyor. Tam olarak "Perde!" denmedikçe yeni oyunların senaryoları için çalışma devam edecektir.

CHP'nin ortasına düşen yıldırım nedensiz değil, artı ve eksi gruplar yilandillerini uzatıyorlar. Statükoculuğu sürdürmek için plân mı yok! A, B, C plânları art arda devreye giriyor. CHP'nin başkanlığına Alevi bir Kürdün getirilmesi hayra alamet değil, üstelik soyunun Oğuz boylarına dayandığının altını önemle çiziyor. İki arada bir

derede kalıp rengini belli etmeyenler ya da başka hesaplar peşinde koşanların sığındıkları ilk taktiktir bu, bilinir. "Karabulut" olan soyadının neden Kılıçdaroğlu olduğu düşündürmüyor, çünkü bir Dersimli, kılıcın, süngülerin ve bombaların ne demek olduğunu çok iyi bilir. Kana bulanmış Munzur ve Murat çayları bir dile gelseydi... yaşadıklarını bir sır gibi saklayan ve bildikleriyle göçüp gidenler bir dile gelseydi...

Yıllar önce Cunda Adası'nda Ayvalık'ın o meşhur tostunu satan huysuz ve tüm dünyası altüst olmuş ihtiyarın Dersim yetimi ve sürgünü olduğunu öğrenince hiç şaşımamıştım. İhtiyarı gözlediğimde, yüklemeleri başta olan bozuk Türkçesinin yanı sıra yalnız kaldığında dudakları istem dışı kıpırıyor, denize bakarak Kürtçe sözcükler mırıldanıyordu. Onunla Kürtçe konuştuğumda beni nasıl da azarlamış, hiç sormadığım halde yemin billâh ederek Atatürk'ü ve İnönü'yü sevdiğini söylemişti. O an usta bir yönetmenin o yüz ifadesini zımlamasını isterdim.

Dersim'e "Gümüş kapı" Tunceli adının neden verildiği de çok iyi bilinir. Devletin tunç eli, daha ötesi demir yumruğuyla ne çok övündüler karanlığı seven köstebekler. Söz soyadlarından açılmışken, Kürtlere verilen soyadlarını bir araştırıverin. Büyüktürk, Aslantürk, Uulutürk, Kaplantürklerin yanı sıra, Türkekul gibi soyadları da var. Rojin Türkekul, yıllarca süren mahkemesinden bir sonuç aldı mı bilemiyorum. Bir Kürt olarak böylesine ezilirken, "bu soyadını taşımanın utancını yaşıyorum" diyordu.

Kasetin zamanlaması ilginç! CHP'nin toparlanması için yeni bir yüze ihtiyacı vardı. Büyük bir şaşkınlık yaşayan Baykal'ın şu an hiçbir şey olmamışçasına özgüvenli duruşu, organize işlerin çok iyi işlediğini gösteriyor. Ve Kılıçdaroğlu'nun elli dakikalık konuşmasında Kürt sözcüğünü ağzına almaması, bu büyük soruna değinmemesi, Bay Netekimvari "Terör" sorunu demesi büyük bir talihsizlik. Kaskete ihtiyaç duyup, yetmişli yılların Ecevit söylemiyle Kürt sorununu ekonomik soruna kitlemesiyle başarı şansını elde edeceklerini sanıyorlarsa yanıılıyorlar. "Alavere dalavere Kürt Memet nöbete!" entrikaları devam etse de ne Kürtler eski Kürtler ne de Türkler eski Türkler. Her ne olursa olsun partinin Baykal diktatörlüğünden kurtulmuş olması önemlidir.

Kılıçdaroğlu'nun karakterce sessiz ve esnek olması bir politikacı için çok şey ifade etmiyor; temel karakteristik özellikler bir biyografinin çeşnisidir, tarihî bir varlık olmak için önemli olan gerçekçi düşünmek, doğru ve somut bir yaşam sergilemektir. Cumhurbaşkanlığı süresince susmayı ve nezaketi kendine en büyük süs olarak yakıştıran Ahmet Necdet Sezer'in suskunluğu boş bir suskunluk muydu? Susmak, suçluluğu kabullenmek, suça iştirak etmektir. Kürt illerinde kelle avcılığı yapan tetikçilere madalya takan Ahmet Necdet Sezer değil miydi? Octavio Paz, "Susmak da bir yanıtıdır" diyor, susanlar bize çok şey söylüyor. Suskunlara dikkat!

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dev ve devciklerin oyunu!

Suzan Samancı 04.06.2010

İsrail'in sağcı hükümetinin uluslararası sularda yardım filosuna yaptığı insanlık dışı saldırısı kınanırken, Avrupa basınında "İsrail tahrik mi edildi?" gibi yanıltıcı yaklaşım da vardı. İkinci Dünya Savaşı'nda tarihin en büyük acısını yaşamış bir halkın, masum halklara aynı acıları yaşatmasını anlamak mümkün değil... İsrail'in bilinçli politikaları salt kendi politik kararı değil elbette, tüm siyasi ve politik rotalar direkt ya da endirekt olduğuna göre, İsrail bu saldırısıyla meydan okurken, gücünü nereden alıyor ya da amaçlar ve hedefler neler? Amacı ve hedefi belirleyen ve planlanan uluslararası ortak siyasi kararlar somut olarak uygulanıyor. Güç, iktidar ve bağımsızlık adına, başka halklar baskı altına alınıyor ve topraklar işgal ediliyor. Her yerde şiddet var!

Bu sıcak ve bir o kadar üzücü gelişmelerle Edward Said'in *Kültür ve Emperyalizm* kitabını yeniden okumak istedim (Çeviren Necmiye Alpay). Said, Kudüs'te doğmuş bir Filistinli kültür ve yazın gerillası olarak, Filistinliler ile Yahudilerin arasındaki kavganın, anlaşılarak, diyalogla çözüleceğinde ısrar ediyordu. Yetmişli yıllarda Beyrut mitinglerinde ön saflarda yer alırken, derin ve eleştirel düşünceleriyle egemenlerin ve işgalcilerin de korkulu rüyası olmuştu. Onun İsrail askerlerine taş atan fotoğrafı Che'nin yıldızlı şapkası kadar mitleşti. O, profesyonel bir ricacı olmayı reddetmiş ve amatör bir ruhla mazlum halkının ve halkların yanında yer alarak, statükonun karşısında daima muhalifliğine sıkıca tununmuş ve onurlu bir yaşamı seçmiştir. Oblomov'un bildik bir derdi vardı, tembellik! Oblomov, sahip olduğu toprakların geliriyle geçinen bir rantiyeydi ve aylaklık onu çok meşgul ediyor ve gün geçtikçe tükeniyordu. Silahlanan ve "ötekilere" yaşam hakkı tanımayan devletlerin ve yönetimlerin de bir derdi var: saldırmak ve yok ederek egemen olmak! Oysa tarih çok iyi göstermiştir ki saldırmak ve yok etmek çözüm değil, sorunlardan ve savaştan kurtulmak istiyorsak, yönetim şeklimizi baştan aşağıya dönüştürmemiz gerekiyor.

Türkiye elbette her zaman Filistin halkının yanında yer almıştır, mazlumun ve mağdurun yanında olmak insan olma durumudur. Fakat haklar bazında durumu Filistinlilerden daha kötü durumda olan Kürt sorunu karşısında neden bunca çılgına dönülüyor, linç ve şiddet bu denli meşru sayılıyor. Bu anlamda Türkiye'nin başka bir halkın ezilmişliğinden, mağduriyetinden söz etmesi ve özgürlük istemesi için, öncelikle, kendi ezilenlerini görmesi ve bu sorununa çözüm bulması gerekiyor. Kendini savunacak doğruları ve gerçekliği olmayanların uluslararası politikada ciddiye alınmayı ve söz sahibi olmayı beklemesi sadece yanılsamadır.

Üstelik, hem İsrail ile askerî ve ekonomik ilişkiler içinde olmak, hem de Filistin'e hamilik yapmak ne kadar inandırıcı olabilir? İç politikada büyük sorunlar yaşayan Türkiye'nin doğal olarak dış politikada da yaşaması kaçınılmazdır. Öcalan'ı Türkiye'ye teslim edenler kimlerdi? Türkiye'nin İsrail'i çok kolayca gözden çıkaracağı mümkün mü sizce? Ortadoğu'da İsrail ile askerî, ekonomik, politik ve stratejik işbirliğine sahip biricik ülke Türkiye olduğuna göre, ortak askerî tatbikatlar ve sıkı bir işbirliği, İsrail'in yardım konvoyuna saldırmasına rağmen devam ediyor. İç siyaset ile dış siyaset bir denge içermiyorsa, sorunlarını çözmemiş, demokrasi ve insan haklarında örnek olamayan Türkiye'nin başkalarına demokrasi ve insan hakları dersi verme hakkı gülünç değil mi? Şimdi saymaya kalsak işin içinden çıkılmaz... İtirafçıların ve Ergenekoncuların kısmen dile getirdikleri apaçık ortada. Kürt illerinde neler yaşandı, yaşanıyor... bir de BDP'nin çocukları ön saflara çıkardığı gündemlere taşınırken, peki Gazze yolundaki gemide küçücük bebeklerin ne işi var?

Öte yandan Türkiye ile Brezilya'nın, İran ile nükleer yakıt takası konusunda sağladıkları anlaşmaya yönelik tepkiler sürüyor. İranlı muhaliflere, Kürt ve diğer azınlıklara karşı bir katliam politikası yürüten İran devleti ve Ahmedinejad ile Başbakan Erdoğan'ın kucaklaşması ne anlama geliyor? Türkiye bu kararsız ve tıkanmış dış siyasetiyle Ortadoğu'ya nasıl öncülük edebilir ki? Ortadoğu'da sadece Filistinliler adalet ve özgürlük aramıyor, Kürtler de arıyor... Kürtleriyle barışmış ve sorunlarını çözmüş bir Türkiye güçlü konuma geçebilir, bu konunun elde edileceği korkusu değil mi savaşı sürdürenlerin ve isteyenlerin. Bu çağda zapturaptlarla kök salmanın hayalleri sadece ve sadece, karanlık sondur, en yakın örneği Saddam ve Çavuşesku değil miydi? AKP ancak Kürt sorununu çözerse bir gelecek oluşturabilir, yoksa tehlike çanları çalıyor. Yaz bastırdı, bu sıcakta taş atan çocukların mazgallara bakarak delirmesini mi bekliyorsunuz beyler, adı üstünde çocuk onlar, çocuk!..

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP'nin geleceği...

Ortadoğu'daki siyasal denge farklı bir yöne evrilirken, Amerika, Türkiye ile İsrail arasındaki dengeyi korumada zorlanıyor ve projedeki Federal Kürdistan'ın sürüncemede bırakılması hedefleniyor; çünkü kendilerini güç ilan edenler, sorunlarını çözmüş, her anlamıyla gelişmiş müttefikler istemiyor.

Abdullah Öcalan'ın 6 haziran görüşme notları oldukça ilgi çekti. Can Dündar ve Şamil Tayyar da Öcalan'ın görüşme notlarına işaret ettiler. Kuşkusuz Abdullah Öcalan'ı her insanın ve siyasal grubun farklı algılaması ve farklı düşünmesi, onu "hain" olarak görmesi ne kadar gerçek ve kabullenilir bir durum ise, Öcalan'ın fikirlerini benimseyip, onun düşünceleri doğrultusunda kendi ezilmişliklerinin farkına varan ve yıllarca mücadele edenlerin gerçekliği de kabullenilir bir durum olmalı. Her başkaldırının, her olayın, her savaşın tarihsel, siyasal ve sosyo-kültürel nedenleri olduğuna göre ve bu anlamda PKK uzaydan gelmediğine ve Türkiye'nin yarattığı koşullardan doğduğuna göre, sık söylemlerle toplumu her daim teyakkuz durumuna getirmekle Türkiye kan kaybediyor. Kim ne derse desin, Öcalan'ın görüşme notları yabana atılır gibi değil. "Özel Savaş" lobisinin çok iyi çalıştığının altını önemle çizirken, Özal, Erbakan ve Ecevit dönemlerinde çözüme yönelik açıklamaların ardından hemen tasfiye edildiklerini ve şimdi de Erdoğan'ın da tasfiye edilmek istendiğine dikkat çekiyor. Öyle ya, Çiller de "Bask modelini düşünebiliriz" demiş ve hemen geri adım atıp, çakıtaşı nutuklarını dilinden düşürmemişti.

Gelinen bu aşamadan sonra AKP hükümeti ne yapmak istiyor? Duraganlık, muğlaklık ve çözümsüzlük kendiliğinden yokoluşu getirir. Çözüme yönelik hiçbir adım atılmadığı gibi, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, partisinin Meclis'teki grup toplantısında Kürtçe konuşma yapan Ahmet Türk (kapatılan DTP eski milletvekili) hakkında dava açıyor. *Azadiya Welat* gazetesi çalışanlarına göz açtırılmıyor, tutuklanılıyor. Gazeteci İrfan Aktan hapis cezasına çarptırılıyor. BDP milletvekillerine saldırılıyor, Sevahir Bayındır'ın kalça kemiği kırılıyor. Bu savaş, bu ölümler, bu yasaklar ve tehditler devam ederken, Hewler, Duhok ve Süleymaniye'de Türk işadamları harıl harıl çalışıyor ve Türk banka şubeleri açılıyor, Türk patentli ürünler satılıyor. Hal böyleyken bir taraftan da Kandil'e bombalar yağıyor. Yıllardır yağıyor da bitti mi bu savaş? Haklılıklarına inanarak savaşan ve sokaklara dökülen insanların sesine kulak tıkayarak, onları görmezden gelerek, oyalayarak bir yere varılmayacağı anlaşılmış olup, dillendirildiği halde ne yazık ki istikrarsız ve miyop bir politika izleniyor. Oysa AKP, BDP'yi kabullenip ortaklaşa ciddi çalışmalarla ve Öcalan'ın görüşlerinden de yararlanılarak diyalog sağlanabilir ve bu savaş bitebilir.

BDP'nin Türkiye partisi olamadığını söyleyenler başlarını kumdan çıkarıp bir düşünsünler, "olabilmek" için kabuledilebilirliğin önü kapatılmamalı. Böylesi bir duruma geçit verilmezken, insanın kendi sesine, kendi rengine, kendi dili ve kültürüne sahip çıkması yasaklıyken, nasıl Türkiye partisi olunur izah edilsin de anlayalım. Gerçek ve çoğulcu yönetimlerde yerellik ile evrensellik arasındaki çizgi birbirini besler, demokrasi o akışkanlığı sağlar çünkü.

Hep çözümsüzlüğü ve savaşı yazmak acı veriyor. Önünde sonunda barış olacaksa bu savaş ne diye? Kürt illerinde sokaklara dökülen politize olmuş yüzbinlerce insan, öylesine acı çekmiş ki, öylesine korkuyu ve ölümleri yaşamış ki... "kaybedecek neyimiz kaldı ki?" diyorlar. Binlerce faili belli cinayetleri yaşayanlar onlar, cezaevi onlar, ölüm onlar, göç onlar... Bu satırları yazarken "Sen neden bahsediyorsun hanımefendi, ya bizim askerlerimiz, onların çocukları, anaları..." diyen sesleri de duyuyorum yüreğimin ta derininden... İşte asıl mesele bu! Bu gencecik insanlar neden bu savaşa kurban gitsin, bu çağda ıskellik değil mi doğayı tahrip etmek, yakıp yıkmak ve öldürmek! Savaşa harcanan bu paralar hepimizin yaşam standardını düşürüyor, geleceğimiz güven altında değil, çocuklarımız ve gençlerimiz ölüyor. Gözü yaşlı bir asker babası, "Bu iş böyle gitmez, hükümet bir çözüm bulsun!" diyordu büyük bir olgunlukla. Halktan bu sesler yükseliyorsa vakit gelmiş demek değil midir?

Babama, ji bavê min re...

Suzan Samancı 18.06.2010

Sana en son ne zaman mektup yazdığımı anımsamıyorum. Bu mektubu yazmamdan hoşlanmayacağını biliyorum, çünkü fark edilmek ve söz edilmek gibi bir derdin olmadığı gibi, sıkılıyorsun da. Kırklı yılların ortalarında köyün ilk okuyanıydın. Köyü basan askerlere, vergi ve nüfus memurlarına cevap verebilmen ve tapulardan anlayabilmen için okutmak istemişler seni.

Cenevre'nin bu çokbilmiş şahaneliği yüreğimin ve bilincimim alabora olmasını önleyemiyor. Unuttuğumu sandığım anılar, bölük pörçük sahneler art arda canlanıyor. Hep denetim altında tutmaya çalıştığım belleğimden zorla söküp attım seni... Kolay değil, kadın olmak, hele hele Kürt kadını olmak...

Elimden tutup ilkokula kaydettirdiğin günü anımsıyorum; sonra aldığın hikâye kitaplarını ve romanları... Liseli öğrencilerin doluşurdu evimize. Annem titizlenir, kızardı. Yarı aralık kapıdan baktığımda çoğu zaman elinde bir kitap olurdu. Formika masanın üstünde iki kitap: *Mem û Zin* ile *Doğu Anadolu'nun Düzeni*. Delta radyomuzdan, gündüz "Yurttan Sesler" korusu, akşamüstü ise Erivan Radyosu'ndan Ayşe Şan, Xarepetê Xaço, ve Meryemxan'ın stranları yükselirken, fayton seslerine plak cızırtıları karışırdı.

Bayramlarda ot ve tütsü kokan köylüler gelirdi. Onların rehberiydin ve birçoğunun velisiydin, ya sonra... köylü kurnazlıklarından çok yakındın, yakınıyorsun... "okumak, okumak" derken, şimdi okuyup da aydınlanamayanlara kızılıyorsun. İnsanın en büyük mirası onurlu yaşamıdır diyorsun. O dönemlerde bir asker mektubunda "Ey nenem, her iki mübarek ellerinden üzüm gibi, lokum gibi, şeker gibi, koşarak öperim" cümlelerini okuduğumda gülme krizine tutulduğum için kızmıştın. Kendini çocuklarına adayan baba olmayı seçtin; bu konuda hiç ödün vermedin. Korkusuzluğa değil, bilgiyle gelen cesarete inandın. Başkalarına duyulan nefretin ve kötülük yapma isteğinin, daima insanın kendisine duyduğu nefretle ilgili olduğunu söyledin. Derin ırmak gibi iddiasız sözlerini önemserken, dudak kıvrımlarındaki mahcup gülümsemeni hep özledim. Ve o eski zamanlar içre... dışarıda hep kötülük vardı bizim için...

71 Muhtırası'nda o peribacalı kente sürgün gittiğimizde acımızı, gerçeğimize ekliyorduk. Çocukluk özlemimdeki yokluğunu düşünmek utandırıyor şimdi... binlerce babasız çocuğun gözleri dikiliyor karşıma... ve bu çirkin savaşta ölen ve demir parmaklıklar ardına kilitlenen çocuklar... Enes, Uğur, Nesrin, Ceylan, Furkan, Şerzan... daha ne kadar sürecektir böyle?

Bana ötekiliğimi hissettiren Tanju öğretmenle tartışırken, seni hiç öyle görmemiştim... "Kendinizi eğitmenizi ve çok güçlü olmanızı istiyorum" demiştin. Annem, uzun kış gecelerinde bazen bağbozumu anılarını anlatırken, sen de *Kelile ve Dimne*'yi okuyordun. İki güvercin hikâyesini Bazende ile Nevazende'yi hiç unutmadım. Erivan Radyosu'ndaki "Şenglo, Menglo, Alikçienglo" (Kurt ve Kuzular) masalıyla birlikte oynadığımız piyesi de... Özlemimiz ince bir kırağı gibi geceyi bölerken Piltan Amca ve Beyhan Teyzeler gelirdi. Neşelenirdik. Tutkuyla biriktirdiğimiz kitaplar ve dergileri 12 Eylül'de çuvallara doldurup evden uzaklaştırdığımızda, "Ne olur yakmayın!" diye yalvarmıştım.

Sonra Giresun ve Samsun'daki yıllarınız... Reçine kokan Karadeniz dağları... Lazca, Rumca konuşan ve her biri bir sır, bir tarih gibi gülümseyen yaşlılar. Hamsili pilavları, fındık sohbetleri, ördek sobaları... martı çığlıklarıyla

yırtılan sabahlarda ne çok karşıladın beni, o ıssız ve nemli garlarda. Bir keresinde okuduğum kitapları eve gelen tamirciye anlattığımı söylediğimde nasıl da gülmüştük.

Bir şeyi ilk kez itiraf edeceğim: henüz on yedili yaşlardaydım. "Yazmak istiyorum, yazar olacağım" dediğimde, inançsızlığını gördüm o suskunluğunun derinliğinde. Öfkelendim. Korkuyordun belki de... Özgün ve klişe olmayan farkındalıkların bedeli vardı çünkü. Kitaplar mabedimdi, ant içtim. "Sen göreceksin baba!" dedim. Biliyordum, "varım" demekle var olunmuyordu. Ve sonra bana Ankara İlahiyat Fakültesi'ndeki felsefe hocanız Himi Ziya Ülken'den söz ettin, *Bilgi ve Değer* adlı kitap ile Kur'an'ın 61 yılı tercümesini verdin. *Bilgi ve Değer*'in altını çizip notlar almışsın. O sayfaları gördükçe boğazım düğümleniyor. Kendini beş çocuğuna adayıp yeteneklerini hep erteledin, oysa resme yeteneğin vardı, ya unutmadığın Fransızca deyimleri şimdi yenice öğrenemeye çalışıyorum.

Haberleri her izleyişte, kaygılanırken, hep umut ediyorsun "Bu savaş mutlaka bitecek" diyorsun. Ve Bavê min, o kendiliğin, içtenliğin, naifliğin süzülerek içime işliyor, ellerinizden öpüyorum.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayna'nın 'bitti'si, Aytaç'ın 'öldürün'ü!

Suzan Samancı 25.06.2010

Bu savaşta ısrarcı olup bunu besleyenler, amaçlarına ulaşıyorlar. Savaş, intikam, kan naralarıyla gençlerin cenazeleri üzerinden siyaset yapılıyor. Bir toplum her şeyiyle yönetim şekline benzerken, sağduyu ve hümanizmden yoksun bir dilin esiri olmakta direniliyor. Ufuklar yaşanan demokrasiler kadar olur nihayetinde. Dış mihraklar, taşeronlar, bölücüler, hainler, sayın sayabildiğiniz kadar. İnsanın geleceğinin güven altında olmadığı, işsizliğin ve yoksulluğun had safhada olduğu, hak ve hukukun gözardı edildiği, her türlü yolsuzluğun yapıldığı bir vatanın insana ve insanlığa ne yararı olabilir? Vatanını ve ülkesini sevmeyen mi var, nedir bu sevginin ölçüsü? Savaşı körükleyip, her türlü kirli işe bulaşma, 17 bini aşkın Kürt'ün ensesine kurşun sıkmak mı, ormanları yakıp yıkmak ve o yoksul insanları yerinden yurdundan edip büyük kentlerin bataklığına sürüklemek mi, onlara "Tek millet, tek bayrak tek vatan, istemeyen çekip gider" demek mi? Siyasetçilerini enselerinden tutup, çağdışı görüntülerle gözdağı vererek hapse tıkmak mı? Tüm bunlar yetmiyormuş gibi, olağanüstü hal uygulansın çığlıkları yükseliyor; zaten yıllardır olağanüstü hal içinde Kürt illeri ve neresinden bakarsanız, yıllardır olağanüstü bir durum yaşanmıyor muydu? Tarihin sayfaları isyanlarla dolu! Seyh Saidler, Seyid Rızalarla birlikte birçok Kürt asıldı, Dersim'e, Ağrı'ya, Zilan'a bombalar yağdı, toplu kıyımlar yapıldı, tehcir ve takrir kanunları eyleme geçti de bitirildi mi bu sorun? Kötülük ve zülüm zehirlidir, bire bin verir çünkü.

Gelinen bu aşamada Kürtlerin demokratik taleplerini görmek istememek, savaş lobisinin yeniden devreye girmesi demektir. Oysa Kürtlerin demokratik taleplerinin anlaşılması ve ortak bir bilinç yaratarak çözülmesi, Türkiye'yi yıllardır aşamadığı ulusalcı, kör milliyetçiliğinden de kurtaracaktır. 1984'ten bu yana tek taraflı ilan edilen ateşkes ciddiye alınmadığı gibi, bu savaşın düşük yoğunluklu sürmesini isteyenler, her türlü değişikliğe, uzlaşmaya ve diyaloga karşı çıktılar, çünkü bu savaşta çok büyük bir rant var, bu alanda odaklanan sermayedarlar "vatan, millet, sakarya" diyerek baskın çıkıyor. Bu savaşa ayrılan milyonlarca liralık ödenekler, oluşturulan hayali şirketler, sonra iflaslar... uyuşturucu kaçakçılığına, fuhuş sektörüne göz yuman, öldürmekten zevk alan, her türlü insani duygu ve düşüncelerini yitirmiş bozuk bilinçliler mi bu ülkeye yön verecek?

İspanya ETA, İngiltere IRA ile yıllarca savaşmış, kayıpları beş bini geçmemişti. Sonunda sorunlarını diyalogla ve uzlaşmayla çözmediler mi? İsviçre'nin bayrağı plastik çöp torbası olarak sokakları süslüyor. Demek ki kuru bir bayrak sevgisi, bön bir vatan sevgisi insanın gelişmişlik düzeyinin de göstergesi. Lugano'ya gidin İtalyanca konuşan huzurlu ve sakin bir toplumu görürsünüz, Fribourg'a gidin Almanca ve Fransızca konuşan iki halkı görürsünüz, Zürih'in Almancası size Almanya'da olduğunuzu anımsatır. İşte uygarlık bu! Tv ekranlarında boy gösteren sahte 'Prof'lar ise ağızları köpük saçarak nasıl olur da Kürtçe okullarda okutulmuş diye parmak sallıyorlar. İlimli Kürt şahsiyet ve siyasetçilerine hiç tahammülleri yok, konuşmaları tehdit dolu, sırtlarını bir yerlere dayayan zavallılıklarıyla, yüz çizgilerinde aydınlığın ve insanlığın esamisi yok! Biraz daha yükselmek için el ovuşturuyorlar.

Kemikleşmiş kör milliyetçilikten vazgeçmeyen anlayış bu çağın gelişmişliğiyle bir çatışma içinde. Bakın tarihe ve bu sorunları yaşamış ülkelerin ve devletlerin yönetimlerine. Geline aşama, barış, uzlaşma ve diyalog olmuştur. Kürtlere düşmanlık temelinde yürütülen politikaların sonuç vermediği ortada. Hükümet, "açılım" söylemiyle iyimser bir tablo çizdiğinde BDP, bu açılımın Kürtlerin tasfiyesi olduğunu dile getirmiş, Emine Ayna'nın "açılım bitti!" sözleri büyük bir tepkiyle karşılanmıştı. Ayna'nın "bitti!" sözüne öfkelenenler, Önder Aytaç'ın "Abdullah Öcalan'ı öldürün" söyleminin insan hak ve hukukuna aykırı olduğunu dile getiremiyorlar. Doğrusu akıl alır gibi değil, Doç. Önder Bey'in buna ihtiyaç duyması, ufkunun yıldız polisliğini gösteriyor. İşte aradaki fark bu! Ayna'nın "bitti"sine tahammül edemeyenlerin, Aytaç'ın "öldürün"üne karşı olan susuşlardır asıl çözümsüzlük. Yazık, çok yazık! Öcalan'ı yok etmekle bu sorunun çözüleceğine inanılsaydı, başkanlarını asmış ve birçok siyasetçisini yok etmiş bir yönetim için bu zor olmasa gerekti. Tarih ve toplum ihtiyaç duyduğu liderleri yaratır ve bu lider çevresinde insanlar biraraya gelip ve başkaldırma ihtiyacı duyuyorsa, bu, o ülkenin yönetiminde bir yanlışlık, eksiklik olduğunun göstergesidir. Sorun çözülmedikçe bir lider gider başka lider gelir.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hey gençlik, nereye böyle

Suzan Samancı 02.07.2010

Geçen hafta İstanbul'un deli yaz yağmurlarına teslim olmasıyla "Eyvah yaz bitiyor!" diye kaygıya kapıldım. Ne de olsa "sarı sığağın" insanlarıyız. Yağmurun tadını çıkaran gençlerin ve kestane satıcıların keyfine diyecek yoktu! Kestane ve yaz! dedim kendi kendime. İstiklal Caddesi'ndeki kitapçılarda bir hareketliliğin olmamasına içerledim. Walkmanli gençlerin, tv dedikoduları kulağıma çarparken, iyice gerildim. "Pardon yani, heralde yani," ünlejšlerine, yıllık ağızlarına bakakalırken, burnu hizmalı, dudağı piercingli bir genç kız "Ne yani tanıyamadın mı?" diye çıkıştıverdi. Hoş ve boş yüzünüz diyemedim. Böyle anlarda avunmak için bilincimin değerli kapısını aralayiverir, farklı bir yolculuğa çıkmak isterim. "Chat gençliği"nin kitap okumaya ilgisi yok, sorun bakalım kaç kişi **Adalet Ağaoğlu**'nun ve **Yaşar Kemal**'in kitaplarından haberdar. Yetmişli yılların daha kararlı bir okur kitlesi vardı. **Adalet Ağaoğlu**, **Sevgi Soysal**, **Leyla Erbil** bir fırtına gibi esiyordu. Türkçe Edebiyat'ın yüzakları bir avucu geçmez, bağışlasınlar, güçlü yaratımların özgür bir ortamla sıkı bir ilişkisi var çünkü. Kitap yayımlatmak, şu kadar kitap yazdım, şu ödülleri aldım edası, gerçek ve özgün yazar olmanın ölçüsü hiç değil. Bu anlamda **Adalet Ağaoğlu** gerek yazdıklarıyla, gerek yazarlık etiğı ve ahlâkiyle derin iz bırakandır. Onun romanlarında Türkiye'nin değışen toplumsal, siyasal yapısını görürüz. Toplumsal örgüyü, bireysel çırpınışları, çağdaş kadın ile geleneksel kadın kutupları arasında gidip gelişı, sevgisizlikleri, yıkılışları, başkaldırıları görürüz. Demokrasinin "d"sini tanımayan bir ülkenin rejimine edebiyatın diliyle kafa tutar, "Hayır" der. Nasıl da güzeldir onun **Üç Beş**

Kişi, Bir Düşün Gecesi, Yaz Sonu'su. Bir düşün gecesinin sahibinin bir general ve sanayici olması bir tesadüf müydü? Elbette değil. Hepsinin rolünü iyi bilen, bir sosyal bilimci ve siyasetçi ruhuyla Türkçe edebiyatın kilometre taşıdır. **Fikrimin İnce Gülü'nün** Bayram karakteri Türkiye'nin şaşkın ve kendi olamayan zavallı çehresidir. Yetmişli yıllarda koltuğunun altına **Cumhuriyet Gazetesi** sıkıştıran solcu ve devrimciyim diye caka satıyordu. Anımsadığım kadarıyla **Adalet Ağaoğlu'nun Karşılaşmalar** diye de bir köşesi vardı.

Farklı olanı tanımak, bilmek insanda eleştiri ruhunu geliştirirken, "kendine" ötekini tanıdıktan sonra başka gözle bakmayı öğretir. Hani deriz ya, "Geçmiş bilmeyen geleceği göremez" diye. Edebiyat tarihi kavimlerin, toplumların, kültürlerin ve nihayetinde insanlığın gerçek tarihi ile yeni toplumsal yapının her hareketiyle bağlantılıdır. İmparatorluklar çöker, iktidarlar, rejimler alaşağı edilir, generaller ve güncel egemenler tarihin karanlık sularında sönük birer leke gibi kalırken, şiir, roman, öykü, sözcükler ve yazı kalıcı varlıklarını sürdürür, toplumu geliştirir, aydınlatır. Şimdi bilinçli olarak geliştirilen popüler kültür, milliyetçilik tek tip kültürden, gericiikten çok beslenir, benlikler aşılandıkça, iktidar hep popülizme gereksinim duyar, çünkü popülizm iktidara meşruluk ve etkililik kazandırır. Kitleleri kıvama getirme, sömürme ve hedeflerine ulaşmasının araçlarından biridir. Bu sahte yansıtıcılık, sermaye egemenliğini, resmî ideolojiyi yaymaya yarayan araçlar olarak bellek yitiminde önemli rol oynar. Yaratılan belleksiz toplumda, şeyleşenler, "araç ve ürün" olarak birbirlerini yüceltir, birbirlerinin otoritesini besleyip kopmaz bağla sermayeye dönüştürür.

İşte gençlik, bugünün oyalayıcı yarışma programlarına ve kör milliyetçiliğe kurban ediliyor; yaratılan starlar(!) karşısında üstlerini başlarını paralayan zavallı kişilikler hedefleniyor; "onlar" iyi güdülür çünkü. Sıkıysa okusunlar özgün yazarları da dünyanın kaç bucak olduğunu görsünler. İşte o zaman gerçek anlamda var olunur. Hey gençlik nereye böyle?

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçin dalganızı aydincıklar!

Suzan Samancı 09.07.2010

Geçen haftaki yazıma gençlerden gelen olumlu tepkiler gönendirirken, sitem edenler de oldu, olacak elbette. "Hayır!" diyen, akıllıca kafa tutan gençler ilgimi çekmiş ve hep saygı duymuşumdur. Söz tepkilerden açılmışken *Taraf'ta* yazdığımdan günden beri, Frans Fanon *kavgaysakavga@hotmail.com* adlı adresten eleştiri sınırlarını aşan iletiler alıyorum. Gönderen şahıs salt duyguları ile hareket eden, bilinçsiz biri olsaydı hadi neyse derdik, bazen öylesine sinirleniyor ki basıyor küfrü... küfür sahibinindir, "Bay kavgaysakavga".

Gerçek devrimi yaşamamış ülkeler talihsiz ve acınası ülkelerdir, şiddeti, yasağı, insan hak ve ihlallerini çiğnemekten siyaset felsefeleri, öngörüler gittikçe zayıflar ve ülke yönetiminin başışıklık sistemi tümüyle işgal altına alınır ve ülke iflah olmaz hastalığa yakalanır. İşte böylesi hasta ortamda yetişen aydınlardan ne beklenir! Çağa ayak uyduramayan, kişilikli bir ülke olmayı beceremeyen Türkiye de kronik hasta, hastalığını kabullenememekten kan kaybediyor ve gün geçtikçe çürüyor.

Kan kaybına sahte tampon yapmak isteyen ayakları havada siyasi cerrahlar da atıp tutuyor, yıllarca gerçekleri örtbas ederek, gazete manşetlerinden kışkırtıcılık yaparak, binlerce asılsız haberlere imza atarak, sadece ve sadece koltuklarını ve şarabını düşünenler, bugün de dalga geçer gibi, "Kürtlerin ayrılma hakkı var" tartışmasını başlatıyor, ardından da, "Yerel yönetimler özerk kalacağız diyorlar, ne demekse anlayamıyorum" derken, kimi

de "kabak tadı verdi" diyor. Ne gereksiz, sorumsuzca ve sığ cümlecikler diye öfkelensem de haklılar bir bakıma. Mübarek kalemşorlar öyle görmüşler, öylesine kalem sallıyorlar. Osmanlı Paşababalarının entrikalarına hep göz yummadılar mı? Osmanlı aydınları, iktidarla hiç çatışmadı, iktidara kul köle oldular, halkın bağrından çıkıp gelmedikleri için halk ile aralarında kopukluk vardı, hal böyleyken Cumhuriyet aydınları da bu geçmişte boğuldu. Kürtlere, Ermenilere ve gayrı Müslimlere yapılan haksızlıklara sessiz kaldılar. Devrimleri ve ihtilalleriyle büyük reformlar yaşayan Batı'da aydın iktidardan doğmadı, burjuvazinin temelleri üzerinden yükseldi. Resmî söylemin dışına çıkılmadan, geçmiş sorgulanmadan, gerçekler dile getirilmeden nasıl aydın olunur? Dolayısıyla yıllardır demokratikleşemeyen, gerçekleri dile getirmeyen, kabul ile ret karşısında ne yapacağını bilemeyen, iktidardan doğan, değişmeyen ve baskıcı yasalar karşısında devletin resmî söyleminden öte gidemeyen, korkak ve kararsız aydın tipi ne denli verimli olabilir ki! Çağa ayak uyduramayan, içindeki farklı kültürleri kabullenmeyen iktidar, kendi meşruiyetini sağlamak için aydına işlevsel sorumluluklar yükleyip kendi aydınını oluşturmak derdinde. Anayasal değişiklikler yapılmadan, hâlâ yasaklar devam ederken Anadolu'nun yoksul gençleri ölürken, Kürt gençleri dağlara çıkarken, cenazeler ve ağıtlar yükselirken, fütursuzca, sığ ve şımarık konuşmalarınızdan hiç mi utanmıyorsunuz? İlk o tıkHz ve insanlığı rencide eden, insanı yok sayan yasaları değiştirmek olsun ilk amaç ve hedefleriniz. Güçlü, çağdaş ve yeni bir anayasayla, yerel yönetimlerin özerkliğiyle, ayrılmak değil, birlikte yaşamak istiyor Kürtler. Artık ne kapıcınız, ne bakıcınız ne dadınız olmak istiyor ne de "çok çocuk doğuruyorsunuz" diye uyarılmak istiyorlar. Kürt kadınlarının bedenlerine dil uzatmaya kimsenin hakkı olmadığı gibi, gerçek aciliyet bu savaşı durmak olmalı.

Birbirine zıt iki kuvvet Türkler ve Kürtler bu ülkenin gerçeği! Biri diğerini asimile edememişse ve bir türlü egemen olamıyorsa, ortak bir kuvvet kendini dayatır; yeni bir yöne hareket eden bu kuvveti görmezden gelmek, akla ve gerçekliğe karşı çıkmaktır. Ezilen halklardan korkmayın, güvenin beyler, çünkü ezilmişliği ve bunca acıyı yaşamış örgütlü halkların empati duyguları yüksek olur, ilkeleri vardır ve her ne kadar travma yaşıyor olsalar da yığın değiller. Bugün kısmen de olsa korkusuzca tartışabiliyorsa Kürtlerin ve muhaliflerin yürüttükleri özgürlük mücadelesi sayesinde. Farklılıklar gerçekten insanı insanlaştırır çünkü.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıcak ve umutsuzluğun umudu...

Suzan Samancı 16.07.2010

Sıcaklar iyiden iyiye bastırdı. Bu yaz Diyarbakır böylesine sıcaklık görmedi. Süren savaş ve belirsizlik duygusu içleri kemirirken, kuytu köşelere çekiliveriyor insanlar. Temmuzun ortalarında kent birdenbire ıssızlaşırken, bu yıl ıssızlıktan eser yok... Birazcık yaşama kültürü ve parası olanlar tatile koşarken, savaş mağduru yoksullar ve köylüler kalıyor geriye... Gözü yaşlı kent, şeytanörümceği sıcakta yorgun bir Tanrıça gibi inlerken, kuru toz bulutunu bastıran su tankerlerinin ıslaklığı yaşama sevinci veriyor, umutların pasını gideriyor, sıcak esinti sır dolu yüzleri okşayıp geçiyor...

Akşamüstleri kalabalıklaşan Ofis, ciğer ve kebab kokularından geçilmezken, dolanan tek tük şerbet satıcıları altmışlı yılları anımsatıyor. Yerinden yurdundan sürgün edilenler nasıl da belli oluyor. Yüzlerinde elle tutulur bir kaygının yanı sıra pusuya yatmış asilik, afili çığlıklar atıyor. Genellikle grup halinde yürüyor, külahta dondurmalarını yerken ellerini ağızlarına siper ediyor, çitledikleri çekirdekleri 'tuf' diye savuruyorlar.(Haksızlık yapmayalım okumuşlarımız da aynısını yapıyor...) Koşuyolu Parkı 'İnsan Hakları' Anıtı'nın çevresinde arı gibi

döneniyor insanlar, parkın içerlek köşesine serdikleri, kilimde bağdaş kurup çaylarını yudumlarken, kadınlar örgü yapıyor, erkekler tespîh çekip mırıldanıyor. Politik olmayan ev kızları nasıl da belli, utangaçça süzülüp, önlerindeki çekirdek kabuklarını mıncıklıyorlar. Bu gencecik insanlar neden bu durumdalar? Kim bilir ne yetenekleri ne yaratıcılıkları yok olup gitmiştir. Zekâ ve yetenek işlenmedikçe, gün ışığına çıkmadıkça, çürür, yok olur. Aşîret, sınır kavgaları ve töre cinayetleriyle mi doğuyor Kürt illerinde yaşayanlar!..

Koşuyolu Parkı'nda bombanın patladığı ve on kişinin yaşamını yitirdiği Evin, Zilan, Mizgin, Şilan, Rojin'i kim anımsıyor şimdi? Dahası on yedilik Buse'nin ve Serap'ın ölümü ile Mizgin, Rojin ve Zilan'ın ölümü arasındaki fark ne? Hepsi de bu kirli savaşın kurbanları... Bu savaşı sürdüren zihniyete karşı çıkılmalı, bizi birbirimize kırdıran kışkırtıcılığa hayır denmeli. İşte her şey apaçık ortada, saklanacak ne kaldı. Orduda görev yapanlar konuşuyor, itirafçılar konuşuyor... Savaş çetesi neden çökertilemiyor, Kürt kelle avcılığı yapanlar neden tutuklanmıyor? İnsanım diyen, biraz olsun vicdanı ve onuru olan konuşmalı, bu karanlık savaş hepimizin geleceğini karartıyor, çocuklarımıza, gençlerimize yaşama hakkı tanımıyor. Bu savaştan beslenen akbabaların o kirli pençeleri kesilmedikçe, temizlenmedikçe hiçbirimize rahat yok! Gencecik ve sorumluluk duygusu yüksek, on altı yaşındaki Ahmet Altan Buluğtekin'in iletisi Meclis'te uyuklayıp, yumruklaşanlara örnek olsun. Bakın ne diyor on altı yaşındaki Buluğtekin:

".....ancak bu mesajı size attıktan sonra gazeteleri açtığımda zevkle okuyacağım bir haber olamayacağını düşünüyorum. Tedirginim, üzgünüm, kırgınım ve endişeliyim. Açılışın gündeme gelmesiyle barış umutlarım artmış, insanların ölmeyeceği düşüncesine inanmış, barışın geleceğine sevinmişim. Kürt sorununun ancak diyalog yoluyla çözülebileceğini Türk arkadaşlarıma anlatıyordum ve onlar da bu sorunun diyalogla çözüleceğine inanıyorlardı. Geceleri kafamı yastığa rahatça koyuyordum. Çünkü ertesi gün insanların ölüm haberlerinin gelmeyeceğini biliyordum, çünkü açılım gündemdeydi. Sevinçlerim, umutlarım PKK'nın Raşadiye saldırısına karşı sürdü. Ve artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını anlamış, ama anlamamış gibi yapmaya başlamıştım. Ardından çeşitli çatışma halleri devam etti. Sonra Kürt siyasetçiler tutuklandı. Bu olaylar olduğu sıralarda bile umudum bir nebze de olsa tükenmemişti, ta ki Kandil ve Mahmur'dan gelen barış elçilerinin tutuklanmasına kadar. Açılım yargı eliyle bitirilince, umutlarım tükendi. İnsanlar ölecek ve kimse bunun için bir şey yapamayacaktı. Bu olanlar beni fazla etkilemez, çünkü Türkler tarafından çok sevilen biriyim ve **bana devlet otoritesinden başka ayrımcılık yapan olmadı**. Ama korkum o ki savaş şehirde başlarsa, bizim gibi olmayan ötekileşmiş Kürtleri çok etkiler ve bu da geri sarılamayacak yaralara yol açar. Savaş büyüyor ve korkum o ki, hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. **Çok büyük acıları ne ben yaşadım ne de ailem, ama yaşamış ve yaşayacak insanlar için endişeleniyorum.**"

İşte böylesine gerçeğin farkında olan Ahmet gibi akıllı gençler hümanist duygu ve düşünceleriyle gelecekte politik arenada yer alıp bu savaşı bitirecekler. Onlar savaş rantçılarını, kışkırtıcılarını çok iyi tanıyorlar çünkü. Böylesi akıllı ve sağduyulu gençler umut veriyor. Aydınlik geleceğe, savaşa hayır diyenlerin taze ve temiz bilinçleriyle ulaşacağız. Ve tarihte hiç bitmeyen savaş var mıdır? Gerçeklik her zaman daha güçlüdür, haklıdır ve inatçıdır çünkü.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ağlamak ve cinler labirenti...

Suzan Samancı 23.07.2010

Haberlere bakmak istemiyorum... artık dayanılır gibi değil... yirmili yaşlarında hayatı ve bu savaşın nedenlerini anlayamadan ölen yedi askere kimler ağlıyor? Dahası dağa çıkan gençler ölüyor ve bu gençlere kimler ağlıyor? Ateş düştüğü yeri yakarmış... adı savaş ve ölümlerin ardı arkası kesilmiyor. Şimdiye kadar ölen elli bini aşkın insan neden öldü ve neden ölüyorlar? Nedenler ve gerçekler dile getirilmiyor, getirilemiyor, getirilmek istenmiyor. Bu ülkede insanca yaşamak için mücadele edenler, faşist yönetimin darbeleri altında ezildiler, işkence gördüler, yok edildiler. Geride kalan binlerce yaralı bilinç, yaralı yürekler hâlâ bu travmayı yaşıyor, bir de buna derinleşen savaş sendromunu ekleyin...

Sayın Erdoğan'ın 12 Eylül mağdurlarının mektuplarını okurkenki duygu yüklü konuşması, savaşı ve gerçek bir demokrasinin yaşandığı durumda anlamlı olup, inandırıcı olabilirdi. Yapılan yanlışlara ağlamak çözüm mü Sayın Başbakan? Çözüm: Doğru zamanda gerçekleri cesurca dile getirmek ve bunun somut adımlarını atabilmektir. Dün on yedilik masum çocuklar idam edilirken, bugün gençler ve çocuklar bu kirli savaşta yaşamlarını yitiriyorlar. Dünün yanlışlarını dile getirenler ve bunun için ağlayanlar, bugünü göremiyor ve gerekeni yapamıyorsa, öfke ve güvensizlik tansiyonlarını fazlasıyla yükseltiyorlar maalesef...

Özgür ve iyi bir yaşamın, farklılıklarla birlikte yaşayabilmenin ne olduğu konusunda açık bir bilince sahip olunmasına izin verilmeyen, darbe ve savaş hallerini aşamayan bir toplum haliyle öngörüsüz ve travmatik bir toplum olacaktır, dahası bireysel kimlikleri ve farklılıkları tanımada gözü kara bir yetersizliğin cenderesinde sıkışıp kalacaktır. Dolayısıyla bu toplumu bu hallere getirenler gün gibi ortadayken, eskiye ağlamak yerine, bugünü anlayıp geleceği oluşturmak olmalı asıl hedef ve amaç...

Bu savaşın nedeni ne? Neden yıllardır bir türlü dinmiyor, bitmiyor? Tarihe bakın, hatta mitolojilere... ezilenler, özgürlüklerine kavuşabilmek için savaşmış, ölümü göze almışlardır. Ezilen, yok sayılan ve eşit koşullarda yaşayamayan her canlı kendini savunur, çünkü insan özgürlüğe ve kendi olmaya fazlasıyla gereksinim duyar; insanı insan yapan "kendi olma" duygusudur çünkü. Açılım deniyor, Kürt kardeşlerimiz deniyor da öte yandan savaşın dili terk edilmiyor, özel birliklerin kurulmasından, yakıp yok etmekten söz ediliyor. Lanet ettirmelerle, cani, hain nitelendirmeleriyle körlemesine düşünüp, körlemesine siyaset yapanlar bu ülkenin yurtseverleri değiller! Birlik ve beraberlik ortak lanetten doğacakmış(!) Akılları çıkarlarına, megalomanlıklarına ve popülizmlerine odaklananlar, ötekilere duydukları nefretin pikliğinden güç almaları ne büyük bir zavallılık... demokrat olmayan toplumlar, örgütler, gruplar, hatta gerçek anlamda aşkınlığa ulaşamayanlar, varlıklarını sürdürebilmek için kendilerine düşman yaratır ve düşman sayesinde varlıklarına tutunurlar.

Türkiye darbelerle, işkencelerle kan ağlarken, Fırat'ın öte yakasında Kürdistan'da yaşayanların neler yaşadıkları kıyısından köşesinden dile getirilirken, aynı zamanda tehdit ediliyorlar. Mağdur olan, fazlasıyla acı çeken Kürtler olsa da bu savaş herkesi yakmıyor mu? Tv'den ölen gencecik askerlerin cenazelerini ve gerilla cesetlerine uygulanan vahşeti gördüğümde, inanın yaşadığımdan utanıyorum. Cesetlere yapılan bu vahşet, hangi dine, hangi kültüre, hangi vicdana, hangi akla sığar? Anımsanırsa doksanlı yıllarda da, kadın gerillaların çıplak vücudu afişe edilmişti. Ve bu savaş "cinler labirenti"ne dönüşmüş durumda. Bu anlamda dün haklıyız diyenler, bugün yanlış yaptık diyorlarsa, bugün de gerçekleri görmek istemeyenler, yarın yanlış yaptık, görmek istemedik dediklerinde çok geç kalmış olacaklar... geline bu aşamada yenme ve yenilme kompleksinden kurtulup, akılcı bir politikayla ortak bir bilinç oluşturularak silahların susması için çalışılmalı. PKK'nin muhatap alınmaması inadı da yanlışlamayı içeriyor, çünkü PKK lider kadrolarının isimleri gündemden düşmüyorsa ve söylediklerine karşılık veriliyorsa, yorumlar yapılıyorsa, bu bir muhatap alma durumu değil midir? Kürdistan ve Kürt sözcükleri bir tabuyken, şimdi "Flaş... Flaş... Davutoğlu Kürdistan dedi" deniyor. Her şeyiyle, eksik, garip ve yanlış bir Türkiye işte! Aydınlik gelecek, bugünün sorunu olan Kürt sorununu görmek ve buna çözüm getirmekte saklı.

Vay ki vay Türkiye'nin haline

Suzan Samancı 30.07.2010

Yaşar Kemal'in deyimiyle, "Vay ki vay, Türkiye'nin haline!" Ne geçmişten ders alınıyor, ne de geleceğe yönelik ciddi bir politika üretiliyor. İnsanlar can, kasaplar et derdinde! İnegöl, Dört Yol, Erzurum'daki olaylar yetmişli yılların kaotik ortamını anımsatırken, ruhsal yapısı bozulmuş bir ülke, adeta savaş olmadan, düşman yaratılmadan yaşayamayacak ve linç kültürüyle beslenecek duruma sürüklenmiş... Yıllardır kafalarını kuma gömenler, çıkarları çerçevesinde, fikir üretememenin, özgürce düşünememenin sözcüklerini art arda diziyorlar "Alçaklar, hainler, bölücüler!" Bu mudur aydın olmak, geçmiş ve geleceği akılcı kavramak!

Bugün kültürel çoğulculuğun tartışmasız kabulü ve bu gerçekliğin önemine saygı duyanların içinde bulundukları durum ortada! Ülke olarak sosyoekonomik, kültürel ve siyasal anlamda öncü rolünü üstleniyorlar. Ezilen ve asimile edilemeyen halklar, ısrırgan otuna benzer, acırcılığıyla hızla çoğaldıkları gibi, kültürel çeşitliliğin ve aynı zamanda insan özgürlüğünün, önemli bir bileşeni ve şartıdır da... Farklı ana ve babadan doğup birlikte yaşamak zorunda kalan, ilkel duygu ve düşünceleriyle birbirlerini parlayan, cinnet geçiren, yoksul düşen ve çevreyi hep rahatsız eden, güven vermeyen bir aile ile özgürlüğün, psikolojinin ve hümanizmanın ne demek olduğunu bilen, çocuklarının ihtiyaçlarını gidermeye çalışan, onlara eşit davranan, baskı kurmayan aile arasındaki farkı iyi biliriz. İşte Türkiye iyi bir aile olmayı beceremediğinden, kötülük üreten, cinnet geçiren bir aile kategorisinden çıkamadı. Nihayetinde birey, toplum ve devlet ilişkileri birbirinden kopuk olmadığına göre, toplum neyse birey oysa, bu anlamda Türkiye devleti suçludur elbette... Devlet mekanizması, yönetim şekliyle, kanunlarıyla, ordusuyla bir güçse, yaşanan her türlü olaylardan sorumludur. Devlet vatandaşı için güvenlik ve huzur oluşturmıyorsa, vatandaşını koruyamıyorsa sorumludur.

Devletin baskıcı olduğu, farklı kültürlerin yok edilmeye çalışıldığı yerde, insanlar çatışmacıdır, ülke huzursuzdur, yoksuldur, öngörüsüzdür, çetecilik, tefecilik, fuhuş, mafya alır başını gider. Bunun kılıfı vatan kurtarmadır. İşte kök salan zehirli ağların kaynağı temizlenmedikçe, her şey tekrarlara gömülür, savaş bitmek nedir bilmez, sahte kahramanların, ağabeylerin nefeslerinden soluk alamaz hale gelir ülke! Çağdaş devletler geleceği, geçmişle bağdaştırarak, sosyo-politik değişmeyi somut olarak uygulama cesaretini göstermekten çekinmez, çünkü tarihten ve geçmişten gerekli dersi almıştır, kabullenmemenin ve eşit yaşayamamanın, yok etmeye çalışmanın sonucunun çatışma ve savaş olduğunu bilir ve diğer seçeneğe yönelir: **Dayanışma ve karşılıklı diyalogla, birlikte yaşayabilmenin anahtarını oluştururlar.** AKP "Açılım" diye başladı, arkası gelmedi, kaybedeceği korkusuyla siyasal ringe çıkamayan, amatör bir sporcunun ürkekliğini yaşıyor. Toplumun her kesimiyle yapılan kahvaltılar çok ötesinde bir gerçeklik, ciddiyet ve aciliyeti olmalıydı. Her iki tarafın: asker ve gerilla anneleriyle kahvaltı neden düşünülüyor? Emine Hanım ve Hayrünissa Hanım böyle bir buluşmaya öncülük edebilirlerdi, analığın ve evladını yitirmenin ne demek olduğunu en iyi analar bilir çünkü. Ya da bu savaşın mağdurları neden dinlenmiyor? Tv'yi işgal etmiş politik gevezeler ve temcit pilavı sözlerin yerine, açık oturumlar düzenlenerek halkların sesine kulak verilmeli, parmak sallayan emekli generaller yerine, toplumun ruhsal, siyasal yapısını iyi bilen, çok kültürlüğünün önemini kavrayan, halkları ve kültürleri kaynaştıran toplumbilimciler konuşmalı... yıllardır susan, yalanlar üzerinden rant sağlayan medya patronlarının oyunları bu dijital çağda fazla uzun sürmez, sürer gibi görünse de, önünde sonunda kazan gerçeklik olacaktır.

"Bu savaş dursun!" diye haykıran "Barış Anneleri" Kürt sorununun çözümsüzlüğünden kaynaklı savaşın durdurulması ve kalıcı bir toplumsal barışın sağlanması için 1999 yılından bu yana mücadele ediyorlar. "Biz Barış Anneleri İnisyatifi" olarak hakikatleri araştırma komisyonu kurulmasını ve 30 yıldır kayıpların, faili meçhullerin, köy boşaltmaların, orman yakmaların, gerçekleri saklayarak toplumları kandırmanın artık gün yüzüne çıkmasını istiyoruz. Karşılıklı konuşmadıkça, birbirimizi dinlemedikçe sorunları anlamak ve çözmek kolay olmayacaktır. Birbirimize karşı önyargılı davranmak, ancak ve ancak milliyetçi kesimleri güçlendirir. Biz Barış Anneleri olarak Kürt sorunun çözümünde savaşın muhataplarının biraraya gelerek görüşmelerini, operasyonların derhal son bulmasını, anayasanın birkaç maddesinin değil, tüm maddelerinin düzeltilmesini, savaşın son bularak toplumsal barışın sağlanmasını istiyoruz." diyorlar.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suçlular var suçlulardan içeri

Suzan Samancı 06.08.2010

Diyarbakır Diyarbakır olalı böyle sıcak görmedi. Yaşamımın en tembel günlerini yaşıyorum. Şeytanörümceği sıcak, seksen ikinin zorlu kışını anımsattı; o yıl Dicle Nehri donmuş ve üç ay boyunca kar yerden kalkmamıştı. O soğukta yere düşen bir damla süt ânında buza kesiyordu. Şimdi de çekirgeler kavruluyor. Bu şehir-i Diyarbekir, Dersim, Batman,Silvan ve bilcümle Kürdistan bir dile gelseydi... Dile geliyor.. haykırışlarından, ağıtlarından, haklı öfkesinden yer gök inliyor da duyan kim, tınan kim!

Doksanlı yıllarda, devletin kiralık katilleri, cellatları nice ocaklar söndürdüler. Çalın Kürtlerin kapısını herkesin bir hikâyesi vardır, yara almamış tek aile yok gibidir. Bu nedenle YAŞ toplantısı, krizleri, kadro ve terfi işleri umurumuzda olmasa da, askerin siyasi otoriteye bağlı olması ve yargının bağımsız olması özlenen bir durumdur. Özlenen diyorum, çünkü böylesine çetrefil, muğlak ve bukalemun siyasetin nereye evrileceği konusunda kuşkuluyum.. kuşkuluyuz. Kuşkuluyuz, çünkü linç provalarının ardı arkası kesilmiyor; kuşkuluyuz, çünkü hâlâ sözcükler ve cümlecikler için davalar açılıyor; kuşkuluyuz, çünkü Dersim Belediyesi'nin hizmet binasının depo katına yerleştirilen bomba Osman Bayedemir'i hedef alıyor... Bu ülkede düşüncelerini dile getirmek Kürtlere suç, bakın Tv ekranlarına herkes her şeyi konuşuyor, olay olmuyor, soruşturma açılmıyor, hatta sevimli gösteriliyor. "Hey sen Kürt'sün, potansiyel suçlusun, sen konuşunca iş başka," mantığı devam ettikçe ne YAŞ'ın vitrini ne de değişecek üç beş anayasa maddesi bu ülkeyi düzeltir.

Emekli Koramiral Atilla Kıyat "93- 97 arasında işlenen faili meçhuller devlet politikasıydı, cinayeti işleyenler karakola sığınırđı" diyor. Eh Günaydın Türkiye! Günaydın, tavuklar, horozlar, günaydın koyunlar ve de sırtlanlar, vampirler... ne kadar rahatça söyleniyor, devlet eliyle öldürölen on yedi bini aşkın can! Yerinden yurdundan edilen, tarumar olan ailelerin halini soran var mı? Bu faili belli cinayetlere kurban giden ailelerden devletin özür dilemesi gerekmez mi? Kuru bir özür dilemek yetmez, işlenen tüm cinayetler açığa çıkarılmalı ve bu ailelere, gerekli yardımlar yapılmalı. Şimdi köşeciklerine çekilen eli kanlı katiller yargılanmalı.

O dönemlerde susan basın, satın alınan basın da suçlu! Şimdi kıyısından köşesinden, yarım yamalak ve kekemece konuşmaya çalışıyorlar, pişkince. Bu mudur basının vicdanı, etiği ve ahlâkı! O dönemlerde başta *Gündem* gazetesi olmak üzere, çıkan üç beş muhalif gazete nasıl baskı altındaydı, ne zorluklarla savaşıyorlardı ve Çiller işaret etti, *Gündem* gazetesi yerle bir oldu. O dönemlerde açıkça yapılan saldırı ve yok etmelerin yerini, bundan sonra çok daha bilinçli, kamufle edici, yön değiştirici psikolojik bir siyaset alacak. İşte her şey itiraf ediliyor, her şey belgeleriyle apaçık ortada da neden gereken yapılmıyor, kamu vicdanı rahatlatılmıyor,

güven verilmiyor? Her şey böylesine sumenaltı edilirken, suçlular yargılanmazken... –suçlu diyoruz da, suçlu, devletin ta kendisi-, istihbaratıyla, ordusuyla bu denli güçlü bir devlet nasıl olur da işlenen bu cinayetler karşısında böylesine çaresiz kalır? Ve yıllardır savaşın rantıyla zevkten dört köşe olanlar, sülalelerini besleyenler edindikleri serveti nereden getirdiler, küçük bir memur ömrünün sonuna dek iki göz ev alamazken, öğretmeni, doktoru, işçisi canını dişine takıp çalışırken?..

MIN DÎT

Min Dît filmini geç izlemenin üzüntüsünü yaşıyorum, galasında Diyarbakır'da değildim. Miraz Bezar ve Evrim Alataş'ın bilincine ve koskocaman yüreklerine sağlık! Her anlamıyla mükemmel bir film. Kaba gerçekçiliğin ötesinden minör bir filmin majör filmlere verdiği en güzel yanıt. Kürt sinema tarihinde hak ettiği yeri aldığı kesin, modası geçmeyecek ve hep bellekleri tazeleyecek. *Min Dît*'in Nurileri bundan sonra buralarda barınamayacaklar. Yaralı bilinçler bire bin veriyor çünkü. 93 ve 97'de işlenen cinayetler devlet politikasıyla yargılayın Nurileri yönetenleri ne duruyorsunuz? Sağır ve dilsiz oyunu oynanırken, kim kimi yargılayacak? Devlet arka bahçesini temizlemedikçe, tüm vatandaşını eşitçe, denkçe aydınlık bahçesine davet etmedikçe, karanlık kuyularını temizlemedikçe kokuşma devam edecektir. ME DÎT, NIHA JI HÛN BIBININ. "Biz gördük şimdi de siz görün", itiraf edin, konuşun. Bir kıvılcımla aydınlık günlerin ardı arkası gelir.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşte bizim hal-i ahvalimiz de böyle

Suzan Samancı 13.08.2010

Ramazan geldi, hoş geldi... Ramazan davulcuları çocukluğumuzun nazik ve ritimci davulcuları değil, sizler hoşnut musunuz "dan dan danda da dan" sesinden, ben hiç hoşnut değilim. İnanın çok rahatsız ediciler.. bu dijital çağda sizce gerekli mi? Davulcu öyle bir çalışıyor ki, bir felaket oluyormuş gibi yataktan sıçırıyorsunuz, binaların altında tokmağı vurdukça pencereler sarsılıyor. Sonra acaba, benim tahammülüm mü kalmadı diye düşünüyorum ve "Davulun sesi uzaktan hoş gelirmiş!?"in önemini bir kez daha anımsıyorum. Sesler, renkler ve kokular insana neler anımsatmıyor ki.. çocukluğumun peri bacalı kentinin kalesinden yine top atışı yapılıyor mudur? Almanya'daki kocalarının yollarını dört gözle bekleyen yorgun ve yalnız kadınlarla teravih namazlarına giderdim on üçümde. Mırıl mırıl dualar okurlardı kocaları bir an önce dönsün diye.. bir keresinde babaannemle namaz sırasında yalnız kalıverdik, dizimizin üstündeki elimize bakanlar, "tövbe tövbe!" diye bir öne ya da arkaya geçiyordu. Babaannemin gözleri sulandı, tek kelime Türkçe bilmiyordu, "Em Mıslımanın elhamdülüllah!" (Biz Müslümanız) diye mırıldanıyordu. Sonra fark ettim, neden yalnız kaldığımızı. Perili kentin kadınları ellerini dosdoğru dizlerine bırakırken, bizim sağ elimizin işaret ve başparmağı açış şeklinde açık kalıyordu. Ve bu sahnelerin yıllar sonra "Perili Kent" adlı öyküme sızıvereceğini nereden bilebilirdim ki... insan unutmuyor, insan biriktiriyor.

Şimdi dükkânların önü daha da özenle sulanıp, camlar parlatılırken, şakalaşmalar, alınganlıklar, sitemler birbirine karışıyor. Kolay değil bu yazın sıcağında oruç tutmak... kadınlar balkon yıkarken, "Ay avê kurban avê!"

(suya kurban olurum) diyor.

Ve her yüz ne çok şey söylüyor. İki dirhem bir çekirdek giyinen kalın enseli adamlar kim bilir hangi suçlara doğru koşuyorlar!.. Pusarık bir göl gibi ısıldayıp, kendinden vazgeçmiş insanlara çizgi çekmek istiyorum. Elleri koltuk altında yürüyen kadınların dirençli bakışları acıları eğiriyor. Köşe başlarında avurtları çökük adamlar tespih çekerek sohbet ediyorlar. Konuşmalara kulak kabartıyorum. Referandum... Günün ilk ışıklarıyla barajlarda avlanan balıklar kıpırdıyor mavi muşamba tavlalarda. Ramazan dolayısıyla kapalı lokantalar, indirim yapan restoranlar, özenle göz önünde yoğrulan çiğ köfteler, tatlılar, hurmalar, tahinlerin yanı sıra yağlı ekmek için fırınların önünde oluşan uzun kuyruklar. Ve elbette hiç bitmeyen dilenciler. Ve yıllardır tanıdığımız, görüp de umursamadığımız deliler dolanıyor caddelerde. Delisiz bir dünya düşünülemez, delilik hepimizin içinde uyukluyor da, ama somut deli olmak çok acı! Caddelerde her gün rastladığım birkaç deli yüreğime lök gibi oturmuştur.

Yıllarca bir kız dolaşıp durdu Ofis'te. Sarı takma saç takıp, yazın manto, kışın da ince elbise giyerdi. Yırtık pijaması, kirli yüzü, kaşık gibi tırnakları, çıplak ayaklarıyla kalabalıklar arasında bir kedi gibi hırlayarak gezerdi. Söylemeye dilim varmıyor, alıp götürenler de oluyormuş. Deli kızın hareketleri bunu doğruluyordu adeta. Ağzından salyalar akıp, acayip sesler çıkarırken, bir yandan da geçen erkeklere saldırıyordu. Durduk yerde aniden boğazlarına sarılıyor ya da eline geçirdiği taşı fırlatıyordu.

Bir ülkenin gelişmişliği dilencilerinin, delilerinin düzeyinden de belli olur, dersek yanlış olmaz hani. Süren çatışma, insan hakları ihlalleri, çöplükten beslenen insanlarıyla, işsizler ordusuyla ve gün geçtikçe çoğalan delileriyle, bitip tükenmeyen bu savaşıyla "Avrupa Birliği" ne nasıl girecek Türkiye?

Bir keresinde o deli kızı Batı Kent dört yolundaki süs havuzunda yıkanırken gördüm; görüntüsü içler acısıydı. Pijaması üstüne yapışmıştı, üstü çıplaktı. Fıskiye'nin altında suyu tutmaya çalışıyor, sonra eğilip başını suya daldırırken, sarkık göğüsleri sallanıyordu. Bu kız nasıl delirmişti? Sahibi yok muydu? Ortalıkta dolanan hatta tecavüze uğrayan bu deli görünen deliler. Ya görünmeyenler, dile gelmeyenler...

Sivas'tan yazan Mücahit Gündoğdu "Biz ülkemizdeki okuma sıkıntısının ülkemiz ve insanımız adına en büyük sıkıntılardan biri ve okuma oranını nasıl artırabiliriz diye düşündük. Ülkemizdeki kütüphane kıtlığı da dikkatimizi çekti. Özellikle hemen hemen hiçbir köyümüzde kütüphane yok; bu durum çok vahim. Bizde bunu nasıl değiştirebiliriz diye önce kendi köyümüzden başlamanın en doğru adım olacağına karar verdik. Şu anda yoğun bir şekilde Başyayla Köyü Kütüphanesi için kitap toplama faaliyeti yapıyoruz ama gerekli desteği görmedik. Sizin bize yardım edeceğinizi düşündük. Şimdiden teşekkür ederiz... Çok önemli bir konu, bu savaşa ve karanlık işlere paralar heba edilmeseydi böyle bir sorunumuz olur muydu? Okullar açılacak, kaç zengin yetenekli ve zeki yoksul çocukların eğitimine katkı sunuyor, kaç zengin, kimsesiz ve unutulmuş köylere kütüphane kuruyor. İşte bizim hal-i ahvalimiz de böyle.

Adres: Faruk Tokuş

Birlik Ticaret. Rifat Öçten Mah. Başyayla köyü Altınyayla/Sivas

Tel:05443303659,05445310084

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sözcüklerin bilinci, savaş ve barış

Suzan Samancı 20.08.2010

Gerçek niyetlerini gizleyenler ya da muğlak olanlar "Barış" sözcüğünü, demokrasi sözcüğünü klişe bulur, oysa ne çok ihtiyacımız var barışa ve demokrasiye. Seksen yıllık bu ülke geçmişi de dahil, demokrasi nedir bildi mi? Ondan değil mi bu savaş, bu karanlık ve bu kargaşa... Gereksinim duyduğumuz sözcüklere, anaların evlatlarına sarıldığı gibi sarılacağız, buna fazlasıyla ihtiyacımız var çünkü. Sözcüklerin kalıcılığı ve direnci, tıpkı başkaldırıları gibi ihtiyaçtandır, dile gelmeyen, getirilmeyen boşluklardandır, haksızlıklardandır, adaletsizliklerdendir. Sözcükler yalan söylemez, hepsi tarihtir, hepsi birer canlı organizmadır. Baskının ve şiddetin olduğu yerde sözcüklerde firar eder, ortalık bulanır muğlaklık insanın canına okur. Ve sözcükler bizi bizden alır... bize can katar...

Şiddetin sözcükleri, şiddetin cümleleri silahtan daha güçlüdür. Önce sözcükler ve cümleler, sonra silahlar konuşur. Gerçekçi ve net bir durum takınmadığımızda, ikircikli olduğumuzda, korktuğumuzda, duygularımıza yenik düştüğümüzde, çaresiz ve yetersiz olduğumuzda ya da tam tersi faşizan ve kör milliyetçiliğin esiri olduğumuzda. Küfür, ünlem ve tehdit içeren sözcükler yaşamımızın bir parçası haline gelir ve ötesi yoktur bunun! Oysa sözcüklerin ve cümlelerin yapamayacağı şey yoktur, tıpkı "İyi şeyler olacak!" gibi, "Ateşkes!" gibi. Ateşin kesilmesi, silahların susmasıyla "iyi şeyler" olacağını düşünmek, umut etmek: güvendir, gelecektir, aydınlıktır, Jiyandır, Aştıdır... Ve şiddetin artık hiçbir çıkış yolu yoktur, olmamalıdır...

Gelinen bu aşamada hâlâ ortalığı bulandırmak isteyen kara kalemler, Türkiye'nin yapacağı ikinci doğumuna dair köstebeklerle söyleşip, mahalle ebeleri gibi müdahale ediyorlar. Tecrübesiz mahalle ebeleri, paslı bıçaklarını artık toprağa gömsünler. Tek çocukla kalmak istemiyor Anadolu ve Mezopotamya toprakları; bu köklü uygarlıklar tek tip kültüre dayanamıyor. Dayanamıyor, Tirani soluklara, Moğolvari öfkeler ve Führervari edalara... Türkiye değişirken ve ikinci doğumunu yapmaya hazırlanırken, hastalığı doğru adlandırmanın ötesinde, hastalığı tedavi etmede kararlı ve cesur olunmalıdır. PKK ve DTP ateşkesin süresizliğine ve çözüme dair ortak bilinç geliştirmenin zor olmadığını söylüyor. Kürt kimliğinin ve kültürünün anayasal güvence altına alınması, operasyonların durması, siyasi tutukluların serbest bırakılması, seçim barajın düşürülmesiyle birlikte siyasi müzakere diyor. Bu referandum arifesinde eğer gerçekten hükümetin bir çözüm politikası varsa, işi yokuşa sürmeyip karşılıklı diyalogla gerçek bir çözüme doğru gidilebilir. Fakat savaş ve şiddet devam ederse, gerçeğin ve çözümün kesin bir biçimde reddi de kendini oluştururken, aynı zamanda ötekinin taraftarlığı da geniş bir vahaya yayılır. Bu durumda nereye kadar, daha ne kadar ne zamana kadar ölecek gençlerimiz, çocuklarımız ve bil cümle insanlarımız?

Artık yeter diyoruz, "Êdi bese!" diyoruz. Bingöl karayolundaki 33 askerin ölümleri, Hantep, Çukurca, Reşadiye, Dört Yol, Batman... karanlık adamlar bu ülkeyi cinler labirentine döndürmüş olsa da, artık gelinen durak: karşılıklı çözüm üretme durağıdır, birlikte yaşayabilmenin çifte anahtarını oluşturma durağıdır. Yirmi altı yıl süren savaşın tarihsel, siyasi ve politik yanlışları kabul ediliyorsa, bu soruna terörizm sorunu olarak bakmak ve böyle adlandırmak yanlış olduğu gibi, bu adlandırmada ısrarcı olmak, çözüm politikası üretmeye yanaşmamaktır. Çokkültürlü toplumlarda devlet farklılıkların güvencesi olamıyorsa, herkesin eşit derecede itibarlı ve değerli olduğunu sergileyemiyorsa, yaşamlarının temel gereksinimlerine eşit derecede yaklaşamıyorsa, o halklardan ne isteyebilir ki! Kültürel haklar meşrulaştırılıp anayasal güvenceye alındıktan sonra gelişecek olan güven ortamı kendiliğinden demokratik işleyişi oluşturacaktır. Devlet Fırat'ın öte yakasına gerçek anlamda geçseydi, "faili meçhuller(!)" aydınlatılsaydı, halk "Görmedim, duymadım, bilmiyorum"

demezdi. Çünkü güven güveni, doğruluk doğruluğu doğurur. Bugün devletin gizli arşivlerinin kaçta kaçını biliyoruz ve bir türlü baş edilemeyen ve kontrol altına alınmayan şüpheli eylemler, ardı arkası kesilmeyen yasaklar düşündürücü değil mi? Ateşkesin Türkiye tarihinin siyasal reform tarihi olmasını dilerken, barışın iftar yemeğinden sonra yapılan sözde barış söylemlerinde kalmamasını ve tüm akılcı siyasal bilinçlerin gerçek barış bayraklarını cesaretle dalgalandırmalarını umut ediyoruz.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK siyasallaşırken...

Suzan Samancı 27.08.2010

Kabul edin etmeyin Kürt hareketi Türkiye'nin demokratikleşmesinde önemli rol oynadığı inkâr edilemeyecek bir gerçeklik durumunda. Ve gerçekler değişmiyor, bakan gözler ve anlayışlar değişime uğruyor usulca. Bugün gelinen aşamada her ne kadar siyasi dil, literatür ve yapılanma henüz resmî ideolojinin denetiminden kurtulamamışsa da Türkiye değişiyor, değişirken zorlanıyor, direniyor. Yüzyıllar boyu sürdürülen baskıcı ve yok edici yönetimin amacı olan tek tip kültür ve ulus anlayışının yara almasının bedeli: binlerce ölü, bir o kadar sakat ve tarumar olan köyler, ilçeler, tahrip olan doğa, yaralı bilinçler, öfkeler, onarılamayacak yürekler...

Bir ülkede kitlelerin sokağa dökülmesinin önü alınamıyor ve her şey ölümüne göze alınıyorsa, bu sokağa dökülüşün, bu direnişin adı başka bir şeydir. Bunu salt "terör" diye küçük bir sözcüğe hapsetmek tarihsel yanlışlıktır, sosyolojik yanlışlıktır, siyasal yanlışlıktır. Terör terör denirken, terörü doğuran nedenlerin çok boyutlu gerçeği neden görülmek istenmiyor. Bir yerde baskı varsa, insanlar kendilerini tehlikede hissediyorsa, kitlelerin biraraya gelmesi ve illegalitenin oluşması kaçınılmazdır. Mitolojiler, masallar ve hikâyelerin ana karakteri kurtarıcılardır, bu kurtarıcılar gökten zembille inmiyor, ihtiyacı olan toplum yaratıyor.

Bugün salt Abdullah Öcalan'da odaklaşıp onu günah keçisi yapanlar, statükoculukta ısrar edenler ve savaşın sürmesini isteyenlerdir. Türkiye Mustafa Kemal'e neden ihtiyaç duydu ya da Mustafa Kemal neden bu denli putlaştırıldı? Bunun neden ve sonuçlarını hepimiz biliyoruz. Liderler simgedir, insanlar bu simgelere ihtiyaç duyuyorlar çünkü. Asıl gerçeklik ihtiyacın ya da hareketin doğuş nedenleridir. Simgeleşen liderin etkilediği kitledir, liderleri doğuranlar halktır, halkın gücü ve desteği olmadan hiçbir lider uzun ömürlü olamaz, tutunamaz.

Liderlik çok boyutludur toplumsal ve siyasal yapılanmaya, göre renk alabilir, kılık değiştirebilir. Türkiye'nin feodal yapılanmasından, ağalık, mirlik ve şeyhlik düzeninden siyasetçiler ve politikacılar yararlanmadılar mı, yararlanmıyorlar mı? Onlarla gizli ya da açık anlaşmalar yapmıyorlar mı? Demek ki çıkar için yapılmayacak şey yoktur. Ateşkes süreciyle birlikte, PKK ile masaya oturuldu, müzakere yapıldı yapılmadı tartışmaları yeni değil; devlet de, toplum da çok iyi biliyor ki, her zaman PKK ile dolaylı ya da dolaysız olarak görüşmeler yapılmıştır, yapılıyor da. Bunu generaller ve siyasetçiler dile getiriyor. Öcalan, Bekaa'dayken, orası gazeteciler dergâhı gibiydi. Türkiye ve dünyada yapılan röportajlar, yazılan kitaplar ve araştırmalar muhatap alma değil de nedir? Bugün Kürt sorunu Türkiye'nin en önemli meselesidir; Kürtlerin özerkliği ve doğal hakları için müzakerelerin yapılması kadar doğal ne olabilir. Yıllardır süren bir savaş varsa, kimler muhatap alınır? Cevat Öneş de, çözüm için, kapsamlı demokratikleşme stratejisi ve silahlı gücün dağdan indirilmesi, proje üretilmesi ve Öcalan'ın da katkılarının olması gerekir diyor. Anımsanırsa bir zamanlar Barzani ve Talabani'ye "Aşiret liderleri" yakıştırmaları

yapılıp küçümsenirken, şimdi her yerde törenle karşılanıyorlar. Doğru zamanda doğru tesbitler yapabilme, bunu somut olarak uygulayabilme cesareti, Türkiye'ye kazandırır, kaybettirmez. Bölünme paranoyalarından kurtulmak gerekiyor, Bu cumhuriyetin kuruluşunda Kürtlerin ve birçok azınlıkların emeği ve kanı varsa, bu ülkeyi birlikte yönetme, aynı eşit haklara sahip olma isteği de kabul edilmelidir. Mitingleri görüyorsunuz, PKK ve BDP'nin arkasında on binlerce halk desteği var. Hâl böyleyken Cemil Çiçek kalkıyor, "Sünnetsizler!" diyor. Bir bakanın buna ihtiyaç duyması ne ayıp! Sünnetsizler söylemi yeni değil, Ahmet Kaya'ya saldırılan o gecede deli saçması bir kadın da Kaya'ya "Sünnetsiz Pezevenk" diye bağırmıştı. Taş gibi askerlerimiz dururken copa ne gerek var diyen 12 Eylülcüler hâlâ belleğimizde... Yapılan espriler, sarf edilen sözcükler, küfürler de tıpkı romanlar, öyküler ve filmler gibi bir ülkenin içinde bulunduğu düzeyin en önemli göstergeleridir. İnsan ve toplum, yönetimi kadardır, demokrasisi kadardır, kanunları kadardır, gelişmişliği kadardır. Bir gün sünnet düğünleri bittiğinde bu ülke daha çok gelişecek. Kürtlere, Alevilere, Ermenilere, Yahudilere "Şey affedersiniz siz şey misiniz!" diye sorulmadığında gerçekten Türkiye'nin geliştiğine ve iyi yönetildiğine inanacağım.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avcı'nın avcılığı!

Suzan Samancı 03.09.2010

Köşe yazarlığında haftada bir yazıyorsanız işiniz oldukça zordur, gündemdeki olayları yazmak için gününüzü beklemek zorundasınız, gününüz geldiğinde de, gündem değişebiliyor. Gerçi Türkiye gündemi ne denli değişirse değişsin, güncelliğini her daim koruyan ana konuları bilirsiniz. Tüm köşe yazarlarının dörtte üçü bu konuda yoğunlaşır. O konular da malum... hep dile getiririm, savaş, demokrasi ve insan hakları gibi bir derdimiz olmasaydı da sadece öykü ve romanın o büyüdü dünyasından hiç çıkmasaydım. İnsanın yaşadığı koşullar insanın bilincini belirliyorsa, somut yaşamı da bunun izdüşümüdür. Edebiyat ve estetikle de uğraşsanız, her şey gerçekliğin ortasından süzülüp geldiğinden o dengeyi kurmak insanı zorlar, keskin kahramanlar çevrenizi sarar, o kahramanlar, size hükmetmek ister, siz onları zorlarsınız. Edebiyat ovasında bıçağın ucunda yürüdüğünüzü hissedersiniz. Tıpkı siyasi ve politik alanda olduğu gibi, her şeyin birbirini yuttuğunu görürsünüz. Majör ve minör edebiyat çarpışır... işinizi bilmezseniz ya da sırtınızı bir yere dayamazsanız, en has edebiyatı yapın kitaplarınızın satışının ikinci baskıyı zor yapmasının gerçekliği ne acı!

Bakın ne yazacaktım nereye gidiyorum şimdi. Yazmak istediğim Hanefi Avcı'nın Haliçte Yaşayan Simonlar adlı kitabı. Okumak için sıraladığım kitapların sırasını bozdu; Reçine Kokuyordu Hêlîn adlı öykü kitabımın Kürtçe çevirisini yapan Songül Keskin aynı zamanda Diyarbakır'ın kadın kitapçılarından biri. Hiç kitap sipariş etmem, ne okuyacağımı çok iyi bilir. Avcı'nın kitabı için piyasada yok diyordu, ne yapıp edip ulaştırdı. Doğrusu kitapta farklı ve yeni bilgiler bekliyordum; çok yeni bilgiler yok, birçok konuyu kamuoyu zaten biliyor. Söylemek istediklerini ya da bildiklerini olanca gerçekliği ve çıplaklığıyla vermediğinin birçok nedeni "olabilir"de yoğunlaştım. Bir polis şefi üslubunu aşamamasının yanı sıra, kitabın girişi, hatta büyük bir bölümü görevi sırasındaki usulsüzlük, haksızlıklar, polis teşkilatının donanımsızlığını dile getirirken, ana kahraman kendisi, ve bir melek rolünde. Olaylar arasındaki bağıntıları anlatışıyla amatörlikten kurtulamadığı gibi, objektif hiç değil. Bağlantılar arasındaki kopukluk ve yarım bilgiler birçok sır boncuklarını taşıdığının göstergesi. Örneğin: Diyarbakır cezaevini zindana çeviren, Esat Oktay Yıldırım'dan şöyle söz ediyor. "E. Oktay Yıldırım yüzbaşı rütbesiyle yıllarca Diyarbakır cezaevini yönetmiş, burada baskı ve işkence yaptığı iddialarıyla gündeme gelmişti" (sayfa 145). Bu teşkilatın içinde böylesine çalışan birinin Yıldırım için, "baskı ve işkence yaptığı iddiaları" demesi zaten tüm gerçekliğe işaret ediyor. Kıyısından köşesinden anlatımlar inandırıcı olamazlar.

Susurluk'tan bu yana bazı gerçekliğe kısmen işaret etmesi, bu kitabı yazması önemli olsa da, anlattıklarının çoğunu kamuoyu biliyor. Devletin kendini yönetemediğini, sadece Ergenekon olmadığını, Ergenekon benzeri cemaatçi bir yapıya dikkat çekerken, vatanseverliğini ön plâna çıkarıyor; gerçekliği dile getiriyorum dercesine, PKK ve Gülen çevresine de sevimli görünmeye çalışıyor. PKK gerillalarının nasıl bilinçli savaştığını, eğitim çalışmalarının önemini, kararlılıklarını dile getirirken, bir zamanlar nasıl dindar olduğunu ve nasıl namaz kıldığını anlatıyor.

Belli ki gladyo savaşları sessizce devam ediyor. Türkiye'nin seksen küsur yıllık tarihinin yolsuzluklarla, işkencelerle, darbelerle, haksızlıklarla, cinayetlerle dolu olduğunun saklanacak gizlenecek bir yanı mı kaldı? Bu savaşı sürdürmek isteyenlerin nasıl çeteleştğini ve savaş lobisinin bu rant için nasıl kan döktüğünü bilmeyen mi var? Taraf 'a konuşan Trabzonlu askerin röportajıdır asıl gerçeklik!.. Asıl gerçeklik ve mertlik, kendi yaptığı yanlışları, suçları hatta zaafalarını, korkularını da dile getirmektir. Merak ediyorum, Sayın Avcı'nın bunca yıllık mesleki yaşantısında özellikle Diyarbakır'da çalıştığı yıllarda yakaladığı sadece üç beş gerilla grubu mu? Anlatacak başka şeyler yok mu? Sorgusuz sualsiz evlerinden alınıp götürülen, enselerine tek kurşun sıkılıp köprü altlarına atılan on yedi bini aşkın insan nasıl öldürüldü? Bu savaşta perişan olan, artık canından bezmiş mazlum ve yoksul halkları hiç kimse kurtlarla dans etme provalarına hazırlamasın. Bir avuç gladyo vatan kurtarma aşkına yıllardır kanını emiyor bu halkların. Ne o, ne bu, ne de şu!.. aciliyet: bu savaşın sona ermesi Anadolu ve Kürdistan topraklarında bağımsız yargının hüküm sürdüğü, eşit ve denk bir yaşamla birlikte yaşayabilmenin anahtarını oluşturmanın akılcı, reformcu siyaseti oluşturulmalı. Sıkıyönetimle doğduk, darbelerle büyüdük, çocuklarımız da savaşın ve ölümlerin yarattığı kaosta büyüdü. Bırakın bu kör dövüşünü, insanca yaşamak istiyor çocuklarımız.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Daha daha nasılsınız?

Suzan Samancı 10.09.2010

Değişmek doğanın bir yasasıdır, kaçınılmazdır. Mekânlar, atmosferler, duygular, düşünceler ve yüzler her an değişim içindedir. Dolayısıyla doğanın, tarihin, kısacası toplumsal yaşamın biricik aktörü ve aktristi insansa aynı zamanda değişimin başoyuncusudur da. Her gelişme, içinde artıyı ve eksiği de barındırır. Değerler, düşünceler çarpışır, bölünür, ayrışır ve yeniden oluşur. Eskiye özlem duymayı abartmak, yeniyi kabullenmemek, aslında özlemi abartanın yerinde sayışı değil mi bir bakıma. Yeniye alışmak zordur; bilgiyi, çabayı ve sabrı gerektirir. Bu nedenle yaşadığımız sürece biz istesek de istemesek de değişiriz. Bu arife gününde unuttuğumu sandığım bazı sahneleri yazmaktan kendimi alamadım.

Günler öncesinden başlayan temizlikle birlikte, arife günü yapılan çöreklerle ortalığı mis gibi bir koku kaplardı. Tatlılar, hoşaf, alınan giysiler, gece yarısına dek süren o telaş, yorgunluklar ve tartışmalar...

Sabah namazı ile başlayan farklılıkla hareketli gün başlardı. Erkence pişirilen yemekler, öğlen biraraya gelişlerle hoşaf ve tereyağı kokan odalarda ne mutluydu insanlar. Öyle ya farkında olmamak mutluluk verir. Ve beklenen konuklar... çocuk güzüyle baktığımda ütülü, kolalı giysiler içinde konuk beklemek ne sıkıcıydı. İkram edilen şeker ve lokumlardan ikinci kez alabilmek için annemizin gözünün içine bakar, verilen harçlıkları da nazlanarak alırdık. Bilinç hiçbir şeyi unutmuyor, unuttuğumuzu sandığımız ufak bir anı hiç olmadık bir yerde bir renk, bir koku, bir ses anımsatabiliyor. Dört-beş yaşlarındayım. Bir bayram ziyaretine gitmiştik. Geniş avlulu, güvercinli evi çok severdim. Her bayram o güvercinli eve gitmek isterdim; paçalı güvercinler guruldar, iyi takla da

atarlardı. Duvarda "Kahveci Güzeli Ve Geyikler Suya İndi" halısı. Kafeste renk renk tülbentler, sarı ışıklı muhtar radyosu, bakır mangalın ortasına oturtulan cezveden yayılan kahve kokusu... bir keresinde o geniş avlulu ve güvercinli evdeki bir konuk, kadife kesesini açıp iki buçuk lira vermişti. Birara avluya çıkıp güvercinleri severken, adam da avluya çıktı, elimdeki parayı güvercinlere fırlatmamı söyledi. Fırlattığımda güvercinler büyük bir gürültüyle havalandı. İki buçuk liranın fıskiyesinin dibinde parıldadığını gördüm, parayı almak isterken, adam koca ayağıyla parayı gizledi, adamın yüzüne bakıp, "Ama o parayı bana vermiştin!" dediğimde, sırtıp, "O para değil, teneke!" demiş, sonra içeriye geçip oturanlara "Daha daha nasılsınız?" diyerek kahvesini höpürdetmişti.

Şimdinin bayram sabahları kısmen sessiz, sakin... şeker toplayan, "pat pat" patlatan, davul ve zurna ile para toplayanlar yok gibi. Üretim ilişkileri, sosyoekonomik kültürel durum şekillendiriyor neylersiniz... bayramlar, belli bir eğitim düzeyi, parası ve yaşama kültürü olanlar için, bulunduğu ortamdan ayrılıp tatil yapmak olurken, yoksul semtlerde ise yeni giysiler almak, pirinç ve et yiyebilmektir.

Şimdi köylerde bile eski bayramlar yok! Basık toprak evlerin damları loğlanırken, New York sokaklarının, bilimkurgu filmlerinin izlenmesi ne tezatlık değil mi? Gelen konuklara ayran değil, kola ikram ediliyor. Köy tavuğu değil de şoklanmış hormonlu tavuklar pişiriliyor; tabaklar tepeleme doldurulmuyor, kentliler gibi ortaya bırakılıp "arzuya göre" deniyor ya da pilavın üstüne didiliyor, ısrar edilmiyor. Hoşaf yerine reçelden komposto yapılıyor. Markalı kâğıt peçetelerin ve çatalların tartışması yapılıyor. Şeker ve çikolata ikram edilip, bir saat sonra bayramlar bitiyor. Köylüler çok muziptir, kurnazlıkları çoktur bilirsiniz. Cinselliği onlar kadar rahat konuşamaz kentliler. Hatta insan psikolojisini en iyi köylüler bilir, bakışlarınızı, sesinizi, hareketlerinizi çok iyi ölçerler. Bilmedikleri şeyi sormazlar ya da biliyormuş gibi yapmada oldukça ustadırlar. Yürüyüşlerin, adımların anlamları vardır. Duvarım sana söylüyorum gelinim sen anla tarzını tercih eder, meseller, fıkralarla birbirlerini vurmak daha çok işlerine gelir. Amansız hastalığa tutulan bir kadın, ölüm döşeğinde iken eltisiyle barışıyor, dertleşiyor. Gidici olduğunu bilen kadın günah da çıkarıyor. "Sana bir şey itiraf edeceğim, ne olur hakkını helal et. Senin bir hindini ve üç civcivini çaldım. Hindiye sen şehre gittiğinde geceyarısı kesmiştim. Civcivlerin de ayak nişanlarını değiştirmiştim" dediğinde, eltisi, "Üzüldüğün şeye bak, zaten sana itiraf edecektim; ben de aynen senin gibi kaybolan hindini ve civcivlerini çalmıştım" deyip ağlaşıyorlar. İyi bayramlar! Nice güzel savaşırsız ve aydınlık yarınlara...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni bir toplumsal sözleşmeye doğru...

Suzan Samancı 17.09.2010

Eylül hepimize çok şey anımsatır, saymakla bitmez, tükenmez... ve eylül ayının farklı bir yeri vardır edebiyatçıların duygusal evinde. Ve 20 eylül doğum günüm olsa da anımsamak istemem, Apê Musa "iyi çocuklar" tarafından o gün katledildi çünkü. Doğum günü bizim neyimize biz savaşın ve sıkıyönetimlerin, darbelerin çocukları için... baskılara karşı savaşımın olmadığı yerde ölü ve renksiz bir yaşam vardır, insan kendisi olmaktan çıkar ve birer gölge varlık durumuna gelir. Gölge varlık olmayı, hiçliği kabullenmeyenler bunun karşılığını, dışlanarak, en ağır işkencelere maruz kalarak, yaşamlarını yitirerek öderler, ödediler.

Referandum sonrası Türkiye'nin demokrasi sayfası koyu griye dönüştü, önemli olan bundan sonra bu sayfanın ortak bilinçle beyaza dönüşmesi. Jürgen Hebermas, demokrasiyi ortak bir istencin oluşum süreci olarak tanımlar. Problemleri ve çatışmacı toplumlarda, yönetenlerin işi zordur; toplumsal bilinç, öngörü oldukça zayıf

olduğundan, kemikleşen resmî ideoloji çok keskin uçlar doğurur, bu uçların aynı zamanda keskin karşıtlarını oluşturmaları da doğal ve kaçınılmazdır. Demokrasi devlet ile toplum arasında esnek ve çok renkli bir durumsa, çoğunlukla birbirine karşıt ilkelerin uyumuyla ve ahengiyle var olabilir. Bunun için, ortak bilincin yapılanması gereklidir; bu ortak bilinç gerçek demokrasi tabanlı kurumlaşma zihniyetini, tahammülü, empatiyi doğurur. Bu nedenle referandumda baskın çıkma durumunu “zafer” olarak ilan etmenin adı demokrasi değildir. İktidarın karşıtları da kendini oluşturabiliyorsa ve dışlanma durumunu “öteki” olma durumunu yaşamıyorlarsa, bunun adıdır demokrasi.

Kürdistan’daki “boykot” kararı Kürtlerin var oluşlarına sahip çıkma, direnme kararlarıydı. Biz varız, haklı özgürlük taleplerimizin dikkate alınmasını istiyoruz demektir. Geline bu aşamada sivil, özgürlükçü bir anayasa değişikliği yapılmazsa, kalınan yerden devam durumu doğacaktır, bu durum demokrasinin “yaralı yılan” demokrasisine dönüştürme tehlikesini doğurur. Hani yaralı yılan daha tehlikelidir bilirsiniz... bu nedenle bize acil olarak gerekli olan şey çözümçü demokratik yapılanma ve reformcu bir anayasadır. Sözcük oyunları ve oyalayıcı taktiklerle akılcı bir politika oluşturulamaz. Özgürlük ve demokrasi, gerçekliğin kabulü, çözümle ve buna saygıyla kazanılır.

Referandum sonrası hükümete çok daha fazla iş düşüyor. Tv’de 12 Eylül vahşeti anlatılıyor, belgeseller gösteriliyor, Diyarbakır cezaevi vahşeti anlatılıyor. Bu yüzleşme yapılmadan iflah olmaz bu toplum, bunun için 12 Eylülcüler yargılanmalı, bu süreç yaşanmazsa, referandum, anayasa kendini nasıl savunabilir? Fırat’ın öte yakasına geçilmeli, faili belli cinayetler aydınlatılmalı, her türlü kurumsal yapısıyla belli bir güce sahip olan devlet, geçmiş ile hesaplaşıp, yanlışlarını kabul ederse, zaten kendiliğinden diyalog süreci doğar. Eğer çözüm isteniyorsa, samimiyet varsa bu zor değil. Silahlar sussun deniyor, iyi de havaya konuşur gibi silahlar sussunla olur mu bu işler? Silahların susması için karşılıklı bir diyalogun, güvencenin ve şartların yaratılması gerekir. Olgunlaşan demokratik ortamda karşılıklı diyalog geliştirilip, muhatap yaratılırsa, Kürt siyaseti de geçmişle, pratiğiyle hesaplaşma sürecine girecektir, çünkü gerçeklik gerçekliği, adım adımı doğurur. Ve her şey zincirleme birbirine bağlıysa, bu zincirin halkalarını birbirine ekleyecek, âkil siyasetçilere, sanatçılara, aydınlara ve politikacılara ihtiyaç var. Her ne kadar “politika”nın sözcük anlamı Grekçe “çok yüz”se, bir diğer anlamı da “çoklu yüz, çoklu yol” anlamındadır. Çözüme gidecek olan çoklu yollardan birinin kapısı aralanmalı ve sonuna dek açılmalı. Neyin korkusu yaşıyor? Değişen çağla birlikte rejimler de kabuk değiştirmeli. Düşünceler de yaşayan canlı organizmalardır çünkü. Aydınlanma döneminin en önemli ismi Rousseau *Toplumsal Sözleşme*’sinde “iktidarın kaynağı halktır ve herkesin özgürlüğü devlet tarafından güvence altına alınmalıdır ve herkesin özgürlüğü güvence altına alındığında, devlet vatandaşı için güvence olduğunda, bireyler kendi haklarını devlete devredebilir” diyordu. Rousseau böyle dese de, hakların devlete teslimiyeti değil de, güvenceli ve demokratik ortamda yüzlerin devlete dönülmesi daha sağlıklı değil midir?

Yirmi eylül ateşkes sürecinin uzun erimli ve kalıcı bir çözüme dönüşmesini diliyoruz. Ölümünün, hukuksuz yargıların, tek tip kültürün ve sürgünlerin yazgı olmadığını bilenler, konuşuyor, hak talep ediyor, direniyor. Bu sesler hepimizin sesleri. Ben, sen, o, biz, siz, onlar... var mı bunun ötesi...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sürün üç maymun politikalarını Kaf Dağı’na

Suzan Samancı 24.09.2010

Hakkâri diğeri adıyla, zulmün yeri, daha fazla ölümün, daha fazla haksızlıkların yeri... ne görmek isteyen var, ne de dile getirmek isteyen... kullanılan dil, bakış ve değerlendirme, kısmen değışir gibi olsa da, tüm yollar o bildik yere çıkıyor, diyalog ve çözümün yolları kapanıyor. Geçitli Köyü katliamı kafaları yine karıştırdı deniyor. Kafalar hiç karışmıyor, her şey çok planlı ve bilinçli yapılıyor. Umut verici gelişmelerden, çözümden söz edildiğinde, ya da söz konusu diyalog ve barış çalışmaları arifesinde ya da ertesinde her şey toz dumana kesiyor. Anımsanırsa 15 Ocak 1996'da Şırnak'ın Güçlükönak İlçesi'nde 11 köylü minibüs içersinde kurşunlanmış, delilleri ortadan yok etmek için de minibüs yakılmıştı.

Medyasıyla, ordusuyla bir güç olan devlet, ağızbirliği etmişçesine, katliamın PKK tarafından gerçekleştirildiğini duyurmuştu. Yakınlarını kaybeden köylülerin dava açmaları, suç duyurusunda bulunmaları hiçbir sonuç vermemişti. Bağımsız yargı ve hukukun olmadığı yerde, çetelerin cirit attığı bir ülkede, halk deyimiyle kimi kime şikâyet edeceksin! Bir avuç muhalif ve aydının çırpınışı, cesareti de işe yaramıyordu. O dönemde Özal'ın ani ölümü karşısında eşi, çocukları ve yakınları bile susmayı tercih ederken, şimdi açıkça ölümünün şüpheli olduğunu, öldürüldüğünü dile getiriyorlar. Ne zamana kadar sürecek bu entrikalar, akıldışı plânlar, inkârlar ve yalanlar... Yine Umut Kitapevi'ne provokatörler bomba atarken, halk tarafından suçüstü yakalandığında bombacılar "iyi çocuklar" sıfatı yakıştırılıp korunmaya alındılar. Bu olayların faileri belli, istihbaratı ve ordusuyla meydan okuyan bir ülke bu denli aciz olabilir mi? Üstelik en sıradan insan bile dinlenip, ufacak bir nedenden dolayı fişlenirken... 93'te tarihî bir fırsat yakalandığında, çözüme ilişkin umutlar çoğaldığında yine ateşkes sürecinde düğmeye basıldı, asker taşıyan otobüs tarandı ve sonuç: 33 erin ölümü... 2007 ve 2009'da DTP ile görüşölmek istendiğinde, Beytüşşebap ve Çukurca'da mayınlar patlamış, sivil halk ve korucuların ölümü hep tesadüf mü? Üstelik koruculuk sistemi gibi Kürt halkını, halkları birbirine düşüren bu yapılanmaya neden son verilmiyor? Sonra Reşadiye saldırısı... Hedef saptırılmak istense de, çözüme ilişkin süreç sabote edilse de, herkes çok iyi biliyor ki, bunun sonucu mutlak ve mutlak ortak bilinçle siyasi çözümdür.

Ve bu ülkenin çözüm bekleyen birincil sorunu Kürt sorunuyken, demokratikleşme, ekonomik istikrar, toplumsal barışın sağlanması bu sorunun köklü ve kalıcı çözümüne bağlıdır. 26 yıllık bu savaş çok yönlü bir rant sektörünü oluşturduğundan savaşın sürmesi isteniyor. Hükümet ve gerçek vatansever muhalefet de, bunu görmeli, ortaklaşa bir çalışmayla bu sorunun çözümüne katkı sunmalıdır. Referandumda yüzde elli sekiz 'Evet' ve boykot da eklendiğinde, çoğunluğun bu sorunun barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözölmesinden yana olduğunu göstermiştir. Türkiye'nin jeopolitik yapısı ve konjonktürel konumu bu sorunun çözümünü zorunlu kılmaktadır. Aksi durum dış müdahalecilerin elini güçlendireceğı gibi, Türkiye'yi bir kaosa sürükleyip suçlu bir konuma getirerek bu durumdan istifade edecekleri çok açık ve bilinen bir gerçek değıl mi? Hâlâ sağlık ve eğitimden çok, militarizme yatırım yapılıyorsa, bu ülke nasıl bir sosyal ve hukuk devleti olabilir? Gerçek demokrasiler bütönlüğü, haksızlık ise güvensizliği, huzursuzluğu ve bölünmeyi körüklemiyor mu? Siyaset ve ideolojiler, değışir, dönüşür ve yeniden oluşurken, devlet politikası öngörölü ve reformcu olmak zorundadır. Yıllardır süren bu savaşın yarattığı travma can ve mal kaybına yol açtığı gibi, bir o kadar da sakat, kin ve öfke taşıyan mutsuzlar ordusu doğurdu. Doğa tahrip oluyor, sağlık yok oluyor... Ve bir ülkede yaşam böylesine ucuz, ölüm böylesine kolaysa, korku ve güvensizlik insanın yaşamını altüst etmişse nasıl dingin olabilir ve devlete güven duyabilir insan? Yaratılan iyimserlik ve dostluk atmosferi anında insanları etkiliyor. Hukuku ve yargısıyla güven veren bir devlete kim ne diyebilir ki! Ömrü savaşta, ölüm korkusuyla, baskıda, yoksullukta geçenleri yaşamayanlar anlamaz, bilmez, yaşayan bilir ancak... Geçti üç maymun politikaları, sürün akıldışı politikalarınızı Kaf Dağı'na...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anadil varoluştur...

Suzan Samancı 01.10.2010

“Bir ulusu yok etmek istiyorsanız topa tüfeğe hiç gerek yoktur anadilini kısıtlayın yeter” diyen filozoftan sonra insan bir şey yazmak istemiyor doğrusu. Dil, duyularımızın ve düşüncelerimizin uzantısıdır, oluşumdur, iletişimdir. Hayvanlar doğal yetileriyle yaşamlarını sürdürebilirler, oysa insan dil sayesinde iletişim kurar. Anadili kısıtlanan, konuşamayan insan kendine yabancılaşır, patlayan bir tomurcuğun çiçek açmadan çürümesine, kararmasına benzer ya da ömür boyu hastalıklı olarak yaşamdır bu! Uygarlıklar, kültürler ve diller yarattı; birçoğu tarihin çıkmaz sokaklarında boğulup kalırken, birçoğu da serpilip özgürleşti.

Her birey dilini ait olduğu toplumdan edindiğine göre, dil duygu ve düşüncelerimizin en önemli aracı ve bütünleyici ögesi olduğuna göre, bir insanın en doğal ve en biricik hakkı anadili ile eğitim hakkıdır. Dil, eğitim dili olarak kabul edilmedikçe, kamusal alanda özgürce konuşulmadıkça o dilin gelişimi bir yana, varlığından söz edemeyiz; çünkü dil konuşuldukça, düşünüldükçe, yazıldıkça, kamusal alanda kullanıldıkça doğurganlaşıp, esneklik kazanır. Bunca yasağa rağmen, bunca acıya rağmen, Kürt dili varlığını korumuş, kendine ait yolu oluşturmuştur. En güzel romanlar ve şiirler anadilde yazıldır, en güzel sıtranlar, kılamlar anadilinde söylenenlerdir. En güçlü eseri bir başka dile çevirdiğinizde, o ritmi, o ahengi, o tadı bulamazsınız. Öykü ve romanlarımı Türkçe yazıyorum, benim durumumu yaşayanlar Albert Memmi'nin dediği gibi “Linguistik dram”ı yaşayanlardır. İkili dilin hem zenginliğini hem de kaosunu yaşamının gerçekliğini kurduğumuz cümleler fısıldar. Türkçeyi seçişimiz bilinçli bir tercih değildi, insanın eğitim dili Türkçe olunca, fazlasıyla Türkçe beslenirse bilinçaltının sözcüklerle savaşında Türkçe baskın çıkar. Oysa her insan anadilinde yazmayı ister, çünkü özgürleşen toplumlar anadilde eğitim görenler ve dillerini koruyanlar olmuştur; anadil varoluşun ve kendine güvenin temelidir.

Bir çocuğun anadilinde eğitim alamaması, ona dayatılan bir dili düzgün konuşamaması ve bu dilde zorlanması başlı başına en büyük işkencedir. Bir kere ilkokula başlayan çocuk kendi anadilinde eğitim yapamadığı için yeniktir, kaybetmiştir. Bu ülkenin psikologları, sosyologları konuşmalı, yazmalı, eğer empati yitimine uğramamışlarsa, eğer gerçekleri dile getirme cesaretleri varsa... Anadilinde, eğitim yapamayan bir çocuğun psikolojisi, başarı grafiği ne ölçüdedir, nasıldır, nicedir bilinmiyor mu? Dünyanın bir yerlerinde olan küçük bir Türk grubu anadilinde eğitim için sokaklara dökülürken Türkiye'nin çeyrek nüfusunu oluşturan Kürtlerin bu istemlerini karşı çıkmak adalet değildir, haksızlıktır, hukuksuzluktur.

Bugün Kürtçe öyküler, romanlar, şiirler yazarlar ya da Türkçe yazan Kürtler neden yeterince tanınmıyor Türkiye medyasında, neden ilgi duyulmuyor? Evet, Türkiye değişiyor, birçok şey değişiyor, ama hâlâ tabular ve yasaklar devam ediyor. Kürt sanatçıları ve aydınları üzerinde sistemli yasaklar devam ediyor. Yıllar önce TRT'den bir prodüktör “Bize siyah ve beyaz listeler gelir, kara listede olanlara yer vermemiz mümkün değil” demişti. Bakın Tv'lere bilindik üç beş isim dışında isimler var mı? Korkular ve tabular devam ediyor... Kendi dilimizi kendimiz belirleseydik, sanırım hiç kimse acı çeken, yok sayılan, kelepçeli bir dili seçmek istemezdi. Asırlardır direnmiş ve bugünlere gelmiş Kürt Dili'ne zincir vurup yadsımak çağın gerçekliği karşısında başını kuma gömmektir. İnsan kendi özgürlüğünün bilincine vardığı anda başkasının özgürlüğüne de saygı duyar. Bırakalım halkları, Türkiye'deki aydınlar bile Kürt sorununa gereken duyarlılığı göstermekten kaçınıyorlar. Oysa başkasının özgürlüğü bizim özgürlüğümüzün ön koşuludur. Kendine istediğini başkasına istemeyen nasıl bir aydındır bilemiyorum. Diyarbakır'a gelen bir yazar (zamanında komünist damgasını yemiştir ve hakkında davalar açılmıştı) insanların yüzüne şaşkınca bakıyor ve susuyordu. Düşünce ve duygularını sorduğumda, “İnsanlar kendilerine hiç güvenmiyorlar, çok güvensizler, gerginler” demişti. Bunu söyleyen bir yazardı. Yıllardır baskı altında olmanın, aşağılanmanın, yok sayılmanın ve bu bitmez tükenmez savaşın insanı güvensizliğe ittiğini bilmiyor

muydu? Biliyordu bilmesine de işine gelmiyordu. Öyle ya ne şiş yansın ne de kebab ya da ne kiliseden ne de camiden olmak istemeyenler işlerini iyi bilirler. Onların kitapları satsın yeter. Onlar doğru zamanda doğru şeyler söylemeyecek kadar kurnazlar ya da başka şeyler, varın siz tamamlayın...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçiş süreçleri gibi mevsimler de acıtıyor mu

Suzan Samancı 08.10.2010

Sıcak yaz günlerini geride bıraktık. Hüzünlü eylül ayını geride bıraktığımızı sansak da, henüz gerçek bir sonbahara giriş yapmadık. Şeytan tüyleri havada uçuşmaya, balkonlardaki kurutmalıklar hışırdamaya başladığında yazın bittiğine inanırım. Her geçiş süreci gibi mevsimler de acıtıyor yürekleri. Kokusuyla, rengiyle farklı bir harmoninin içine dalış yaptığımızın ayırımına vardığımızda, anılarımızın uyuyan gemilerinde yolculuk yaptığımızı anlatamayız çoğu kez. İçimizde gezinen sıkıntının ve adlandıramadığımız bir hüznün kışkacına sürükleniveririz. Pişmanlıklarla ve keşkelerle kurtulamadığımız, sağlıksız duygu ve düşüncelerin bilinçsiz taşıyıcıları olmakta direniriz.

İşte gerçeklik güneş gibi parlıyor. Karanlık adamlar, suçlular, katiller, baştanbaşa suça ve pislığe batmış yollarının rotasını değiştirmek için çırpınıyorlar. Hastalık ve alzheimer numaraları, da kâr etmiyor. Bu halklar her ne kadar yıllarca baskı altına alınıp koyun gibi güdülmüş olsa da, artık geline bu aşamada ve hele bu çağda herkes her şeyin farkında. İtirafçılar, konuşuyor, generaller, siyasetçiler ve tanıklar konuşuyor. Bir zamanların en milliyetçi, baba devletçi gazeteci yazarların kem küm edişleri, ıkına tıkına konuşarak demokrasi tellallıkları şaşırtsa da güven vermiyor, tıpkı geçmişle yüzleşme oyunu gibi, öyle bir oyun ki, "Ya şundadır ya bunda.." uzadıkça uzuyor. Son yıllarda, özellikle son üç yıldır çok şey itiraf edildi, her şey belgeleriyle, kanıtlarıyla ortada, yok zifirdi, yok kızıldı, yok Ali'ydi, yok Veli'ydi... ellerine silah tutuşturulan bu insanların bir başına hareket etmediğini herkes çok iyi bilir. İstihbaratı ve silahlı ordusuyla böylesine güçlü ve donanımlı bir ülkede işlenen bunca cinayeti üç beş çete bir başına mı yaptı? Devlet neredeydi? Bir çocuğun bile inanmayacağı, oyalamalar, manipüleler, kaçışlar ve suskunluklarla aydınlık günlere ve huzura kavuşamayız. Kazan kazan içindeyse, açılış o kazanın kapısı da her yana saçılış suç belgeleri, suikastlar, faili meçhuller ve cinayetler. Yönlendirilen üç beş tetikçiye suçu yüklemeye çalışmak, birilerini aklamak baştanbaşa zan altında kalma korkusudur, bu vebalin altından kalkamama kaygısıdır. Bir emekli albay tüm suçu üstleniyor, kendisi kurmuş, kendisi feshetmişmiş JİTEM i, ne vatanseverlik, ömrünün son deminde bile vatan kurtarma derdinde.

Kürt sorununun çözümünde bir gerçeklik ve samimiyet varsa, hükümet öncelikle güvence verir. Örneğin KKC operasyonları kapsamında tutuklanan Kürt siyasetçiler, gazeteciler ve insan hakları savunucularını tutuklamaya devam etmekle bu sorun nasıl çözülecek? Anımsanırsa 1 ocakta BDP'li siyasetçi ve belediye başkanları tek sıra halinde elleri plastik kelepçelerle adeta gözdağı verircesine tutuklanmışlardı. Böylesine tutuklamalar devam ederse bu sorun nasıl çözülecek? PKK ile müzakereler gündemdeyken, PKK siyasallaşırken, tutuklanan siyasetçi ve belediye başkanları bir çelişki oluşturmuyor mu? Eğer hükümetin çözüme yönelik bir politikası varsa karşılıklı diyalog ve güvencelerle silahsızlanma ve barış yolu sağlanabilir. Amaç oyalama, vakit kazanma, bu işi sürüncemede bırakmaksa, Türkiye'nin önü hiç de aydınlık değil. Bir zamanların azmettiricileri, suikastçıları, katilleri ve rantçılarıyla hesaplaşılmadıkça pusuda bekleyen kara adamlar, yeni bir kara bahçe oluşturmanın hazırlığına girerler. Tv'ler evlilik, yarışma programları ve ucuz dizilerden geçilmiyor. Madem Türkiye

değişiyorsa Tv'lerde neden bu savaşın, faili meçhul ve 12 eylül mağdurları konuşturulmuyor? Ne zaman Diyarbakır Cezaevi insan hakları anıtı ya da müze olursa, Diyarbakır'da, Hakkâri'de, Dersim'de açikoturumlar düzenlenip insanlar özgürce, korkusuzca konuşurlarsa; ne zaman Kürt çocukları güle oynaya okullarda Türkçenin yanısıra anadilleriyle eğitim alırlarsa, ne zaman koruculuk sistemi kalkar ve köye dönüş projeleri hayata geçerse; ne zaman yerel yönetimler güçlenip işsizlik azalırsa ve ne zaman gerçek bir yüzleşme yaşanıp suçlular yargılanırsa, işte o zaman devlet tüm yurttaşları için bir güvence olup kendi kendini savunabilir. 1 ocakta tutuklanan Kürt siyasetçilerin 18 ekimde duruşması var, umarız serbest kalırlar da gerçek suskun sakinler yargı önüne çıkarılır.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarihe iz bırakan özel yaşamlar

Suzan Samancı 15.10.2010

Tarihe iz bırakan kişiliklerin özel yaşamları ilginç olaylar, gariplikler ve aykırılıklarla doludur. Bir başka sever onlar. Herkesin sevgisi kendi coğrafyasına benzer ya... Ve her insanın sevgisi bilincinin, eyleminin izdüşümüdür. Bir memurun, mafya babasının, diplomatın, işçinin ve yazarın yaşadığı, yaşattığı sevgi kendinedir. Her insanın kendine göre seveni vardır. Kimi sevgiye doymaz, herkese mavi boncuk dağıtırken, gerçek sevgiyi yaşamaktan korkar. Kimisi sevginin felsefesini bilir. Yüreğiyle değil, aklıyla sever. Karman çorman kişilikler, yaralı bilinçler bedenlere takılıp kalır, anlık doyumun pençesindeirler. Avlanırken eridiklerinin farkına kacadıklarında vardıklarında geriye dönüş yoktur artık.

Üretken insanlar, anlamlı, verimli aşklar, sevgiler ve dostluklar yaşarlar. En nahiv olanı Kafka'nın yaşamıdır kuşkusuz. **Kafka'nın o kaotik dünyasını avutan, ona coşku ve güç veren yürekten sevmesi ve yazışmaları değil miydi?** İlgisizliklere, kayıtsızlıklara, tüm mutsuzluklara ve olumsuzluklara karşın, sanatla protestoda bulunmak büyük bir anlam oluştuyorsa, yaşanan aşk ve sevgiler de, büyük bir anlam taşır.

İnsanın yazdıkları gerçekliğidir, özüdür ve her şey satır aralarında, ayrıntılarda gizlidir. **Gothe'de sabır ve direnç, Dante'de ritmik lirizm. Dostoyevski'de psikolojik derinlik ve suç, Knut Hamsun'da doğa senfoni orkestrası gibidir. Kafka'da ise insan olmanın silikliği billurlaşır, farklı bir yoğunluk kazanır.** Yazmak dile gelmeyen yalnızlıklardır; bu yalnızlık çok yaman sevdidir, işin içinde bilinçli bir kavrayış, üretim ve kendi "Ben"iyle yüzleşme vardır. **İz bırakan kişiliklerden geriye kalan mektuplar ne çok şey fısıldar.** Bu mektupları hak edip etmeyenler de vardır. Hak etmenin gerçekliğini koruyanlar da farklı bir değerdir aslında. **Kafka ile birlikte Felice, Dora Dymont ve Milena da anılır.** Milena entelektüel yanıyla apayrıdır. Kafka nişanlı, Milena evlidir. Yoğun yazışmalar sonucu sadece iki kez buluşurlar, yaşadıkları yarım kalan aşktır belki de. **Kafka'nın günlükleri ve mektupları okunduğunda içtenlik ve sadeliğin yanı sıra çocuk yüreğini görmek mümkün. Aşkta ve kadınlardan hep ürkmüş sanki.** Bu korkusunun gerisinde çelimsiz vücudunun rolü vardır, bunun güvensizliğini yaşar.

Yakın dostu Max Brod'un evinde Felice adında bir kız ile tanışır. Felice'nin Siyonist olmasından hayli memnunluk duyar. Her gün iki üç kez oturup mektup yazar Felice'ye. Milena'nın Dora'nın da Yahudi olması tesadüfi olmasa gerek. Felice'ye sığınır. "Benim üzerimde işte öylesine büyük otorite sahibisin, değiştir beni, doğal şeylere yetenekli biri yap. **Gerçek yaşam korkutur Kafka'yı. "Bu tüyler ürpertici dünyadan kaçıp sana sığınmak mutluluk Felice! Canım Felice, ne olur yaz bana. Yine eskisi gibi kendinden söz et,**

bürodan, kız arkadaşlarından, gezintilerinden, okuduğun kitaplardan anlat. Yaşamak için buna ne çok gereksiniyorum bilemezsin” diye yürekten seslenir.

Bu değil midir gerçek sevgi ve dostluk? İçten, yürekten, açık, net olmak ve hiç çekinmeden korkularından, komplekslerinden söz etmek. “Tanıdığım en cılız insanım ben, bu da önemsiz değil, şimdide kadar o sanatoryum bu sanatoryum hayli dolaşım durdum.” Siskalığıyla ilgili her şeye karşı aşırı duyarlılık, Kafka’nın yakasını bir türlü bırakmamıştır. Plaja gitmek işkence olur, kabinde soyunurken, kendine acıdığını itiraf eder. “Köprüden bakanlar, sıkı vücudumdan dolayı beni ne kadar komik bulmuştur kim bilir!” diye yazmaktan çekinmez. Çok hassastır. Uykusuzluk yaşamının bir parçası olur. Yanı başında sıkı ilişkiler geliştirmek isteyen akrabalarından nefret eder.

Ne istiyordu Kafka? Felice ve Milena ile yoğun mektuplaşmaları ve sonunda Dora Dymont ile evlenmesi. İşte bu seçim Kafka’nın gerçekliği idi. İnsan varolduğu ya da varolacağı yürekler arar, o yüreklerle sığınıp çoğalır denilse de, anlatılmayan, dile gelmeyen garip bir gizdir her şey... İnsanın birbirini bilinçle kavraması, anlaması, sevmesi en büyük servettir, çünkü arzu ve duygu üzerinden yeşeren her şey kısa ömürlüdür, oysa akılla kavranan her şey bir anlam içerir, uzun ömürlüdür. Üretimin olduğu yerde ışık ve mutluluk vardır, kendini tanıma ve anlama vardır, anlamının olduğu yerde ise her şey vardır.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Etnik metnik, kart kurt, unsur munsur

Suzan Samancı 22.10.2010

Kürtler yetmişli ve seksenli yılların ilk yarısına kadar **etnik metnikti**, doksanlı yılların ortalarına kadar **“kart kurt”** şimdilerde ise **Kürt kardeşler** ve **unsur**. Sözcükler ve cümle kuruluşları insanların gerçek niyetini ele verir, ufak bir bağlaç, soru işareti de yeterlidir, eğer buna ses tonunu ve mimikleri katmazsak. Başbakan, **“Kürt kardeşlerim, Kürt vatandaşlarım bu vatanın asli unsurudur”** diyor. **“Unsur”** sözcüğünü evirdim, çevirdim anlamaya çalıştım. Tozlu raflarda her daim caka satan, bir ölçüde modası geçmeyen klasikliğini hep korumaya çalışan bu sözcük “kart kurt” lügatinden çıktığını anımsattığından sevmedim, daha çok kaygılandım, hani gerçekler ayrıntılarda gizlidir ya... Edebiyatçı yanımız için ayrıntılar ön plâna geçse de, bilcümle Türkiye’nin ayrıntılarla ilgisi yok aslında, çünkü ayrıntıları fark etmek, onu dile getirmek için de aydınlık gerek, yüksek bir toplumsal bilinç gerek.

Seksen küsur yıllık adı demokrasi olan bir ülke ve yönetimi, güvencesini oluşturamamışsa, oluşturamıyorsa, bu ülkenin rejimi, yasaları miadını doldurmuş demektir. Türkiye’nin gerçek tarihi bir dile gelse... Osmanlı’dan bugüne kadar gerçekleri dile getiren aydınlar, siyasetçiler, sanatçıların yazgıları ortada. Açıkça düşüncelerini ifade eden, kimliğine, inançlarına, düşüncelerine sahip çıkan nice başarılı, yaratıcı ve yetenekli insanın önü kesildi. Kimi susup köşesine çekildi, kimileri sürgünlerde ömür tüketti ve birçoğu da bunu yaşamlarıyla ödedi, ödüyor. Aleviler inançlarından dolayı aşağılandı, aşağılanıyor.. Ermeniler, Kürtler, Rumlar düşman olarak görüldü, görülüyor.. Başını bağlamak isteyenler de irticacıydı, öcü olarak görüldüler, görülüyorlar. Bu düşmanlık temelinde şekillenen yasakçı zihniyet, Türkiye’yi hiç bitmeyen savaşa, darbelere sürüklerken, çeteler yönetimi devraldı. Eşitsizliğin ve özgürlüğün olmadığı yerde, ne savaş biter, ne haksızlık, ne de karanlık...

18 ekimde Diyarbakır'da yargılanan 151 seçilmiş Kürt siyasetçisinin tarihe damgasını vuran tek sıra halinde plastik kelepçeli fotoğrafları belleklerden silinmeyecek. Nazi toplama kamplarına götürülen Yahudiler, kafileler halinde ölüme gittiklerini bilen Ermeniler... Ve Dersim'e, Ağrı'ya bombalar yağıp insanlık suçu işlenirken, tek sorun kendi olmak isteyen halkların biraraya geliyordu. Yılan hikâyesine dönen "Açılım" da şimdiye kadar ne yapıldı? Doksanlı yıllarda Kürtler tek tek öldürülürken, bugün de sorgusuz sualsiz cezalandırılıyor, dün ölümdü, bugün de cezaevleri; aradaki fark bu! BDP'yi PKK'ye tutum almaya zorlamak siyasi mızıkçılıktan başka bir şey değil. Birbirini içeren, birbirinden doğan, birbirini tamamlayan iki kutbun gerçekliği görülmek istenmiyorsa, siyaset felsefesi, tarih ve sosyoloji iflas etsin. Amerika "Türkiye bağırsaklarını temizliyor" demişti. Bu kangrenleşmiş bağırsakları kurtarmak kolay olmuyor anlaşılan. Gerçek bir temizliğe niyet varsa, hastalıktan kurtulmak isteniyorsa, bu zor değil; yoksa kılık değiştirerek yuvalanmak isteyen virüsler pusuda. Bize gerekli olan tek fabrikadan çıkan ilaçlar değil, farklı kökler üzerinden yeşermiş farklı fabrikaların sesine kulak vermek, onların üretimine saygı göstermek, onlara güvenmek, ilaçlarını kabul etmek. Aynı atölyelerden, aynı tornalardan, aynı fabrikalardan çıkan her şey kısa ömürlüdür, o tek tiplik kan, şiddet ve gözyaşıyla doludur. Sözcüklerle halkları soyut olarak sevmek kolaydır, bir kaçıdır, oyalamadır. Somut, cesur adımlarla oluşturulacak çözüm, aydınlık ve güçlü bir Türkiye'dir. Yıllardır bu savaş neden bitmiyor ve gittikçe daha da kökleniyor. Geline bu aşamada şu bir gerçek: **Kürtler örgütlü bir halk, birlikte eşit koşullarda yaşayabilmenin temellerini oluşturmak istiyorlar. İnsanın anadilinde eğitim yapması dünyanın sonu değil, toplumlar, düşünceler, yasalar ve yönetimler değişime açık olmazsa, ihtiyaçlara cevap vermezse, buna cevap vereceklerin tarihin sahnesine çıkması kaçınılmaz bir gerçektir.** Unsur olmadan önce, insanca, birlikte yaşayabilmenin koşulları oluşturulmalı. Önce insanca yaşam, hakkın, hukukun işlediği bir ülke sonra unsur, öge, her neyse... hakkın hukukun işlediği bir ülkede de unsur sözcüğüne hiç ihtiyaç yoktur.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asal sayılara dönüşen katiller!

Suzan Samancı 29.10.2010

Her toplumsal olay, insanı geçmişten gelece doğru açıkladığı gibi, önüne geçilmez sorgulamanın, yeniden anımsamaların girdabına sürüklerken, insan bağlantı kuruyor, neden-sonuç ilişkilerinde hiç bitmeyen bir yolculuğa çıkıyor. Diyarbakır'da KCK davası devam ederken, normal seyreden türban tartışmasının birdenbire alevlenmesi, sonra Hrant Dink davasının aynı tarihlere denk gelmesi hep tesadüf mü? Gerçek demokrasilerin yaşanmadığı ülkelerde her şey savunma halindedir, siyasi dil kekemedir, toplumsal ruh bölük pörçüktür. Egemenlerin ve iktidarların bilgisi, nasıl yönetilir, nasıl pasifize ve asimile edilir, nasıl bağımlı hale getirilir, nasıl unutturulur ve nasıl galeyana getirilir üzerine kuruludur. Gerçek aydınlar, siyaset bilimciler, sosyal bilimciler ve entelektüeller bunu ayımsayıp dile getirse de kâr etmez, egemenler ve iktidar bildiğini okur; çünkü egemenler güçlerini yapısal koşullardan alırken, iktidar da gücünü yargıyı ve medyayı yönlendirmekten, onları etkilemekten alır. KCK davası iktidarın büyük ayıbyıken, Hrant Dink'in katiline çocuk muamelesi yapıp, çocuk mahkemesinde yargılanması akıl alır gibi değil! Azmettiricilerinin denklemi açıkça ortadayken, katiller asal sayı veren formüllere dönüşmüş durumda.

Her şey böylesine açıkken, yargının ve hukukun, kamunun vicdanıyla alay edercesine çevresine meydan okuyan katilin, "yıldız kahraman" durumuna gelmesi ürkütücüdür. Bu katillerin adlarının fazlasıyla öne çıkması, yapay da olsa, bu şöhretle avunma gururlarına ortaklık etme suçu işleniyor.

Her anlamda ustalığını, maharetini gösteren medya, manipölasyonda, sumenaltı etmede ve çarpıtmada ustalığı kimseciklere bırakmazken, bu katilleri sevimli göstermeyi, unutulmaz film sahnelerindeki kadınlara nasıl tecavüz edildiğini, halkları teyakkuz haline getirmeyi, birbirine düşürmeyi de çok iyi biliyor. Ve yıllardır "Terör, terör"de kilitlenirken, işlenen hukuksal terörler neden içtenlikle sorgulanmıyor, dile getirilmiyor? Aklın, mantığın kabul edemeyeceği yasalar ile karanlık birbirine güç verir. İşte bu nedenle korkuyoruz. Korku insana özgüdür ve bu da, tehlikeyi sezmekle başlar. Tüm insanlığın ve tüm korkuların ana kaynağında, aldanma, aldatılma, boşunalık gerçeğini fark etme duygusu, düşüncesi yatar. İnsana güvence olamayan, yasaların ve hukukun güven vermediği bir adalet mekanizması insanı insanlıktan alır, bu samimiyetsizlik ve güvensizlik insanı öldürür, öldürüyor.

İşte devlet! Yanlış kararlar vererek, gerçekleri dile getirmeyerek, susturarak insanı gereksiz hale getiriyor. Yargının ve hukukun yanlışları bizi öldürüyor, yasalar bize boyun eğdiriyor ve yaşamak büyük bir işkence ve azap haline geliyor. Hrant Dink'in katilleri sadece semirmiş bu katil olmadığından, ucu Kürdistan'da işlenen cinayetlere kadar uzanacağından, yargı ve hukuka suskunun suskusu çökmüş durumda. Bu gibi cinayetleri sürüncemede bırakarak zaman kazanma, unutturma, hasıraltı etme plânlanıyor.

Süren KCK davasında yargılananlar silah mı kullandı, devlete karşı ne suç işlediler de bir yıldır içerdelere? Bu mudur Kürt sorununun çözümü, bu mudur gerçek yargı ve adalet? Taş atan çocuklar ile sırtı sıvazlanan, semirmiş bir katil neden aynı konumda olsun? Bu hukuksal terörler devam ederse güven ve samimiyetten nasıl söz edeceğiz? Irak Kürdistan'ı diye yazılıp telaffuz edilirken, Kürdistan dendikten sonra dil sürçmesi diye savunma yapılıyor. Demek iki arada bir derede politikaların gereği bunu gerektiriyor. Erbil'deyken (Hewlêr) ayıp olmasın diye diplomatik bir dil kullanılıyor, Türkiye'ye dönerken iş başkalaşıyor.

Ergen bir çocuğun halleri geliyor insanın aklına; siyasetiyle kendini bulamamış, ne istediğini tam olarak bilmeyen, bilmek istemeyen çocuk, yenice oturmaya çalışan kişiliğiyle, bir olgunca sözler sarf eder, bir çocukça pozlara bürünüp, vallahi ben demedim, benim şeker horozum, benim babam senin babanı döver, vallahi ben demedim. Türkiye artık büyüye de akli başında, insana güven veren kişiliğiyle konuşsa. Resmî bahçesine dikilen ve kökü çürümüş, tek tip ağaçları tümünden kaldırsa da, farklı türden ağaçlar dikilse, kokuları birbirine karışsa, çiçek açsa, meyve verse, adaletin ve hukukun terazisi iyi işlese, güneşi görse... İşte o zaman barış gelir, ergen çocuk büyür, delllenmez, suç işlemez, karanlık adamlar, sahte ağabeyler onu kandıramaz. Her şey tıkr tıkr işler, gerçek bir demokrasi oluşturulduğunda, yapılandığında bunu yıkacak hiçbir güç devreye giremez çünkü.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsan var geceyi ağartır, insan var gündüzü karartır

Suzan Samancı 05.11.2010

Gerçekten aydınlık bir bilinç taşıyanlar, Konfüçyüs'ün dediği gibi, "Önce düşüncelerini eyleme geçiren, sonra da davranışlarına uygun olarak konuşan kimsedir." Ama düşüncelerimizi eyleme geçirebiliyor muyuz? Her şeyin paraya ve çirkin çıkarlara dönüştüğü, insanların duygusuzlaştığı bu dünyada, idealist insanlar ve öğretmenler de azalıyor

Galiba babamın ve iki kardeşimin öğretmen oluşu, onların yaşadıklarını yakından gözlemem, öğretmenlere olan duyarlılığımın en önemli etmeni. Yıllar önce, başrolde Sadri Alışık'ın oynadığı, Cevat Fehmi Başkut'un eseri

olan, *Paydos* adlı filmde nasıl da etkilenmişim. Yine lise yıllarında okuduğum, Jack Lynn'in *Öğretmenim* adlı romanı, Reşat Nuri'nin Anadolu'yu karış karış gezen fedakâr, saf "Çalıkuşu", Halide Edip'in *Vurun Kahpeye* adlı eserindeki Aliye öğretmenin trajedisi... Paris'ten bir anda Hakkârî'nin Pirkanis Köyü'ne gelen öğretmenin ötekiliğini anlatan Ferit Edgü'nün *Hakkârî'de Bir Mevsim*'i... İyi, güzeli sevmek kolaydır, farklı olanı sevmek, hatta kötüyü sevmek, acılara göğüs germek her insanın harcı değildir elbet. Öğretmenler toplumun değişimine katkı sunan önemli varlıklardır. Ama "Öğretmen var geceyi ağartır, öğretmen var gündüzü karartır..." Yan komşumun evine alarm taktırmasıyla hırsızlık ve kapkaç olaylarını anımsadım.

Bir dönem Diyarbakır'da Sabiha adında bir öğretmen tanımışım. Yıllarını, köylerde ve ilçelerde çocuklara bir şeyler öğretmek için çırpınarak geçirmiş. **Kürdistan'da öğretmenlik yapmak, sağır ve dilsiz bir dünyaya seslenmek gibidir malum şu dil meselesi... hele kuş uçmaz kervan geçmez bir köyde öğretmensiniz, o köyün her şeyisiniz...**

Sabiha Hanım, bir haziran ayında yorgun argın evine döndüğünde, dış kapının hafif aralık olduğunu ayırırsar. Bir an duraksar, "hırsız" kelimesi kafasında dans ederken, on yedi yaşlarında bir gencin yatak odasından dışarıya çıktığını görür, bilinçaltı bir hareketle gencin kollarını tutmaya çalışır, genç, Sabiha Hanım'ı iter, hızla merdivenlerden iner. Fazla karıştırılmayan evinden, bir cep telefonu ile küçük altınların olduğu bir kutu alınmıştır. Tüm ısrarlara karşın polise gitmek istemez. **Polise gitmemek, 'karakol korkusu' herkesin korkusu...** Bir sabah. "Polisler Sabiha Öğretmen'le görüşmek istiyor," diyen kapıcının heyecanlı sesini duyar. Polislerin yanındaki genci hemen tanır. Genci bitkin ve ayakta duramayacak halde görünce Sabiha Öğretmen'in dudakları titrer, **"İşkence mi yaptınız?"** diye inler. Başı eğik, yüzü gözü kirden görünmeyen, elleri kelepçeli genci adeta göz hapsine alır, boğazı dolar. Polislere, "Ne olursunuz limonatasını içmesi için kelepçelerini çözün," der. Elleri çözülür. Elini, yüzünü yıkayan gence, kocasının giysilerinden de verir. Genç utanç içindedir.

Babasının işçi olarak bir devlet dairesinde çalıştığını, alkolik ve baskıcı olduğunu, eviyle ve çocuklarıyla ilgilenmediğini, annesinin sürekli dayak yediğini söyler. Gencin lise ikiden de ayrıldığını öğrenince, çok etkilenir. **"Memur Bey, bu gencin bu duruma düşmesinde hepimizin payı yok mu? İçinde bulunduğu koşullar onu bu yola itmiştir.** Hem gencimiz kötü niyetli olsaydı bana bıçak çekerdi, tecavüz edebilirdi; beni sadece ittirdi," der. Kütahyalı bir polis, "Söz veriyorum cezayı bitir, çalışmak istersen sana iş bulacağım," derken, Sabiha Öğretmen de "Okuluna devam edersen, benim gücüm yok, ama tanıdıklarım var, onlardan maddi yardım alırım," diye söz verir. Genç giderken eğik başı, dikleşmiştir. **"Cezaevleri yaparak mı uygarlaşacağız? Bize okul gerekli okul! Bu savaşa giden paralarla yüzlerce fabrika kurulur..."** der öğretmen. Okulların açıldığının ilk haftasında bir akşam eve döndüğünde, komşusu elinde kocaman rengârenk bir çiçek sepetiyle gülümser. Sabiha Hanım, "Neden zahmet ettin" dediğinde, komşusu "Çiçekleri alan ben değilim, senin hırsızın, yani xırxızın!" der. Çiçeklerin arasında, gencin teşekkür ve saygılarını belirten bir kartı vardır..

"Hırsızlar kim?" Baş hırsızlar, xırxızlar, maskeleriyle aramızda. Onları çok iyi tanıyoruz ama hiçbir şey yapamıyoruz. Birileri 'suss!' diyor. Nereye kadar suss!.. Baklava çalan çocuklar mı hırsız? Yoksa vatan kurtarmak adına darphaneyi kendi çiftlikleri gibi kullananlar ve halkları soyup soğana çevirenler mi en büyük hırsız? Benjamin Franklin, "Keselerini kafalarının içine boşalttığı takdirde onu ondan kimse çalamaz," diyor. Bize de keselerini kafalarının içine boşaltanlar gerekli..

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilinmeyen dilin sözlüklerini ve yazarlarını biliyor musunuz

Suzan Samancı 12.11.2010

İki yıldan bu yana hem Diyarbakır hem de Cenevre’de yaşıyorum. Gelişen teknolojiyle birlikte ülkeler ve kıtalar arasında mesafe de yok bir anlamda. Cenevre’nin huzuru ve düzeni, insanların caka satmayan özgüvenleri ve her şeyden önce insanların kendilerini güvende hissetmeleri ve insanı koruyan güçlü yasaları güzel bir yaşamın biricik temelini oluşturuyor. Bu sessizliği ve insanların huzurunu çoğu kez garipsediğimde acırım kendimize, neden, neden derim... **Bu modern dünyada kültürler birbirini tanımak, birbirleri hakkında bilgi sahibi olmak, birbirleriyle etkileşip yüzleşmesi gerekirken, kültürel zenginliklerin, ayrışıp buluşması gerekirken, insanlara anadilini, dinini, mezhebini yasaklıyor, yasaklamakla kalmıyor, bunun için darbeler yapıyor ve insanlar öldürülüyor. İnsanın kendi ulusunu, ırkını, dilini ve dinini seçme imkânı olmadığına göre, yaşadığı coğrafya ve toplumsal koşullar insanı şekillendirdiğine göre, hangi dilin, hangi, kültürün, hangi dinin diğerinden üstünlüğü olabilir?**

Kimliği tanınmayan, ezilen, horlanan halklar kolektif bilinç yapısı içinde köklendiklerinden, kişilik ve kimliklerini daha güçlü bir şekilde algırlar, bu algılayış onları bir bütün haline getirir, bütünlük de güç olduğuna göre, isyan ettirir. İnsan yanibaşındaki gibi yaşamak ister, insan tutunmak ve özgür olmak ister ve her şeyden önce insan kendi olmak ister. Yanibaşındaki “Ben ben” dediğinde yok sayılan, tarihten silinmek istenenler de “Ben de varım, biz de varız” diye ortaya çıkar. Şu bir gerçek ki Türkiye’nin demokrasisi dışlananların ve ezilmişlerin elinde; onların haklı talepleri karşılık bulduğunda, anayasa ortak bir bilinçle yazıldığında Türkiye’nin sosyal, siyasal ve toplumsal depremleri azalabilir, güçlü ve daha çok yaşanılır bir ülke haline gelebilir... Bu dile gelmeyen, getirilmeyen suçlar ve çelişkiler deşildikçe ve yüzleşildikçe, ortak-demokratik kültür geleneği de kendiliğinden yerli yerine oturur.

KCK davası ile birlikte her şey tersine ve geriye dönüşüyor, doğrusu bu anlamsızlığın anlamsızlığı karşında her şey güvensizlik girdabına sürükleniyor. **Bir yandan Abdullah Öcalan ile görüşmeler gündemi doldurup, müzakere ve çözümden söz edilirken, Mardin’de Kürdoloji bölümü açılırken, TRT 6 yayını sürdürürken, Cumhurbaşkanı’nın Norşin ziyaretinden sonra Kürtçe köy ve belde isimleri olumlu karşılanıp, tabelalar çift dilli yazılırken, birden Diyarbakır Valiliği’nden tabelaları kaldırma yasağı geliyor.** Yasakların düğümü “Bilinmeyen bir dil” de odaklanıyor. Tanımamak, duymazlıktan gelmek, görmemek ve cevap vermemek başlı başına hakaret ve işkenceyken, olumlayıp, tanır gibi yapmak, sonra sırt çevirmek dışlanan ve ezilenlerin çok iyi bildiği ve alışkın olduğu durumdur. Tarihin acı ve kara sayfaları bize çok şey söylüyor.

Bilindiği gibi, Kurtuluş Savaşı boyunca M. Kemal ve arkadaşları TBMM’de “Türk Milleti” söylemini kullanmamış, “Türkiye Halkı” deyimini kullanmıştı. 1924 Anayasası’yla, bölgesel özerklik kavramının kaldırılmasıyla, tüm azınlıkları yok sayan yeni bir vatandaşlık tanımıyla Kürt medreseleri, Kürt bölge adları ve beylik unvanları kaldırılmış, baskı ve asimilasyon politikaları devreye girmiştir. İşte o dönemlerin ürünü olan CHP’nin de diğer partiler gibi çağın demokratik değerlerine uygun değişimi yaşayamaması, şimdi çöküşünü hazırlıyor. Katı Cumhuriyet değerlerini koruma güdüsü ve refleksleriyle hareket etmesi statükocu bir parti olmaktan çıkaramadı. Oysa Cumhuriyet’i korumak değil, onu çağa uygun olarak geliştirmek devrimciliktir. CHP’nin antidemokratik sistemin koruyucusu konumuna düşmesi, onun Sosyalist Enternasyonal üyeliğinin de tartışma konusu yapılmasına neden oldu. Ulus-devlet modelinde ısrarcı olmak, Alevi meselesinde ikiyüzlü olmak ve askerî vesayeti savunmak elbette kaybettirir. **AKP Surat Köprüsü’nün tam ortasında, zebaniler bekleyiş**

içinde... AKP korkmamalı, korku kaybettirir. Cesur olursa, tarihin sayfasına çok derin izler bırakabilir; eğer gerçek bir samimiyeti varsa. Madem Kürt realitesi ve çözüm deniyorsa, neden "Bilinmeyen bir dil" deme saygısızlığı yapıyor. Şimdilik ben anadilimde yazamasam da onlarca, yüzlerce genç anadilinde öykü, roman, şiir ve makale yazıyor. Türkiye'nin yüzünü ağartan önemli sanatçıların çoğu düşünce ve üretimlerinde özgür olamamalarına karşın, anadillerinde yazamamalarına karşın, Türkiye kültür ve sanat dünyasına katkı sunmuşlardır. O koskoca Kürtçe- Türkçe, Kürtçe- İngilizce ve Fransızca sözcükler de uyduruk sözlükler mi? Yeter artık! Türkiye bu zavallı ayıbından kurtulsun, bu çağda çok eksik ve yetersiz bir anayasayla, oyuncağını verip da kriz geçiren delimsirek bir çocuk hezeyanı ve anlayışıyla tabelaları sökölüyorsa bu hamur daha çok su kaldırır. **Hani Öcalan ile görüşülüyorken bu kabullenemeyiş de neyin nesi? 1923 sonrası öykünmeler mi devreye giriyor anlamak mümkün değil!..**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünün 'terörist'leri bugünün başkanları

Suzan Samancı 19.11.2010

Celal Talabani yeniden cumhurbaşkanı seçildi. "Kürdistan Yurtseverler Birliği" lideri **Talabani, hem siyasetçi hem de gerilla lideriydi. Bir dönem hem Barzani'nin hem de onun adını anmak suçlular listesine yazılmak olduğu gibi, ciddiye de alınmıyor, şu muhataplık meselesi yine gündemden düşmüyordu. Şimdi gelinen nokta: devlet töreniyle karşılanıyor, o bir cumhurbaşkanı çünkü.**

Celal Talabani'nin bir benzer durumu da Brezilya'da yaşandı Dilma Rousseff 1964'teki darbeden sonra, solcu gerilla gruplarına katılmış ve askerî yönetime karşı savaşıyordu. Mandelalar, Daniel Ortegal, Fidel Castrolar bir dönemin teröristleriyken devlet başkanlığına getirildiler.

Haklılık, gerçeklik ve kararlılık kazandırıyor önünde sonunda. Basından Talabani'yi izlerken, üç yıl önce "Festivala Gelawej" için Süleymaniye'de geçirdiğim günleri anımsadım. Anımsadım derken, günlük tutmadığımı, tutamadığımı üzümlere belirtmek istiyorum. Baskı altında yaşamının ve yasaklarla büyümenin, farklı bir coğrafyada yetişmenin getirdiği hüznü sonuçtur bu! Neyse sözü başka yana kaydırmayalım da, Süleymaniye'deki günleri anlatayım. Daha önce Duhok Yazarlar Birliği'nin davetine katılmışım. (Yekitiya Niviskarên Duhok) Yazdan kalma bir sonbahar günü. **Habur Sınır Kapısı'na geldiğimde sınırdaki askerler oldukça nazikti. "Federal Devlet'in mi yoksa Irak'ın mı davetlisisiniz" diye sorduklarında. "Federal Devlet'in" dedim. Az ötede sarı, kırmızı, yeşil Kürt bayrağı ve Kürt askerlerinin hiç de asker olmayan edaları. "Hotel Aşitî" dünyanın dört bir yanından gelen Kürt yazarlarla doluydu. Kürtlerin Emma Goldman'ı Xecêxan ile Talabani'nin eşi Xeroxan konukları çok iyi ağırladı.** Süleymaniye'nin tepesinde acıları ve hüznüleri eğiren sarayda üç dört kadın vardı. Talabani'nin daha çok Bağdat'ta kaldığını söylediler. Xêroxan'ın babası Kürt hareketinin önemli isimlerinden yazar ve avukat İbrahim Ahmet'tir. Yaşamları sürgünlerle ve peşmergelik yaparak geçmiştir. Annesi Gelawejxan'ın zarafeti ve bilinci de ayrı bir konu. Birçok dili anadili gibi konuşan, roman ve şiir yazar Gelawejxan, Saddam zulmünü ve Van'da geçirdikleri çocukluğunu anlatıyordu. Xeroxan çok doğal ve hümanist bir kadın olmasının ötesinde, Kürt Kadın örgütlenmesinde oldukça etkili bir isim. Dünyadaki gelişimi iyi izleyen ve Kürt kadınının içinde bulunduğu zorluğun fazlasıyla ayırımında... **Talabani' ye de kafa tutan Xeroxan'dan erkekler oldukça rahatsız ve her anlamda Kürt kadınların işi oldukça zor... Salt Kürt kadınların mı? Değil elbette, tüm kadınların işi zor olsa da, savaşın orta yerinde**

birçok haksızlığın ve hukuksuzluğun yaşandığı coğrafyalarda en büyük yıkımı çocuklar ve kadınlar yaşıyor.

Anlatacak çok şey var... Süleymaniye’de Saddam’ın “Emni Sor” denen işkencehanesi müze haline getirilmiş. Sanırım daha önce yazmıştım. Onlarca fotoğrafın ve izlerin arasında aklımdan çıkmayan şu cümlelerden hiç kurtulamadım. **Tecavüze uğrayan kızı yaşlı babasının karşısına çıkardıklarında, kız konuşamaz, babasına bir parça kâğıt uzatır, “Sakın üzülme babacığım, hiçbir şey senin onurlu duruşun ve gözlerin kadar değerli değildir” der.** Sonra Halepçe’ye gittik.... Ve işte Talabani cumhurbaşkanı... binlerce Kürt’ün ölümüne karar veren Tarık Aziz’i başıslıyor.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplumun yarısı...

Suzan Samancı 26.11.2010

Türkiye siyasetinin psikolojik harekât birimleri işbaşında; yeni değil elbette, şimdilerde daha çok işbaşındalar. Hitler’in de psikolojik savaş birimleri vardı: psikologlardan, sosyologlardan, bilimin her dalından oluşan uzman kadrosuydu. **Demokrasiden nasibini alamamış tek tip kültürde ısrar eden yönetimler, bu taktiklerle ve yeraltı yapılanmalarıyla öldür, korkut, yıldır siyasetiyle ayakta kalmaya çalışırlar.** Malûm, geçmişimiz ve şimdimiz...

Son dönemde özellikle Kürtler arasında kontrollü, sinsice bir gerilim, kargaşa ve kışkırtıcılık atmosferi oluşturulmaya çalışılıyor. Bu gerilimin ana kaynağı çok boyutlu olsa da, ezilen halklar bunun nedenlerini bilse de, kitlesel olarak bir bütün oluştursalar da, iktidarı ellerinde bulunduranların ve yönetenlerin marifetleriyle kendi aralarında da fazlasıyla çatışma yaşarlar. Tüm ezilenlerin yazgısı böyle şekillenir efendilerin sayesinde.

Haktan, eşitlikten, özgürlükten yana olanların, gerçekleri dile getirenlerin hem geçmişine hem de şimdilerine bakın, o geçmişleri ve şimdileri bize çok şey söyler. Hayatta kalsanız da, yıpratılırsınız, dışlanırsınız, görmezden gelinirsiniz ya da değersizleştirmek için her yol denenir. Her ne kadar Türkiye ve Ortadoğu ülkeleri savaştan dolayı daha çok zapturapta saplanıp, kaba psikolojik taktiklerde ısrarcı olsalar da, artık bu dijital çağ öğretiyor ve aynı zamanda her şeyi afişe de ediyor.

Bu anlamda, **Öcalan ve Baydemir’i gündeme taşımanın ve ortalığı kızıştırmanın nedeni, psikolojik birimlerin taktikleridir.** Daha önce de, Baydemir birden bire ön plâna çıkarılmış, övgüler yağdırılmış ve “Ortadoğu’nun Başbakanı” diye işaret edilmişti. Yapay gündemin kontrolsüz ayarı Baydemir’i birçok yerden kuşatıvermiş, hayatı tehlikeye girmişti.

Aynı yöntem Leyla Zana’ya da uygulanmıştı, manşetlerden düşmeyen Zana’ya, Bay Ekşi bile övgüler yağdırmıştı. Kışkırtmanın, karşı karşıya getirmenin en ilkel yolu, yalan ve spekülasyonlar, yücelterek etkisiz hale getirme ve birbirine kırdırma politikasıdır bilinir... BDP’li milletvekilleri hâlâ kabullenilmiyor, kabullenme sözcüğü pek nazikâne kalıyor, demoklesin kılıcı başlarından eksik olmadığı gibi, hem görsel hem de sözsiz taciz altında değiller mi? Sanık olmaktan kurtulamayan Kürtleri korkutarak, tepkilere daha çok kışkırtıcılık yaparak oyalamaya çalışmak, iyi Kürt, kötü Kürt ya da kendi Kürt’ünü yaratmaya çalışmak Türkiye’nin geleceğini karartmaktır. Şimdi CHP hamle yapıyor... doğrusu 91 seçimlerindeki HEP-SHP listesiyle Meclis’e

giren Kürt milletvekillerinin o günden bugüne yaşadıklarında çok şey değişti denebilir mi? Hızla değişen çağda bir arpa boyu yol gidilmemiş aslında. Yasaklar, tehditler ve cezaevleri devam ediyor.

Adaleti ve hukuku iyi işlemeyen ülkelerde, söyleyecek sözü olanların kendilerine ait bağımsızlık alanında kalmayıp, önüne geçemedikleri çatışma ve çekişmeye sürüklenmeleri kaçınılmazdır; çünkü nasıl savaştırılır, nasıl alt edilir, nasıl etkisizleştirilir yöntemleriyle karşı karşıyadırlar. **Ahmet Kaya'yı sürgünde öldüren zihniyet, şimdi onu kullanarak çözümün cilasına sıkıştırıyor. Fatoş Hanım, Yılmaz Güney filmlerinin bazı kanalların "Yayın politikamıza uygun değildir" gerekçesiyle, geri çevrildiğini, Kürtçe dublajları yapılan filmlerin de TRT 6'te yayınlanmadığını dile getirdi. İşte Türkiye'nin Kürt politikası bu!**

Bir de TRT 6'in sesi neden gidip geliyor, çoğu kez sessiz bir film... tesadüf mü? Koskoca TRT'nin bu problemi, çözecek gücü yok mu? **"Toplumun yarısı" deneyleri mi uygulanıyor?** Hani bir grup fareyi havuzun yanı başındaki kafese bırakırlar. Farelere düzenli ışık, düzenli müzik ve yiyecek verilir bir süre ve ara sıra da kafesin kapısı açık bırakılır. Fareler düzene alışmıştır, gezinir ve kafeslerine dönerler. Bir süre sonra kafes karartılır, ışık, müzik ve yiyecek düzensizleşir, hatta işkence yapılır. Kafesin kapısı açıldığında ve ışıklar yandığında farelerin yarısı havuza atlayarak intihar eder. Havuz ve yarım ışık politikası mı deneniyor?

Katillerin ince işlere sabrı yoktu! Gün ortasında öldürdüler insanları ensesinden, sorgusuz ve sualsiz yok ettiler. İşte çocukları vuranlar saliveriliyor. Erzurum'da davası süren bir uzman doktora, öğrenciyken Newroz kutlamalarına katıldığı gerekçesiyle on yıl hapis cezası veriliyor, doktor şaşkın, "Ben ne yaptım? Tek suçumuz Kürt olmak" diyor. Ve Pınar Selek'in davası yılan hikayesine döndü. Bu mu değişen Türkiye, nasıl yol alacak böyle?

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaşamak her şeye karşın yine de...

Suzan Samancı 03.12.2010

Gerçek anlamda sanatın ve sanatçının değerini bilmeyen halklar özgürleşemeyeceği gibi, ne tarihleri olur ne de gelecekleri.. sanat bilinci gelişmemiş toplumlarda farklı düşünmek, eylemek zordur. Tehditler ülkesiyiz, herkes herkesi tehdit ediyor işte! Gücü yeten yetene.. ne çeşitlilik biliriz ne karşıtlık, ne öteki biliriz ne halden anlarız, ne geçmişini biliriz ne de geleceği. Kıran kırana kör bir savaşın pençesindeyiz işte!

Birey olabilmenin olanaklarını elde etmenin ilk koşulu, özgür bir ortamın yaratılmasıdır kuşkusuz. Faili meçhuller bittiğinde "şimdi daha az korku var akşama karışan yüzlerde..." diye not düşmüştüm defterime? Karamsarlığa kapıldığımda, **Albert Camus** ve **Cesar Pavese** dikilir karşıma. Yanıt ararım. Yaşamlarına son veren **Ernest Hemingway, Stefan Zweig, Mayakovski, Virginia Woolf, Sylvia Plath, Ziya Gökalp, Pavese** ve **Sadık Hidayet**... Virginia Woolf, kendine ait odasında beyninde dörtlünlü koşan atlar, baş ağrıları, ceplerine taş doldurup denize yürüyüşü... Sylvia Plath'ın, güvensizlikleri, bunalımları... Ted'in karşısında kendini gerçekleştirme çabası ve ölüm fobisi... Savaş yıllarında yayımlanan (1942) **Sisifos Söyleni** beni daha çok ilgilendiriyor. **Camus**, hüznü yüklü gözleri, kırışık alnıyla hep karşımda: Cezayir'in mistik atmosferini konu edindiği denemeleri, gezi yazıları, buruktur. "Hiçlik..." Medcezir gibidir yüreğinde... **Beauvoir**'in, **Mandarinler**'in deki Henry'dir: Tutkulu, özgür, gizemli. "Yaratmak iki kez yaşamaktır" diyen Camus kim bilir kaç kez intiharın eşliğinden döndü. Altmış yılındaki korkunç araba kazası belki de intihardı... **Sisifos Söyleni**'nde bireysel düşünceyle intihar arasındaki ilişkiyi anlatırken, intihar isteğinin yüreğinin sessizliğinde büyük bir yapıt gibi

hızlandığının ayırımına insanın varamadığını ve bir akşam el ayak çekildiğinde ya da kalabalığın yalnızlığında tetiğe basıp kendini bilinmezliğe bırakıverenlerin kitabı... "Kendini öldürmek, bir anlamda melodramlarda olduğu gibi içindekini söylemektir" diyor. Ölmeyi arzulamak, yok olmayı istemek nedendir. Dış koşulların insan ruhunu karartması mı, yoksa genlerdeki isterik çılgılık mı? Kim bilir!..

Birdenbire kana bulanmış caddeler, sokaklar... Ağıtlar, sürgünlük, umutsuzluk, yoksulluk... Genetik olarak en sağlam insanın bile, beyrinde intihar şimşegi çıkmıştır. "Ve bedenın yargısının aklın yargısından hiç de aşağı olmadığı, bedenın de yok oluş karşısında gerilediğini söylerken, ölüme kadar bir mantık var mıdır?" diyor Camus.

İşte dinginlik. Silahlar sustu. Dayanılmaz özlemler... Açlık... Uzun bir yolculuktan gelen şarkılar fışkırmak istiyor kan oturmuş ağızlardan! Umutlarımızın önüne dikiliyor karanlık bilinçler... Onlardır çiçeğe durmuş bahçeleri tarumar eden... Onlara yanıt vermek, vakit kaybı, usdışı... Yasaklar çoğaldıkça, uyumsuzlar çoğalıyor. Uyumsuzluk onaylandığında ondan sonra bir tutkudur, tutkuların en can alıcısıdır. Uyumsuzun bakışları, deneyimin bütün verilerini kapsar, bilmeden önce sıçramayı hiç istemez, uzak durur bundan. **Ve uyumsuzluk "tanrısız bir günahdır" Camus için.** Ona göre uyumsuz olmak ayrıcalıktır. Sever uyumsuzu. Onu zorlu yolculuklara çıkarıp gezdirir; yorar, öldürür. Ölümden üç sonuç çıkarır: Başkaldırı, özgürlük ve tutku. Bundan dolayı her şey yeniden yerini alır, görkemli ve çeşitliliği içinde uyumsuz yeniden doğar. Uyumsuz sancılı ve güçlü sesiyle, "şimdi yaşamak sözkonusu" der gene de...

Çağdaş İtalyan edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan **Cesare Pavese**'nin **Yaşama Savaşı** adlı güncesi de eserlerinin öbür yüzü gibidir. Savaş yıllarında bireyin içsel dünyasından yaptığı gezintiler ve sancıları daha anlaşılır kılıyor. Güçlü yazının sağlam kökleri, ulusal ve geleneksel köklere dayanma gerçeğinin bilincindedir. Ve yazmanın insana can veren konu olup gittiği kapanmaz bir yaradır onun için. O hiçbir zaman dünyanın tadını çıkaran rahat bir yazar olamadı. "O yürek yok bende" derken, edebiyatı hayatın saldırılarına karşı bir savunma olarak da görür. 18 Ağustos 1950'de günlüğüne şu notları düşer: "Gizlice en çok korkulan şey hep gerçekleşir sonunda. Yazıyorum: Ey sen, acı, peki sonra? Tiksinıyorum bütün bunlardan. Sözler değil. Eylem. Artık yazmayacağım, çok acı bir son, ama neden? Acı ve yasaklar insanı üretmeye itse de coşkumuzu diri tutmalıyız... Yaşamak her şeye karşı yine de..."

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tehditler kazanında çok şey var...

Suzan Samancı 10.12.2010

Demokrasisi gelişmemiş ülkelerde siyaset yapmak, toplumu değiştirmek ve verimli hale getirmek için değil, bireysel çıkarlar için verilen mücadele haline gelerek yozlaşır, bir de buna darbeler ve savaştan çıkamama durumu eklenirse... HPG sitesinde Orhan Miroğlu'na yönelik tehdide tepkiler sürerken, bir yönden değil de birçok yönden bakma gereğini doğuruyor, aslında bu bakışa pek alışık değiliz bir anlamda. Tehdidi ben de kınarken, gerçekliğe giden yolların birçok yönden kesiştiğini, farklı düğümler oluşturduğunu ve yeniden ayırdığını düşünmeden de edemiyorum. Şüphesiz özgür iradenin iyi, erdemli ve doğru bir yaşam için biricikliği bilinse de bu özgür irade kolay şekillenmiyor? "İnsanın bilincini belirleyen, toplumsal koşullar" olduğuna göre, özgürlüğün ve birey olmanın tanımı, halleri de, insanın yaşadığı ülkesi, hatta kenti kadardır.

Bu anlamda **böylesi coğrafyalarda, aydın olmak başlıbaşına bir zorluksa, Kürt aydını ve sanatçısı olmak da bıçağın ucunda yürümek gibidir. Kendi gerçekliğinize yürekten sahip çıkıp ödün vermediğinizde iktidar ve devlet tarafından suçlu ilan edilirken, öte yandan “Taraf” olduğunuz taraftan da yeterince taraf olmama durumuna düşebilirsiniz, çünkü estetik ve sanatın çerçevesinden baktığınızı anlatamazsınız.** Bunun için **PKK’den demokrasi bekleyişin, sadece ve sadece söylemde odaklanacağına inanıyorum. Adı üstünde örgüt!** Örgütlerin çıkış noktaları, yapılanmaları ve savunmaları farklıdır. Anlı şanlı geçmişleriyle (!) **devletler bile demokratik olmayı beceremiyorken ve suç denizinde boğuluyorken bir örgütten demokrasi beklemek çelişki değil midir? Örgütler ancak sorunun çözümüyle birlikte demokrasiyi oluşturabilirler.** Mustafa Karasu, Ö. *Politika*’daki yazısında genç bir gerillanın tepki gösterdiğini, ancak “yazılan makale tehdit olarak algılanacak cümlelerle sonuçlanmaktaydı. Bu doğru bir tarz ve yaklaşım değildir” diyor ve böyle bir anlayışlarının olmadığını dile getiriyor. Yine aynı gazetede Baki Gül ise, “Orhan Miroğlu ile konuştum, Miroğlu’nun bu meseleyi izlediğini ve kendisine rağmen bu gelişmelerin yaşandığını dile getirdiğini” yazıyor.

Orhan’ı doksanlı yıllarda Diyarbakır’da bir şairin işlettiği kafede tanıdım. Cezaevinden yeni çıkmıştı. Sonra Kürt siyasetinde aktif olarak çalıştığında hep karşılaştık. Geçen seçimlerde Mersin’den milletvekili adayydı, nedense Kürtlerin bu denli yoğun olarak yaşadığı kentte kazanamadı, bu kazanamayış da düşündürücüdür...

Susurluk ve Ergenekon’un deşifre edilmesiyle Türkiye aydınları ve medyasında bir ölçüde her şey konuşulur oldu. Bunca yıldır yürütülen bu savaşta ölen 40 bini aşkın insan, kadın, çocuk.. ya da Halepçe! Türkiye aydınlarının gerekli duyarlılığı gösterdikleri söylenebilir mi, ya da biraraya gelip güçlüce ve yüreklice kınandı mı? Sadece Hrant Dink’te oldu denebilir, onun da davası bir türlü sonuçlanmıyor nedense... Bakın Türkiye tarihine ölen aydın ve gazetecilerin kimliklerine, bu kimlikler bize çok şey söyler. Orhan’a sahip çıkılması elbette önemlidir; kaygı verici olan bu önemin statik bir havuzdan yola çıkma ihtimali ya da gerçeğidir.

Başbakan’ın Diyarbakır konuşmasından sonra, Orhan’ın “Hiçbir devlet yetkilisi şimdiye kadar bana dönüp, yararı unuttuk demedi, Sayın Başbakan’a müteşekkirim” demesini yanlış buldum. (Başbakan’ın şahsına değil elbette.) Orhan, devlete karşı bir borcunun olmadığını bilincinde biri olarak, on yedi bini aşkın cinayeti yeniden yeniden anımsatmada ısrarı olmalıydı; çünkü bizlere acı vermiş olanların onayını ve takdirini alma hazzı tehlikelidir.. kendimize olan inanç ve haklılık, koruyucu ve kurtarıcı olabilir.

Edward Said ne diyordu: “Otorite karşısına profesyonel bir ricacı olmanın ötesinde amatör bir vicdan olarak çıkıldığında, avcı avını ele geçirme mutluluğuna erişmiş kabul edilir.” Her örgütün ve her devletin karmaşıklığı, karanlığı vardır, hatta her aydınlığın atıkları vardır. Önemli olan, var olan sorunu ve gerçekliği bilindik doğrulara sıkıştırarak savaşı körüklemek değil, hatta tartışma ve müzakerelerle oyalayarak değil; çünkü geline bu aşamadan sonra bize gerekli olan tek şey çözümcü ve akılcı bir siyasettir.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fark etmek ve bilmek daha iyi yaşamaktır...

Suzan Samancı 17.12.2010

Ahmet Kaya’nın belgeselini izlerken ne çok savruldum, bilincime art arda saldıran sahnelerden kurtulamadım... Onu yuhalayanların adı da nasıl sanatçı oluyor anlayamıyorum. Ahmet Kaya’nın o içtenliği, nahivliği bir

yana, hümanizması, kitleleri böylesine etkilemesi kaç sanatçıya nasip olur! Mağdurun, mazlumun ve haksızlığın yanında olmaktır gerçek sanatçılık... **Ümit Kıvanç'ın bilincine sağlık, gerçekten oldukça iyi bir belgesel olmuş.** Geçmişin her karesinde bin hüzün... Hele o siyah-beyaz karelerde ne çok acı var desek de, sanki şimdi yok mu diye isyan edecekleri duyar gibi oluyorum. Darbeler, yasaklar ve cezaevlerinde geçen ömürler...

Sıkıyönetim dört ay daha uzatıldı haberlerinin yerini alan çatışmalar ve daha fazla çocuk ölümleri... Yıllardır hayali düşmanlar, "dış mihraklar" diye diye gerçeklere kör olan gözler... **MHP'li Prof. bir Tv kanalında Muhsin Kızılkaya'ya nasıl da kükrüyor, her sözü tehdit dolu, gerçeklikten uzak, dersini etmiş de ezber...** Muhsin, acının yoğrulmuşluğuyla ağırbaşlılığını korumaya çalıştı, çünkü acı olgunlaştırır, acı farklı bir bakış açısı kazandırır. Prof. SS subayının şerbetinden içmişçesine dellendirken, politikacılar Hewlêr'de KDP toplantısına gidiyor, Abdullah Öcalan'la müzakereler yapıyor.

Ve öte yandan yine yanıp tutuşuyor üniversite kampusları... Baskının olduğu yerde şiddet ağaçları dallanır budaklanır, meyvelerinden ölüm ve kan damlar... Muğla Üniversitesi'nde öğrenci olan **Şerzan Kurt, gözaltına alınan arkadaşlarını sormak için gittiğinde bir polis tarafından öldürüldü.** Aynı şekilde **Baran Tursun ve daha niceleri öylesine kolayca "Dur, vur yasası"na kurban ediliyorlar ki, bu mu hukuk devleti ve güvencesi?** Sonra bu gibi davalar neden Eskişehir'e alınıyor? Muğla'da, Hakkâri'de vatandaşını koruyamayan devlet Eskişehir'de mi koruyacak.

Yorgun, yoksul, umutsuz ve savaştan çıkmayan, çıkarılmayan toplumlarda, umudun ve güvenin zedelendiği yerde korku yayılır, kıvıl kıvıl asi tohumlar yeşerir. **Toplumsal dinamik gücünü oluşturan, demokrasi ciğerinin bronşçukları olan öğrenciler, olmadan ilerlemek mümkün mü?** Televizyonda cop yiyen öğrencileri gören küçük çocuklar annelerine "Büyüyünce polis amcalar bizi de dövecekler mi?" diye soruyorlar.

Öğrencilere kıymayın efendiler! Durup dururken öğrenciler güzel bir ortamdan niye yakınsınlar?

Yasaklar başlar başlamaz kitle oluşmaya başlar denir ya, üniversiteler özerk oluşuyla bir anlam kazanır, gelişip olgunlaşır. Gençlik zedelenirse aydınlık günlere ulaşmak zordur. Demoklesin kılıcı tepelerindeyken onlardan ne bekleyebiliriz? Kameralardan, sivil polislerden, gereksiz soruşturmalardan rahatsız olmaları en doğal hakları. Gençler özgür bir ortamda kendilerini ifade edip yeteneklerini kullandıklarında verimli olabilirler. Hükmetme ve baskının, kini ve nefreti doğuracağını bilmiyorlar mı yöneticiler? Geçmişte yapılan hatalardan ders alınmıyor mu? Bu ülke başkanlarını astı, bu ülke yeraltı örgütleri ve çeteler yarattı, bu ülkenin adaleti ve hukuku özgürce işlemedi. Bu ülke farklı kültürlerle düşmanlıkla beslendi ve toplumsal bilinç zehirlendi, yoksulaştı... Saklanan tarihin acısından geliyoruz. Paramparça bir enkazız işte! Susuşlarımızda: sırlar, çelişkiler gizli. Çözüm gidilmekte zorlanılıyor, neden gerçekler dillendirilmiyor, neden geçmiş sorgulanmıyor, yeniliklere karşı çıkılıyor ve geçmişle yüzleşmeden kaçıyoruz, neden ötekileri sevemiyoruz? **Ötekisini sevemeyen toplum iflah olmaz! Dün Ahmet Kaya'ya saldıranlar bugün çok büyük pişmanlık içinde, her daim Ahmet Kaya saygıyla anılacak ve suç işleyenlerin topluma bakacak yüzleri olmayacak, tarih ve halklar yargılayıcıdır çünkü...**

Sonra grevli, boykotlu, karaborsalı yıllar.. Bölünen mahalleler, kırmızı duvar yazıları, parkalı devrimciler... O yoksul evlerde birleşen yürekler, bilinçler, demli çay eşliğinde yapılan sohbetler, sabahın maviliğine sızan tartışmalar... Yumurta, yeşil soğan kokan öğrenci evleri... Elden ele dolaşan yıpranan kitaplar, köşe başında vurulanlar, gidip de bir daha geri dönmeyenler, basılan evler, köyler ve yangınlar... Kaçışlar, sınır boyu karanlığı, korkulu bekleyişler, savruluşlar... Dağlardan süzülen üveyikler... Cezaevi önlerinde direnen analar, bacılar... puşular, zılgıtlar... geçen bunca zamanda bir şeyler değişse de, korku ve paranoya değişimin önünü tikiyor. Umut ruhun gıdasıdır, gözüdür...

Ve yaşıyorsak o halde direneceğiz ve sorgulayacağız, çünkü fark etmek, görmek ve bilmek daha iyi

yaşamaktır...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bize gerekli olan çözümçü demokrasidir

Suzan Samancı 24.12.2010

Muharrem ayı tüm dinlerin kutsallığını ve gizemini taşımış olsa da, aşure ayı Aleviler için bir başkadır. Cenevre Dernekler Binası'nda yapılan Aşure Günü'ne katılım oldukça yüksekti. Cenevre Belediye Başkanı, yaptığı kısa konuşmasında farklı kültürlerin önemine değinirken, Maraş katliamından da söz etti. İnsanların dilini, inançlarını ve benimsediği her türlü yaşam şeklini yasaklamak, asimile etmeye çalışmak ve bunun uğruna öldürmek, yakıp, yıkip yok etmek ne ilkelik ve ne büyük bir vahşet!

Bu satırları yazarken, şimdiki genelkurmay başkanının adı ne diye düşündüm. Adını bilmiyorsam ya da anımsamakta zorluk çekiyorsam, demek ki Türkiye'de bir şeyler değişmiş diye yarımca sevindim. Anımsanırsa çok değil, üç yıl öncesine kadar ordu, başbakan ve cumhurbaşkanından daha çok konuşuyordu. Parmak sallayan generallerin karşısında hiçbir şeyin hükmü yoktu! Sonuna kadar krallık ve hükümlanlık us dışı; ancak yeniliklere açık olunursa bu süre uzayabilir. Doğanın biricik yasası değişimdir çünkü...

Diyarbakır'da yapılan Demokratik Toplum Kongresi'nin düzenlediği çalıştay bu kez çok farklı olarak gündeme geldi, tüm köşe yazarlarının bu çalıştaydan söz etmesi ve tartışılması önemlidir. Kürt sorunu ağır aksak, bir ileri bir geri durumunu yaşasa da, geline bu aşama çözümü zorluyor. Tek taraflı suçluluk nasıl bir belirsizliği ve karanlığı içeriyorsa, tek taraflı istemlerinde, çözümsüzlük kalesine çarpan, etkisiz toplardan başka anlamları olmuyor. **Çözümün ilk temeli anlama, kabul etme ve diyalog olduğuna göre, son dönemdeki diyaloglar, tartışmalar ve somut talepler çok şeye işaret ediyor. Bize acilen gerekli olan tartışmacı, katılımcı demokratik yapılanmadan çok, çözümçü demokrasidir. Çözüme yönelik, karşılıklı olarak lokal düşünce ve söylemden kurtaracağı gibi, her anlamda toplumsal yenilenmenin temeli de kurulacaktır. Ret ve çözümsüzlük karamsarlık üretirken, bizleri içinden çıkılmaz genel tekrarlara itiyor.** Bu anlamda, çalıştay sonucuna her düşüncenin kendi cephesinden bakması da doğaldır. Kürt sorununun bunca yıldır kangrenleşmesinin nedeni: Türklüğün yüceltilmesi, tek dil ve kültürde ısrarı ve ulus-devlet yapılanması değil miydi? Ulus-devlet farklılıkların ve çokkültürlülüğün reddidir çünkü.

Diyarbakır'daki çalıştay ve sonuçları için, Kürtler ilk kez bu denli açıkça taleplerini dile getiriyorlar deniyor. **Oysa asıl gerçek: Kürtler ilk kez bu denli açıkça ciddiye alınıyorlar. Çözüme yeşil ışık yakıldığında tüm sistemler kendiliğinden devreye girer; bunun önüne geçmek mümkün değildir.** Irak'ta oluşan federal bir yapılanma gerçek değil mi? Üstelik Türkiye'nin Kürdistan yönetimiyle siyasi ve ekonomik trafiği sürüyorken, Türkiye'deki Kürtlerin kendilerini yönetme isteği de bir haktır. **Bugün dünyanın birçok yerinde yerel yönetimler güçlendiriliyor, ulusların ve kültürlerin kendi coğrafyalarında kendilerini yönetmeleri kadar akılcı bir siyasi anlayış olamaz!** Merkezî hükümete bağlı olacak yerel yönetimler, Türkiye'nin önünü açar, yükünü hafifletir ve daha güçlü bir ülke haline getirir. Ülkenin savunması, ekonomi politikası ve dışışleri dışında, yerel yönetimler: eğitim, sağlık hatta güvenlik gibi konularda yetki ve güç sahibi olduğunda, tıpkı tıkanan ana damarlara yapılan ek damar misali, yeniden hayat bulmadır bu!

Türkiye tek tip gıdayla beslendiğinden siyasal, ekonomik ve kültürel organizması iflas etmiş durumda. Türkiye'nin yeni bir kimliğe, yeni bir anayasaya acilen ihtiyacı var; bu ihtiyaca cevap olacak tek şey: çok

seslilik, Türkiye'nin yapısı buna müsaittir. **Uygarlığın yarattığı diller, kültürler ve inançlar yok edilmeye çalışılırsa, ne savaş biter ne ölümler... her insanın kendi dili ve kültürüyle var olması eğitim görmesi kadar doğal ne olabilir. Farklı kültürler birbirinden öğrenirken, aynı zamanda birbirlerini derinden besleyerek, insanlığa yakışan birlikte yaşama kültürünü de oluştururlar.**

Ramazan ve Kurban bayramları Müslümanlar için nasıl kutsalsa, Museviler için de, Pesah, Roş Aşana, Yom Kippur ve Sukot bayramları önemlidir. İsa'nın doğum günü olan Christmas veya Noel Bayramı başlamış durumda, diğeri ise; İsa'nın öldüğü ve göğe çıktığı gün olan Paskalya'dır. Kimin dini kimin dininden, kimin dili kimin dilinden üstün olabilir ki! Kendine istediğini, karşındakine istemeyenin aklından da, insanlığından da aydınlığından da şüphe etmek gerekir.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Biraz nostalji ve şimdi

Suzan Samancı 31.12.2010

Güney yarımkürede yaşamıyorsak, yeni yıla doğru mutlaka kar yağar; hatta bu yıl yağmayacak dediğinizde ansızın bastırır ve iri pelteli kar sokak lambası altında uçuşur. Diyarbakır'ın önce Bağlar, sonra Ofis semtinde yeni yetme bir ergenken, devrimci hareketin yükseliş dönemi idi. Sağ sol çatışmaları, Kürtlerin ayrışması ve fraksiyon çatışmaları.. ölümler, grevler, boykotlar ve karaborsa yılları... Şivan'ın kasetleri yasak değildi henüz ve onunla coşuyordu gençlik... Tek kanallı siyah-beyaz tv. rap rap askerlerle açılıyor, askerlerle kapanıyordu. Kıt'a dur! Sonrası malum...

Çocukluğumuzda radyo başında geçirilen yılbaşı geceleri, kuzine sobada pişen kestaneler, patlayan mısır, portakal kokusu ve tombala! Bahçesaray, Beytüşşebap, Muş, Erzurum ve şehir-i Diyarbakır ne çok kimsesizdi; ne çok unutulmuştu.. o unutmanın gerisinde cirit atan çirkin devler nasıl da yıkıcıydı ve nasıl da karanlığı soluyorlardı güpegündüz.. ve bastırılmış hayallerimiz tel tel hüzüdü gözevlerimizde. Umut dolu seslerin büyümesine koşuyor, hayal ile gerçekliğin buluştuğu gecelerde ölüme meydan okunuyordu. O zamanlar hiçbir şey bu denli kirlenmemişti ya da biz öyle görüyor, öyle biliyorduk. Öyle ya görmek ve ayırt etmek için yaşamak gerekiyordu, bilinç gerekiyordu ve bilinç de kolay oluşmuyor, sabır istiyordu, emek istiyordu, yürek istiyordu. Yasaklı kitaplar gecelerimizde büyürken, Cegerxwin, Yılmaz Güney, Nâzım Hikmet ve Ahmet Arif ile uzun yolculuklara çıkıyorduk. Ve gözlerine mil çekilen Adiloş Bebelers güneşi gördüler. Öyle ya baskı cesarete dönüşüyor en sonunda. Yılbaşı şiirdi, kitaptı ve güzel günlere inançtı bizim için. Ve o uzun gecelere anlam katan Alevi deyişleri, Laz sabırsızlığını anımsatan o kıvrak kemençe ve geceyi bölen Nesrin Topkapı'nın ağır, esrik dansı. Onun ciddiyeti dilsiz kadınlık acılarımız mıydı? Sonraları radyo ve tv'den eş benzeri olmayan bir ses yükseldi. Nur Yoldaş! Vibrasyonu yüksek olan, o duru ve güzel ses nerede şimdi? *Sultan-ı Yegâh* ve *Mihrimah!* Hayat ne acımasız! Hak etmeyen, yeteneksizler o maskeli yüzleriyle, nasıl da sırnaşarak tutunuyorlar. Nur Yoldaş ve Ergüder Yoldaş ne muhteşem ikiliydi. Ve onlar nerelerdeler şimdi?

Bu yıl bolca kar yağıyor Avrupa'ya, yollar kapanmıyor, çığ düşmüyor, yaşam felç olmuyor, her şey tıkır tıkır işliyor. Kendi halesi içinde kımıldayan Cenevre'nin soluğu gecenin sessizliğinde duyuluyor. Işıklılandırılan, süslenen kent, ağzını açmayan sır dolu gelin gibi süzülüyor. Gösterişten uzak, sade ve bir o kadar da bireyci yaşam. Ne generallerin, ne de polislerin varlığını hissedersiniz. Sizi baskı altına alan tek şey, peşinizi bırakmayan nazikâne faturalar ve vergiler. İşte bundan kaçamazsınız ve öyle bir ruh haline bürünürsünüz ki,

kendinizi sorumlu hissedersiniz, utanırsınız. Hiçbir şeyi ihlâl etmeye tenezzül etmeyen haletiruhiyeye bürünürsünüz. Hiçbir dil, hiçbir din, hiçbir inanç, üstünlük ve varoluş derdinde değil, bu sorun çoktan aşılmış çünkü. Kar ne çok şey anımsatıyor. Kapım çalındı.

Gelen komşumdu. İsviçreli karı-koca Myriem ve Gilbert. İsviçre'ye özgü bir tabak kurabiye ve keklerden getirmiş. Madam Myriem yetmişini aşmış emekli bir edebiyat öğretmeni, Mösyö Gilbert astronomi okumuş ve bu alanda çalışıp emekli olmuş. Yaşama sevinçleri oldukça yüksek. Hobileri var ve hâlâ öğrenme aşkıyla dopdolular. Gilbert, oyuncak tren tutkunu, yıllardır biriktirdiği şahane eski ve yeni trenlere, kendi eliyle yaptığı trenleri de eklemiş, öyle ki odasında kurduğu istasyon tam teşekküllü. Sadece bu değil elbette, inanılmaz film koleksiyonu da var. Alt katı film stüdyosu gibi. Myriem ise lamba koleksiyoncusu, eskiden bugüne ne çeşit lamba varsa odasını kaplamış boydan boya. Kürdistan'daki, Anadolu'daki lambalar bana tanıdık gibi bakıyordu. Hiçbir sorunları yok! Fazlasıyla demokratik bir ülkede yaşamının rahatlığını ve güvenini okursunuz yüzlerinden. Ve bizim yaşadığımız sorunları bizlerden daha iyi biliyorlar neredeyse. Hâlâ başörtüsü sorununuzu ve Kürt sorununuzu çözemediniz diyorlar. Ve Kürtlerin kendi anadilleriyle eğitim yapmalarına olan yasağı anlayamıyorlar. Bu çok büyük bir işkence diyorlar. İstanbul nüfusunun yarısı kadar olan İsviçre'de dört dilde eğitim görülürken ve bu diller kamusal alanda kullanılırken. Türkiye bir türlü çakıl taşı sendromundan kurtulamıyor. Bir ileri bir geri siyasetiyle ne yapılmak isteniyor? Umarız yeni yılda Türkiye akılcı ve çözümücü bir siyasetin yapıtaşlarını acilen oluşturur ve her kültürün kendini güvende hissedeceği bir ülke halini alır. Yeni yılınızı kutlar, sağlık ve esenlikler dilerim.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çok laf yalansız, çok para haramsız olmaz!..

Suzan Samancı 07.01.2011

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ikinci kez Diyarbakır'a gidişi, Belediye Başkanlığı'nı ziyaret etmesi ve ılımlı bir atmosferin oluşması özlenen bir durum olsa da, **"iyi şeyler olacak!" dendikten bu yana neler değişti? Doğrusu böylesine ağır aksak işleyen bir "açılım" kaygılandırıyor.** Gerçekçi, cesur ve köklü bir çözüm politikası olmadıkça, siyasal reformlar gerçekleşmedikçe, bu hamur daha çok su kaldıracığa benziyor. **İki arada bir derede muğlak tutumlar, oyalamalar, ikili oynamalarla vakit kaybediliyor.** Çözüm deniyor, Öcalan ile müzakerelerin yapıldığı kabul ediliyor, sonra geri adım atılıp, doğru zamanda gerekli sözlerden vazgeçip, sil baştan sözcüklerle yerinde sayma devam ediyor... **AKP'nin çözümden yana niyet gösterisinde, kendi Kürt'ünü, yaratma politikası var. "Benim Kürt vatandaşlarım" demenin başka ne anlamı olabilir!** İçi boş vaatler ve gerisi gelmiyor. "Benim vatandaşlarım" grubuna girenler sadece ve sadece iş ve aş isteyenler olup, anadilinde eğitim görme gibi bir istekleri de olmayanlardır. Oysa son dönemde "benim vatandaşlarım" grubuna girmeyen Kürtler, ne istediğini çok açık bir şekilde ifade etti. Yaşanan bu savaşın sosyo-psikolojik, sosyo-politik ve tarihsel durumunu gözardı etmek, çözümsüzlüğün ta kendisi değil mi? **Akıl tutulmasından fırlayan sözcük ve söylemlerdeki ısrarcılıkta, varsa yoksa Öcalan'ın suçluluğuna asılıp kalan köşeci holiganlar oldukça, bu ülkenin üstünde savaş bulutları dağılmayacağı benziyor.** Öcalan uzaydan gelmedi, Türkiye koşulları onu yarattı nihayetinde.

Kitleler neden liderlere ihtiyaç duyarlar, kitleleri biraraya getiren dinî ve siyasi liderlerin peşinden sürüklenen ve ölümü göze alanlar için akıllarından şüphe etmek, kandırılmış olduklarına inanmak kendimizi aldatmak değil mi? Her ülke, her toplum ihtiyaç duyduğu her alanda, müzikte, sinemada, edebiyatta ve felsefedeki mitini

yarattığı gibi, siyasal alanda da yaratır. Bir lider etrafında toplanma, ona itaat etme duygusu, ezilme, horlanma, zulme uğrama ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalma durumundan doğar. Bu anlamda böylesi otoriteler gönüllü itaate yol açar; bütünleşme, kenetlenme duygusu ve eylemi de gittikçe kökleşir. Lider bir simge olmuştur artık; tarihe iz bırakan tüm liderlerin, belli bir dönüm noktasından sonra, emretmeye ihtiyaç duyma eğilimleri, daha sonra kendiliğinden varlıklarının bir otoriteye dönüşme haline ulaşır. Kürt halkına, partinizden, liderinizden vazgeçin, onu kale almayın demek ayakları havada bir dayatma ve söylemdir; çünkü bu itaatin içinde geçmiş var, tarih var ve varolma inancı var. Herşey bu denli açıkken, siyasi labirentlerde kaçgöç oynamak, Seyit Rıza'nın deyimiyle, "Ayıptır, günahıdır, zülümdür!" Ve şu bir gerçek ki, önderlik edenlerde de, devleti savunanlarda da, tahakküm vardır. Hele bu gücün içinde bilgi ve birikim varsa... hâl böyleyken, Kürtlerin siyasal partisini kale almamak, gerçeklikle yüzleşmeyi istememek demektir. Kale almamak ya da çözüyor gibi yapıp zaman kazanmaya çalışmak, geline bu aşamadan sonra daha farklı sonuçlara zemin hazırlar. Her örgüt, her devlet, her yapı kısacası her canlı kendini korumak için mücadele eder ve mücadele ederken, baskıcı ve tehlikeli ortamlarda karşıtına benzer, onun yöntemlerine, taktiklerine başvurur. İşte yaşadığımız bunca acı ve yokoluş! Bu çağda ne utanılacak ve ilkelsi bir durum. Gerçek demokrasinin yapılanmadığı her toplum böyledir. Ne savaş, ne ölümler, ne de entrikalar dur durak bilir ve eleştirel mekanizmanın yerini kaygı, korku alır. Aydınlar, sanatçılar ya da sivil toplum kurumları arasında çatışmalar yaşanır. Bu çatışma salt iç çelişkilerden kaynaklanmaz. **Geçtiğimiz günlerde, Diyarbakır Baro Başkanı Emin Aktar ile Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Galip Ensarioğlu hakkında Amed Halk İnisiyatifi imzalı pankartta "Kürt halkı Aktar ve Ensarioğlu gibi AKP işbirlikçisi olmaktan yana değil" yazılıyordu. Detayları bilemiyorum, ama sivil toplum kuruluşu temsilcileri nasıl böylesine kolayca afişe edilebiliyor?** Öyle ya, güçlü eleştiri bilinci ile demokrasinin sıkı bir ilişkisi olduğunu unutuyorum galiba; biri olmadan diğeri olmaz çünkü. Bu arada www.rojevakurdistan.com sitesinde Hasan Bildirici'nin yazdıkları karşısında irkildim, gerçi bu gibi söylemler hep dönüp dolaşıyordu. Savaş mağdurları ve iç hukuktan umudunu kesenler, avukatları aracılığıyla AİHM'e başvurarak haklarını ararken, AİHM'de davasını kazananlara ödenen tazminatların bu davalarda avukatlık yapmış bazı Kürt avukatların savaş mağdurlarının tazminatlarına nasıl el koyduklarını yazıyor. Bu ülkede yargının ve hukukun nasıl işlediği ortada da, bu kadarına da pes doğrusu! Baştanbaşa suç, karanlık ve çürümüşlük... güzel günleri görme umudumuz iyice azalıyor...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Xirp demokrasisi!..

Suzan Samancı 14.01.2011

Bugün 13 ocak ve **Diyarbakır'da başlayan KCK davasına ilgi Yaşar Kemal'in deyimiyle "Kırp" diye kesildi.** Kemal, romanlarında bu sözcüğü öylesine çok kullanır ki... dengbej kültürüyle beslenen ruhu, onun edebiyat dilinin özgünlüğünün ve zenginliğinin yanı sıra Türkçe edebiyata onun kadar katkıda bulunan yazar yok gibidir. Anadiliyle yazamamanın acısı destana ve ağıda dönüşür o güzelim eserlerinde. **Onun "Kırp"i aslında Kürtçede "Xirp"tır. Kürtçede Xirp: "Aniden" demek. İşte Türkiye demokrasisi ve yönetimi de "Xirp"lardan türemiştir, aniden oluşumlar köklü değildir çünkü, çözümcü ise hiç değil!** Hani özgürlük ve demokrasi bilinç ister, emek ister, oluşum ister. Tepeden dayatılan herşeyin kılıfı hazır, farklılıkları bir bütüne dönüştürmek, aynılaştırılmak istenir, haklılıklar karambola getirilir, yılan hikâyesine döner. İstenildiği anda herşey "Xirp!" diye kesilir. Hizbullah davasından yargılananlar da Xirp diye salıverilirler, Ergenekon davasından da... **Başbakan'a Hizbullah sanıklarının salıverilmesinin halaylı karşılanması anımsatılınca "Bazen halaylı**

bazen de alaylı” olur diye cevap veriyor. Peki, aynı hoşgörü neden Kürtlere gösterilmiyor? Hoşgörü de ne kelime, ben de hoşgörüden söz ediyorum, bunca tutuklama ve yasaklar devam ederken. **KCK davası sanıklarının anadillerinde savunmaları, umarız özgürlükle sonuçlanır ve herşey birdenbire “Xirp” diye tersine dönmaz.** Böylesi önemli bir dava başlarken, Başbakan’ın Mehmet Aksoy’un heykeline “Ucube” demesi gündemi işgal etti. Ne diyelim Türkiye’nin başbakanıdır derse der işte! Bizler yıllarca okumuş olmak ile bir meslek sahibi olmayı, aydın ya da gerçek sanatçı olmayı birbirinden ayıramamış zavallıların, hoş hâlâ da o ayırım yapılamazken, diplomaları yarıştıran, lacivertlilerin karşısında eli ayağı dolanan, koddu mu oturtan, sanatın içine tükürülenler baş tacı ediliyorsa... korkum o ki, bu gidişle sanatçılardan söz edilirken “şey afederseniz...” cümlesinin yaşam bulmasıdır. Başbakan ve cumhurbaşkanı olmak, herşeyi bilmek anlamına gelmiyor; nihayetinde kolektif bir yönetimin adıdır. Başbakan ve cumhurbaşkanıyken farklı bir özgünlüğe, bilince ve kültüre sahip olmak da herkese nasip olmuyor. Türkiye’nin yönetim tarihi ve geçmişi gözönüne alındığında, bir Winston Churchill, bir Abraham Lincoln bir John F. Kennedy gibi iz bırakacak, devlet adamlarını beklemek hayalciliktir. Açın okuyun özyaşamlarını, yazdıklarını, konuştuklarını, aradaki fark öylesine belirgin ki... yıllardır hep şikâyet edildi, ediliyor... Türkiye’den neden çok güçlü sanatçılar, felsefeciler, politikacılar çıkmıyor diye; iyi de haller böyleyken, hal-î ahvaller böyleyken nasıl çıksın?

Farklı dilleri, dinleri ve kültürleri yok etmek isteyen yasaklı ve zulmedici bir geçmişin izleri kolay silinmiyor; faşizmin kültür radyasyonunun halkları nasıl bir savaşın pençesine sürüklediği ve nasıl bir travma yarattığı ortada... bir heykel, bir resim, bir roman nasıl yazılır? Olimpik tanrılar ve melekler yazdırmıyor; her bir çentiğinde, her bir satırında acı, emek ve direnç vardır. Edebiyat ve sanat tarihi kavimlerin, toplumların, kültürlerin ve nihayetinde insanlığın gerçek tarihiyle, toplumsal yapının her hareketiyle sıkı bir ilişki içinde olduğuna göre, biz neyse ürettiklerimiz ve yarattıklarımız da o olacak elbette. Sanatın toprağı çokkültürlülüktür, özgürlüktür, bunun olmadığı yerde sanat ağacı meyve vermez, yeşermez. Sanatçı ürettiklerini herşeyden üstün tutar, garip bir duygudur bu, tarif edilemez. Emek verdiğiniz bir esere kolayca pata küte sözlerin sarf edilmesi bir sanatçıyı derinden yaralar. Ama sanatçıyı da avutan, bir anlamda güç veren bir gerçek var ki, imparatorluklar çöker, iktidarlar, rejimler alaşağı edilir, generaller ve güncel egemenler tarihin karanlık sularında sönük birer leke gibi kalırken, şiir, roman, yazı ve her türlü gerçek sanat eserleri kalıcı varlıklarını sürdürür, toplumu geliştirir, aydınlatır ve rehabilite eder. Sanat onarıcıdır, iyileştiricidir çünkü. İnsanı yaşama bağlayan biricik iksir, toplumların önünü açan en güçlü ışıktır. Goethe ne diyordu, “Işık ışık biraz daha ışık!”

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şimdiki vesayetin adı ne

Suzan Samancı 21.01.2011

Daha dün gibiydi Hrant Dink’in vurulduğu... geçen dört koca yıl ve hâlâ katiller cezalandırılmıyor?

Herşey o denli açık ve o denli de iç içe ki, üstelik katiller büyük bir güven içindeler. Ucu birçok yere dayanacağından yılan hikâyesine döndürülerek zaman kazanmak isteniyor. Balık baştan koktuğu için, trajikomik mahkemelerle, halkların onuruyla oynanıyor, hiçe sayılıyor, bastırılmak, sindirilmek isteniyor. Ve öylesine isyan ettirecek bir durum ki, koskoca adam çocuk yasasından yararlanarak belki de elini kolunu sallayarak cezaevinden çıkacak. Böylece vatani kurtarıcı cinayet şebekelerine susun bakın arkanızdayız, biliyoruz siz herşeyi vatan için yaptınız mesajı verilecek.

Türkiye eski Türkiye olmasa da, gerçek bir yüzleşmeyi ve demokratikleşmeyi yapamayacak kadar da cesaretsiz. Başbakan'ın Oral Çalışlar'a "beni de tehdit ediyorlar, ben de korkuyorum" demesi çok şeyi açıklıyor. (*Radikal*, 18 Ocak 2011)

Askerin kıışlasına döndüğü, vesayetin kalkma durumu, mizansenden öteye gitmiyor. Yani bir yandan Anayasa'da demokratik hukuk devletinden söz edilirken, diğer yandan da siyaset kurumuna güvenmemenin bir neticesi olarak sistem içersinde her daim MG'nın yer almadığı söylenebilir mi? **Eğer bu ülkede Hrant Dink'in katilleri hâlâ cezalandırılmıyorsa, Kürdistan'da açıkça işlenen cinayetler aydınlatılmıyorsa herşey söz baloncuklarıdır, oyalamadır.** Bugün AKP'nin geldiği nokta güven vermiyor, AKP'nin MHP ve CHP'den farkı ne? En önemli ve acil sorun olan Kürt sorununa bakışlarıyla ve çözümde aynılaşan sesleri görüyoruz; sesler hep "Teke de tek teke de tek" deyip duruyor. Yıllardır iktidarda olan AKP şimdiye kadar ne yaptı? Yapılan en önemli şey: Kürdistan'da cinayetlerin durması, yarım yamalak da olsa Ergenekon ve uzantıları deşifre edilirken, öte yandan da legal ve aktif Kürt siyasetçilerini tutuklanması olmuştur. Böylelikle hem nalına, hem de mihına vuruşlarını iyi becermiştir. Erdoğan henüz iktidar değilken, Siirt'te şiirler okurken, mazlumun ve mağdurun, hakkın ve hukukun yanında olacağına dair söz veriyordu. Demek herşey koltuğu kapana kadarmış. Kürtlerin farklılığı kabul edilene kadar binlerce insan canından oldu, oluyor.. ve Kürtlerin farklı bir dili ve kültürü varsa, Kürtler farklı bir dil ve kimlik ise ve bu ülke demokrasiyle yönetiliyorsa, demokrasinin gerekleri uygulanmalıdır. Evrensel demokrasinin kurallarında her azınlığın, her kültürün kendini özgürce ifade etmesi vardır. Kürtler kendi anadilleriyle savunmalarını yapamıyorlarsa, anadilleriyle eğitim yapamıyorlar, özel Tv'lerini açamıyorlarsa ve üstüne üstlük bir de seçimlerde baraj durumu varken, sivil toplum örgütleri bastırılıyorsa, yasak içinde yasak geliyorsa, neyin demokrasisinden bahsediliyor, anlamak mümkün değil!

Seçimler yaklaşırken, Urfa gibi birçok ilde sosyal riski azaltma adı altında para ve yiyecek yardımına başlandı. Yoksulluktan düşünemeyecek ve karar veremeyecek kadar hiçleşen halkın oylarını almanın en kolay yoludur. Tv'den izledim. Kadınlar itiş kakış içinde para kuyruğundayken, işsiz erkekler de eşlerini bekliyordu. Taşıma suyla değirmen döner mi? Bir de 12 Eylül mağdurları için harekete geçildi. Ne güzel! Her türlü zarara uğrayan, işkence gören, sakat kalan ve ölenler için tazminat ödenecek ve özür belgesi verilecekmiş(!) Yani zarar tesbit komisyonu kurulacakmış, oh ne âlâ! İyi de böylesi tarihî bir adım atılırken, Kürt illerinin yakıp yıkımı, talanları ve binlerce dul ve yetimin zararları neden karşılanmıyor? Yerinden yurdundan edilen, büyük kentlerin varoşlarında kaybolan, çürüyen insanlara, çocuklara neden sahip çıkılmıyor da potansiyel suçlu muamelesiyle enselerine vuruluyor.

Geçenlerde İspanya'da da aynı durum gündeme geldi, Franko döneminde zarara uğrayanlara tazminat ödenip, hatta aylık bağlanacakmış. Bir devletin ve yönetimin bu duruma gelmesi, gerçek anlamda halklar için bir güvence olması, olması gerekendir. Gerçek demokratik ülkelerin işleyişi böyledir. Önce insan, sonra devlet. Yapılan tarihî yanlışlarla ve hatalarla iadeyi itibarlar meselesi devreye giriyorsa, **"Hakikatleri Araştırma Komisyonu" kurulsun. Herşey açığa çıkarılsın, cinayetler aydınlatılsın. Var mı böyle bir cesaret? Kürt sorununa gerçekçi ve köklü bir çözüm siyasetiyle yaklaşmadıkça Türkiye yerinde saymaya devam edecek, ne savaşı, ne yoksulluğu, ne de karanlığı bitecek.** En güçlü, en güzel, en yaratıcı ülkeler, çoksesli ve iyi yönetilen ülkelerdir. Ne çıkarsa tek sesin zulmünden ve çirkinliğinden çıkar.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeraltından gelen iniltileri duyuyor musunuz

En büyük işkence insanın ülkesinde kendini güvencede hissetmemesi ve değersizlik duygusunu yaşamasıdır; hele o ülkenin yönetimi bir de demokrasiyse...

Hangi birini yazalım? Öylesine ürkütücü, öylesine iç bulandırıcı, öylesine bataklık ki herşey.. suçlar silsilesi adı konmamış karanlık bir uzam, dipsiz kör bir kuyu.. ve kalın enseliler, çekildikleri köşeciklerinden Kerboroslar gibi hırılıyorlar.. ne yürekleri var, ne vicdanları var ne de yüzleri... Hiç kimsenin umurunda değil, ne vatan ne de vatanın geleceği... Herşey açıkça yapılıyor, gerçekler zincirin halkası gibi birbirine eklenirken, Başbakan ve Meclis susuyor. Kürtçede çok güzel bir söylem vardır, **"Dil heye taqet tune" Gönül istiyor da güç yok!** Hadi Başbakan'ı anladık da, AKP'li Kürt milletvekillerinden tıs yok! **Helal olsun Kürt kökenli(!) büyük milletvekillerine... ceplere para dolunca, koltuk pek olunca, vicdan, etik ve ahlâk da bacadan çıkıp gidiyormuş...**

Muhallif basın ve Kürt basını istediği kadar söylesindi, kim inanır, kim takar, onlar hep potansiyel suçlular ya... **İşte tam da bugünlerde Kürdistan'da kazılar yapılırken, toplu mezarlar açığa çıkarken, yeraltından gelen iniltiler, Kürt kökenli(!) milletvekillerini hiç rahatsız etmiyor.** Sabahın erinde evinden çıkarken, evlerine dönerken, nice öğretmenler, öğrenciler, işçiler, köylüler büyük bir cesaretle işkence edilerek öldürüp köprü altlarına ve yol kenarlarına atıldılar; halk görsün korksun ve sinsin diye. Bir temmuz günü **Vedat Aydın evinden alınıp işkence edilerek öldürüldü.** Yüz binlerce insan yürüdü **Diyarbakır'da sonra burçlardan halkın üstüne ateş açtı maskeli adamlar, o keskin nişancı maskeli adamlar kimlerdi?** Onlarca ölü ve yaralı... **Sonra Dr. Hasan Kaya ve Elazığ İHD başkanı av. Metin Can bir gece evlerinden alınırlar sessizce, sonra Cem Ersever itiraflarında onları nasıl öldürdüklerini açıkça yazıyor.** İkisini de tanırdım. Metin, Dicle Üniversitesi'nde okuyan, Hasan da Şırnak'ta hekimlik yapan dünya güzeli iki insandı. Hümanist, duygulu ve gerçekçi... Kara adamlar vatan kurtarmak adına Kürt illerinde cirit atıp halkın parasını hortumlayıp, uyuşturucu kaçakçılığıyla servetlerine servet katarken, Kürdistan'da kelle parasını alanlara devede kulak veriliyordu. Ve bu coğrafyada bir robot gibi ölüme koşan özel harekât timleri ve korucular isimlerini vermeden gerçekleri dile getirdiler çoğu kez ve onlar da istedikleri kadar konuşundu...

Bu nedenle yaşayan bilir ancak! Doksanlı yıllar korku ve ölüm yıllarıydı, hiç kimsecikler duymuyordu sesimizi. Günler bir kâbus gibiydi ve ölümün çetelesi tutuluyordu. Böylesi bir korku yaşanırken, aynı zamanda ölüme meydan da okunuyordu. Türkiye'de hukukun nasıl ve nice olduğunu anlamak için, işlenen bunca faili belli cinayetler bir yana, göz göre göre polis ve askerler tarafından öldürülenlerin mahkeme sonuçlarına bakmak yeterli. Daha yenice **Altındağ'da Soner Çankal'ı öldüren polis, altı ay ve 20 gün hapis cezasına çarptırılıp hüküm erteleniyor.**

Van Mutki'deki görgü tanıkları konuştu, dönemin kepçe operatörü O.G, *DiHA* haber ajansına, karakol çöplüğünde kazılmayan birçok noktalarda toplu mezarların olacağını söylerken, "Daha fazla susamazdım, tanıklık ettiğim için biraz olsun vicdanım rahatladı" diyor. Kazılar başlar başlamaz "Durdurun!" emri geliyor. İnsan Hakları İzleme Örgütü, "HRW" Fransa büro müdürü, Jean Merie Ferdau, *ANF* ajansına verdiği demeçte, "İşlenen suçların sorumluların cezasızlığı, anlamına gelemeyecekse, Hakikatleri Araştırma Komisyonu'ndan yana olduklarını" söylüyor. Herşeyi geriden takip eden Türkiye, geç kalmış yaralı demokrasisi gibi, kolaylıkla ve cesaretle gerçekleri dillendireceği benzemiyor. Herşey kekeme ve tıkız bir politikayla idare ediliyor. Ölme eşeğim yaz gelecek...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bıçak kemiğe dayandığında...

Suzan Samancı 04.02.2011

Gerçek tarih bize çok şey öğretir, çok şeye işaret eder. Geçmişimiz, geleceğimizi yapılandırırken, birçok şey de "tekerrür eder". Bu teknolojiyi yaratan insanlık, uygarca yaşamayı beceremedi, beceremiyor... Joel Kovel, "Devletsiz insanlar, doğaya bizden daha yakın olmalarına karşın, bütün insanlar gibi iyi ve kötü olabilen, karmaşık ve acı çeken varlıklardır" diyor. Peki ya devleti oluşturan insanın acısı ve ağrısı neden dinmiyor? Hızına yetişemediğimiz ve hiçbir şeyin saklanamayacağı bir çağdayız. Devletin yasakları, baskıları bitmese de, ülkeler arasındaki sınırlar teknoloji sayesinde yıkılıyor. Psikolojik savaşlarla, teknolojik savaşların hız kazanacağı bir dönemin derin bunalımı başlıyor.

İki yüz küsur yıl önce Bastille Kalesi'ndeki zindana saldıran Fransız halkının gücü ve cesareti bir gecede oluşmadı. Devrimler ve başkaldırıları nedensiz değil, tüm olaylar nedenlerden doğar çünkü. Rönesans'ın ve aydınlanma felsefesinin sonuçlarıydı bu! Toplumsal depremler, yeraltı dünyasının gizemine benzer. Son derece gerçekçiysen, bir o kadar bilinmezdir, bir o kadar da bulaşıcıdır, zincirleme birbirine bağlıdır. Bu nedenle her ülkenin, her devletin, her coğrafyanın ve her kentin kendine özgü bir rengi, yapılanması ve kişiliği olsa da, özünde bir bütündür de. **Fransa'da başlayan ayaklanma tek tip baskıcı rejime, haksızlığa, adaletsizliğe başkaldırıydı ve burjuvazi tarafından da desteklenmişti. Sonra 17 Ekim Rus devrimi, Çin Devrimi... Yine 68 öğrenci olayları protestoların Paris'te başlamasıyla dalga dalga yayıldı, bu dalgadan nasibini almayan ülke ve kent yok gibidir. Herşey, özgürlük, eşitlik ve kardeşlik içindi... ve tüm açık ve gizli diktatörler en çok bu üç kelimeye düşmanlık besler, bu üç kavramdan korkarlar. En güçlü diktatörler önünde sonunda halkın gücüne yenilirler, en büyük güç halkın gücüdür çünkü. Yeraltı sarsıntı geçiriyor, yer üstü de...**

Yüzyıl savaşlarını ve devrimlerini yaşamış Avrupa dingin, Ortadoğu kaynıyor, kanıyor... Bir zamanlar dinlerin, dillerin doğuşunu besleyen bu topraklar, şimdi hiç dinmeyen savaşlarla çoraklaşıyor... Yoksulluğun, eğitimsizliğin ve kör inanışların olduğu yerde insanların üstüne ölü toprağı serpilidir, bir de buna yasaklar, baskılar da eklenirse, toplum yedi uyuyanlar masal diyarında yaşar. Uyandığında ise yalpalar, bunalıma girer, güdülmeye müsait duruma geldiklerinin farkında bile olmazlar. Bu farkındasızlık diktatörleri ve sermayeyi besler. Ve böylesi toplumlar biraz örgütlenmeye doğru giderken, diktatörler telaşa kapılır. Toplumun örgütlülüğü güçlü değilse, çabuk sindirilirler; korkusuzluğun başkaldırıya yetmediğini bilir ve aydınlanmanın çarelerini ararlar. **İşte Tunus, işte Mısır! Binali'nin sarayı, Mübarek'in devaleri teknolojiye yenilecek. Bıçak kemiğe dayandığında Zeynelabidin Bin Aliler ve Mübareklerin zalimane hükümlerliği halkın gücüne yenilirler; hükümdarların ve zalimlerin sonu çok acıdır, ya intihar ederler ya da halk tarafından kurşuna dizilirler; tarihin sayfaları bu örneklerle doludur.**

Ortadoğu'da savaşların neden bitmek nedir bilmediği, neden krallıklar ve diktatörlüklerle yönetildiği sorgularken, Avrupa'nın bu yapılanmayı beslediğini dillendiriyoruz. Gerçekliği ve doğruları oluşturan nedenler bir değil birçoktur bir de bu siyasetse; kaldı ki, siyasette gerçeklikler gözardı edilir, doğrular konuşur, doğruları oluşturanlar siyasetçilerdir çünkü.

Türkiye komşularıyla iyi ilişkiler içinde olmak için çaba içinde ancak, toplumsal depremleri fazlasıyla yaşayan bir ülke olarak, olanlardan ders çıkarıp, akılcı bir siyasetle kendi toplumsal barışını oluşturduktan sonra Ortadoğu'ya örnek bir ülke olabilir. Savaş hallerini sürdürürken, statükoculukta direnirken, başkalarına akıl verme durumu gülünç olmuyor mu? Hani kendini yeterince bilinçli kılan bir insan, belli bir olgunluktan sonra, nasıl başkasının bilincinden sorumlu hale geliyorsa, o olgunluğu ve

verimliliğiyle inandırıcı olabiliyorsa, her anlamda demokrasisini oluşturmuş bir ülkenin varlığı da doğal örnek halini alır kendiliğinden. Umarız Türkiye'nin gedikli siyasetçileri, eski yöntemlerle durağan havuzlardan beslenmelerle bir ülkenin yönetilemeyeceği gerçeğini kabullenip, bu çağın koşullarına göre siyasal Rönesanslarını gerçekleştirmekten çekinmezler, yoksa komşularda gelişen olaylar Türkiye'yi çok farklı kulvara çekebilir. Hem de seçim arifesine girilirken, **Kürt açılımına ne oldu? Türkiye'nin Tunus'tan, Mısır'dan bir gömleklik farkın adı gerçek demokrasi olabilir mi?**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beslemeler de başkaldırır

Suzan Samancı 11.02.2011

Başbakan'ın Kıbrıslılara besleme dediği gün Kıbrıs'taydım. Bizim kuşak Kıbrıs Harekâtı'nı ve Ecevit "Karaoğlan" sevdasının pik yaptığı, minibüslerin arkasında "Yavru vatan Kıbrıs"a manilerin dizildiği, gözü yaşlı çocuk yüzlerinin pıtrak gibi her yeri süslediği dönemleri anımsar. O bol propagandalı filmlerde en büyük, en çalışkan, en cesur ve en doğru Türklerdi. Böylesi ezeli ve ebedi söylemlerle, filmlerle zehirlenen bilinçlere bugün farklı kültürlerin, dillerin, dinlerin önemini anlatmak da güçleşiyor. Kıbrıs mitinginin gerisi kurcalanırsa, gerçekliğin farklı yüzü görülebilir; tabii ki görülmek istenirse.

Bizler birey olamamanın ve gerçek varoluşun ne demek olduğunu bilemeyen, bunun tadına henüz varamayan bir iklimde yaşıyoruz. "Çok şükür, çok şükür!" diye belletilirken, "Sen ağa ben ağa bu inekleri kim sağa?" ninnisiyle de büyütülüyoruz. Hâl böyle olunca, işler de iyice zorlaşıyor. Halayıklar, cariyeler, beslemeler, berdeller, ağalar, beyler, mirler, şeyhler ve efendiler diyarında oluşan sözcükler, deyimler ve yaratımlar da bu ilişkilere dayalı türeyecektir.

Besleme söylemi felsefenin anası Hegel'in efendi-köle diyalektiğini yeniden anımsattı. Hegel, insanın kendini bir başka bilince bağladığında kendine yabancılaşacağına ve insanların birbirlerini kabul ettiğinde ancak, gerçek anlamda özbilinç sahibi olup var olacaklarını önemle belirtirken, efendi-köle ilişkisinden ne gerçek sevgilerin, ne gerçek dostlukların, ne gerçek arkadaşlıkların sağlıklı bir zeminde oluşacağını söylüyor. Bu nedenle bizler toplum olarak efendi ve köle olmanın, dolayısıyla belsime olmanın ne demek olduğunu çok iyi biliriz... Beslemeler ya da köleler, aynı kaldıklarında, itaat ettiklerinde ve gözleri kulakları açılmadığı sürece efendileri tarafından sözde sevilip korunurlar. Boylarından büyük sözler sarf ettikleri an da alaşağı edilirler. Kölelere ya da beslemelere fazlası verilmez, efendiler o büyük korkuyu içlerinden söküp atamazlar, bu nedenle at gözlüğü takmayanlardan da fellik fellik uzak tutulurlar.

Kıbrıslılar besleme söylemine oldukça öfkelenmişlerdi, ama öfkeleri de kendilerine özgüydü. Nerede olurlarsa olsunlar hemen tanırsınız Kıbrıslı Türkiyelileri; her yörenin şivesinden daha farklı şiveleri var çünkü. Oldukça rahat ve kendilerine özgü saflıkları var, adada yaşamının getirdiği durum olsa gerek. Her kesimden konuştuğum insanların tek derdi iyi ve özgür yaşamak ve Türkiye'de bitmek bilmeyen savaştan uzak durmak. Şu bir gerçek ki, **Kıbrıs o bakımsız ve çorak halleri dışında, ruhsal yapısıyla tam bir Avrupa ülkesi.**

İnsanları son derece sakin, barışçıl ve özgürlüklerine düşkünler. En büyük gelir kaynakları olan paralı üniversitelerinde dünyanın birçok yerinden gelen halkların biraradalığını görürsünüz. Özellikle Afrika ve İran'dan... Siyaset ile ilgili sorular birçoğu için sıkıcı olsa da, kendilerine özgü şakaları ve şiveleriyle içlerinden geçeni olduğu gibi söylediler. Konuşulanları özetlersek. **"Biz her milletle kardeşçe yaşıyoruz. Bizim için cami**

de aynı kilise de. Biz Adana'nın Maraş'ın kuş uçmaz kervan geçmez köylerindeydik. 74 sonrası devlet bize gelin Kıbrıs'a yerleşin size ev, arsa ve tarla verelim dedi. Dayalı döşeli Rum evlerine yerleşip mal mülk sahibi olduk. Şimdi her parti bizi kullanmak istiyor. Biz rahatımızdan memnunuz. Bizi küçük görmeyen, bize yasaklar getirmeyen, bize kindarlığı öğretmeyen partiye oy vereceğiz. Adalıların akıllarının kıt olduğunu zannediyorlarsa, yanılırlar. Biz ufkumuzu denizin mavisinden alıyoruz, bir de farklı ülkelerden gelenlerle birarada yaşamaktan. Başbakan bize besleme diyeceğine, ilk önce Türkiye'deki savaşı durdursun. Biz beslemeysek, demek ki ayrı ve gayrıyız" dediler. Ve gün gelir devran döner, çok şey değişir; beslemeler ve köleler de gözünü açar, herşey böyle olduğu için böyle kalmıyor çünkü.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Türk Edebiyatında Kürtler'

Suzan Samancı 18.02.2011

Sanat doğaya, insana ve yaşama dair olanı yansıtmak, dolaylı olarak eğitmek ve eğlendirmek olsa da, her sanat eseri önemli tarihsel belgelerdir. Bütün toplumlar tarihin içinde olduğuna göre, isteseler de istemeseler de değişirler. Her sanat eserinin oluşturduğu karakterler ve olay örgüsü, gerçekliğin öbür yüzüdür de. Tarih çarpıtabilir, saklayabilir, yalan söyleyebilir (zaten söylüyor) ama gerçek sanat eserlerinin gerisinde gözle görülmeyen, görülmek istenmeyen gerçeklikler vardır. Bu anlamda inceleme ve araştırmalar da önemini dayatıyor. Araştırmacı yazar olmak sabır ister, farklı bir bakış açısı da ister, çalışkanlık ister. **İsveç'te yaşayan Kürt araştırmacı yazar Rohat Alakom'un *Türk Edebiyatında Kürtler* adlı kitabını daha önce okumuştum. Avesta Yayınları'daki basımında daha geniş çalışması ve bugüne kadar uzanması böylesi bir araştırmayı daha da önemli kılmış. Daha önce Herkül Milas'ın *Öteki Ve Kimlik* adlı eserinin de bu anlamda önemli bir çalışma olduğunu yazmıştım. Türk edebiyatında gayri Müslimlere, ötekilere nasıl bakıldığını örneklerle açıklıyor.**

Bundan altı yedi yıl önceydi, Rohat Alakom, Diyarbakır Sanat Merkezi'nde "Türk Edebiyatında Kürtler" adlı söyleşisi için, çeviri yapmamı istemişti. Kürtçe yapılacak söyleşiye ilgi oldukça büyüktü. Ayaküstü verilen kararda, Kürtçeden Türkçeye çeviri yapacaktım. O gün yaşanan olayı anımsayanlar olacaktır. Hani konuşmaların her ilk beş dakikası güçtür ya, işte araştırmacı bir yazar hiç sabır etmeden, uluorta çevirinin iyi olmadığını ünlledi. Ehh bendeniz de hiç durur muyum! "... yani senin işin gücün hep muhaliflik yapmak, ortalığı bulandırmak, çok iyi biliyorsan gel sen yap! Ne olacak sömürge psikolojisi!" dediğimde, nezaketini bozmadı ve sonradan özür diledi. Neyse anımsadık işte...

Rohat Alakom'un bu güzel incelemesinde, Ömer Seyfettin, Halide Edip, Cahit Sıtkı Tarancı, Cemal Süreya, Selahattin Hilav, Esat Mahmut Karakurt, Yakup Kadri, Refik Halit Karay, Şüküfe Nihal, Kemal Bilbaşar, Yılmaz Güney, Yaşar Kemal, Seyit Alp, Orhan Pamuk, Orhan Kemal, Fakir Baykurt, Muzaffer İzgü, Osman Şahin, Füzün, İnci Aral, Ahmet Altan, Murathan Mungan, Yılmaz Karakoyunlu, Latife Tekin, Ferit Edgü, Oya Baydar, Leyla Erbil, Mehmet Eroğlu, Özcan Karabulut, Murat Uyraklı, Cezmi Ersöz ve Türkçe yazar Kürt yazar ve şairlerin eserlerini incelemiştir. (Adını unuttuklarım bağışlasınlar lütfen.)

Alakom, Ömer Seyfettin'inin ırkçılığına değinirken, Türk edebiyatında "Kürt Halk" ifadesine pek rastlanmadığını ve değişik yapıtlarda karşılaşılan "Kürtler" çoğu kez, bir işaretle, bir topluluğu dile getirmek için kullanıldığını ve

Kürt sorununun Türk öykü ve romanına sınırlı olarak yansıdığına da dikkat çekiyor. Yansıyanların da politik boyutlu olmasa da, çarpıcılığı olduğunu dile getiriyor. Ömer Polat, Osman Şahin, Bekir Yıldız'ın Kürt illerinde görev yapmaları, bu gerçekliği dile getirmeleri, edebiyatın sosyolojik ve tarihsel değerini bir kez daha anımsatıyor. Kürt olup da, Kürtlüklerini gizleyen ya da dile getirmek istemeyen Tahsin Saraç, Selahattin Hilav, Ziya Gökalp ve Cahit Sıtkı'dan söz ederken, Cemal Süreya ve Latife Tekin'den de söz ediyor. Tekin'in annesinin Kürt olmasına karşın, Orhan Pamuk'un "Kürt trenine bindim" sözüne karşın, Tekin'in "ben trenden atlardım", derken, Orhan Kemal'in de arkadaşlarını zaman zaman uyardığını, **"Bu memlekette insan solcu olur, devlet buna işine geldiği sürece bir yere kadar müsamaha gösterebilir. Ancak Kürtlüğe hiç tahammül etmez, edemez de, onun için bu yoldan vazgeçerseniz iyi olur kanaatindeyim"** der.

Türkiye'nin toplumsal yapısı ve demokratik işleyişi gözönüne alınırsa, aydınlara ve yazarlara kesilen cezalar, bitmek bilmeyen yasaklar ve soruşturmaların ortaya çıkacak eserleri etkilemesi ya da cılız yansıması bir ölçüde doğaldır; çünkü edebiyat tarihi kavimlerin, toplumların, kültürlerin ve nihayetinde insanlığın gerçek tarihi ile yeni toplumsal yapının hareketiyle sıkı bir ilişki içindedir. Alakom, "Kürt halkı üzerinde oluşturulan yoğun ulusal ve ekonomik baskı sonucunda halk arasındaki, yasal ve töresel suçluluk oranının arttığını ve neyin suç, neyin suç olmadığına Türkiye yasaları tarafından saptandığını söylüyor.

* Rohat Alakom, *Türk Edebiyatında Kürtler*, Avesta Yayınları, 282 sayfa.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diktatörlerin yıkılışı ve toplu mezarlarımız

Suzan Samancı 25.02.2011

Arap halkı nihayet uyandı, demokrasi, eşitlik ve özgürlüğün isyanındalar şimdi. Kendilerini Tanrı, ülkeyi de babaların tarlası sanan tiranların sarayları ve şatoları bir bir tutuşuyor. Tutuk yasalar ve gelenekler, inanç ve akıl arasında şekillenen **Ortadoğu, az gelişmişliğiyle, modernleşme güçlerinin zayıflığıyla diktatörlerini beslemiştir. Dâryûs Şâyegân, "Bizim tarihî kaderimiz Batı tarihi karşısında geri kalmış olmaktır" diyor.** Tarihin kervanından geri kalma, büyük siyasi güçlere yem olma, onların elinde oyuncak olma ve sömürülme gerçeğini bilmek yetmiyor, bu gerçeği harekete geçirecek toplumsal bilincin sarsıntı geçirmesi gerekiyor. **İnançlar bilgiyle beslenmedikçe uyanış geciktiği gibi, bir olguya aşırı ve körkütük bağlılık; başka bir olgudan kopuşu da beraberinde getirir.** Uyku modunda olan ve yaşadığını sanan toplumlar ya da insanlar, ölü ve kopuk bir atmosferde gezinirler; bu gezinti "yaşayan ölü" durumunda olmaktır elbette.

19. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa'nın hemen hemen her yerinde feodal düzen ve kurumlar ortadan kalkarken, egemenlik bağlarını koparmak, eşitlik ilkesine dayanan yeni bir toplum yaratılmak istenmiştir. Bu istemde bireysel kimlikleri tanıyan bir toplum, müzakereci ve demokratik bir toplum olacağından farklı kültürlerle olan diyalog ve etkileşim de kendiliğinden gelişmeyi ve uyumu doğurmuştur. Bu nedenle Ortadoğu düzeninin yıkılmayışının ve diktatörlerin böylesine uzun ömürlü olmasının kaynağında feodalitenin sıkı sıkıya korunması var. **Bugün kör milliyetçilik ve köktendincilik aynı kaynaktan besleniyor. Milliyetçilik ve köktendincilik ayrı köprüden giden iki ırmak gibi yansıtılmak istense de, alttan alta birleşen büyük bir ırmaktır aslında.**

Ortadoğu'nun gerçek uyanışı şimdi başladı. Bu artçı başkaldırıları yeni bir toplumsal şekillenmeyi, yeni bir anlayışı da doğuracaktır. Umarız sıra İran'a da gelir. Kent meydanlarında vinçlerde sallanan insanlar, recm cezasına çarptırılan kadınlar... ve bu rejim tüm yönleriyle Ortaçağ karanlığını yaşıyor, yaşıyor. İran'daki ölümler, vinç ve recmlerle gözdağı verilirken, bizdeki boyutu farklı görünse de sonuç aynı düğümde kilitleniyor. **Demokrasisi oturmamış, farklılıklara bir gıdım tahammül edemeyen ve yıllardır kendi topraklarını bombalayan ölen-öldüren bir sistemin gerçeği var. Ama öyle, ama böyle sonuç: Toplu mezarlar ve korkunç suçlar ülkesi!**

Şimdi, çeşitli itiraflar ve şikâyetler sonucu Kürt coğrafyasında yapılan kazılarda her gün yeni toplu mezarlar ortaya çıkıyor. **Siyasi liderlerin çerezlik sözlerle, yaranızı biliyoruz, realitenizi tanıyoruz, "iyi şeyler olacak" söylemleri miadını doldurmuştur. İnandırıcı ve güven verici olmanın biricik yolu, toplu mezarların açığa çıkarılması ve kayıp yakınlarından özür dilenip tazminat ödenmesi. Bu sorun çözülmezse, ne devlet ne de iktidar kendi kendini savunabilir! Savunabilir mi sizce?**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yazı

Suzan Samancı 04.03.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birbirimizi suçluyor ve kötülük üretiyoruz...

Suzan Samancı 11.03.2011

Seçim günleri yaklaşıyor... politika ve siyasetin iki ucu kirli değneği dönenirken, çok yüzlü kurnazlıklarla da karşı karşıya kalıyoruz. Doğrusu bu kritik süreçlerde, anlamak ve anlaşılacak karmaşık bir denkleme dönüşüyor. Bu süreç = Karmaşıklık ve karanlık... aynı acıyı yaşayanlar ve bu acıları destekleyenler, özünde birbirlerine kenetlenmeleri gerekirken, bizleri birbirine düşüren anafora kapılıyor. **Oturmamış, güdük bir demokrasinin pençesinde palazlanan milliyetçilik, sermaye yapan, rant sağlayan ve yok eden bir faşizme dönüşüyor.**

Bu anlamda böylesi bir süreç ve yapılanmada eleştiri mekanizması iflas ettiği gibi, eleştirel kültürün de gelişmesine imkân yoktur. Farklı kültürleri, farklı düşünceleri kabul etmek, kabul edilene dönüşmek ve onlar gibi düşünmek değil; sadece ve sadece önyargılardan, sığ düşünceden kurtulup, genel ve geniş bir bakış açısını oluşturur. Bu genelin kapısını görebilmek önemlidir; işte bizler toplum olarak bu genele ulaşamıyoruz. Birbirimizi suçluyor, kötülük üretiyor ve yok ediyoruz.

"Şivan'a Kürt aydın ve sanatçılarına yapılan tehditler kim olursa olsun, nereden gelirse gelsin, kabul edilir gibi değil" derken, taraflar arası ilişkilerin, büyük siyasi güç ilişkilerin manevralarını siyasi ve psikolojik savaş taktiklerini gözardı etmiyorum.

Güvenin olmadığı yerde herşey sahtedir ve her türlü ahlaksızlık, karanlık alıp başını gider; kanserli bir hücre gibi toplumun aklını kemirir, ruhuna çöreklenir. **Gelenen bu aşamada çözüme yönelik samimi adımlar atılmadığı gibi, iyi Kürt - kötü Kürt, ılımlı Kürt - İslamcı Kürt, hatta Kürt - Zaza ayrımı yapılarak Kürtler birbirine düşürülüyor.** Türkiye'nin siyasal yapılanmasını eleştiriyoruz, "Tekçi zihniyet, askerî vesayet ve asker kışlasında olmalı" diyoruz. **Otuz yıldır Kürtlerin varlığını kabul ettirmek için savaşıyor, demokrasi, hak ve hukuk isteyen PKK'nın, KCK'nın TAK'ın kültürel alanda faaliyet yürüten halkının sanatçıları ve aydınlarını tehdit etmesi zulüm değil midir?** Bugün Kürt sanatçısı olmak bıçağın ucunda yürümek demektir. Dilsel dramın yanı sıra, kendi gerçeğini özgürce ve ödün vermeden savunduğunda, devletin kovuşturması ve soruşturmasından kurtulamazken, daha fazla partici olunamamanın eleştirisiyle de karşı karşıya kalıp, dışlanırsınız. **Sanatçı gerçeğini dillendirirken özgür olmalıdır, onun duygusal ve düşünsel alanına müdahale, onun ölümü olur ancak.**

Bu satırları yazarken iki şeye değinmeden geçemeyeceğim. *Halepçe'den Gelen Sevgili* adlı romanımda şöyle yazmıştım: "Sürgünde yaşayan yazarlarla halkevi yöneticileri arasında problemler yaşıyordu. Yöneticilerin çoğu bilgi yoksunuydu, ezber bilgilerine feodal gururlarını eklediklerinde hiç çekilmiyorlardı." (Sayfa 103) Vay efendim, neden cahil demişmişim... hiç cevap vermedim, çünkü insan bildiği kadar anlar ve yorumlar. Yani kimseye cahil demeyeceğiz, herkes filozof, ne alâ... iyi, kötü, değer ve değersizlik kavramlarını kaldırırsak, nasıl ayırt edeceğiz, nasıl anlamlandıracağız?

Bir de hiç unutamadığım ve beni yaralayan sahneyi bazı dostlarla paylaşmıştım; anlattığım için Mehdi Zana başışlasın. Diyarbakır Belediyesi'nin her yıl düzenlediği festivallerden biriydi. Zana, yenice yurda dönmüştü. Canip Yıldırım ve Orhan Miroğlu'nun paneliydi. Birçok Kürt yazar ve siyasetçi de oradaydı. Canip Yıldırım, tüm sevimliliğiyle köylülerin belediye başkanı olduğunu söyleyip, gelmiş geçmiş belediye başkanlarının adını sıralarken Mehdi Zana'nın adına değinmedi. Zana ön sıraya oturmuştu, aslında arka sıraya oturmak istediğinde "Kimler oturacak, buyurun demiştik". Çok geçmeden gençten, toy bir genç geldi, "Efendim burası protokol sırası, arka sıraya lütfen" dediğinde, Mehdi Zana'nın yüzüne hüzünlü bir gülümseme yayıldı, "Olur bavê min" dedi ve arka sıralara gitti. Kızkardeşi Nedret gözyaşlarını tutamadı. Genci çağırdım, "Bu yaptığın çok ayıp, tanıımıyorsunuz galiba!" dediğimde, genç, umursuz bir bilinçle "Evet, tanıyorum" demişti. Ufacık bir olay çok şey açıklıyor aslında. Kürt sanatçılar bugün zor durumdadır. Sömürge psikoloji insanı darmadağın eder, bunu aşmak yüksek bir bilinç ister, bazen bilinç de yetmez... sanatın ve sanatçının değerini anlamayan toplumlar ve halklar hiçbir zaman gerçek anlamda özgürleşemezler. Hatta farkında olmadan kendi sanatçısına değil de ezenin sanatçına, aydınına daha çok hayrandır; onun emeğini gözardı etmezken, kendi halkının sanatçısını mecbur görür, kolayca silip atar. Oysa bilmezler ki, profesyonel olarak bu iş yapıyorsa bunun karşılığını almak zorundadır, yaşamak için, geçinmek için. Kira parasını, elektrik parasını, boya, kitap ve her türlü temel ihtiyaçlarını kimler karşılayacak? Karnı doymayan sanatçı nasıl üretsinsin, nasıl yaratsın? Üstüne üstlük bu saldırılar da olursa... tabii zor bir süreç, **bu savaşın sona ermesi gerekiyor, PKK'nın siyasallaşmasından, genel affa kadar gerçek bir çözüm reformuna cesaret edilirse, çok şey de kendiliğinden doğal olarak rayına girecektir.**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anımsamak ve yol haritası

Suzan Samancı 18.03.2011

Mart sırlı ve dertli bir aydır. Ayların ve mevsimlerin de kendine ait bir dokusu vardır; coğrafyaların, ülkelerin ve kentlerin dokusu gibi. Mart asidir, Şubat'ın delidoluluğunun izlerini taşıırken, şaşkındır, taşkındır ve aynı zamanda acının eşiğinde gidip gelir. Rüzgârın ve yeni günün oğludur, kızıdır.. cemreler usulca düşerken, gözyaşlarını içine akıtır. Biriktirmek, dile getirmemek insanı deli eder, unutturulduğunda ve unutturulmak istendiğinde şeyleştığımız gibi. Anımsamak, açıklamak ve yorumlamak, anlamanın, kabullenmenin ve özür dilemenin kapısını aralar. Bu nedenle var olmak için, demokrasi için, adalet ve eşitlik için anımsamalı ve anımsatmalıyız. Unutmak kendinden vazgeçştir, yok oluştur...

12 Mart 1971 Darbesi ve 12 Mart 1995 Gazi Mahallesi Olayları ve 16 mart 1988 de Saddam rejiminin Halpçe'ye attığı kimyasalla beş binden fazla Kürd'ün ölümüne karşı dünya sessiz kalmıştı. Kana bulan ve Ortadoğu'nun kaderini çizenler böyle buyuruyorlar çünkü.. ve ne yazık ki her yıl, bir eski yılı anımsatan kadınlar günü.. ölüm biziz, korku biziz, yas biziz.. ve acılarımızı umudun bahçesinde vaftiz ediyoruz her Newroz'da.. ey insanlık! Ölüm, yoksulluk ve savaş bizim kaderimiz mi? Bu teknolojik harikaları yaratan insan, kendi arasında neden bir dinginlik bir ahenk yaratamıyor? Oluşturamamanın, oluşamamanın siyasal, tarihsel ve toplumsal nedenlerinin en önemli nedeni düşünsel olarak geri kalmışlıktır kuşkusuz. Akıl gözüyle görmeyi unutup, kalp gözüyle görmenin rehabetinde yaşamaktır. Kendimizi ve çevreyi bilinçle kavrama başladığında, başkalarını görebilme ve kendimize istediğimizi karşımızdakine isteme duygusu gelişir; işte bu duygu bizi her türlü fanatizmden korur.

Bir halkın, bir ırkın, bir dilin üstünlüğüne inanmanın temelinde, sağlıklı bilgi edinememe, körleşme ve bilgi eksikliği vardır. Peki neden inanırız, neden bilgi edinemeyiz? Saklanan ve çarpıtılan tarih hiçbir zaman gerçekleri dile getirmedi, doğruları, yani kendi doğrularını dile getirdi. Doğrular oluşur, gerçekler oluşmaz çünkü.. şimdi bu dijital çağda, her şey alt üst oluyor; gerçekler, doğruları darmadağın ediyor, resmi ideolojiler, diktatörler can çekişiyor, gerçeğin önünü kimse alamaz çünkü.. yalan söyleyen, uyutan tarih, gerçek tarihe hesap vermediği sürece ne çatışma biter ne yoksulluk ne de ölümler...

Seçime gidilirken, çatışmasızlık sürecinin Kürt sorununun kalıcı bir çözüme doğru evrilmesi olmazsa olmazlığını dayatıyor. Türkiye toplumu toplumsal bir travma yaşıyor, bu travmanın izleri de öyle kolay silinmeyecek.. bu bağlamda, Abdullah Öcalan'ın "Yol Haritası" okunduğunda bir çok aydının, siyasetçinin itiraz edemeyeceği bir perspektif sunduğu gün gibi ortada. Öcalan, "Bazı sorunların yönetmelikler ve yasalarla çözümlenebilir, ama yapısal-anayasal sorunlar yönetmelikler ve yasalarla çözülemez. Yapısal sorunlar, anayasal sistemle ilgilidir ve o çerçevede çözüm getirir" derken, Kürt sorunun çözümünde Cumhuriyet ve ulus-devlet kavramlarını doğru tanımlamak gerektiğini, vatanseverliğin, şovence ve ırkçı olarak değil de, toprağa ve gelişime duyulan bağlılık olarak yaşamasını, güç ilkesi yerine vicdan ilkesinin oluşmasıyla, ortak vatan, "Demokratik" Cumhuriyet ve Anayasa" bireysel ve kolektif hakların ayrılmazlığıyla, "ideolojik bağımsızlık ve özgürlük" diyor.

Ayrıca, PKK nin çatışmasızlık ortamını kalıcı olarak ilan etmesi ve provokasyona gelmemesi, hükümetin inisiyatifiyle TBMM onayından geçmiş hakikat ve uzlaşma komisyonunun kurulması, demokratik anayasal ve yasal adımlar atıldıkça silahlara başvurma da zemini kalmayacaktır. Ortadoğu ve Türkiye'de yaşanan gelişmeler demokrasiyle aşılabileceğini önemle belirtiyor.

Kabul edilsin edilmesin Öcalan, Kürt politikasını belirleyen ve yön verenlerin en önemli ismidir. Milyonlarca Kürtlerin taleplerini görmezden gelmek ve oyalamak, Türkiye'ye hiçbir şey kazandırmayacağı gibi, kaybettirir de... Artık olgunlaşmış ve doğmak isteyen yeni bir siyaset ve yönetimin somut adımları atılırsa, Türkiye Ortadoğu'nun en güçlü ülkesi olabilir, eğer ortak bir bilincin oluşmasına evet derse, buna cesaret ederse...

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tok At'ların çifteleri eksik olmuyor ensemizden

Suzan Samancı 25.03.2011

Dünya hem doğal afetleriyle hem de toplumsal ve siyasal başkaldırılarıyla bir altüst oluş yaşıyor. Soğuk savaş sonrası dünyanın ideolojik ve askeri kutuplaşması, aynı zamanda çatışmaların kaynağını da hazırladı. Sömürgeci devletler, tarihin sahnesinde oyunlarını tekrarlarlarken, sömürge halklar da özgürleşmek için mücadele edip duruyor... tek ulusluğun egemen olduğu her yerde milliyetçilik hüküm sürer ve bu süreklilik mutlak kendi karıştını yaratır. Bu anlamda Türkiye'nin siyasal tarihi, yönetimi ve halihazırda demokrasi olmayı beceremeyen baskıcı yönetimi, adaleti ve gerçek özgürlüğü oluşturabilecek bir yapılanmadan yoksunken, **Kürtlerin varlığının kabulü ve eşit koşullarda yaşama durumu kendiliğinden oluşur muydu? Salt Kürtler mi? Hangi azınlık mutlu, hangi azınlık, hangi inanç özgürce kendini yaşayabildi? Bombalar kimlerin üstüne yağdı, kabileler neden yollara düştü, sürgünler, ölümler, darbeler, katliamlar yasaklar neden bitmedi?** Fazla ötelere gitmeden açın bakın Türkiye'nin seksen küsur yıllık tarihine... General de Gaulle "Fransa ateşten gömleğiyle bitap düşmüş bir adam" demişti. Türkiye'de ateşten gömleğiyle yorgun düşmüş durumda ve her anlamıyla kanıyor. Yıllardır savaş atmosferinde yaşayan halkların normal kalması mümkün mü? Yok sayılmanın, dışlanmanın, baskının ve şiddetin olduğu her yerde başkaldırı devreye girer ve "Başkaldıran insan kendini suçsuz saydığından kötülüğü yeniden yaratır" hangi birini yazalım? Sağır ve dilsiz oyunu oynanıyorsa, bizde yazacağız, duyulana, işitilene, görülene dek...

Ayin 18 de Cenevre Birleşmiş Milletler binasında "Halepçe Katliamı" anma paneli yapıldı. Dağlar, taşlar, ovalar bir dile gelseydi... minicik bebeler morarmış köpüklü ağızlarıyla analarına sarılmışlardı avluda, tarlada, yol kenarlarında. Kehribar sarısı gazda eriyen deriler... ey insanlık, vahşi uygarlık, insanlık onurunuz, adaletiniz nerede? Koskoca bir halk ve halklar, diktatörlerin pençesinde...

Sabahat'in tokadı

Herhalde iyi oldu demeyeceğiz, nihayetinde polis devletin emrinde olan bir görevli. Asıl suçlu bu görevlileri şekillendiren, ona yetki veren, onları ödüllendiren, onları yüreklendiren zihniyet ve yönetimdir. Abdulkerim Kırca gibi daha nicelerini ödüllendirenler, bir tokadı bu denli büyütüp, tepki gösterenler, Uğur, Enes, Abdullah, Ceylan, Şerzan'a da aynı duyarlılığı gösterdiler mi? Onlar kör kurşunlara, bombalara hedef olan ve yaşamlarını yitirenlerdi... Newroz'da küçücük çocukların kollarını çatır çatır kıranlar böylesine gündeme geldi mi? Yerde sürüklenen, çamurun içinde ağızlarına tekme vurulan Kürt kadınlarına aynı duyarlılık gösterildi mi? Ahmet Türk'e yapılan saldırganlar neden bırakıldı? Sevahir Baydır'ın kalça kemiği neden kırıldı? Mehmet Sincar bir milletvekiliydi; nasıl bir cesaretle öldürüldü, katilleri neden açıklanmıyor ve neden özür dilenmiyor? Hepsi potansiyel suçlu ve hain öyle değil mi?!...

İşte Newroz! Milyonlar haykırıyor, milyonlar direniyor. Eşit koşullarda, insanca, kendi anadilimde yazmak ve okumak istiyorum, çünkü o zaman ben ben oluyor ve kendime güven duyuyorum diyor. Kürtler bunca acıları yaşarken, tehdit ediliyor, seçilmiş siyasetçileri tutuklanıyor. Özel timci Ayhan Çarkın ve daha niceleri çok şey söyledi, söylüyor... her şey bu denli açıkken, adresler belliyken, devletin her şeyi askıya alması, çözümsüzlükte direnmesi, kendi kendini savunamayacak durumda olmasından başka ne olabilir ki! Devletin içinde görev almış bir özel harekâtçı, Ergenekoncuların hepsi dışarıda diye işaret ediyor. Doksanlı yıllarda ölüm mangalarını yönetenler inzivaya çekilmiş durumda, biliniyor. Demek ağ öylesine geniş ki, baştanbaşa her yanı sarmış ki, dokunulmaya cesaret edilmiyor.

Şiddet ile bu sorun çözülmez de herkes hem fikirken, peki nasıl çözülecek bu sorun ve neden bunun adımları atılmıyor, güvence verilmiyor? Devlet Sabahat Tuncel'in tokadı için hesap soracağına, faili meçhul cinayetleri

aydınlatın, toplu mezarları açıklayıp, özür dilesin. Kürt illerindeki mayınları, bombaları temizlensin. Cinayetlerle dolu bir tarihi konuşma, tartışma ve açığa çıkarma cesareti gösterilsin. Hani çok demokratik ülkede eşitçe yaşasaydık, bu tokada var gücümüzle karşı çıkardık. Hem suçlu hem de güçlüyken, böylesine dengesizlik varken.. mağdurun ve mazlumin yanında olmaktır insanlık. Bu çağda gerçekliğe saygı duymaktan, onu tanımaktan başka çare yok! **Cem Boyner'in "insanlarımızın özgürlüğü, onuru, hakları, ülkenin bölünmesinden daha önemlidir" sözleri meclisin kapısına, tısan ve pısan AKP Kürt milletvekillerinin yakasına asılmalı. Bravo Cem ve Ümit Boyner.**

ssmanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oy havar havar, Kürdistan demekte ne var

Suzan Samancı 01.04.2011

ir ülkenin gerçek anlamda gelişmişliğini o ülkenin sanatı, felsefesi ve kadınlarının içinde bulunduğu durum belirler. Toplumun gerçek yüzü romanlara, çiroklara (hikâyeler), şiirlere, filmlere, şarkılara, stranlara yansır. Hele yasakların ve zulmün olduğu yerde, sözcükler ve tümceler kılık değiştirerek birer bombaya dönüşür ve "kalem, kılıçtan keskin" hale gelir. **Başbakan'ın Erbil'deki (Hewlêr) konuşmasında bir kez de olsa "Kürdistan" demesi, Dersim'in acısına ağıt yakan o ünlü türküyü anımsattı. Korkuyu, acıyı ve ürkekliği barındıran Dersim Ağıdı: Dersim dört dağ içinde/ Güllü bardağ içinde/ Dersim'i Hak saklasın/ Bir yarım var içinde/ Oy havar havar, havar demekte ne var?" sözlerinde Tanrı'ya sığınılırken, nahivce bir yakarıшта bugün Kürtlerin çektiği acıyı çok iyi dillendiren "HEWAR HEWAR DEMEKTE NE VAR?" sözleri çok şey söylüyor..**

Bugün Kürdistan Federal Yönetimi ciddi bir yapılanma sürecindeyken, ekonomik ve siyasi olarak da Türkiye ile her anlamda ilişki içinde. Kürtler yıllardır "Hewar Hewar" ederken, Dersim'i Hak da saklayamadı... Newala Kasabalara [Kasaplar Deresi] ve dört iklim Kürt illerine, özellikle Diyarbakır, Batman üçgeni toplu mezarlar diyarına çevrilirdi, 1915'ler 1925 ve 1938'ler değil, 1990'dan sonra... Bunun için Sayın Başbakan, "Oy havar havar Kürdistan demekte ne var?" diyoruz. Herkesin bir havarı var, herkes kendi havarında yaşamak ister, başka havarları öğretmeye zorlamak, dînen de, aklen de, fikren de suçtur... Yasaklar; cazip hale getirir, anlam ve önem kazandırır ve kitleleri biraraya getirir, çünkü insan kendini arar, kendi oldukça herkesle, en önemlisi de doğayla da barışır. Bu barışıklık insanı insan yapar.

Ortadoğu halkları, üstlerine serpilmiş ölü toprağından silkindi, Suriye, İran ve Türkiye'nin Kürt sorununu ciddiyetle ele alması gerekiyor. **PKK ve BDP'nin istemi aslında olması gereken temel insan haklarını içeren istemler. Kürt Dili ve kültürünün anayasal güvence altına alınması, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, seçim barajının düşürülmesi ve genel affın çıkarılması.**

Güney'de oluşan federal yapılanma tek başına oluşan bir durum değil, tarihsel, sosyal ve siyasal bir oluşumun ve her şeyden önce de dünya siyasetinin belirlediği bir gerçekse, bu gerçeği Türkiye siyaseti de biliyor. Peki, biliyor da neden adım atmakta gecikiyor? İşte bunun cevabını salt bir kaç önermeye indirgemek mümkün değil. **Dünya siyasetine yön veren odaklar ve güçlerin plânı ve projesi çerçevesinde ne gelişirse gelişsin, bilinen bir şey var ki artık kitleleşen bir halkın taleplerinin gözardı edilemeyeceğidir. Kürtlere uygulanmayan ne kaldı? Bombalardan kimyasallara dek...** Seksen küsur yıldan bu yana bu ülkeyi çeteler yönetti. Bağımsız bir hukuk ve yargının özlemi çekildi, sivil toplum örgütleri bastırıldı. Güçlü bir muhalefete hiçbir zaman izin verilmedi, aydınlar susturuldu, katledildi.

Şu an gösterimde olan Press filminin yapımcı ve yönetmenini kutlamak gerekiyor. Film Avrupa turuna çıkmadığından henüz izleyemedim. O yılları iyi bilirim. Paydos saatiyle birlikte in cin top oynardı cadde ve sokaklarda. Demokrasi ve Gündem’de yazdım. Gündem’in İstanbul bürosu bombalarla yerle bir oldu. “İyi çocuklar” cirit atıyordu Kürt illerinde. Şimdi Nedim Şener ve Ahmet Şık’ın dosyalarına el konulması kabul edilir bir durum değil. Hâlâ bir arpa boyu yol gidememiştir demek ki! İnsanın düşüncelerine ve hayallerine nasıl müdahale edilebilir? Ediliyor işte! Hâlâ “Kürt halkı” demek, gerçekleri dile getirmek suç! Gerçek aydınların onurundan ve doğruları dile getirmesinden başka ne servetleri var ki, bir de para cezaları yağıyor.

Örneğin: Başlayan sivil itaatsizlik eylemlerine müdahaleye “**Hawar Hawar**” diyoruz. Tam da böylesi bir durumda **Türkiyeli aydın ve sanatçılar neden ciddi anlamda destek vermiyorlar?** Otobüslerle yollara düşmenin, yeter demenin zamanı... Türkiyeli aydın ve sanatçılar da Newala Kasaba’ya yürümeli. Newala Kasaba ve bilcümle Kürt illerindeki toplu mezarlar açılmalı, yapılan bu haksızlık ve zulmün faileri açıklanmalı. Tarumar olan bu halkın yaraları sarılmalı. Varlıkları, dil ve kültürleri anayasal güvence altına alınırsa, yerel yönetimler güçlendirilirse, hukuk ve yargı bağımsızca işlerse, bu savaş biterse neden bu ülke yaşanılabilir bir yer olmasın? Kürtlerin de somut anlamda yaşayabileceği bir coğrafyanın kabulü dünyanın sonu değil. Kendine istediğini, yanı başındakine de istemektir, insanlık, aydınlık ve gerçek dindarlık.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çok şeyler ülkesi

Suzan Samancı 08.04.2011

Bir varmış bir yokmuş, çok şeyler ülkesinde, karanlık adamlar, çeteler, hokkabazlar, katiller cirit atıyormuş. Sahte vatanseverler pusuda beklerken, ceplerini nasıl dolduracaklarını ve nasıl savaşı kızıştıracaklarını düşünüyorlarmış. Karanlık adamlar birbirine düşerken, yeter demiş ortak karara varan ağabeyler. Sahte ninniler, uyku boncukları, kuyruklu yalanlar, gerçeklerin ışığında tuzla buz olmuş...

Problemlili ülkelerin her şeyi problemlidir; dolayısıyla bir anlamda eğitim ve öğretimi de güdümlüdür, özgür ve donanımlı gençlerin yetişmesine müsaade edilmez. Devletin her türlü mekanizması korku ve yasaklar üstüne kurulmuştur çünkü. Bu nedenle Türkiye’de genç olmak hele hele üniversite sınavlarına, Tıp Uzmanlık sınavlarına, KPS’ye hazırlanmak ve üniversiteyi bitirdikten sonra diplomanın işe yaramaması Sırat Köprüsü zorluğunu dayatıyor.

Bu yılki “Yüksek Öğretimi Geçiş” sınavında şifreleme yapıldığı iddiaları oldukça düşündürücü. Zorlukların, eksiklerin ve dayatmaların olduğu yerde, rotanın gerçekleri göstermesini beklemek yanılsamadır. Üniversitelere asistan alımlarında, kısacası sınav sisteminin geçerli olduğu her alanda, emeğinin hakkıyla, kazananların yanın sıra, sırtlarını bir yerlere dayayarak ya da bu işlerin şebekeliğini yapanlardan medet umup, parasının gücüyle, hiç ter dökmeden, emek sarf etmeden palazlananlar yok mudur? Şöyle bir çevremize bakmak yeterli: Elini kolunu sallayıp, yan gelip yatanların, bu zor sınavları nasıl başardıklarına bir anlam veremediğimizde, sadece kendi kendimize söylenip durmuşuzdur. Üniversitelerde kalıp yükselenler, bir avuç istisnalar dışında, çoğunun göbeği bir yerlere bağlı. Dayıları, amcaları ve ağabeyleri sayesinde yükseliyorlar denilebilir. O bir avuç istisnalar ise gerektiğinde, demokrasi kartını kullanmak için seçilen yemliklerden başka bir şey değiller maalesef. Üniversiteye alındıklarında burunlarından da gelir. Lam cim demeden azarlandıkları gibi, çanta taşıyıp, tek ayaküstünde bekletilirler. **Bir de kendini inkâr eden bir azınlıksanız ve de yükselmek için numaralara**

başvurmuşsanız ölüp ölüp dirilirsiniz. Sıkıysa konuşun.. sustuğunuz ve sineye çektiğiniz için, kendiniz olmaktan çıkarsınız. Dedikodular, ayak kaydırmalar, fitne ve fesatlık içinde herkes birbirinden şüphelenir. Göbek bağı kuvvetli olanların kurumundan geçilmez, bağlı olmayanlarda o havayı yaratarak, ayakta kalamaya çalışır.

İç Anadolu'da çocukluğumdan kalan bir sahne tazeleniverdi. Ortaokul müdürümüz Diyarbakırlıydı, Kürt olmadığını ve Kürtçe bilmediğini söylerdi. Oysa her halinden Kürtlüğü okunurdu yüzünden. Bir bayramdı. Türkçe bilmeyen anneannem, bir Diyarbakırlının geleceğine pek sevinmişti. Müdürlerin müdürü, ayrılırken, "Kürtçe allahaismarladık nasıl söylenir?" diye sormuştu bizlere. Ve müdürlerin müdürü, İstiklal marşını okuturken, "Şu Kürd'ü kim başımıza getirdi, konuşmasını bilmiyor, aslını inkâr ediyor" diye de alay ederlerdi. Neyse, birçok kişiye yabancı değildir bu sahneler. El ovuşturmayanlar, kendi kimliğine sahip çıkanlar ve onuruyla yaşayanların harcadığı ve yok edildiği süreçleri yaşadık, yaşıyoruz... **Murathan Mungan, "Türkiye'de her şey olursunuz, ama bir tek rezil olamazsanız" demişti. Diyarbakır'daki bir sohbetimizde. Gerçekten de Türkiye'de rezil olamıyorsunuz! Olamıyorsunuz, bilakis ödüllendiriliyorsunuz.** Şimdi örneklemeye kalksak... her şey gün gibi ortada değil mi zaten? Temelden (iyi olmayan) kötü olan bir binanın sonu ne olur ve yanlış monte edilen bir saatin doğruyu göstermesi mümkün mü? İşte okul andı! Okul andıyla ilgili herkesin bir öyküsü vardır... ben de o çocuk yaşında andı okumuyor, okuyor gibi yapıyordum. **Ve çoğu kez, "Kürdüm, doğruyum, çalışkanım" diyordum içimden. İyi de, bir Türk neden dünyaya bedel olsun? Ve neden yalnızca Türkler, çalışkan ve doğru olsun? Türklerden gayri herkes, kalles, hain, tembel mi?** Kendinden emin uluslar, devletler, tıpkı kendinden emin insanlar gibi, övünmeye ihtiyaç hissetmez, baskıcı da olmazlar. Dağlara, taşlara "Ne Mutlu Türküm" diye yazmak, ancak karıştını doğurdu. Şişinmenin, abartının ve kraldan fazla kralcı kesilmenin temelinde, boşluk, güvensizlik, rant ve karanlık vardır. Salt bir halkın üstünlüğünü belleklere kazımaya çalışmak, kin ve nefret duygularının tohumlarını ekmektir. Artık etkisiz tekerlemelere dönüşen antlar, şarkılar, deyimler, insanlığa kardeşliğe ve çoksesliliğe evrildiğinde, gerçek insanlığımızı keşfedip, özgürlüğün kıyılarına adım atmış olacağız. Kıyı diyorum, **çünkü özgürlük bilinç isteyen bir durum ve kavram olduğu gibi, aynı zamanda "demokrasi ve özgürlük" birbirini içerip bütünlendiren de.**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birlikte yaşamamanın anahtarı iyi yasalardır

Suzan Samancı 15.04.2011

Seçim listeleri kesinleşti. Barış ve Demokrasi Partisi 39 ilde 61 bağımsız adayı destekleme kararı aldı. **1991 yılında HEP ve SHP itifakıyla Meclis'e giren Kürt milletvekillerinin yaşadıkları ve halen aynı tutumla karşı karşıya kalan Kürt siyasetçilerinin dramı tarihin sayfalarına kara bir leke olarak geçecektir.** O dönem doğanlar bugün yirmi yaşındalar; neredeyse çeyrek asır... Türkiye'nin bu değişimi, ötekilerin dayattığı zorunlu ve kabız bir değişim. Devrimlerin berisindeki değişimler yavaştır, farklı bir çelişkiyi ve duraganlığında barındırırlar. Bu duraganlığı koruyan ve besleyenler, adaletin hukukun ve özgürlüğün önüne set çekenlerdir. Bu korku ve isteksizliğin temelindeki hâkim olma ve kendinden başka varlıklara tahammül edememe düşüncesi, otoritesini sürdürebilmek için her yolu denemeye iter. Savaş, ölüm, yakıp yok etmek olmazsa olmaz bir anlayış ve yönetim biçimine dönüşür.

Gelinen bu aşamada CHP ve AKP Türkiyeliliğe değinirken, neden-sonuç ilişkisi kurularak gerçek anlamda Kürtlerin varlığı ve siyasi talepleri kabul ediliyor mu? Kürt sorununun çözümünde iktidar partisi olan AKP ile CHP'nin birbirlerini besledikleri ve özünde bir çok noktalarda da birleştikleri söylenebilir. Her iki parti de Kürtlerin varlığını sanal bir âlemde kabullenme siyasetinden ve durumundan kurtulmuş değil! Ordu kışlasına çekilse de enselerinde soluyor, bir de buna ahtapot Ergenekoncular eklenirse...

Bu nedenle, Diyarbakır'da yaşamış, savaşın ve ölümlerin tanığı ve sanığıysak dolayısıyla bizi ilgilendiren öncelikle kendi yöremizin seçim durumu. **BDP'nin seçmen adaylarında KADEP Başkanı tecrübeli siyasetçi Şerafettin Elçi, Kızıldere gazisi Ertuğrul Kürkçü , Sırrı Süreyya Önder ve Altan Tan'ın aday olması isabetli karar. Leyla Zana ve Hatip Dicle ise her zaman vardırırlar. Altan Tan'ın babası Bedii Tan seksen sonrası Diyarbakır Cezaevi'nde öldürüldü...** Bugün her Kürt'ün her Ermeni'nin bir yarası ve bir hikâyesi vardır; bu hikâyelerin biriktiği yer gözler ve seslerdir. Bakışlar ve seslerin tınısı yalan söyleyemiyor. Bu nedenle ezilenlerin ses tonu ya çok yüksek ya da çok sönüktür. İnsan yönetim şekline benzer ya... Toplumsal koşulların yanı sıra, coğrafyası ve iklimi de insanın ruhsal ve düşünsel dünyasını etkiler. Eric Fromm "Sevginin ve şiddetin kaynağı"nı çok iyi açıklar. İnsan neden başkaldırır, insan neden dellendir, insanda neden öfke ve şiddet eğilimi oluşur? Fazla derin analizlere hiç gerek yok. Öncelikle insanın özgürlüğü, arzu ve ihtiyacı kısıtlandığında ya da kendilerini tehlikede hisseden her varlık saldırganlaşır. Örneğin: **Bireysel otorite kurmak, ezmeye çalışmak, yok saymak, salt kaba ve açıkça saldırılarla sınırlı değil elbette; daha sinsice ve plânlı şekli: şaka yoluyla ya da köylü kurnazlıklarına baş vurarak var olmaya ve alt etmeye çalışmaktır. Bugün İktidarın şakası ise oyalamadır.** Ve değer duygusu zedelenen her insan, özsaygısını onarmak için öfkenin ve intikam duygusunun eşiğine yönelir.

İyi yasalarla yönetilen, yaşam standartları yüksek ülkelerin insanları sakindir. Bakın Ortadoğu'nun siyasetçilerine, sanatçılarına ve aydınlarına... fazla söze gerek yok! Kimin kime gücü yeterse. Gelişmişliğin ve mutluluğun bir anlamda ölçüsü de sesin kontrol altına alınabilmesi ve sözcüklerin özenle seçilmesidir mutlaka. Acı çekmek insanı isyan bayrağına yöneltse de, empati duygusunun uyanmasına, oluşmasına zemin hazırlıyor. **Yoksulluğun, adaletsizliğin ve şiddetin olduğu toplumlarda milliyetçi duyguların kök salması, lokal düşünce, kültür ve sanata yönelememek hep tesadüf mü?** İyi yasalarla yönetilen, farklı kültürlerle saygı gösteren toplumların ufukları daha geniştir, çünkü yoksullukla, savaşla, ölümle ve korkuyla boğuşmadıklarından, her şeyden önemlisi kendilerini güvende hissediyorlar, kendilerini ve çevrelerini daha bilinçle kavradıklarından, üretken ve yararlılar.

Geçenlerde Cenevre Üniversite'nde bir törene katıldım. Her yıl geleneksel olarak kadın mücadelesi ve insan hakları konusunda çalışmalar yapan kadınlara ödülleri veren "**Femmê exilêe, Femmê engagêe**" bu yılda kuruluşunun 10. yıldönümü nedeniyle farklı halklardan 10 ayrı kadına ödül verdi. **Yasemin Çakır adlı bir Kürt kadınına da ödül verildi.** Cenevre Üniversitesi Konferans Salonu'nda yapılan ödül törenine İsviçre'nin seçilmiş ilk kadın başbakanı **Ruth Dreifuss da onur konuğu olarak** katıldı. Öylesine sakın ve sadeler ki, tıpkı ülkeleri gibi. **Nüfusu İstanbul kadar bile olmayan İsviçre bir çok yabancıya, ev sahipliği yapıyor. Yerel yönetimleri güçlü dört ayrı dilli konuşan kantonlarıyla hiçbir korkuları yok! Her ne olursa olsun, insan direnir ve direnir, amacına ulaşana dek.**

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözumsuzlük ve son yazı

Yüksek Seçim Kurulu'nun aldığı veto kararı, statükoculukta ısrarın, çözümsüzlüğün ve akıldışı bir siyasetin değişmeyeceğinin tehdididir. Bakın Türkiye'nin haline, bakın yönetimine, bakın hakkına, hukukuna ve adaletine... Söz konusu çarpık yasalar ne diye bugüne kadar değişmedi? Yüzde onluk seçim barajı da neyin nesi? Neden buna ihtiyaç duyuluyor? Bu çağda dünyanın en ilkel kabilelerinde bile kırk bini aşkın insan ölmüyor. Ne demek kırk bini aşkın insan! Kimin umurunda! Söz konusu Kürtler ve Anadolu'nun saf gençleri olunca... Tüm köşe yazarları, aydın ve sanatçılar bu sorunda kilitlenmiş durumda... **Kürtlerin haklı taleplerine cevap vermemek, anayasal ve siyasal çözümü rafa kaldırmak, bile bile mezara girmek ve ortalığı kan gölüne çevirmek demektir.** BDP ve PKK'ye bahaneler bulmak, hâlâ Kürt halkının varlığını kabullenmedeki kekemelik, iktidarın gerçek düşüncesini çok iyi açıklıyor. Hâlâ Kürtler tanımlanırken, neden Kürt orijinli ve Kürt kökenli söylemine ihtiyaç duyuluyor? "Orijin ve köken"den kurtulmadıkça gerçek bir demokrasi bilincinin gelişkinliğinden söz edilemez. "Köken ve orijin" de baskı, yönetme, hâkimiyet kayıtsız şartsız bizim elimizde ve siz bizim uzantımanız; kısacası siz siz olamazsanız, bizim gölgemizsiniz demektir. Milliyetçi duygu ve düşünceler öylesine kemikleşmiş ki ve gerçek anlamda bir değişim ve çözüm projesine "evet" denmediği için, toplumsal ve siyasal sistem felç olduğu için, her şey sözde ve söylemde kaldığı için, akıldışı bir siyasetin oyalama ve manipülasyonu devam ettiği için, Kürt halkının siyasetçileri tutuklanarak, tasfiye edilerek, köhne yasalarla engellenerek her türlü barışçıl yollar kapatılarak kaos yaratılıyor. **Bugün Kürt halkının simgeleşen isimlerinin arkasında milyonlarca halkın iradesi, istemi ve mücadelesi var; bu halkın özgür olma, insanca yaşama direnişinin sivil itaatsizlik eylemlerine dönmesinden rahatsızlık duyuluyor, bundadır bu kör ve akılsızca baskı...**

Koskoca bir halk kendi kültürü ve diliyle varolmak, yönetime katılmak istiyor. Hangi genç bile bile ölümü göze alır yaşamak varken... İnsanın kendi olmadan, gölge bir varlık durumunda yaşaması, yaşarken ölmek, ölü yaşamak demektir. **Otuz yıla yaklaşan bu savaş bir sonuçtur; Türkiye'nin Kürt realitesini kabul etmesinden başka çaresi yok! Karşılıklı diyalogla, ortak bir bilinçle bu savaş sona erebilir.** Bugün aydınların ve sanatçıların yanı sıra sermayedarların bile bu sorunun çözümünde ısrarcı olması ve iktidara çağrıda bulunması önemlidir; çünkü para çoğalacağı güvenli bir ülke ve ortam istiyor. Susurlukların, Ergenekonların oluşumu ve işlenen binlerce binlerce faili meçhul(!) cinayetler neden aydınlatılmıyor, neden topluma güvence verilmiyor? Ve neden hâlâ yayınevleri basılıyor, kitaplar yasaklanıyor, yazarlar ve gazeteciler tutuklanıyor? Bir ülkede düşünce ve yazı suç sayılıyorsa bu ülkenin hangi özgürlüğünden söz edilebilir, bu ülke ne adına kendini savunabilir? Sokak ortasında gençler ve çocuklar kurşunlanıyorsa bu ülkenin yönetimi siyaseten iflas etmiş demektir.

Doğduğumuzda sıkıyönetim vardı, yasaklar, korkularla büyüdük... Diyarbakır'da ölümlerin ve acıların tanığı ve sanığı olduk. Ve yaşımız kırkı çoktan geçti, hâlâ değişen bir şey yok! Ne acı... ve insan yaşadığı toplumun ürünüdür, edebiyata gönül verdik, yazdığımız öykü ve romanlarda savaşın insanı ne hale getirdiğinde yoğunlaştık; başka ne yazabilirdik ki! Sonra 95'ten bu yana *Demokrasi*, *Gündem*, *Özgür Politika* ve *Taraf*'ta düzenli olarak yazdık... İnsan kendi bilincini oluşturduktan sonra, başkasının bilincinden de sorumlu olma durumuna geliyor. Üç yıla yakın bir zamandır *Taraf*'ta yazıyorum. Şunu açıkça itiraf etmeliyim ki, kendimi son derece özgür hissettiğimdi *Taraf*... *Taraf*'ın Türkiye basın tarihine çok şey kattığına inanıyorum, tıpkı Kürtlerin, Türkiye'nin demokratikleşmesine katkıda bulundukları gibi.

Okurlardan beni bağışlamalarını dileyerek, son yazım olduğunu belirtmek istiyorum; çünkü öykü ve roman yazmayı özledim. Daha barışçıl ve özgür bir gelecekte yeniden yeniden buluşmak dileğiyle, tüm taraf ekibine, özellikle Tamer Kayaş'a, Yasemin Çongar'a ve Ahmet Altan'a teşekkür ederim.

ssamanci@superonline.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)